

รายงานข้อเสนอแนะในการปฏิรูป
เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบ
ธุรกิจด้านการชำระภาษี

มีนาคม 2566



WORLD BANK GROUP

ขอบเขตความรับผิดชอบ

ทีมงานของกลุ่มธนาคารโลกได้จัดทำรายงานฉบับนี้ โดยอ้างอิงตามข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งที่เชื่อได้ว่ามีความถูกต้องและเชื่อถือได้ ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้ของการเกิดข้อผิดพลาดทั้งจากมนุษย์และกระบวนการในการส่งข้อมูลรวมถึงปัจจัยอื่นๆ ข้อมูลทั้งหมดในรายงานฉบับนี้ จึงจัดให้ "ตามที่เป็น" โดยไม่มีการรับประกันใดๆ นอกจากนี้ มุมมองของทีมงานที่สะท้อนออกมาในรายงานฉบับนี้ ถือเป็นมุมมองของทีมงานโดยไม่จำเป็นต้องแสดงถึงมุมมองของกลุ่มธนาคารโลก คณะกรรมการบริหาร หรือฝ่ายบริหารของธนาคารโลก ทีมงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคจากกลุ่ม Finance, Competitiveness & Innovation Global Practice ซึ่งเป็นทีมที่ปรึกษาอิสระและไม่มีสมาชิกในทีมคนใดเป็นสมาชิกของรองประธานด้าน Development Economics

สารบัญ

ขอบเขตความรับผิดชอบ	ii
สารบัญ.....	iii
บทที่ 1: ปรับปรุงขั้นตอนการยื่นภาษี ระบบภาษีอัตโนมัติ และกระบวนการตรวจสอบภาษี.....	1
กิตติกรรมประกาศ.....	2
คำย่อ	3
บทสรุปผู้บริหาร.....	4
บทนำ	9
เกี่ยวกับรายงานฉบับนี้	9
วิธีดำเนินการ	9
การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีในประเทศไทย	11
ความสำคัญของการตรวจสอบบัญชีสำหรับประเทศไทย	11
การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีของประเทศไทยในปัจจุบัน.....	12
การฝึกอบรมระดับปฏิบัติการ (หลักสูตรที่ 1)	12
การฝึกอบรมหลักและโปรแกรมการฝึกอบรมเพิ่มเติมในหลักสูตรที่สูงขึ้น	14
การฝึกอบรมที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ได้พัฒนาขึ้น.....	15
การจัดการประสิทธิภาพและการฝึกอบรม.....	15
การปรับปรุงการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีในกรมสรรพากร	15
การปรับปรุงความเชื่อมโยงระหว่างซอฟต์แวร์ทางบัญชีและการยื่นภาษี.....	18
การส่งเสริมการยื่นภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์.....	18
ความสำคัญของปัญหา.....	18
การวิเคราะห์.....	18
แนวทางในอนาคต.....	21
กระบวนการตรวจสอบภาษี.....	22
กระบวนการตรวจสอบภาษีในปัจจุบัน.....	22
การวิเคราะห์.....	24
ข้อเสนอแนะ.....	26
ภาคผนวก 1: โครงสร้างการบริหาร กรมสรรพากร.....	29
ภาคผนวก 2: สรุปการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	32
ภาคผนวก 3: การฝึกอบรมนักตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากร.....	57
ภาคผนวก 4: ตัวอย่างแผนพัฒนาบุคลากรประจำปีฉบับล่าสุด.....	60
ภาคผนวก 5: ตัวอย่างหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีในประเทศอื่นๆ	87
ภาคผนวก 6: การคำนวณภาษีนิติบุคคลในประเทศไทย	94
ภาคผนวก 7: ข้อมูลการลงทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี.....	95
ภาคผนวก 8: คำถามพื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการตรวจสอบภาษี	96
ภาคผนวก 9: ข้อเสนอแนะ.....	97
บทที่ 2: ระบบ e-Invoicing สำหรับ SME ของประเทศไทยในปัจจุบัน	101
กิตติกรรมประกาศ.....	102
คำย่อ	103
บทสรุปผู้บริหาร.....	104
บทนำ	111
เหตุใดใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จึงมีความสำคัญ?	112
ทำไมประเทศไทยจึงควรให้ความสนใจกับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์?.....	115
ประเทศไทยต้องการเป็นผู้นำดิจิทัลระดับโลกในอีก 20 ปีข้างหน้า	115
ประเทศไทยต้องการเป็นสังคมไร้เงินสด	117
ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นประโยชน์ต่อ SME ในประเทศไทย.....	119
การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของไทย	120
วิธีดำเนินการ.....	125
ประสบการณ์ของต่างประเทศ.....	171

สถานะปัจจุบันของการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย	176
กรอบกฎหมาย.....	177
กรอบเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	179
การประเมินผลการดำเนินงานของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย	181
จุดแข็ง	181
จุดอ่อน.....	182
อุปสรรคทางกฎหมายและระเบียบ	182
อุปสรรคทางเทคนิค.....	185
อุปสรรคทางการเงิน	185
อุปสรรคทางความคิด	185
โอกาส.....	186
ภัยคุกคาม.....	188
ข้อเสนอแนะ	190
ระยะสั้น (1-2 ปี)	190
ระยะกลาง (3-5 ปี).....	194
ระยะยาว (6-10 ปี).....	195
แผนการดำเนินงาน	196
ภาคผนวก 1: โมเดลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์	198
ภาคผนวก 2: สรุปการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	202
ภาคผนวก 3: ตัวอย่างการทยอยเปิดตัวใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศ.....	215
ภาคผนวก 4: สรุปข้อเสนอแนะ.....	217
บรรณานุกรม	221

ภาพและกล่อง (บทที่ 1)

ภาพที่ 1: การประเมินตามความเสี่ยง (James, 2009).....	11
กล่องที่ 4: ประโยชน์จากใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SME	119
กล่องที่ 5: ช่องว่างทางภาษีทางอ้อมและการกำกับการทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง.....	123
กล่องที่ 6: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์กับ SMEs	174
กล่องที่ 7: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์คืออะไร?.....	176
กล่องที่ 8: คุณสมบัติในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย	179
กล่องที่ 9: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และการเจรจาการค้า: มุ่งสู่การทำงานร่วมกันทั่วโลก	187

ภาพและกล่อง (บทที่ 2)

ภาพที่ 1: ประโยชน์ของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อภาครัฐกิจ รัฐบาล และเศรษฐกิจ	114
ภาพที่ 2: วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580	115
ภาพที่ 3: แผนพัฒนาภูมิภาคที่ศกดิจิทัลของไทย	116
ภาพที่ 4: องค์ประกอบของเศรษฐกิจดิจิทัล	117
ภาพที่ 5: การเติบโตของการชำระเงินดิจิทัลในประเทศไทย	118
ภาพที่ 6: เปรียบเทียบประสิทธิภาพทางภาษีของประเทศไทย	121
ภาพที่ 7: ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและศักยภาพของภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย	122
ภาพที่ 8: ขนาดของเศรษฐกิจนอกระบบจำแนกตามภูมิภาค.....	122
ภาพที่ 9: การกระจายภูมิภาคของรูปแบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่ประเทศต่างๆ นำมาใช้	173
ภาพที่ 10: ประเทศที่มีการบังคับออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ B2G	174
ภาพที่ 11: ประเทศที่มีการบังคับออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ B2B.....	174
ภาพที่ 12: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ Electronic Invoicing.....	177
ภาพที่ 13: ขั้นตอนการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงบนเว็บไซต์กรมสรรพากร	181
ภาพที่ 14: ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	182
ภาพที่ 15: สถานประกอบการที่ใช้อินเทอร์เน็ต	182
ภาพที่ 16: อัตราการนำเข้าใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในประเทศกลุ่มละตินอเมริกา.....	183
ภาพที่ 17: ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจนอกระบบกับการชำระเงินแบบดิจิทัล.....	184
ภาพที่ 18: ระบบนิเวศของผู้ให้บริการในการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์.....	194
ภาพที่ 19: แผนการดำเนินงานสำหรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์.....	196
ภาพที่ 20: โมเดลการทำงานร่วมกัน (Interoperability model).....	199
ภาพที่ 21: โมเดลการรายงานใบแจ้งหนี้แบบเรียลไทม์ (Real-time invoice reporting model).....	199
ภาพที่ 22: โมเดลการแลกเปลี่ยนแบบรวมศูนย์ (Centralized exchange model)	200
ภาพที่ 23: Clearance Model.....	200
ภาพที่ 24: รูปแบบต่างๆ ของ Clearance model	201

บทที่ 1: ปรับปรุงขั้นตอนการยื่นภาษี ระบบภาษีอัตโนมัติ และกระบวนการตรวจสอบภาษี

- รายงานเสนอสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สรุปสถานะปัจจุบันของการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีในกรมสรรพากร และนำเสนอการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นเพื่อให้การฝึกอบรมและการพัฒนาสอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่เป็นสากล
- รายงานเสนอสำนักงาน ก.พ.ร. ระบุแนวทางการปฏิรูปเพื่อปรับปรุงขั้นตอนการยื่นภาษีและการใช้งานระบบภาษีอัตโนมัติ
- ข้อค้นพบที่สำคัญในการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภาษีในประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

รายงานในบทนี้ จัดทำขึ้นภายใต้ข้อตกลงระหว่างสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และธนาคารโลก เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับ “การปฏิรูปเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ” โดยมี Mr. Jaime Frias นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส เป็นหัวหน้าทีม สำหรับรายงานในบทนี้จัดทำโดย Mr. Jonathan Leigh Pemberton ที่ปรึกษาอาวุโสด้านภาษี และมีทีมงานสนับสนุนด้านวิชาการ ประกอบด้วย: คุณขวัญพัฒนา สุทธิธรรมกิจ (เจ้าหน้าที่ประจำธนาคารโลก สำนักงานประเทศไทย) คุณสกุลรัตน์ บวรสันติสุข (นักวิเคราะห์) คุณอัญชิฐา รุ่งอุทัย (ที่ปรึกษาการพัฒนากิจการเอกชน) และ คุณธนภัทร์ เรืองศรี (นักเศรษฐศาสตร์) นอกจากนี้ การสนับสนุนด้านการบริหารจัดการโครงการและการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนินการโดย คุณปาริชาติ อัจฉฤกษ์ (ผู้สนับสนุนโครงการ) และคุณปิยธิดา พูนประสิทธิ์ (ผู้สนับสนุนโครงการ) และทีมงานขอขอบคุณข้อเสนอแนะต่างๆ จากสำนักงาน ก.พ.ร.

คำย่อ

BOI	Board of Investment - คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
CIT	Corporate Income Tax - ภาษีเงินได้นิติบุคคล
CRM	Compliance Risk Management - การบริหารจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี
ISORA	International Survey on Revenue Administration การสำรวจระดับนานาชาติด้านการบริหารรายได้
LTO	Large Taxpayer Office - กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่
MNEs	Multinational Enterprises - กิจการข้ามชาติ
OEDC	Organization for Economic Co-operation and Development องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา
OPDC	Office of the Public Sector Development Commission สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)
PE	Permanent Establishment - สถานประกอบการถาวร
PIT	Personal Income Tax - ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
RD	Revenue Department - กรมสรรพากร
SSO	Social Security Office - สำนักงานประกันสังคม
SMEs	Small and Medium-Sized Enterprises - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
WBG	World Bank Group - กลุ่มธนาคารโลก

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานฉบับนี้เป็นการส่งมอบงานฉบับที่สี่ ภายใต้โครงการความช่วยเหลือทางเทคนิคที่กลุ่มธนาคารโลกจะดำเนินการส่งมอบให้แก่รัฐบาลไทยเพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการปฏิรูปสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ โดยมีข้อเสนอเป็นแนวทางสำหรับกรมสรรพากรที่สามารถจะนำไปใช้พัฒนาการดำเนินงานได้ ดังนี้

- การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชี¹
- ขั้นตอนการยื่นภาษีและการใช้งานระบบภาษีอัตโนมัติในประเทศไทย
- กระบวนการตรวจสอบภาษี

รายงานฉบับนี้ได้ทำการสรุปข้อค้นพบจากการหารือร่วมกันกับเจ้าหน้าที่อาวุโสและเจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคของกรมสรรพากรที่รับผิดชอบในด้านการตรวจสอบภาษีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธุรกิจขนาดใหญ่ รวมถึงผู้เสียภาษี และผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ทางบัญชีอีกด้วย ทั้งนี้ ทีมงานธนาคารโลกได้ดำเนินการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลในระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ซึ่งสามารถรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ในด้านการบริหารภาษีในปัจจุบันของประเทศไทยไว้ได้จำนวนมาก

ในการนี้ นอกจากจะพิจารณาการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีและระบบภาษีอัตโนมัติของประเทศไทยแล้ว ทีมงานธนาคารโลกยังได้ทำการประเมินกระบวนการตรวจสอบภาษีอีกด้วย โดยรายงานฉบับนี้จะนำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากร ผู้เสียภาษี และที่ปรึกษาด้านภาษีด้วย

ข้อเสนอแนะ

รายงานนี้ให้คำแนะนำเฉพาะเพื่อปรับปรุงการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชี ระบบภาษีอัตโนมัติ และเพื่อปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภาษี ข้อเสนอแนะเหล่านี้ แสดงไว้ด้านล่างตามลำดับที่สามารถดำเนินการได้ในระยะสั้น (ภายในหกเดือนถึงหนึ่งปีข้างหน้า) ระยะกลาง (12 ถึง 24 เดือนข้างหน้า) และระยะยาว (มากกว่า 24 เดือน)

1. ระยะสั้น

การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชี

- กรมสรรพากรควรรวบรวมเอกสารประกอบการฝึกอบรมที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่แต่ละพื้นที่ได้พัฒนาขึ้นมาบรรจุรวมไว้ในโปรแกรมการฝึกอบรมที่ส่วนกลางระดับประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของในระดับพื้นที่และเกิดความมุ่งมั่นในการฝึกอบรม เริ่มจากการที่กรมสรรพากรควรรวบรวมเอกสารประกอบการฝึกอบรมที่มีการเริ่มและพัฒนาขึ้นจากระดับสำนักงานสรรพากรพื้นที่
- โปรแกรมการฝึกอบรมหลักตามสายงานของกรมสรรพากรควรเพิ่มเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการตรวจสอบ แนวปฏิบัติเชิงพาณิชย์ เทคนิคการไต่สวน และทักษะที่เกี่ยวข้อง
- กรมสรรพากรควรตรวจสอบให้มั่นใจว่ากระบวนการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการอยู่นั้น ครอบคลุมถึงการประเมินความต้องการในการฝึกอบรมรายบุคคลของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอด้วย

¹ โครงการความช่วยเหลือนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและพัฒนาผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากร อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเอกสารขอบเขตของงาน (TOR) ใช้คำว่า “ผู้ตรวจสอบบัญชี” (auditors) แทนคำว่า “ผู้ตรวจสอบบัญชี” (tax auditors) รายงานฉบับนี้จึงใช้ “ผู้ตรวจสอบบัญชี” เพื่อให้ตรงกับเอกสารขอบเขตของงานโครงการ

- กรมสรรพากรควรพิจารณาตรวจสอบให้มั่นใจว่า กรมสรรพากรเองมีความสามารถในการจัดเก็บภาษีระหว่างประเทศอย่างยั่งยืนจากภายในองค์กร โดยการพึ่งพาผู้ให้บริการภายนอกนั้นจะอยู่บนพื้นฐานของการถ่ายทอดทักษะให้แก่บุคลากรของกรมสรรพากร นอกจากนี้ กรมสรรพากรสามารถใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรมอื่น ๆ ที่ไม่มีค่าใช้จ่าย ที่มีอยู่ภายนอกองค์กรอีกด้วย

ระบบอัตโนมัติในการคำนวณภาษี

- กรมสรรพากรควรทบทวนระเบียบที่กำหนดให้ผู้ตรวจสอบบัญชี (ของบริษัท) จะต้องลงนามรับรองในแบบคำร้องของผู้เสียภาษีในการขอคืนภาษี เนื่องจากเป็นการบั่นทอนกระบวนการภาษีอัตโนมัติ

กระบวนการตรวจสอบภาษี

- กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ (LTO) ควรเป็นหน่วยงานนำร่องในการพัฒนาการขึ้นทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี (Compliance Risk Register)
- กรมสรรพากรควรพัฒนาการประสานงานร่วมกันกับสำนักงานประกันสังคมในการตรวจสอบบัญชีเงินเดือนผู้ประกันตน

2. ระยะเวลา

การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชี

- โปรแกรมการฝึกอบรมหลักตามสายงานระดับปฏิบัติการของกรมสรรพากรจะต้องมีการขยายขอบเขตเนื้อหาของการฝึกอบรมเพื่อสร้างพื้นฐานและแนวทางการปฏิบัติในการตรวจสอบที่ดีให้แก่ผู้ตรวจสอบบัญชีใหม่
- กรมสรรพากรควรจัดทำเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) สำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ระบบอัตโนมัติในการคำนวณภาษี

- กรมสรรพากรควรทบทวนการออกแบบแบบฟอร์มเพื่อให้ผู้เสียภาษีที่ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษีสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น และระบุลักษณะการคืนภาษีที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจุดนี้จะเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เสียภาษีกลุ่มเล็ก ๆ เพียงบางส่วนเท่านั้น
- กรมสรรพากรควรจัดให้มีการช่วยเหลือและคำแนะนำที่สอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกันเอาไว้ในแบบฟอร์มออนไลน์ เพื่อที่จะช่วยให้การกรอกแบบฟอร์มนั้นง่ายขึ้น

กระบวนการตรวจสอบภาษี

- กรมสรรพากรควรขยายผลการขึ้นทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี โดยถอดบทเรียนที่ได้รับจากโครงการนำร่อง โดยกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ (LTO)
- กรมสรรพากรควรนำหลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี (Compliance Risk Management - CRM) สมัยใหม่มาใช้ในการจัดการความเสี่ยงด้านภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้แนวทางการประเมินผู้เสียภาษีที่มีความเสี่ยงเบื้องต้นที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้นและการคัดกรองข้อมูลผลการปฏิบัติตามภาษี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการคัดกรองผู้เสียภาษีในการตรวจสอบภาษีอย่างต่อเนื่องที่มีอยู่ใน CRM สมัยใหม่

- กรมสรรพากรควรนำแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่แตกต่าง (risk differentiated approach) มาใช้ในการบริหารแต่ละผู้เสียภาษี (case management) โดยผู้เสียภาษีที่มีความเสี่ยงสูงควรถูกตรวจสอบบัญชี โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการที่ละชั้นตอนที่เริ่มจากชั้นตอนเบื้องต้น เช่น การตรวจแนะนำ
- กรมสรรพากรจำเป็นต้องจัดตั้งการควบคุมคุณภาพงานของผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถให้ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารและผู้ตรวจสอบบัญชีนำไปปฏิบัติได้

3. ระยะเวลา

การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชี

- กรมสรรพากรควรรักษามาตรฐานและปรับปรุงคุณภาพของการฝึกอบรมการตรวจสอบภาษีสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ และคำนึงถึงแนวทางการสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติทางภาษีให้ถูกต้องด้วย

ระบบอัตโนมัติในการคำนวณภาษี

- กรมสรรพากรควรพิจารณาการนำระบบที่เรียบง่ายมาใช้เฉพาะสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก
- กรมสรรพากรควรสร้างบรรยากาศเชิงบวกในการจัดหานำซอฟต์แวร์ทางบัญชีที่เชื่อถือได้มาใช้ โดยจัดให้มีฟังก์ชันเพิ่มเติมทางภาษีมากขึ้น

กระบวนการตรวจสอบภาษี

- เนื่องจากธุรกิจขนาดใหญ่ภายใต้ความรับผิดชอบของ LTO จะเป็นผู้เสียภาษีกลุ่มแรกที่จะได้รับผลกระทบหากมีการนำข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้เอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทย กรมสรรพากรสามารถใช้โอกาสนี้เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงผลกระทบของการใช้เอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในการระบุความเสี่ยงและกิจกรรมในการตรวจสอบความถูกต้อง (verification activity) ของกรมสรรพากร

ข้อค้นพบ

1. การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชี

กรมสรรพากรได้จัดโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีตามลำดับขั้น โดยจะมีการฝึกอบรมเบื้องต้นสำหรับเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ จากนั้น เมื่อผู้ตรวจสอบบัญชีมีประสบการณ์มากขึ้นและต้องดูแลกรณีธุรกิจที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ก็จะได้รับบริการฝึกอบรมในเชิงลึกมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ รวมถึงการฝึกอบรมในสาขาเฉพาะทาง เช่น ภาษีระหว่างประเทศ เป็นต้น โดยข้อมูลผลการดำเนินงานล่าสุดชี้ให้เห็นว่า กรมสรรพากรยังสามารถปรับปรุงคุณภาพงานด้านการตรวจสอบภาษีเพิ่มขึ้นได้ จากผลสำรวจการบริหารการจัดเก็บภาษีของ OECD ในปี พ.ศ. 2564 พบว่าประเทศไทยมีอัตราการตรวจสอบภาษีที่ค่อนข้างต่ำ (ร้อยละของการตรวจสอบภาษีที่นำไปสู่การปรับภาษี (tax adjustment)) อยู่ที่ร้อยละ 40 เท่านั้น และยังพบว่าการตรวจสอบเหล่านั้น มีส่วนสนับสนุนรายได้ทางภาษีโดยรวมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (น้อยกว่าร้อยละ 5)

ขอบเขตเนื้อหาของโปรแกรมการฝึกอบรมหลักตามสายงานระดับปฏิบัติการของกรมสรรพากรมีจำกัดและมีระยะเวลาค่อนข้างสั้นเมื่อเทียบกับโปรแกรมการฝึกอบรมอื่น ๆ โดยที่ทีมงานธนาคารโลกพิจารณาว่าควรมีการขยายขอบเขตเนื้อหาของ การฝึกอบรมเพื่อสร้างพื้นฐานและแนวทางการปฏิบัติในการตรวจสอบที่ดีให้แก่ผู้ตรวจสอบบัญชีใหม่ ซึ่งการขยายขอบเขตเนื้อหาของโปรแกรมการฝึกอบรมดังกล่าว จะช่วยแก้ปัญหาในบางประเด็นที่ภาคธุรกิจได้ระบุมา อย่างไรก็ตาม สำนักงานสรรพากรพื้นที่ได้มีการจัดการฝึกอบรมของตนเองเพื่อเป็นการอุดช่องว่างดังกล่าว โดยที่กรมสรรพากรส่วนกลางไม่ได้รับรู้ถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นและโอกาสที่อาจจะเกิดความซ้ำซ้อนหรือความไม่สอดคล้องกันของเนื้อหาการฝึกอบรมที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ได้พัฒนาขึ้นเอง ดังนั้น กรมสรรพากรจึงควรนำเนื้อหาการฝึกอบรมที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ได้พัฒนาขึ้น มาบรรจุรวมไว้ในโปรแกรมการฝึกอบรมหลักที่ส่วนกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของในระดับพื้นที่และเกิดความมุ่งมั่น

ในการฝึกอบรม เริ่มจากการที่กรมสรรพากรรวบรวมและเรียบเรียงเอกสารประกอบการฝึกอบรมที่ริเริ่มและพัฒนาขึ้นโดยสำนักงานสรรพากรในระดับพื้นที่ นอกจากนี้ กรมสรรพากรควรตรวจสอบให้มั่นใจว่ากระบวนการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการอยู่นั้น ครอบคลุมถึงการประเมินความต้องการในการฝึกอบรมรายบุคคลของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอด้วย อีกทั้ง ผู้ตรวจสอบบัญชีที่ทำงานเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่มีความซับซ้อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ (LTO) ต้องมีความน่าเชื่อถือ มีชื่อเสียงที่ดี โดยกรมสรรพากรควรเพิ่มความสามารถภายในขององค์กรในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้สามารถจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อนและมีความเสี่ยงสูง เช่น กรณีที่เกี่ยวข้องกับภาษีระหว่างประเทศ และรายงานฉบับนี้ยังให้ข้อเสนอแนะว่ากรมสรรพากรควรจัดทำเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) สำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถและมีศักยภาพในการที่จะก้าวไปสู่ตำแหน่งระดับสูงต่อไป

II. ความเชื่อมโยงระหว่างโปรแกรมซอฟต์แวร์ทางบัญชีกับการยื่นแบบภาษี

ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เกิดการพัฒนาระบบดิจิทัล ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสในการส่งเสริมสนับสนุนการยื่นแบบภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างไม่เคยมีมาก่อน กรมสรรพากรสามารถใช้เครื่องมือทางดิจิทัลที่มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ ในช่วงที่มีการแพร่ระบาด ปรับปรุงขั้นตอนการกำกับดูแลให้มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้มีกระบวนการยื่นแบบภาษีอัตโนมัติสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งนี้ เป็นโอกาสดีที่กรมสรรพากรจะเริ่มปฏิรูประบบการบริหารการจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพและใช้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในระดับสากล (international best practice) มาเป็นแนวทางในการช่วยให้กรมสรรพากรแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการยื่นแบบภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ปัจจุบัน ซอฟต์แวร์ที่ภาคธุรกิจใช้ในการจัดทำบัญชีนั้นยังไม่สามารถคำนวณรายได้ที่ต้องเสียภาษีให้ได้โดยอัตโนมัติเวลาที่ทำการยื่นแบบ เบื้องต้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เชี่ยวชาญของกรมสรรพากรได้กล่าวถึงความซับซ้อนของระบบภาษีในประเทศไทย ที่จะต้องมีการปรับแก้ผลกำไรทางบัญชีหลายครั้งเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางภาษี ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติทั่วไป ที่ในระบบภาษีจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขผลกำไรทางบัญชีเพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษี แต่หลักเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ มีกลไกที่ชัดเจน จึงควรที่จะสามารถนำมาเขียนเป็นซอฟต์แวร์ทางบัญชี และสามารถนำซอฟต์แวร์ไปใช้ในรูปแบบอัตโนมัติได้ ซึ่งในความเป็นจริง กรมสรรพากรก็ได้เริ่มดำเนินการแล้ว ทำให้เชื่อได้ว่ากรมสรรพากรจะสามารถดำเนินการเขียนโค้ดสำหรับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ลงในซอฟต์แวร์ทางบัญชีได้

รายงานฉบับนี้ได้รับรู้ว่า สภาพการปฏิบัติทางภาษีของประเทศไทยในปัจจุบันมีจุดใดที่เป็นอุปสรรคในการใช้กระบวนการปฏิบัติทางภาษีอัตโนมัติบ้าง นอกจากนี้ รายงานยังอธิบายองค์ประกอบของยุทธศาสตร์ในภาพรวมเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้กระบวนการปฏิบัติทางภาษีอัตโนมัติให้มากขึ้น ซึ่งเป็นการต่อยอดจากงานที่กรมสรรพากรได้ดำเนินการแปลงรหัสกฎการคำนวณต่าง ๆ และเสนอแนวทางที่สะดวกและง่ายขึ้นสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรมสรรพากรควรทบทวนระเบียบที่กำหนดให้ผู้ตรวจสอบบัญชี (ของบริษัท) จะต้องลงนามรับรองในแบบคำร้องของผู้เสียภาษีในการขอคืนภาษี เนื่องจากเป็นการบั่นทอนกระบวนการภาษีอัตโนมัติ ควรมีการปรับปรุงแบบแสดงรายการภาษี ควบคู่ไปกับคำแนะนำออนไลน์ที่คำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันจะช่วยให้ผู้เสียภาษีสามารถกรอกข้อมูลภาษีออนไลน์ได้อย่างถูกต้อง การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ควรเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ในภาพรวมที่จะส่งเสริมกระบวนการภาษีไปสู่ระบบดิจิทัลและเชื่อมโยงกับความพยายามในการขยายการใช้ระบบเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นงานอีกส่วนหนึ่งที่ทีมงานธนาคารโลกจะนำเสนอในรายงานฉบับต่อไป

III. กระบวนการสอบบัญชีภาษีอากร

กระบวนการประเมินความเสี่ยงและการเลือกรายการผู้เสียภาษีมาสอบของกรมสรรพากรนั้นค่อนข้างคงตัว ไม่ยืดหยุ่น ซึ่งขัดกับแนวปฏิบัติที่ดีในระดับสากล นอกจากนี้ คุณสมบัตินี้สำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี (Compliance Risk Management- CRM) สมัยใหม่ ยังขาดหายไป ไม่ว่าจะเป็นการตอบรับผลการดำเนินงานและผลการ

ปฏิบัติตามภาษีไปสู่การออกแบบหลักเกณฑ์ความเสี่ยงและการดำเนินการเพื่อให้เกิดเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามภาษี โดยกรมสรรพากรยังไม่มีกรขึ้นทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี (Compliance Risk Register) ซึ่งเป็นอีกคุณสมบัติหนึ่งของ CRM สมัยใหม่ แม้ว่าทั้งส่วนกลางและสำนักงานพื้นที่จะมีการประเมินความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี แต่หากขาดการขึ้นทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษีจะส่งผลให้ขาดกลไกในการเชื่อมโยงการทำงานในกระบวนการตรวจสอบภาษี ทั้งจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบน ซึ่งเสี่ยงต่อการทำงานที่ซ้ำซ้อน ในปัจจุบัน ทีมงานธนาคารโลกยังไม่สามารถประเมินองค์ประกอบของการประเมินความเสี่ยงในส่วนกลางและสำนักงานพื้นที่ได้ว่ามีประสิทธิภาพมากนักเพียงใดในการคัดกรองรายการผู้เสียภาษี ทั้งนี้ การขึ้นทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษีสามารถเริ่มต้นได้ง่ายโดยเริ่มจากกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ (LTO) เนื่องจากมีจำนวนผู้เสียภาษีน้อยราย

ธุรกิจขนาดใหญ่ภายใต้ความรับผิดชอบของ LTO จะเป็นผู้เสียภาษีกลุ่มแรกที่จะได้รับผลกระทบหากมีการนำข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้เอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทย กรมสรรพากรสามารถใช้โอกาสนี้เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงผลกระทบของการใช้เอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในการระบุความเสี่ยงและกิจกรรมในการตรวจสอบความถูกต้อง (verification activity) ของกรมสรรพากร นอกจากนี้ ทีมงานธนาคารโลกพิจารณาเห็นว่า การควบคุมคุณภาพการทำงานของผู้ตรวจสอบบัญชีภายในกรมสรรพากรมีข้อจำกัดอย่างมากและไม่เพียงพอต่อการจัดทำข้อเสนอแนะที่เหมาะสมให้แก่ผู้บังคับบัญชา และทีมงานธนาคารโลกพิจารณาเห็นว่า กรมสรรพากรควรพัฒนาการประสานงานร่วมกันกับสำนักงานประกันสังคมในการตรวจสอบบัญชีเงินเดือนของผู้ประกันตน

เกี่ยวกับรายงานฉบับนี้

ภายใต้โครงการความช่วยเหลือด้านเทคนิคนี้ กลุ่มธนาคารโลกได้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีในประเทศไทย² โดยรายงานฉบับนี้ จะนำเสนอข้อค้นพบของทีมงานธนาคารโลกเกี่ยวกับการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากรในปัจจุบันและจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ โดยข้อเสนอแนะจะเชื่อมโยงกับภาพรวมของโครงการ พร้อมทั้งทบทวนขั้นตอนการตรวจสอบบัญชี และรวมถึงประเด็นอื่นๆ

นอกจากนี้ รายงานฉบับนี้ยังได้พิจารณาถึงอุปสรรคของการคำนวณภาษีอัตโนมัติ โดยมีการวิเคราะห์ว่าการแปลงกำไรทางบัญชีเป็นตัวเลขที่ต้องรายงานทางภาษีนั้นมีแนวทางอย่างไรโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้เสียภาษีที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรต้องเน้นย้ำเพื่อเชื่อมโยงระหว่างความพยายามในการทำให้กระบวนการภาษีเป็นไปโดยอัตโนมัติกับความพยายามในการปรับปรุงการรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และการทำงานอัตโนมัติของกระบวนการภาษีมูลค่าเพิ่ม

รายงานฉบับนี้ปิดท้ายด้วยการประเมินกระบวนการตรวจสอบบัญชี (ภาษี) ในประเทศไทย แม้ว่าการศึกษาครั้งนี้จะไม่ได้รับข้อมูลอย่างละเอียดจากกรณีตัวอย่างของการตรวจสอบบัญชีที่เสร็จสมบูรณ์ แต่ทีมงานก็ได้รับข้อมูลในภาพรวมของกระบวนการตรวจสอบบัญชีที่พอสอดคล้องต่อการวิเคราะห์

วิธีดำเนินการ

ทีมงานธนาคารโลกได้วิเคราะห์การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีและกระบวนการตรวจสอบบัญชีของประเทศไทยในปัจจุบันผ่านการ:

- ทหารือกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงในกรมสรรพากร ซึ่งรับผิดชอบด้านการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร
- ทหารือกับทีมนักตรวจสอบของกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ และสำนักงานสรรพากรพื้นที่ และ
- สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ รวมถึงธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ผู้ให้บริการทางบัญชี และที่ปรึกษาด้านภาษี³

หมายเหตุ: การสัมภาษณ์และการทหารือเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชี รวมถึงข้อมูลในการออกแบบกระบวนการตรวจสอบบัญชีที่อยู่ในคู่มือการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรและการทบทวนบทบาทของผู้ตรวจราชการกรม เพื่อเป็นการประกันคุณภาพงานตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากร นอกจากนี้ หากทีมงานสามารถเข้าถึงและได้พิจารณาตัวอย่างการตรวจสอบบัญชีและรายงานการตรวจสอบบัญชีที่เสร็จสมบูรณ์แล้วจะช่วยให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม จากความกังวลเรื่องความลับของข้อมูล ทำให้ทีมงานธนาคารโลกไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ โดยกรมสรรพากรได้แชร์ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับผลลัพธ์ของกิจกรรมการตรวจสอบบัญชีในระดับหนึ่ง และได้มีการทบทวนบทบาทของสำนักงานประกันสังคมในการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อผูกพันด้านเงินเดือนของนายจ้างไปพร้อมกันด้วย

ภาคผนวก 1 มีโครงสร้างองค์กรของกรมสรรพากรและคำอธิบายโดยย่อของแผนกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและดูแลการตรวจสอบบัญชี ในภาพรวม กรมสรรพากรมีผู้ตรวจสอบบัญชีอากรราว 5,000 คน ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ใน 12 ภูมิภาค และมีเจ้าหน้าที่ฯ 300 คน ทำงานในกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ สำหรับสำนักงานในภูมิภาคประกอบด้วยสำนักงานสรรพากร

² ขอบเขตทั้งหมดอธิบายไว้ในข้อเสนอ RAS (Reimbursable Advisory Services proposal)

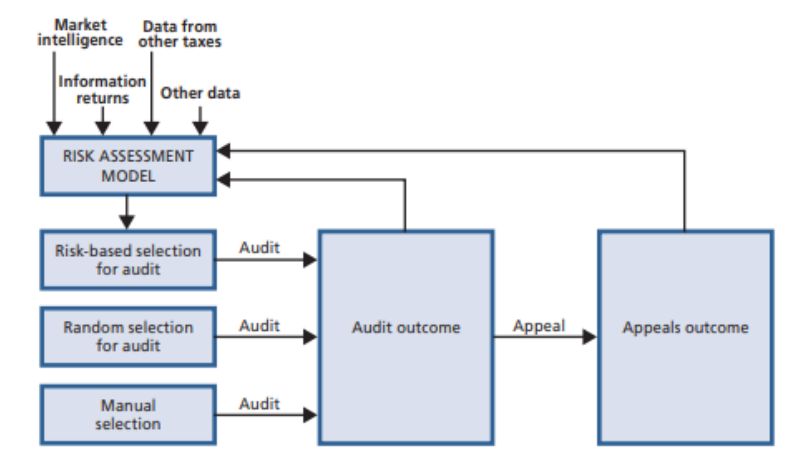
³ สรรพการทหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ใน ภาคผนวก 2

พื้นที่ที่แบ่งความรับผิดชอบตามภูมิศาสตร์ ตัวอย่างเช่น สำนักงานสรรพากรพื้นที่ที่รับผิดชอบใจกลางกรุงเทพฯ มีทีมตรวจสอบ 15 ทีม ทีมละหกถึงเจ็ดคน แบ่งระดับตามประสบการณ์และคุณสมบัติ โดยผู้ตรวจสอบบัญชีในระดับเริ่มต้นเรียกว่า “ผู้ตรวจสอบบัญชีปฏิบัติการ” และระดับถัดไปเรียกว่า “ผู้ตรวจสอบบัญชีชำนาญการ” สูงขึ้นไป คือ “ผู้ตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ” ซึ่งอัตราส่วนของระดับชำนาญการพิเศษต่อระดับปฏิบัติการ/ชำนาญการ คือ 1:8 จากนั้นก็จะเป็น “ผู้ตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ” ซึ่งจะมีอัตราส่วนของระดับเชี่ยวชาญต่อชำนาญการพิเศษอยู่ที่ 1:25 ซึ่งการฝึกอบรมในบทความนี้จะนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้ตรวจสอบบัญชีในสามระดับแรก

เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการวางแผน การพัฒนา การดำเนินการ การประกันคุณภาพและการประเมินผลการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีนั้น อยู่ในกองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี กรมสรรพากร โดยมีหน้าที่รับผิดชอบการออกแบบกระบวนการตรวจสอบบัญชีและกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบภาษี พัฒนากฎระเบียบและขั้นตอนที่ควบคุมกระบวนการตรวจสอบภาษี นอกจากนี้ กองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษียังรับผิดชอบในการกำหนดกลยุทธ์การตรวจสอบแผนงาน วัตถุประสงค์ และติดตามการปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรทุกแห่ง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานตรวจสอบภาษีอีกด้วย

ความสำคัญของการตรวจสอบบัญชีสำหรับประเทศไทย

การตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องยังคงเป็นสมรรถนะหลักของการบริหารภาษีสมัยใหม่ หน่วยงานด้านภาษีต่างก็ได้เข้าใจว่ากลยุทธ์ที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติตามภาษีอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อทำให้เกิดการปฏิบัติตามโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น รวมไปถึงมาตรการอื่นๆ เช่น การให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษี การออกแบบระบบและขั้นตอนใหม่ และการปรับปรุงบริการสำหรับผู้เสียภาษี ซึ่งการดำเนินการทั้งหมดก็เพื่อทำให้ผู้เสียภาษีสามารถปฏิบัติตามได้โดยง่าย และทำให้การไม่ปฏิบัติตามนั้นเป็นเรื่องยากสำหรับผู้เสียภาษี อย่างไรก็ตาม ระบบการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องทางภาษีที่มีประสิทธิภาพยังคงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกลยุทธ์การปฏิบัติตามภาษีที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องสามารถตรวจจับและแก้ไขการไม่ปฏิบัติตามทางภาษีได้อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถยับยั้งและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เสียภาษีที่ปฏิบัติตามว่า ผู้เสียภาษีรายอื่นๆ ก็จะต้องเสียภาษีอย่างยุติธรรมเช่นกัน การตรวจสอบบัญชีถือเป็นส่วนสำคัญของวงจรภาษีที่จะสะท้อนผลการจัดการความเสี่ยงที่หน่วยงานด้านภาษี (กรมสรรพากร) ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามภาษี



ภาพที่ 1: การประเมินตามความเสี่ยง (James, 2009)⁴

ดังนั้น หน่วยงานด้านภาษีจึงทุ่มทรัพยากรจำนวนมากให้กับการตรวจสอบบัญชีภาษี โดยปกติแล้ว การตรวจสอบบัญชีและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะคิดเป็นร้อยละ 30 ของการใช้บุคลากรในการบริหารภาษี จากการวิเคราะห์ของทีมงาน พบว่ากรมสรรพากรจัดสรรบุคลากรประมาณหนึ่งในสี่ให้กับงานด้านการตรวจสอบบัญชีภาษี

ข้อมูลด้านประสิทธิภาพล่าสุด บ่งชี้ว่างานตรวจสอบบัญชีภาษีของกรมสรรพากรยังสามารถปรับปรุงคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ จากการสำรวจการบริหารภาษีของ OECD ในปีพ.ศ. 2564 พบว่า ประเทศไทยมีอัตราการเข้าถึงการตรวจสอบค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 40 (ร้อยละของการตรวจสอบที่นำไปสู่การปรับภาษี) และยังคงแสดงให้เห็นว่าการตรวจสอบเหล่านั้นมีส่วนสนับสนุนเพียงเล็กน้อยต่อการจัดเก็บรายได้ภาษีโดยรวม (น้อยกว่าร้อยละ 5) แม้ว่าการตีความตัวเลขเหล่านี้จะต้องใช้ความระมัดระวัง แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าในปีพ.ศ. 2562 มากกว่าร้อยละ 70 ของการประเมินเพิ่มเติม เป็นผลมาจากการตรวจสอบที่ดำเนินการโดย LTO ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้ตรวจสอบบัญชีจำนวนมากในสำนักงานสรรพากรพื้นที่อาจมีประสิทธิภาพน้อยกว่า ซึ่งข้อค้นพบนี้ได้รับการสนับสนุนโดยข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความสามารถของผู้ตรวจสอบบัญชีที่จะกล่าวถึงในหัวข้อกระบวนการตรวจสอบภาษีต่อไป ซึ่งข้อค้นพบนี้ขัดกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการทบทวนการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีที่กรมสรรพากรดำเนินการอยู่

⁴ James, S. (2009). *Handbook of Tax Simplification*. World Bank.

การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีของประเทศไทยในปัจจุบัน

การฝึกอบรมหลักสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากร แบ่งออกเป็น 3 ระดับ:

- หลักสูตรที่ 1 สำหรับระดับปฏิบัติการ (มี 7 หลักสูตร ระยะเวลารวม 108 ชั่วโมง)
- หลักสูตรที่ 2 สำหรับระดับชำนาญการ (มี 8 หลักสูตร ระยะเวลารวม 102 ชั่วโมง) หลักสูตรนี้จะดำเนินการหลังจากที่ได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่ 1 แล้ว โดยการได้เข้ารับการฝึกอบรมในช่วงระยะเวลาใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบบัญชีเองที่จะได้เลื่อนระดับเป็นระดับชำนาญการ - โดยในการเลื่อนระดับหากเข้าบรรจุด้วยวุฒิปริญญาตรีสาขาบัญชีจะใช้เวลาหกปี หากเข้าบรรจุด้วยวุฒิปริญญาโทจะใช้เวลาสี่ปี และวุฒิปริญญาเอกจะใช้เวลาสองปี
- หลักสูตรที่ 3 สำหรับระดับชำนาญการพิเศษ (มี 2 หลักสูตร ระยะเวลารวม 24 ชั่วโมง) ผู้ตรวจสอบบัญชีจะสามารถเลื่อนมาสู่ระดับนี้ได้หลังจากอยู่ระดับชำนาญการมาแล้วสี่ปีและต้องมีการทดสอบในตอนท้าย

คำอธิบายของโปรแกรมการฝึกอบรมและเนื้อหาของหลักสูตรโดยละเอียดอยู่ในภาคผนวก 3 ของรายงานฉบับนี้

การฝึกอบรมระดับปฏิบัติการ (หลักสูตรที่ 1)

กรมสรรพากรกำหนดว่าการบรรจุผู้ตรวจสอบบัญชีใหม่ต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีด้านการบัญชี โดยบางคนมีวุฒิในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก เนื่องจากผู้ตรวจสอบบัญชีบรรจุใหม่ทุกคนมีพื้นฐานด้านบัญชีอยู่แล้ว ความรู้พื้นฐานนี้จึงช่วยลดระยะเวลาในการฝึกอบรมเป็นผู้ตรวจสอบบัญชี ในปีพ.ศ. 2549 Forum on Tax Administration ของ OECD ได้เผยแพร่ข้อมูลเรื่อง " การเสริมสร้างความสามารถในการตรวจสอบภาษี (Strengthening Tax Audit Capabilities)"⁵ โดยกล่าวถึงการฝึกอบรมเบื้องต้นและความรู้ของผู้ตรวจสอบบัญชีใหม่ที่มีคุณสมบัติเป็นมืออาชีพ สามารถเริ่มดำเนินการตรวจสอบภาษีได้ภายในสามเดือนนับจากวันที่ได้เข้าทำงานกับหน่วยงานบริหารภาษี (กรมสรรพากร)⁶ อย่างไรก็ตาม หลักสูตรวิชาการบัญชียังมีกระบวนการตรวจสอบภาษีที่ยังไม่ได้รับการสำรวจในเชิงลึกในอีกหลายด้าน ผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถทำหน้าที่หลายอย่างได้ภายในระยะเวลาอันสั้น - การเลือกรายการมาตรวจสอบ (เว้นแต่จะมีกระบวนการคัดเลือกรายการตรวจสอบแบบรวมศูนย์) การรวบรวมข้อมูล/หลักฐาน การตรวจสอบบัญชีการเงิน/ธุรกรรม การบันทึกรายการ การชั่งค่านพยาน และการเขียนรายงานการตรวจสอบบัญชี แต่ละหน้าที่มีความซับซ้อนและต้องการการฝึกอบรม นอกจากนี้ ยังต้องใช้ทักษะหลายด้าน เช่น การบัญชี การตรวจสอบ การวิเคราะห์ทางสถิติ การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ ความรู้ด้านการธนาคารและกฎหมายอื่นๆ (เช่น กฎหมายบริษัท สนธิสัญญาภาษี กฎหมายเกี่ยวกับสัญญา ทรัพย์สิน การฟอกเงิน เป็นต้น) รวมถึงการร่างกฎหมาย การดำเนินการตรวจสอบเป็นทีมโดยกลุ่มนักตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสามารถทำให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพและเข้มแข็งยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ตรวจสอบบัญชีที่ติดต่อกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มักประสบกับผู้เสียภาษีที่ขาดการบันทึกทางบัญชีที่เชื่อถือได้และมีธุรกรรมที่ยากต่อการตรวจสอบจากแหล่งที่มาของบุคคลที่สาม และเมื่อไม่สามารถยืนยันรายได้ที่แท้จริงของผู้เสียภาษีได้โดยตรง หน่วยงานด้านภาษีจะใช้วิธีการทางอ้อมเพื่อให้ได้ตัวเลขรายได้ที่ต้องเสียภาษีที่ถูกต้อง เทคนิคเหล่านี้รวมถึงเกณฑ์มาตรฐานอุตสาหกรรม วิธีทางเศรษฐศาสตร์ด้านธุรกิจที่คำนวณยอดขายใหม่โดยอิงจากข้อมูลการซื้อและการเพิ่มมูลค่า และการเปรียบเทียบรายได้ที่ยื่นเสียภาษีกับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้เสียภาษี⁷

⁵ <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/37589900.pdf>

⁶ อ้างแล้ว หน้า 53

⁷ สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะและการใช้วิธีการตรวจสอบบัญชีทางอ้อม โปรดรายงานทางเทคนิคของ IMF:

<https://www.imf.org/en/Publications/TNM/Issues/2016/12/31/Revenue-Administration-Taxpayer-Audit-Use-of-Indirect-Methods-2374>

โปรแกรมการฝึกอบรมหลักสูตรที่ 1 โดยละเอียดอธิบายไว้ในภาคผนวก 3 โดยระบุระยะเวลาสำหรับการฝึกอบรมไว้เพียงหก ชั่วโมงเท่านั้น และกล่องที่ 1 อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักสูตรนี้

กล่องที่ 1: คำอธิบายโปรแกรมการฝึกอบรมหลักสูตรที่ 1

AD 040104: เทคนิคการตรวจสอบบัญชีและการเขียนรายงานการสอบบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ

จำนวนชั่วโมงเรียนทั้งหมด 18 ชั่วโมง (บรรยาย 6 ชั่วโมง ฝึกปฏิบัติ 12 ชั่วโมง)

การตรวจสอบบัญชีเป็นเทคนิคสำคัญที่ช่วยให้ผู้ตรวจสอบบัญชีได้รับข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและการปฏิบัติ และเพื่อเสาะหาการปฏิบัติที่ผิดปกติของธุรกิจที่น่าสงสัย ดังนั้น ผู้ตรวจสอบบัญชีจึงต้องมีความเชี่ยวชาญในการสืบสวน รวบรวมพยาน หลักฐาน และเขียนรายงานผลการตรวจสอบอย่างรอบด้าน กรมสรรพากรจะสอนเทคนิคการสืบสวนและการเขียนรายงาน เช่น การสัมภาษณ์และการซักถามผู้เสียหาย พยานและการรวบรวมหลักฐาน การระบุปัญหาภาษี การเขียนรายงานการตรวจสอบ ข้อควรระวังในการตรวจสอบ ฯลฯ เพื่อให้ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถนำไปใช้ในการเขียนรายงานการตรวจสอบได้

กล่องที่ 2: การฝึกอบรมออนไลน์เกี่ยวกับธุรกรรมกำหนดราคาโอน (Transfer Pricing E-Learning) กล่องที่ 3: คำอธิบายโปรแกรมการฝึกอบรมหลักสูตรที่ 1

AD 040104: เทคนิคการตรวจสอบบัญชีและการเขียนรายงานการสอบบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ

จำนวนชั่วโมงเรียนทั้งหมด 18 ชั่วโมง (บรรยาย 6 ชั่วโมง ฝึกปฏิบัติ 12 ชั่วโมง)

การตรวจสอบบัญชีเป็นเทคนิคสำคัญที่ช่วยให้ผู้ตรวจสอบบัญชีได้รับข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและการปฏิบัติ และเพื่อเสาะหาการปฏิบัติที่ผิดปกติของธุรกิจที่น่าสงสัย ดังนั้น ผู้ตรวจสอบบัญชีจึงต้องมีความเชี่ยวชาญในการสืบสวน รวบรวมพยาน หลักฐาน และเขียนรายงานผลการตรวจสอบอย่างรอบด้าน กรมสรรพากรจะสอนเทคนิคการสืบสวนและการเขียนรายงาน เช่น การสัมภาษณ์และการซักถามผู้เสียหาย พยานและการรวบรวมหลักฐาน การระบุปัญหาภาษี การเขียนรายงานการตรวจสอบ ข้อควรระวังในการตรวจสอบ ฯลฯ เพื่อให้ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถนำไปใช้ในการเขียนรายงานการตรวจสอบได้

หลักสูตรนี้ครอบคลุมหัวข้อต่างๆ มากมาย นอกจากขั้นตอนการตรวจสอบแล้วยังครอบคลุมหัวข้ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การรวบรวมข้อเท็จจริงและการเขียนรายงาน โดยการสอนเนื้อหาภาคทฤษฎีเพียง 6 ชั่วโมงและภาคปฏิบัติ 12 ชั่วโมง ผู้ตรวจสอบบัญชีที่อยู่ในช่วงฝึกงานยังไม่น่าจะมีความพร้อมในการตรวจสอบบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้วิธีการทางอ้อม ซึ่งตรงกันข้ามกับหลักสูตรที่อธิบายความแตกต่างระหว่างมาตรฐานทางบัญชีและข้อกำหนดในการรายงานภาษีที่ให้เวลาในการอบรมถึง 24 ชั่วโมง หลักสูตรที่ 1 ยังมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับประมวลรัษฎากรเป็นเวลา 30 ชั่วโมง แต่ก็ยังถือว่าเป็นเวลาที่ค่อนข้างสั้นสำหรับการทำความเข้าใจหลักการของกฎหมายการบริหารภาษี ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาระภาษีเพิ่มเติม เช่น ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เสียหายและผู้ปฏิบัติงานพบว่ามีความกังวลว่าการฝึกอบรมเบื้องต้นระดับปฏิบัติการของผู้ตรวจสอบบัญชีนั้นอาจไม่เพียงพอ ผู้เสียหายธุรกิจขนาดเล็กและที่ปรึกษาทางภาษีระบุว่าพวกเขาได้พบกับผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีระดับทักษะที่แตกต่างกันมาก ผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีประสบการณ์น้อยจะขาดความเข้าใจในเทคนิคการตรวจสอบและแนวปฏิบัติทางการค้า ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรของผู้ตรวจสอบบัญชีก็แตกต่างกันไปเช่นกัน ทำให้แนวทางการตรวจสอบไม่สอดคล้องกันและบางกรณีจะถูกตัดสินโดยพลการ โดยทั่วไปแล้ว แนวทางการตรวจสอบภาษีในประเทศไทย ผู้ตรวจสอบบัญชีจะมีพื้นฐานการสันนิษฐานว่าผู้เสียหายพยายามเลี่ยงและไม่ปฏิบัติตามตั้งแต่ต้น มีผู้ตอบแบบสอบถามบางรายระบุว่าผู้ตรวจสอบบัญชี (บางราย) อาจใช้การตรวจสอบบัญชีเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

หลักสูตรที่ 1 มีขอบเขตเนื้อหาที่จำกัด และระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้นเมื่อเทียบกับโปรแกรมฝึกอบรมอื่นๆ ตัวอย่างในภาคผนวก 5 แสดงให้เห็นว่าเวลาโดยรวมที่ใช้ในการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีใหม่โดยทั่วไปใช้เวลานานกว่าของประเทศไทยมาก หัวข้อสำคัญบางหัวข้อไม่ได้มีอยู่ในการฝึกอบรมเบื้องต้นนี้ ไม่มีการให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจและแนวทางปฏิบัติเชิงพาณิชย์ร่วมสมัย นอกจากนี้ ยังไม่ครอบคลุมถึงทักษะทางด้านอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบที่ประสบความสำเร็จ เช่น การสื่อสารและการเจรจาต่อรอง หลักสูตรอย่างเป็นทางการไม่ครอบคลุมหัวข้อเรื่องความซื่อสัตย์และจริยธรรม นอกจากนี้ หากผู้ตรวจสอบบัญชีต้องตรวจสอบบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีก็ควรต้องมีความเข้าใจหลักการพื้นฐานของกฎหมายบริษัทเป็นอย่างดี⁸

การฝึกอบรมหลักและโปรแกรมการฝึกอบรมเพิ่มเติมในหลักสูตรที่สูงขึ้น

สำหรับการฝึกอบรมหลักของหลักสูตรที่ 2 และ 3 ครอบคลุมหัวข้อต่างๆ เช่น เทคนิคการตรวจสอบและมาตรฐานการบัญชี เช่นเดียวกับในหลักสูตรที่ 1 แต่มีรายละเอียดเชิงลึกมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีหัวข้อเฉพาะ เช่น ภาษีอากรระหว่างประเทศและการส่งเสริมการลงทุน (สิทธิประโยชน์ทางภาษี) นอกเหนือจากหลักสูตรทั้งสามระดับซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมการตรวจสอบบัญชีอย่างเป็นทางการแล้ว ยังมีหลักสูตรการทำงานอีกสามหลักสูตร ตามหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบบัญชี ระยะเวลาของทั้งสามหลักสูตรจะแตกต่างกันไป (12 ชั่วโมงและ 18 ชั่วโมง) นอกจากนี้ ยังมีหลักสูตรทางเลือกให้สามารถเลือกเพิ่มเติมได้อีกสองหลักสูตร

นอกจากนี้ กรมสรรพากรมีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรประจำปี ซึ่งกำหนดหลักสูตรเฉพาะให้เหมาะกับความต้องการของเจ้าหน้าที่สำหรับปีนั้นๆ ตัวอย่างของแผนพัฒนาบุคลากรประจำปีฉบับล่าสุดอยู่ในภาคผนวก 4 หลักสูตรบางหลักสูตรมีความเฉพาะเจาะจงมากสำหรับปีงบประมาณนั้นๆ ช่วยให้ผู้ตรวจสอบบัญชีเข้าใจลำดับความสำคัญของการดำเนินงานในพื้นที่ ส่วนอื่นๆ ได้รับการปรับให้เหมาะกับความต้องการของ LTO อย่างชัดเจน เช่น หลักสูตรธุรกรรมกำหนดราคาโอน (Transfer Pricing)⁹ และ FinTech ที่จัดขึ้นในปีพ.ศ. 2561 โดยมีผู้ตรวจสอบบัญชีเข้าร่วมราว 300 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ตรวจสอบบัญชีของ LTO นอกจากนี้ บางหลักสูตรครอบคลุมหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานตรวจสอบทั่วไป เช่น หลักสูตรผลกระทบของรูปแบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่และเทคนิคการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 รวมถึงหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้ตรวจสอบบัญชีช่วยเพิ่มความเข้าใจของ SMEs เกี่ยวกับภาวะภาษีและการปฏิบัติตามภาษีโดยสมัครใจ หลักสูตรปีพ.ศ. 2563 ครอบคลุมการฝึกอบรมด้านความซื่อสัตย์ การทำงานเป็นทีม และการกำกับดูแล นอกจากนี้ ยังมีหลักสูตรที่กล่าวถึงแนวโน้มล่าสุดในการดำเนินธุรกิจเชิงพาณิชย์ของ SMEs และการวิเคราะห์งบการเงิน ทั้งหลักสูตรปีพ.ศ. 2563 และ 2565 มีหลักสูตรที่ออกแบบมาเพื่อปรับปรุงเทคนิคการตรวจสอบและการไตสวน อย่างไรก็ตาม หลักสูตรเหล่านี้มีข้อจำกัดที่ความทั่วถึงของการฝึกอบรมซึ่งในบางกรณีสามารถรับได้เพียง 30 คนเท่านั้น

การฝึกอบรมในปัจจุบันของกรมสรรพากรยังไม่ได้สอดคล้องประสานกับการพัฒนาเส้นทางอาชีพของผู้ตรวจสอบบัญชี โดยผู้ตรวจสอบบัญชีคาดหวังได้ว่าจะสามารถเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งผ่านการฝึกอบรมไปสู่หน้าที่ที่มีความรับผิดชอบที่สูงขึ้น ขึ้นอยู่กับความสามารถ อย่างไรก็ตาม เส้นทางอาชีพของผู้ตรวจสอบบัญชีนี้ค่อนข้างเรียบง่าย สำนักงานสรรพากรในภูมิภาคและ LTO มีเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ชำนาญการ และชำนาญการพิเศษผสมกัน การหมุนเวียนสลับตำแหน่งของผู้ตรวจสอบบัญชีไม่ได้มีเป้าหมายที่จะวางตัวผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีประสิทธิภาพสูงสุดให้ทำงานกับกรณีที่มีมูลค่าสูงสุดซึ่งเห็นได้ชัดที่สุดจาก LTO แม้ว่าผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีความสามารถมีแนวโน้มที่จะสนใจทำงานที่ LTO มากกว่า แต่ก็ไม่ได้มีอภิสิทธิ์ในเรื่องของค่าตอบแทน หรือได้มีตำแหน่งที่สูงกว่าสำนักงานอื่นๆ ปัจจุบัน ยังไม่มีเส้นทางอาชีพที่ชัดเจนสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีที่

⁸ หน่วยงานด้านบริหารภาษีมักจะเผยแพร่รายละเอียดทั้งหมดของโปรแกรมการฝึกอบรมภายในของตน แต่ "คู่มือเกี่ยวกับการบริหารภาษี" (Alink and van Kommer, IBFD 2011, บทที่ 7) ได้ให้โมเดลของโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ด้านภาษีที่เป็นประโยชน์ โดยในระดับเริ่มต้น โมเดลนี้เสนอว่าเจ้าหน้าที่ควรจะได้รับฝึกอบรมเกี่ยวกับความตระหนักในเชิงพาณิชย์ การสื่อสาร การเก็บหนี้ ความซื่อสัตย์สุจริต และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ควบคู่ไปกับพื้นฐานที่ดีในกฎหมายภาษีที่เกี่ยวข้อง (บทบัญญัติด้านการปกครอง ภาษีเงินได้ และภาษีมูลค่าเพิ่ม)

⁹ การที่คู่สัญญาทำธุรกรรมระหว่างกัน โดยได้กำหนดราคาซื้อ-ขาย สินค้าหรือให้บริการที่แตกต่างไปจากราคาตลาด

สามารถจะผ่าน LTO ไปสู่บทบาทในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือตำแหน่งบริหารอาวุโสได้อย่างไร เช่นเดียวกันกับหน่วยงานด้านภาษีในหลายประเทศ กรมสรรพากรไม่สามารถให้เงินเดือนแก่ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีได้เทียบเท่ากับบริษัทที่ปรึกษาในภาคเอกชน การรักษาเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถอาจเป็นเรื่องที่ท้าทาย ดังนั้น การมีกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรที่มีความสามารถที่ชัดเจนและแสดงให้เห็นว่าพวกเขาสามารถก้าวไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นได้อย่างไร จะสามารถช่วยชดเชยส่วนต่างของเงินเดือนในภาคเอกชนได้

การฝึกอบรมที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ได้พัฒนาขึ้น

จากข้อจำกัดในการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีเบื้องต้นในระดับปฏิบัติการ สำนักงานสรรพากรพื้นที่จึงได้พัฒนาการฝึกอบรมของตนเอง ผู้บริหารและผู้ตรวจสอบบัญชีได้ให้สัมภาษณ์ในการศึกษาค้นคว้าว่าการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่นั้นเน้นในด้าน การปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีและมีกรณีศึกษาด้วย โปรแกรมการฝึกอบรมจากส่วนกลางมักจะเป็นเชิงทฤษฎีมากกว่าและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมน้อยกว่า บางหลักสูตรสั้นมาก (เช่น ครึ่งวัน เป็นต้น) การฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่ยังได้รับการปรับแต่งให้สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของประชากรผู้เสียภาษีที่ดำเนินการโดยสำนักงานสรรพากรพื้นที่นั้นๆ การฝึกอบรมหลักเสริมด้วยการฝึกอบรมภาคปฏิบัติโดยผู้บริหารและกรมสรรพากรมีแผนการให้คำปรึกษาอยู่พร้อม

แม้ว่าการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่จะเป็นที่ยอมรับ แต่แนวทางที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังมีความเสี่ยงและข้อเสียบางประการแฝงอยู่ นั่นคือการที่กรมสรรพากรที่ส่วนกลางไม่ได้รับรู้รับทราบถึงการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่ ผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคลระดับอาวุโสเชื่อว่ากรมสรรพากรลงทุนกับการฝึกอบรมน้อยกว่าหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ แต่ไม่ทราบว่าสำนักงานสรรพากรพื้นที่ใช้เวลากับความพยายามมากเพียงใดไปกับการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่ หากสำนักงานสรรพากรพื้นที่ต่างแยกกันพัฒนาการฝึกอบรมของตนเอง จะมีความเสี่ยงที่จะเกิดความซ้ำซ้อนในการพัฒนาหลักสูตรขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกรณีศึกษาซึ่งใช้เวลานานในการพัฒนาและบำรุงรักษา เจ้าหน้าที่ในสำนักงานสรรพากรพื้นที่อาจเชื่อว่าผู้เสียภาษีของตนมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่น แต่จำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบเพื่อยืนยัน มีแนวโน้มว่าผู้เสียภาษีในสาขาเฉพาะกับส่วนงานของผู้เสียภาษีจะมีลักษณะร่วมกัน จึงมีความจำเป็นต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่นั้นสอดคล้องกับกลยุทธ์การปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยรวมของกรมสรรพากรและมุมมองทางเทคนิคของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

การจัดการประสิทธิภาพและการฝึกอบรม

กรมสรรพากรอยู่ระหว่างการเปิดตัวระบบการแสดงความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพแบบตัวต่อตัวอย่างเป็นทางการ สิ่งนี้จะช่วยเสริมกระบวนการรายงานแบบลายลักษณ์อักษรด้วยการอภิปรายถึงผลลัพธ์และขีดความสามารถ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30 ของการให้คะแนนบุคคลโดยรวม ผู้บริหารกำลังได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการให้ข้อเสนอแนะและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในแผนของกรมสรรพากรเพื่อปรับปรุงความเป็นผู้นำภายในองค์กร การอภิปรายเกี่ยวกับขีดความสามารถจะเป็นโอกาสที่ดีในการระบุความต้องการในการฝึกอบรมของแต่ละบุคคล

การปรับปรุงการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีในกรมสรรพากร

ผลตอบรับจากธุรกิจขนาดเล็กชี้ให้เห็นว่าการตรวจสอบบัญชียังขาดการฝึกอบรมและการควบคุมคุณภาพ จำนวนนักตรวจสอบบัญชีมีน้อยกว่าระดับตามมาตรฐานสากล และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ มีความรู้สึกว่าคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากรมีภาระงานหนัก การศึกษาเชิงลึกของแนวทางปัจจุบันในการควบคุมคุณภาพการตรวจสอบและการจัดการกรณีศึกษาระบุไว้ในส่วนสุดท้ายของบทที่ 1 นี้

การฝึกอบรมหลักสูตรที่ 1 จำเป็นต้องได้รับการขยายขอบเขต เพื่อให้ผู้ตรวจสอบบัญชีบรรจุนิวมีพื้นฐานแนวทางปฏิบัติด้านการตรวจสอบที่ดี การขยายขอบเขตการฝึกอบรมจะสามารถจัดการกับผลสะท้อนเชิงลบจากภาคธุรกิจและผู้ปฏิบัติงานได้บางส่วน ซึ่งควรรวมถึงการฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจสอบ และวิธีการทางอ้อมและเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ผู้

ตรวจสอบบัญชีใหม่ควรใช้เวลาไปกับกรณีศึกษาให้มากขึ้น กรมสรรพากรควรพิจารณาให้มีการประเมินความสามารถของผู้ตรวจสอบบัญชีอย่างเป็นทางการเมื่อสิ้นสุดหลักสูตร หลักสูตรควรครอบคลุมความตระหนักในเชิงพาณิชย์ ทักษะทางสังคม ความซื่อสัตย์ และจริยธรรม ควรรวมหลักสูตรเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางสถิติและการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ไว้ด้วย และการเพิ่มหลักสูตรเกี่ยวกับข้อค้นพบจากการตรวจสอบบัญชีที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป ข้อผิดพลาดในการตรวจสอบบัญชีโดยทั่วไป และแนวทางปฏิบัติทั่วไปในการหลีกเลี่ยงภาษีก็จะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ช่องว่างบางประการในการฝึกอบรมหลักสูตรที่ 1 ของผู้ตรวจสอบบัญชีได้รับการเติมเต็มโดยการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่ แต่สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีการประสานงานและจัดการให้ดียิ่งขึ้น ปัจจุบัน การฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่นั้นกรมสรรพากรที่ส่วนกลางไม่ได้รับรู้รับทราบ ดังนั้น กรมสรรพากรจึงไม่ทราบว่ามีการลงทุนในการฝึกอบรมโดยรวมเป็นเท่าใด นอกจากนี้ ยังขาดการกำกับดูแลเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีความซ้ำซ้อนของหลักสูตรและเอกสารการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นนั้นช่วยให้ปฏิบัติต่อผู้เสียภาษีทั่วประเทศอย่างเท่าเทียมเสมอภาค กรมสรรพากรควรรวบรวมการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่ไว้ในโปรแกรมการฝึกอบรมและการพัฒนาที่ประสานงานกันในระดับประเทศ โดยการดำเนินการดังกล่าวควรมีเป้าหมายเพื่อรักษาความเป็นเจ้าของของสำนักงานสรรพากรพื้นที่และความมุ่งมั่นในการฝึกอบรม ในขั้นแรก กรมสรรพากรควรจัดระเบียบหลักสูตรการฝึกอบรมและเอกสารที่พัฒนาขึ้นในพื้นที่

LTO มีชื่อเสียงที่ดี แต่จำเป็นต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ การนำภาษีขึ้นต่ำระดับโลก มาใช้จะเพิ่มความสำเร็จให้กับกิจการข้ามชาติ (MNEs) ที่มีต่อคุณภาพของการจัดการภาษีในประเทศที่บริษัทเหล่านี้ดำเนินธุรกิจอยู่ ดังนั้น กรมสรรพากรจะต้องรักษาและปรับปรุงคุณภาพของการจัดเก็บภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ และอาจต้องการพิจารณาหาแนวทางการปฏิบัติตามร่วมกัน ซึ่งต้องการความเข้าใจในเชิงพาณิชย์ที่ดีและมุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบระบบ นำไปสู่การฝึกอบรมเพิ่มเติม¹⁰

สำหรับด้านภาษีระหว่างประเทศ การที่กรมสรรพากรมุ่งเน้นที่การฝึกอบรมผู้ฝึกอบรม (training the trainers) ผ่านผู้เชี่ยวชาญระดับนานาชาตินั้นสมเหตุสมผล อย่างไรก็ตาม กรมสรรพากรจะต้องแน่ใจว่าความสามารถภายในองค์กรนั้นมีความยั่งยืนและการมีส่วนร่วมกับผู้ให้บริการภายนอกนั้น ขึ้นอยู่กับการถ่ายทอดทักษะที่สามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ กรมสรรพากรควรใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลการฝึกอบรมอื่นๆ ที่มีอยู่ เช่น กลุ่มธนาคารโลกได้เผยแพร่แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับธุรกรรมกำหนดราคาโอน ที่ตอบสนองความต้องการของประเทศกำลังพัฒนา¹¹ สหประชาชาติได้เผยแพร่คู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับธุรกรรมกำหนดราคาโอน¹² ทั้งนี้ กลุ่มธนาคารโลกเพิ่งจัดให้มีการฝึกอบรมออนไลน์สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกรรม กำหนดราคาโอนและรายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในกล่องที่ 2

¹⁰ OECD ได้ร่างกรอบสำหรับกรอบแบบแนวทางการปฏิบัติตามร่วมกัน: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/co-operative-compliance-a-framework-9789264200852-en.htm> สื่อพิมพ์ล่าสุดของ Vienna University of Economics and Business ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมปัจจุบันและให้คำแนะนำในการนำไปใช้: <https://law-store.wolterskluwer.com/s/product/cooperative-compliance/01t4R00000OVRsq>

¹¹ <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/25095>

¹² https://www.un.org/development/desa/financing/sites/www.un.org.development.desa.financing/files/2021-04/TP_2021_final_web%20%281%29.pdf

กล่องที่ 4: การฝึกอบรมออนไลน์เกี่ยวกับธุรกรรมกำหนดราคาโอน (Transfer Pricing E-Learning)

เมื่อเร็วๆ นี้ ธนาคารโลกได้พัฒนาหลักสูตรออนไลน์เกี่ยวกับธุรกรรมกำหนดราคาโอนสามารถเข้าถึงได้ผ่านลิงค์นี้:

<https://olc.worldbank.org/content/elearning-course-transfer-pricing-electronic-learning-tool-self-paced>

โดยได้ออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีที่ทำการตรวจสอบกิจการข้ามชาติ (MNEs) ในประเทศกำลังพัฒนา แต่ก็มีประโยชน์สำหรับผู้ที่ต้องการทำความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกรรมกำหนดราคาโอนการฝึกอบรมนี้เป็นหลักสูตรที่ครอบคลุมและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วยโมดูลต่างๆ ที่ออกแบบมาให้ศึกษาได้ไม่ว่าจะเรียงตามลำดับหรือไม่ก็ตาม ประกอบด้วย:

- แนวคิดพื้นฐานไปจนถึงแนวคิดขั้นสูงเกี่ยวกับ Transfer Pricing ครอบคลุมประเด็นการตรวจสอบที่ทันสมัยและซับซ้อน
- กรณีศึกษาที่ครอบคลุมโดยอิงจากกรณีการตรวจสอบบัญชีจริงที่พบโดยหน่วยงานทางภาษีในประเทศกำลังพัฒนา
- ประเด็นภาษีระหว่างประเทศอื่นๆ ที่ผู้ตรวจสอบบัญชีของกิจการข้ามชาติพบบ่อย รวมถึงสถานประกอบการถาวรถิ่นที่อยู่ กฎการหักลดหย่อนดอกเบี้ย และประเด็นอื่นๆ ของ base erosion and profit shifting (BEPS)

แต่ละโมดูลใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงและมาพร้อมกับเอกสารประกอบการอ่านเพิ่มเติมและแบบทดสอบสั้นๆ เพื่อช่วยผู้เรียนในการประเมินความก้าวหน้า

แผนพัฒนาบุคลากรประจำปีแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นอย่างจริงจังของกรมสรรพากรในการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง แต่หัวข้อรวมก็ควรเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมหลัก โดยเนื้อหาบางส่วนที่พัฒนาขึ้นมีแนวปฏิบัติด้านการตรวจสอบ แนวปฏิบัติเชิงพาณิชย์ เทคนิคการสืบสวน และทักษะที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมทุกคนจำเป็นต้องเข้าใจ เนื้อหาเหล่านี้จึงควรมีอยู่ในโปรแกรมการฝึกอบรมหลักของกรมสรรพากรด้วย

กรมสรรพากรควรตรวจสอบให้แน่ใจว่ากระบวนการจัดการผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการปรับปรุงอยู่นั้น ได้รวมการประเมินความต้องการการฝึกอบรมรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ สำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีแล้วการประเมินนี้จะเปิดโอกาสเพื่อตอบสนองความต้องการฝึกอบรมเพื่อเติมเต็มช่องว่างของพวกเขาไม่ว่าจะเป็นทางเทคนิคหรือทักษะทางสังคมที่เป็นส่วนสำคัญของแนวปฏิบัติที่ดีในการตรวจสอบ สิ่งนี้จะเพิ่มความต้องการในการฝึกอบรม ดังนั้น กรมสรรพากรจึงควรตรวจสอบว่ามีการพัฒนาสื่อการฝึกอบรม (กรณีศึกษาและหลักสูตร) ที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้ และความสามารถในการจัดการฝึกอบรม ก่อนที่จะมีการประเมินความต้องการการฝึกอบรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการ ซึ่งอาจเป็นขั้นตอนเสริมของการเปิดตัวความคิดเห็นแบบตัวต่อตัวจากผู้บริหาร การอภิปรายเกี่ยวกับความต้องการการฝึกอบรมนี้สามารถช่วยจัดโครงสร้างและจัดลำดับความสำคัญของการฝึกอบรมภาคปฏิบัติที่จัดทำโดยผู้บริหารและที่ปรึกษาได้

การบันทึกกรอบความสามารถสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีเป็นเอกสารที่จะช่วยจัดในการอภิปรายเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ความสามารถ และความต้องการในการฝึกอบรม เนื่องจากกรมสรรพากรมีไฟล์การฝึกอบรมสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีในแต่ละระดับอยู่แล้ว ซึ่งอาจเป็นพื้นฐานสำหรับกรอบความสามารถ (competence framework)

จากเหตุผลที่กล่าวมา การมีเส้นทางอาชีพที่ชัดเจนจะสามารถช่วยกรมสรรพากรในการจัดการและรักษาบุคลากรที่มีความสามารถไว้ได้ ทั้งนี้ กรมสรรพากรควรพัฒนานโยบายดังกล่าวให้เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์โดยรวมในการดึงดูดและรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพในงานด้านการตรวจสอบบัญชี

การส่งเสริมการยื่นภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์

ประเทศไทยมีโอกาที่จะส่งเสริมการยื่นภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ประโยชน์จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น สามารถลดขั้นตอนการยื่นแบบและลดต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจ SME ซึ่งหลายประเทศได้นำแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตามเกี่ยวกับ เงินเดือน ภาษีเงินได้ และระบบประกันสังคม อินเทอร์เน็ตเหล่านี้ยังช่วยอำนวยความสะดวกในการส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาษีจากภาคธุรกิจไปยังรัฐบาล นอกจากนี้ รัฐบาลได้ปรับปรุงซอฟต์แวร์เพื่อช่วยตอบสนองความต้องการของธุรกิจขนาดเล็กในการยื่นภาษี ทั้งนี้ กรมสรรพากรสามารถใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัลซึ่งเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 การใช้เครื่องมือดิจิทัลที่เพิ่มขึ้นและการปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยกระบวนการออกแบบได้นำมาซึ่งโอกาสใหม่ๆ ในการลดขั้นตอนและทำให้กระบวนการยื่นแบบเป็นระบบอัตโนมัติสำหรับธุรกิจ SME เนื่องจากกรมสรรพากรอยู่ในฐานะที่สามารถระบุปัญหาสำหรับธุรกิจ SME ได้ดี ที่โดยปกติแล้วจะเพิ่มภาระในการจ่ายภาษีให้กับธุรกิจ SME ซึ่งการระบุจุดเริ่มต้นในการปฏิรูปเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและการใช้แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดระดับสากลจะสามารถช่วยให้กรมสรรพากรสามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการยื่นภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ของธุรกิจ SME

นับตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564 เป็นต้นมา กรมสรรพากรได้ทำการเปิดตัวระบบการยื่นและชำระภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่สำหรับการยื่นภาษีทุกประเภท¹³ โดยรองรับผู้ใช้บริการที่เป็นผู้เสียภาษี ตัวแทนผู้เสียภาษี และผู้ให้บริการ ประโยชน์จากการนำ e-filing มาใช้ ทั้งต่อผู้เสียภาษีและกรมสรรพากรเองทั้งในแง่ของค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามและความถูกต้องของการยื่นภาษีจะเพิ่มขึ้นสูงสุดหากการยื่นแบบอิเล็กทรอนิกส์มีความเป็นอัตโนมัติมากขึ้น โดยหลักการแล้ว การแปลงรายงานทางการเงินของภาคธุรกิจให้เป็นตัวเลขในแบบยื่นภาษีโดยอัตโนมัติควรจะสามารถทำได้ ในปัจจุบัน การรายงานภาษีในประเทศไทยยังต้องมีการดำเนินการด้วยตัวบุคคลอยู่มาก และภาคธุรกิจก็ยังไม่มีความต้องการซอฟต์แวร์ที่จะทำให้กระบวนการเป็นไปโดยอัตโนมัติมากนัก รายงานในส่วนนี้ จะกล่าวถึงสาเหตุและวิธีแก้ไขอุปสรรคในการนำระบบอัตโนมัติมาใช้

ความสำคัญของปัญหา

การสำรวจพบว่า ผู้เสียภาษีและผู้ปฏิบัติงานระบุว่าระบบภาษีในประเทศไทยมีความซับซ้อนเกินไปสำหรับการคำนวณภาษีอัตโนมัติ ความซับซ้อนระดับนี้เกิดจากการปรับแต่งมากมายที่มีผลกระทบต่อการแปลงกำไรทางบัญชีให้เป็นตัวเลขที่ควรระบุลงในแบบการยื่นภาษี การปรับแต่งดังกล่าวต้องดำเนินการด้วยตนเองเพื่อให้ได้ตัวเลขที่ถูกต้องมาใส่ในแบบการยื่นภาษี ผู้เสียภาษีจึงมักดำเนินการด้วยตนเองโดยใช้ Excel spreadsheets จึงทำให้ไม่เอื้อต่อการใช้ระบบอัตโนมัติ

การวิเคราะห์

การปรับกำไรทางบัญชีเพื่อคำนวณรายได้ที่ต้องเสียภาษีถือเป็นเรื่องปกติที่ระบบภาษีจะกำหนดให้ภาคธุรกิจต้องดำเนินการ ซึ่งหลายประเทศมีกฎที่คล้ายกับประเทศไทยในปัจจุบัน ที่มีการกำหนดการหักเงินสำหรับค่าใช้จ่ายบางประเภทหรือให้หักค่าใช้จ่ายบางอย่างเป็นพิเศษเพื่อส่งเสริมการลงทุนในกิจกรรมต่างๆ เช่น การฝึกอบรมพนักงานและการวิจัย เป็นต้น ซึ่งหาก

¹³ <https://efiling.rd.go.th/rd-cms/>

กฎระเบียบมีความชัดเจนและมีการประมวลไว้สมบูรณ์ ก็สามารถรวบรวมเข้ากับโมดูลภาษีที่มีการดึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากชุดซอฟต์แวร์ทางบัญชีและทำการปรับกำไรทางบัญชีเพื่อใช้ยื่นแบบภาษีอัตโนมัติได้

กรมสรรพากรสามารถดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์ทั่วไปเพื่อคำนวณฐานภาษีเงินได้นิติบุคคล สนับสนุนการคำนวณภาษีอัตโนมัติและการยื่นแบบภาษีที่ง่ายขึ้นได้ กรมสรรพากรให้คำแนะนำและเผยแพร่คำตอบสำหรับคำถามที่พบบ่อยให้แก่ผู้เสียภาษีบนเว็บไซต์ ในการประเมินว่า SME สามารถเข้าใจกฎการคำนวณได้เพียงใด ทีมธนาคารโลกได้ใช้คำแนะนำของกรมสรรพากรที่เผยแพร่เพื่อตอบคำถามทั่วไปบางข้อที่ SME มีแนวโน้มที่จะต้องเจอ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก 6 ทั้งนี้หมายความว่า การสำรวจนี้ไม่ได้ครอบคลุมกฎในการคำนวณภาษีทุกข้อ อย่างไรก็ตาม กรมสรรพากรได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการแปลงกำไรทางบัญชีเป็นกำไรทางภาษี เมทริกซ์ของกฎค่อนข้างซับซ้อน แต่กระบวนการนี้ก็แสดงให้เห็นว่ากฎการคำนวณที่สามารถเข้าถึงได้ และสามารถทำให้การคำนวณเป็นแบบอัตโนมัติได้เช่นกัน

การปรับปรุงคำแนะนำและการเลือกใช้ถ้อยคำง่าย ๆ จะสามารถช่วยให้ผู้เสียภาษีเข้าใจเรื่องซับซ้อนในการยื่นแบบภาษีได้ดีขึ้น ผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำว่าการออกแบบฟอร์มในการยื่นภาษีเองอาจเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา โดยให้เหตุผลว่าภาษาที่ใช้ในแบบฟอร์มการยื่นภาษีเป็นศัพท์เทคนิคที่ผู้เสียภาษีเข้าใจได้ยาก ตัวอย่างเช่น "แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 68 และมาตรา 69 แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2559" (แบบ ภ.ง.ด.50) นั้น ยาว 8 หน้าและค่อนข้างซับซ้อน แบบฟอร์มนี้มีการอ้างอิงถึงกฎหมาย พระราชกฤษฎีกา และประมวลรัษฎากรที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ซึ่งต้องใช้ความรู้ทางเทคนิคเกี่ยวกับการบัญชีและภาษี อย่างไรก็ตาม รายการส่วนใหญ่สามารถนำตัวเลขจากบัญชีการเงินของบริษัทมาใส่ได้โดยตรง และข้อมูลหลายด้านในแบบฟอร์มไม่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ ดังนั้น หากสามารถปรับปรุงคำแนะนำและใช้ถ้อยคำที่ง่ายขึ้นก็จะช่วยให้ผู้เสียภาษีสามารถกรอกแบบฟอร์มการยื่นภาษีได้อย่างถูกต้อง¹⁴ การยื่นแบบ เช่น การยื่นแบบภาษี VAT (ภ.พ. 30 - 3 หน้ายาว) และการยื่นแบบภาษีธุรกิจเฉพาะ (ภ.พ. 40 - 1 หน้า) นั้นง่ายกว่ามาก การยื่นภาษีหัก ณ ที่จ่าย - ภ.ง.ด.1, ภ.ง.ด.2, ภ.ง.ด.3, ภ.ง.ด.53 และ ภ.ง.ด.54 - มีความยาวเพียง 1 หน้ากระดาษ และการคำนวณก็ตรงไปตรงมาเช่นกัน ดังนั้น ถึงแม้ว่าจะสามารถปรับปรุงเพิ่มเติมได้ แต่การออกแบบการยื่นภาษีก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคพื้นฐานต่อการคำนวณภาษีอัตโนมัติ

อย่างไรก็ตาม สภาพการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีในประเทศไทย อาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อกระบวนการยื่นภาษีอัตโนมัติ แม้ว่าการปรับปรุงกฎการคำนวณอาจมีประโยชน์ แต่ต้นตอของปัญหาคือบรรยากาศการปฏิบัติตามภาษีในประเทศไทย นี่เป็นลักษณะของการขาดความไว้วางใจระหว่างหน่วยงานด้านภาษีและผู้เสียภาษี ซึ่งไม่ได้สร้างแรงจูงใจที่ชัดเจนสำหรับธุรกิจต่างๆ ให้ลงทุนในระบบบัญชีและการควบคุมภาษีที่ดี (นอกเหนือจากธุรกิจขนาดใหญ่) ในส่วนธุรกิจ SME แรงจูงใจในการเสียภาษีอยู่ในระดับต่ำ ธุรกิจขนาดเล็กจำนวนมากไม่มีระบบบัญชีที่มีประสิทธิภาพและมีหลักฐานที่บ่งชี้ว่าระดับการหลีกเลี่ยงภาษีอยู่ในระดับสูง ซึ่งสะท้อนได้ว่าผู้ตรวจสอบบัญชีจากกรมสรรพากรมักจะถือว่าภาคธุรกิจมีแนวโน้มที่จะไม่ปฏิบัติตามทางภาษี และยิ่งนำเสียดายที่มุมมองนี้ได้รับการตอกย้ำจากฝั่งเจ้าของธุรกิจที่มองเห็นคุณค่าของการลงทุนปรับปรุงการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีเพียงเล็กน้อย หากพวกเขายังคงถูกมองว่าไม่ปฏิบัติตามอยู่ดี

ผู้เสียภาษีและที่ปรึกษาด้านภาษียังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่กรมสรรพากรออกกฎระเบียบที่ส่งผลต่อการคำนวณกำไรทางภาษีบ่อยมาก ในเบื้องต้นยังไม่ชัดเจนว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนี้ เนื่องจากกฎหมายภาษีอากรในประเทศไทยมีความเสถียรพอสมควร คำอธิบายดูเหมือนจะเป็นข้อบังคับที่ออกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันสองประการ:

- กำหนดกฎการคำนวณที่ธุรกิจควรใช้เมื่อคำนวณรายได้ที่ต้องเสียภาษี; และ
- ระบุ (และยับยั้ง) การปฏิบัติที่กรมสรรพากรตรวจพบว่า SMEs ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงภาษี

¹⁴ คำแนะนำที่สามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อตอบสนองไปตามบริษัทที่ "ปรากฏขึ้น" เมื่อผู้เสียภาษีกรอกแบบฟอร์มออนไลน์จะมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการลดความซับซ้อนของขั้นตอน

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสื่อสารกันให้ชัดเจนเมื่อคำแนะนำส่งผลต่อวิธีคำนวณรายได้ที่ต้องเสียภาษีและเมื่อเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยง ในกรณีหลังนี้ ไม่ควรมีผลกระทบโดยตรงต่อวิธีคำนวณภาษี ข้อกังวลคือการทำให้อ้างอิงว่าบัญชีที่ใช้อ้างอิงนั้น ถูกต้องและเป็นข้อเท็จจริงตั้งแต่แรก

ปัจจุบัน หลักเกณฑ์ด้านภาษีในประเทศไทยไม่ได้จำแนกรูขี้อย่างชัดเจน ซึ่งทำให้พลาดโอกาสในการทำให้การสำแดงภาษีนั้นง่ายขึ้น ธุรกิจทั้งหมดไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ก็ต้องปฏิบัติตามกฎการคำนวณที่กำหนดโดยกฎหมายหลักและข้อบังคับของกรมสรรพากร แม้ว่ากฎระเบียบเหล่านี้จะได้รับการจัดทำโดยกรมสรรพากรแต่ก็พบว่าภูมุนั้นค่อนข้างซับซ้อน¹⁵ อาจเป็นไปได้ที่จะลดความซับซ้อนสำหรับผู้เสียภาษีส่วนใหญ่โดยการระบุกฎเกณฑ์เฉพาะสำหรับผู้เสียภาษีที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภทหรือมีลักษณะพิเศษอื่น ๆ เท่านั้น โดยผู้เสียภาษีส่วนใหญ่สามารถข้ามกฎเกณฑ์เฉพาะเหล่านี้เวลาคำนวณหนี้สินของตน ยิ่งไปกว่านั้น ธุรกิจขนาดเล็กที่มีอยู่เป็นจำนวนมากนั้นอาจมีส่วนในด้านรายได้จากภาษีหลัก (ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากกำไรของธุรกิจ) ไม่มาก นอกจากนี้ สามารถสันนิษฐานได้ว่ากำไรทางบัญชีและรายได้ทางภาษีของธุรกิจขนาดเล็กเหล่านี้มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ดังนั้น กรมสรรพากรของหลาย ๆ ประเทศ จึงอนุญาตให้ธุรกิจขนาดเล็กเตรียมการแสดงรายการภาษีด้วยวิธีที่เรียบง่าย ข้อมูลที่เผยแพร่เมื่อเร็วๆ นี้จาก International Survey on Revenue Administration (ISORA) แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 25 ของกรมสรรพากรเข้าร่วม ได้อนุญาตให้ธุรกิจขนาดเล็กปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เรียบง่าย และในประเทศที่มีรายได้สูง สัดส่วนนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 33¹⁶

ข้อกำหนดที่การยื่นแบบต้องมี "ลงนาม" โดยผู้สอบบัญชีภายนอกกลายเป็นอุปสรรคเพิ่มเติมให้กับกระบวนการยื่นภาษีไปโดยอัตโนมัติ การยื่นภาษีของบริษัทที่อ้างถึงก่อนหน้านี้สรุปด้วยการยืนยันของกรรมการ หุ่นส่วน หรือผู้จัดการเกี่ยวกับธุรกรรมที่อาจไม่เป็นเชิงพาณิชย์ ลูกหนี้และเจ้าหนี้ที่ไม่เปิดเผย และการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านอื่นๆ การยืนยันนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีจากภายนอกซึ่งบันทึกความเห็นอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ยังไม่ชัดเจนว่าสิ่งนี้มีผลกระทบต่อปฏิบัติตามอย่างมีนัยสำคัญ¹⁷ และยังไม่ชัดเจนว่ากระบวนการยื่นแบบในลักษณะนี้มาจากกฎหมายหลัก¹⁸ การกำหนดให้ผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรงในการสรุปการยื่นภาษี ทำให้โอกาสที่ผู้เสียภาษีจะลงทุนในแอปพลิเคชันที่สามารถทำให้กระบวนการยื่นภาษีเป็นไปโดยอัตโนมัติ นั้นมีน้อยลง เพราะหากภาคธุรกิจต้องจ่ายเงินสำหรับความเห็นประกอบการยืนยันของพวกเขา พวกเขาอาจขอให้ผู้สอบบัญชีทำการคำนวณให้เสร็จสมบูรณ์ในเวลาเดียวกันไปเลย ผู้เสียภาษีและที่ปรึกษาด้านภาษีหลายคนในที่มณฑลโลกได้หารือด้วย เห็นว่าข้อกำหนดสำหรับการ "ลงนาม" โดยผู้สอบบัญชีภายนอกของการยื่นแบบเป็นอุปสรรคต่อระบบอัตโนมัติ

ธุรกิจยุคใหม่ที่เชี่ยวชาญด้านไอทีกำลังใช้ระบบบัญชีมากขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดการธุรกิจ ผู้เสียภาษีเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะนำกระบวนการอัตโนมัติมาใช้ในการคำนวณและยื่นภาษีหากมีสถานะที่เอื้ออำนวย กลุ่มนี้อาจเป็นผู้เริ่มใช้ระบบอัตโนมัติ การนำระบบที่ช่วยให้ธุรกิจทำบัญชีและกระบวนการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีให้เป็นไปโดยอัตโนมัติจะได้รับการเร่งให้เร็วขึ้นเนื่องจากผู้เสียภาษียอมรับระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (e-invoicing) มากขึ้น ทีมงานธนาคารโลกได้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะวิธีการที่กรมสรรพากรจะสามารถเพิ่มการใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้นโดยอยู่ในบทที่ 2 ของรายงาน

¹⁵ สอดคล้องกับข้อค้นพบในการชำระภาษีในประเทศไทยจากปีพ.ศ. 2562 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติตามภาระภาษีในประเทศไทยรวม 229 ชั่วโมงในแต่ละปี สิ่งนี้เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของภูมิภาคที่ 181 ชั่วโมงและ 159 ชั่วโมงในประเทศเศรษฐกิจ OECD ที่มีรายได้สูง. "Doing Business Reform Memorandum: Thailand", WBG August 2019.

¹⁶ "ISORA 2018, Understanding Revenue Administration" IMF 2021: <https://www.imf.org/en/Publications/Departmental-Papers-Policy-Papers/Issues/2021/11/03/Understanding-Revenue-Administration-464865>

¹⁷ ในส่วนของกระบวนการตรวจสอบ เราจะเห็นว่าผู้ตรวจสอบบัญชีมักจะพยายามลดโอกาสในการที่ถูกค่าจะถูกเลือกเป็นกรณีตรวจสอบโดยกรมสรรพากร

¹⁸ บทบัญญัติในประมวลรัษฎากรว่าด้วยบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกำหนดให้นิติบุคคลเหล่านี้ต้องจัดทำบัญชีที่ตรวจสอบแล้วเพื่อประกอบการยื่นภาษีของตน แต่ไม่ได้กำหนดให้ต้องตรวจสอบบัญชีด้วยตนเอง

แนวทางในอนาคต

สิ่งที่กรมสรรพากรได้ดำเนินการไปแล้วเป็นการยืนยันว่าสามารถแปลงกฎที่ควบคุมการปรับกำไรทางบัญชีเพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษีได้ กรมสรรพากรควรทบทวนการออกแบบแบบฟอร์มเพื่อให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายขึ้น และระบุลักษณะการยื่นภาษีที่ชัดเจนยิ่งขึ้นซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจำแนกกลุ่มย่อยของผู้เสียภาษี ความช่วยเหลือและคำแนะนำตามบริบทของผู้เสียภาษีในแบบฟอร์มออนไลน์จะสามารถช่วยให้การกรอกแบบฟอร์มง่ายขึ้น กรมสรรพากรควรทบทวนข้อกำหนดที่ผู้สอบบัญชีภายนอกต้องลงนามในการยืนยันของผู้เสียภาษีเมื่อสิ้นสุดการยื่นภาษี ทีมงานธนาคารโลกพบหลักฐานเพียงน้อยนิดว่าการที่ผู้สอบบัญชีภายนอกต้องลงนามนั้นจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติตามกฎ แต่ตรงกันข้าม กลับกลายเป็นอุปสรรคต่อการใช้ระบบอัตโนมัติ กรมสรรพากรควรพิจารณาการนำระบบที่เรียบง่ายมาใช้สำหรับธุรกิจขนาดเล็ก ระบบดังกล่าวจะต้องมีการปรับเปลี่ยนจำนวนเล็กน้อย การเข้าถึงระบบที่ง่ายขึ้นสามารถสร้างเงื่อนไขให้กับ SME โดยใช้ระบบบัญชีที่เชื่อถือได้ โดยรวมแล้ว ผลกระทบต่อรายได้ของมาตรการเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเป็นบวก: สำหรับธุรกิจขนาดเล็ก การปรับเปลี่ยนจะไม่ส่งผลกระทบต่อรายได้อย่างมีนัยสำคัญต่อการประเมินรายได้เพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษี และการปฏิบัติตามระเบียบที่ดีขึ้น

ในภาพรวม กรมสรรพากรควรสร้างบรรยากาศเชิงบวกสำหรับการจัดทาและการใช้ซอฟต์แวร์บัญชีพร้อมฟังก์ชันภาษี ที่เชื่อถือเพิ่มขึ้น สิ่งนี้จะมีองค์ประกอบที่มาพร้อมกันหลายประการ:

- ผู้เสียภาษีที่ใช้ระบบที่เชื่อถือได้จะมีโอกาสถูกตรวจสอบน้อย และจะได้รับเงินคืนภาษีเร็วขึ้นและลดระดับการตรวจสอบ
- มีโอกาสนำวิธีการแบบบูรณาการมาใช้เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีและการแปลงเป็นดิจิทัลทั้งภาษีทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นข้อเสนอในงานบทที่ 2 โดยมองเห็นความต้องการที่ก้าวหน้าในการกำหนดให้ e-invoicing เป็นข้อบังคับ เนื่องจากจะทำให้กรมสรรพากรสามารถเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมเกือบทั้งหมดของธุรกิจได้ การเชื่อมโยงการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์กับองค์ประกอบอื่นๆ ของการปฏิบัติตามภาษีดิจิทัล รวมถึงการยื่นแบบแสดงรายการภาษีธุรกิจ จะสร้างคุณค่าให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด
- เพื่อเปิดใช้งานการคำนวณอัตโนมัติและการยื่นแบบอัตโนมัติ กรมสรรพากรควรปรับปรุงกระบวนการยื่นแบบออนไลน์ เสริมสร้างตรรกะภายในเพื่อช่วยป้องกันข้อผิดพลาดในขณะที่เปิดใช้งานการแก้ไขแบบออนไลน์และแก้ไขการยื่นภาษี
- ลดความซับซ้อนของการยื่นภาษีธุรกิจ โดยใช้ภาษาที่ผู้เสียภาษีทั่วไปสามารถเข้าใจได้ และตรวจสอบให้แน่ใจว่าแบบฟอร์มออนไลน์มีคำแนะนำตามบริบทเกี่ยวกับวิธีการกรอกข้อมูลแต่ละรายการ

กระบวนการตรวจสอบภาษีในปัจจุบัน

กระบวนการตรวจสอบเริ่มต้นด้วยการเลือกรายการตรวจสอบตามการประเมินความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นดำเนินการจากส่วนกลางโดยกองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี การวิเคราะห์เบื้องต้นนี้ใช้ข้อมูลภายในที่จัดเก็บโดยกรมสรรพากรซึ่งมาจากการยื่นภาษีและประวัติการปฏิบัติตามภาษีที่ผ่านมา เสริมด้วยข้อมูลจากหน่วยงานราชการอื่น ๆ และจากสถาบันการเงิน¹⁹ ระบบยังเปรียบเทียบผลลัพธ์ทางธุรกิจกับบรรทัดฐานสำหรับภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ใช้กฎความเสี่ยงประมาณ 100 ข้อเพื่อสร้างโปรไฟล์ความเสี่ยง โปรไฟล์จะแนะนำว่าควรออกแบบการดำเนินการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามภาษีเพื่อให้ความรู้และช่วยเหลือหรือใช้รูปแบบการดำเนินการบังคับใช้หรือไม่²⁰ การใช้กฎความเสี่ยงเป็นกระบวนการอัตโนมัติ แต่เป็นการระบุว่ากฎข้อใดจะถูกนำมาใช้ รายการกฎที่นำมาใช้นี้เสริมด้วยรายงานโดยละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเสี่ยงในคดีนี้ และข้อกำหนดรหัสภาษีที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องดำเนินการจัดทำขึ้นเอง ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ทรัพยากรมาก โดยรายงานมักใช้เวลาหนึ่งวันจึงจะเสร็จสมบูรณ์ หรืออาจใช้เวลาถึงหนึ่งสัปดาห์ในกรณีที่มีความซับซ้อนมาก

การประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นเริ่มดำเนินการจากส่วนกลาง ตามด้วยการตรวจสอบเพิ่มเติมจากสำนักงานสรรพากรพื้นที่ ทีมตรวจสอบในพื้นที่จะรวมการดำเนินการตรวจสอบเพิ่มเติมนี้ไว้ในการวางแผน ซึ่งคำนึงถึงข้อมูลที่มีอยู่ในระดับพื้นที่และความรู้ของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ซึ่งจะรวมถึงการตรวจสอบกฎความเสี่ยงที่นำมาใช้ และข้อมูลในอดีตเกี่ยวกับประวัติการชำระภาษี รายงานผลประกอบการทางธุรกิจ และการตรวจสอบอื่นๆ ก่อนหน้านั้น การตรวจสอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่อาจระบุความเสี่ยงใหม่ที่มิได้กล่าวถึงในรายงานจากส่วนกลาง เมื่อเลือกรายการและปัญหาสำหรับการตรวจสอบแล้ว หัวหน้าทีมตรวจสอบจะจัดสรรรายการให้กับสมาชิกในทีมตามทักษะและประสบการณ์ของผู้ตรวจสอบบัญชีแต่ละคน กระบวนการตรวจสอบมักจะเริ่มต้นด้วยความพยายามในการตรวจสอบเฉพาะจุดที่พบข้อสงสัยและจะยกระดับจากการตรวจแนะนำก็ต่อเมื่อพบความผิดปกติที่ร้ายแรงขึ้นเมื่อผู้เสียภาษีและผู้ตรวจสอบบัญชีไม่สามารถตกลงกันได้ โดยส่วนมากแล้ว ผู้เสียภาษีจะยอมรับที่จะแก้ไขการยื่นแบบชำระภาษีของพวกเขา²¹ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะมีการดำเนินการตรวจสอบอย่างเป็นทางการ ซึ่งนี้อาจเป็นเหตุผลที่แบบสำรวจของ ISORA รายงานว่ามีอัตราการตรวจพบค่อนข้างต่ำ เนื่องจากปรากฏว่าจำนวนรายการที่ก่อให้เกิดการปรับนั้น จะนับเฉพาะกรณีที่มาจากการเรียกตรวจสอบเท่านั้น

ทีมงานธนาคารโลกไม่สามารถตรวจสอบตัวอย่างของรายการที่มีการดำเนินการตรวจสอบเสร็จสมบูรณ์แล้ว จากการหารือกับเจ้าหน้าที่จากกองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี และผู้ตรวจสอบบัญชี ระบุว่า การตรวจสอบบันทึกอ้างอิง รวมถึงใบแจ้งยอดธนาคารและเอกสารอื่นๆ จะเกิดขึ้นในกรณีที่ร้ายแรงกว่านี้ หากจำเป็น ผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากรจะจัดทำผลลัพธ์ทางธุรกิจที่ถูกต้องขึ้นใหม่โดยใช้เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ปัจจุบัน ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังมีข้อจำกัดเนื่องจากผู้เสียภาษีอาจออกใบแจ้งหนี้ด้วยมือควบคู่ไปด้วย จึงทำให้ไม่สามารถสร้างบัญชีแยกประเภทการซื้อและการขายขึ้นใหม่โดยอัตโนมัติจากใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้ ทำให้การใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังมีข้อจำกัดอยู่ ทีมงานธนาคารโลกไม่สามารถประเมินขอบเขตและคุณภาพของการตรวจสอบเชิงปฏิบัติเหล่านี้ในกรมสรรพากรได้

กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ได้ปรับกระบวนการบริหารความเสี่ยงเพื่อสะท้อนถึงลักษณะของผู้เสียภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ นอกจากนี้กฎความเสี่ยง 100 ข้อที่กำหนดขึ้นจากส่วนกลางแล้ว ยังมีการใช้เกณฑ์ความเสี่ยงเพิ่มเติมที่ปรับให้เหมาะกับกลุ่มผู้

¹⁹ ธนาคารจะรายงานข้อมูลเกี่ยวกับภาษีหัก ณ ที่จ่ายที่หักจากดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายให้กับผู้ฝาก แต่มีข้อยกเว้นบางประการสำหรับเงินฝากจำนวนเล็กน้อย และอาจมีการให้ข้อมูลสรุปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ออมที่เลือกยอมรับภาษีหัก ณ ที่จ่าย 15% เป็นความรับผิดชอบสุดท้ายเท่านั้น

²⁰ กรมสรรพากรมีมาตรการดำเนินการ 4 ประเภท: ก. คำแนะนำในการตรวจสอบภาษี (มาตรการที่เบาที่สุด): มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้เสียภาษีเกี่ยวกับบัญชีและการคำนวณภาษี หากไม่ให้ความร่วมมือเจ้าหน้าที่จะเปลี่ยนแนวทางที่รุนแรงขึ้น ข. วิเคราะห์และตรวจสอบการคืนภาษี (มากกว่า ก); ค. การตรวจสอบการปฏิบัติงาน (เข้มงวดกว่า ข. แต่ออกแบบมาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เสียภาษีแก้ไขด้วยตนเอง) และ ง. ออกหมายเรียกตรวจสอบภาษี (มาตรการเข้ม)

²¹ ผู้เสียภาษีสามารถแก้ไขผลตอบแทนได้ภายในสามปีนับจากวันที่ยื่น

เสียภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น การเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ไม่ว่าจะ เป็นธุรกิจที่มีการควบคุมหรือไม่ เป็นต้น การประเมินความเสี่ยงจากส่วนกลางมีบทบาทน้อยลงในกระบวนการวางแผนการตรวจสอบที่กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ การจัดอันดับความเสี่ยงรวมการประเมินระดับมีอาชีพโดยเจ้าหน้าที่กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ของความเสียหายในการปฏิบัติตามภาษี ในกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่เมื่อสิ้นสุดกระบวนการประเมินความเสี่ยง ผู้เสียภาษีจะถูกจัดประเภทว่ามี ความเสี่ยงสูงหรือต่ำ

กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ไม่มีการประเมินความเสี่ยงของกิจการภายใต้เจ้าของเดียวกัน นอกจากนี้ กองบริหารภาษี ธุรกิจขนาดใหญ่ไม่ได้มีหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจทั้งหมดที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจเดียวกัน กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ แจกจ่ายรายการตรวจสอบต่างๆ ตามเกณฑ์ที่ใช้บนพื้นฐานองค์กรต่อองค์กร อย่างไรก็ตาม กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ สามารถเรียกร้องให้ตรวจสอบหากเชื่อว่าองค์กรมีความรับผิดชอบต่อบริษัทสาขาย่อยที่มีขนาดเล็กกว่า ผู้เสียภาษีเองก็สามารถ ร้องขอได้เช่นกัน กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่มีการจัดแบ่งตามสาขาธุรกิจ (51 ทีมตาม 51 สาขาอุตสาหกรรม) แต่มีการ ประสานงานระหว่างทีมที่หน่วยงานทำธุรกรรมร่วมกันในกลุ่มแบบบูรณาการ

ในการสรุปรายการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบบัญชีจะจัดทำรายงานสำหรับผู้บังคับบัญชาของตนซึ่งอธิบายถึงข้อสรุปที่ได้นำเสนอ เมื่อได้รับการอนุมัติก็สามารถยุติรายการตรวจสอบได้ โดยรายการส่วนใหญ่จะสรุปตามข้อตกลงกับผู้เสียภาษี ข้อพิพาทจะถูก ส่งต่อไปยังฝ่ายกฎหมายในสำนักงานสรรพากรพื้นที่ รายละเอียดของข้อตกลงจะถูกบันทึกไว้โดยใช้รูปแบบมาตรฐานที่แตกต่าง กันไปตามประเภทของการดำเนินการ รายงานระบุรายละเอียดข้อค้นพบและเหตุผลสำหรับการปรับเปลี่ยนใด ๆ กับภาษีที่ ต้องชำระ อย่างไรก็ตาม รายละเอียดในรายงานเหล่านี้ถูกบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศของกรมสรรพากรเพียงเล็กน้อย จาก ระบบสารสนเทศ จะสามารถดูจำนวนเงินที่เรียกเก็บในแต่ละกรณีและเหตุผลในการปรับในบางกรณี²² แต่ไม่สามารถจำแนก เป็นยอดภาษีที่ต้องชำระในแต่ละเหตุผลได้ กรมสรรพากรไม่สามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์และเชื่อมโยงกับความเสียหายเฉพาะที่ระบุ ระหว่างกระบวนการคัดเลือกรายการ กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่มีระบบของตัวเอง แต่ไม่ได้วิเคราะห์ภาษีที่เก็บเพิ่มเติมตาม เหตุผลเฉพาะที่ก่อให้เกิดการปรับแก้ไข

ผู้ตรวจสอบบัญชีในกรมสรรพากรจะต้องดำเนินการตรวจสอบตามจำนวนที่กำหนดในแต่ละเดือนและมีการปรับปรุงยอดชำระ ภาษีเป็นส่วนใหญ่ ผู้ตรวจสอบบัญชีถูกคาดหวังว่าจะต้องดำเนินการตรวจสอบให้เสร็จสิ้น 4 รายการต่อเดือนและรับประกัน การปรับยอดชำระภาษีร้อยละ 80 ของรายการตรวจสอบ แม้ว่ารายการตรวจสอบส่วนใหญ่จะไม่เกี่ยวข้องกับ การตรวจสอบ อย่างเป็นทางการ แต่โดยปกติแล้วผู้ตรวจสอบบัญชีจะทำมากกว่าสี่รายการต่อเดือนและรับประกันการเพิ่มขึ้นในภาษีที่ต้อง ชำระในส่วนใหญ่ ผู้บริหารอาวุโสในกองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษีอธิบายว่าการจัดเก็บรายได้รวมเป็นตัวชี้วัด ความสำเร็จเบื้องต้นสำหรับกรมสรรพากรและกองปฏิบัติการต่างๆ และกรมสรรพากรมีประวัติที่ดีในการส่งมอบรายได้ตาม เป้าหมาย สิ่งนี้สอดคล้องกับการรับรู้ของผู้เสียภาษีและที่ปรึกษาด้านภาษีของพวกเขา ซึ่งให้ความเห็นว่าผู้ตรวจสอบบัญชีของ กรมสรรพากรจำนวนมากจะมุ่งเน้นที่รายได้เป็นอย่างมากและมุ่งมั่นที่จะรับประกันการปรับภาษีบางรูปแบบ สิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความสมบูรณ์ของการจัดการรายกรณีซึ่งยากต่อการประเมิน หากไม่มีการตรวจสอบกรณีศึกษาของผู้ตรวจสอบ บัญชีโดยตรง กลไกการควบคุมคุณภาพของกรมสรรพากรมีจำกัด

การควบคุมคุณภาพของรายการตรวจสอบเป็นหน้าที่ของผู้บริหารตามสายงานเป็นส่วนใหญ่ ภายในกรมสรรพากรผู้ตรวจ ราชการมีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงานของกองต่างๆ และรายงานตรงต่ออธิบดีกรมสรรพากร การ นำส่งรายได้จัดเก็บครอบคลุมการจัดการโดยรวมของสำนักงานสรรพากรภาคและพื้นที่ ซึ่งการตรวจสอบเป็นเพียงส่วนหนึ่ง ของงานเท่านั้น ทีมงานธนาคารโลกได้มีโอกาสศึกษาตัวอย่างรายงานตรวจสอบฉบับหนึ่งและถูกจำกัดในส่วนของกรณีศึกษาไว้ ให้เห็นเพียงสามประโยค การค้นพบนี้ชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวในการปฏิบัติตามขั้นตอนและกำหนดเวลาอย่างครบถ้วนแต่ก็ไม่มี รายละเอียด รายละเอียดเพิ่มเติมมีอยู่ในบทสรุปสนับสนุนของรายการตรวจสอบ แต่จำนวนกรณีที่เกี่ยวข้องมีน้อยมาก (ใน

²² แนะนำให้เจ้าหน้าที่ใส่ข้อมูลนี้ แต่ก็ไม่ได้บังคับ

กรณีนี้ มีการตรวจแนะนำเพียงสามครั้ง) ซึ่งไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนข้อสรุปในเชิงสถิติเกี่ยวกับคุณภาพของงานในระดับภาคนับประสาอะไรกับหน่วยงานที่อยู่ใต้ระดับภาคลงไป

งานของสำนักงานประกันสังคมไม่ได้เป็นประเด็นหลักของการศึกษานี้ แต่ก็สามารถที่จะมีการปรับปรุงการประสานงานร่วมกับกรมสรรพากรได้ ทั้งนี้ ขอบเขตของการทบทวนของสปส. ครอบคลุมเกินกว่าการปฏิบัติตามข้อผูกพันด้านเงินเดือนของนายจ้าง อย่างไรก็ตาม ในขอบเขตที่สปส. เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินสมทบประกันสังคมและความถูกต้องของบัญชีเงินเดือนจากมุมมองของผู้เสียภาษีแล้วมีความซ้ำซ้อนกับหน้าที่กำกับดูแลของกรมสรรพากร หมายความว่าหน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่ง สามารถตรวจสอบปัญหาเดียวกันในช่วงเวลาเดียวกันได้ ซึ่งเป็นภาระสำหรับพวกเขาและเป็นการสิ้นเปลืองสำหรับรัฐบาล นอกจากนี้ อัตราการเข้าถึงที่สปส. ทำเกี่ยวกับเงินสมทบประกันสังคมนั้น ยังอยู่ในระดับต่ำ (ระหว่างปี 2562 ถึง 2564 ลดลงจาก 20.63% เป็น 11.18%) อย่างน้อยที่สุด สปส. จะได้รับประโยชน์จากการแบ่งปันการจัดอันดับความเสี่ยงของนายจ้างจากกรมสรรพากร และทั้งสององค์กรสามารถแบ่งปันผลลัพธ์ของกิจกรรมการตรวจสอบ ตามหลักการแล้ว ทั้งสององค์กรควรประสานงานกิจกรรมของตนเพื่อหลีกเลี่ยงการทำงานซ้ำซ้อน อาจมีขอบเขตสำหรับกรมสรรพากรในการดำเนินการตรวจสอบบัญชีเงินเดือนในนามของสปส. โดยปล่อยให้มือสระที่จะมุ่งเน้นไปที่ด้านอื่น ๆ ของการปฏิบัติตามภาษีของนายจ้างที่รับผิดชอบ

การวิเคราะห์

การเลือกรายการตรวจสอบโดยใช้เกณฑ์ความเสี่ยงแบบรวมศูนย์นี้ไม่มีพลวัตและไม่มีกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง กรมสรรพากรแจ้งแก่ที่งานธนาคารโลกว่ากฎ 100 ข้อนั้น ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนักตลอดช่วงเวลาที่ผ่านไปผ่านมา แม้ว่า จะมีการปรับปรุงกฎแต่ละข้อและเพิ่มกฎความเสี่ยงใหม่เมื่อมีข้อมูลใหม่ๆ เพิ่มขึ้น²³ แต่เกณฑ์ความเสี่ยงก็มีลักษณะคงที่ ไม่มีการนำผลลัพธ์จากการดำเนินการเพื่อให้มีการปฏิบัติตามภาษีมาใช้ปรับการออกแบบเกณฑ์ความเสี่ยง ระบบข้อมูลการจัดการที่ใช้ก็ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้มีการปฏิบัติตามภาษี ผลลัพธ์ที่บันทึกไว้ในระบบจะจำกัดอยู่เพียงจำนวนเงินที่ชำระทั้งหมด ดังนั้น จึงไม่สามารถวิเคราะห์โปรไฟล์ความเสี่ยงว่ามีความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่พบในระหว่างการตรวจสอบมากนักน้อยเพียงใด

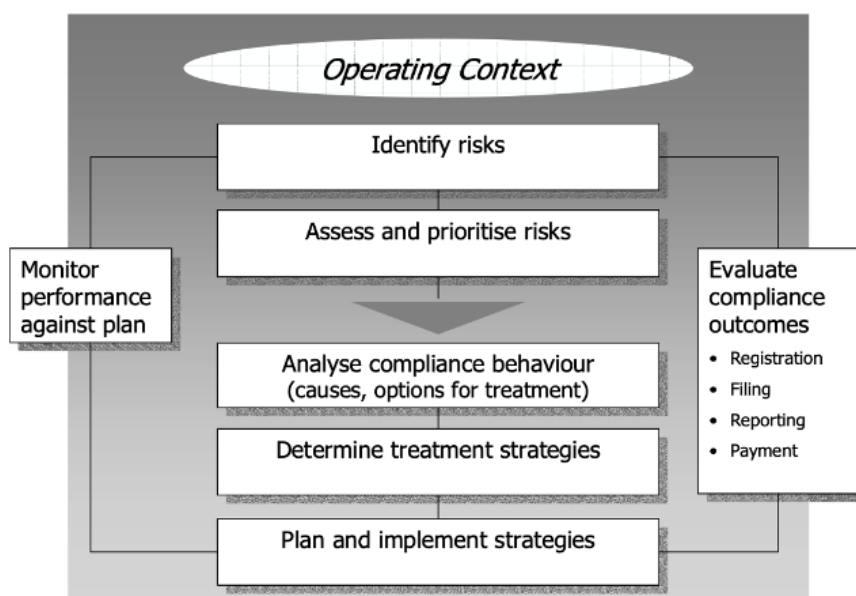
กระบวนการคัดเลือกรายการตรวจสอบตามความเสี่ยงจากส่วนกลางเสริมด้วยการทบทวนเพิ่มเติมในระดับพื้นที่ กระบวนการทั้งสองต้องใช้ทรัพยากรมาก และมีแนวโน้มที่จะเกิดความซ้ำซ้อน การระบุความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพนั้น เกี่ยวข้องกับการผสมผสานระหว่างการทบทวนความเสี่ยงแบบ "จากบนลงล่าง" หรือเชิงกลยุทธ์ และ "จากล่างขึ้นบน" หรือแนวทางตามกรณี อย่างไรก็ตาม การลงทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี มีบทบาทสำคัญในการประสานมุมมองความเสี่ยงเหล่านี้ และสร้างความมั่นใจว่ามีการสังเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพที่สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ของภาพรวมความเสี่ยง การลงทะเบียนความเสี่ยงยังช่วยให้แน่ใจว่าแนวทางความเสี่ยงทั้งสองนั้นประสาน สนับสนุน และหลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อน การบริหารภาษีสมัยใหม่ใช้การประเมินความเสี่ยงในการปฏิบัติตามทางภาษีจากการตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบ และในกลุ่มผู้เสียภาษีที่มีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SME การเลือกรายการตรวจสอบนั้นมาจากข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ สิ่งนี้ช่วยให้มั่นใจได้ว่ากระบวนการคัดเลือกเป็นไปอย่างเที่ยงธรรมและพิสูจน์ได้ ซึ่งช่วยให้มั่นใจได้ว่าผู้เสียภาษีจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ขณะนี้ มีการรับรู้จากภายนอกว่าการเลือกรายการในระดับพื้นที่เป็นเรื่องส่วนตัวและอาจไม่ยุติธรรม การขาดระบบติดตามว่ารายการต่างๆ ได้รับการประเมินความเสี่ยงตั้งแต่เริ่มต้นอย่างไร และผลลัพธ์สุดท้ายเป็นอย่างไร จะทำให้ยากต่อการตรวจสอบหรือตอบโต้ข้อกล่าวหาเหล่านี้

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโปรไฟล์ความเสี่ยงโดยรวมของแต่ละรายการและการยุติการตรวจสอบจะแสดงถึงประสิทธิผลของกฎความเสี่ยงที่ใช้อยู่ ที่งานธนาคารโลกไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นไปในกรณีวิเคราะห์ส่วนนี้ ขณะเดียวกัน

²³ เมื่อไม่นานมานี้ กรมสรรพากรได้รับการสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลการถือครองที่ดินโดยกรมที่ดิน และขณะนี้ได้นำมาเพิ่มในเกณฑ์ความเสี่ยงแล้ว

ประสิทธิภาพเปรียบเทียบของฟังก์ชันการตรวจสอบของกรมสรรพากร (ดูหัวข้อการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีในประเทศไทย) แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการตรวจสอบของหน่วยต่างๆ นั้นค่อนข้างต่ำ (ยกเว้นกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่) และการเลือกรายการไม่ตีก็มีแนวโน้มที่จะเป็นปัจจัยสนับสนุน การหารือกับที่ปรึกษาด้านภาษีระบุว่ากฎความเสี่ยงที่กรมสรรพากรใช้นั้น เป็นที่เข้าใจกันดีของผู้เสียภาษีซึ่งไม่น่าแปลกใจเพราะกฎมีลักษณะคงที่ ที่ปรึกษาจึงสามารถแนะนำผู้เสียภาษีให้ยื่นแบบในลักษณะที่มีโอกาสน้อยที่สุดที่จะถูกตรวจสอบโดยใช้กฎความเสี่ยงเหล่านี้ นี่เป็นเพียงสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กฎความเสี่ยงถึงต้องมี ความเป็นพลวัตร เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เสียภาษี

แนวทางปัจจุบันของกรมสรรพากรในการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (CRM) ยังขาดกระบวนการป้อนกลับ (feedback process) ที่เป็นส่วนสำคัญของแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารภาษีนี้ แนวทางปฏิบัติที่ดีนั้นสรุปไว้ในแผนภาพด้านล่าง²⁴



แผนภาพแสดงให้เห็นว่าข้อเสนอแนะจากการนำแผนการดำเนินงานไปใช้ รวมถึงโปรแกรมการตรวจสอบและผลกระทบต่อผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามภาษี เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการ CRM อย่างไร หากการดำเนินการ การปฏิบัติตามไม่บรรลุผลตามที่ต้องการ กระบวนการสนับสนุนการประเมินใหม่ตามความเสี่ยงที่ได้รับการระบุและเลือกการดำเนินการเพื่อให้มีการปฏิบัติตาม ด้วยวิธีนี้ กระบวนการนี้ฝังหลักการของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในวงจร CRM ช่วยให้มั่นใจได้ว่ากลยุทธ์การปฏิบัติตามกฎระเบียบของการบริหารภาษีนั้นตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เสียภาษีและสภาพแวดล้อมที่กว้างขึ้น ผู้ตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากรได้รวบรวมข้อมูลที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามภาษีมากขึ้นในการสรุปสุดท้ายในรายการตรวจสอบแล้ว แต่กรมสรรพากรไม่ได้นำไปใช้อย่างเป็นระบบตามกระบวนการ CRM

²⁴ OECD. 2004. GUIDANCE NOTE: Compliance Risk Management: Managing and Improving Tax Compliance, and OECD. 2009. Information Note: Managing and Improving Compliance: Recent Developments in Compliance Risk Treatments. OECD Publishing, Paris. <https://www.oecd.org/tax/administration/33818656.pdf>, and <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/hnwi/42490764.pdf>.

แม้ว่ากองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่จะมีวิธีการที่ค่อนข้างซับซ้อนในการประเมินความเสี่ยงของธุรกิจที่เกี่ยวข้อง แต่กระบวนการนี้กลับไม่เป็นระบบ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะไม่ได้จัดการกับธุรกิจภายใต้ความเป็นเจ้าของร่วมกันในฐานะกลุ่มธุรกิจเดียว อย่างไรก็ตาม กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ยังขาดกระบวนการในการทำความเข้าใจความเสี่ยงโดยรวม กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ยังไม่มีศูนย์การลงทะเบียนความเสี่ยงที่จำแนกประเภทของความเสี่ยงและการกำกับดูแลภาษีที่มีความเสี่ยงตามความเสี่ยงแต่ละรายการ การลงทะเบียนความเสี่ยงจากการปฏิบัติตามภาษีเป็นส่วนสำคัญของแนวทางสมัยใหม่สำหรับ CRM

การที่ธุรกิจที่อยู่ภายใต้กลุ่มธุรกิจเดียวกันจะได้รับการประเมินและจัดการความเสี่ยงรวมกันนั้นเป็นแนวปฏิบัติที่ดี ด้วยเหตุผลหลายประการ คือ เมื่อกิจการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่กว้างขึ้นจะไม่สามารถเข้าใจการดำเนินงานได้อย่างสมบูรณ์ เว้นแต่จะเข้าใจตำแหน่งของพวกเขาในโมเดลธุรกิจโดยรวมของกลุ่มนั้น บริษัทภายในกลุ่มจะใช้ระบบทั่วไปและปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทั่วไป การประเมินสิ่งเหล่านี้และผลกระทบจากการปฏิบัติตามภาษีจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในการดำเนินการที่เดียว ทั้งกลุ่มแทนที่จะประเมินทีละบริษัท จากมุมมองของผู้เสียภาษี จะง่ายกว่ามากหากธุรกิจมีจุดติดต่อเพียงจุดเดียวกับกรมสรรพากรซึ่งสามารถหารือเกี่ยวกับภาษีทั้งหมดของกลุ่มธุรกิจได้

การลงทะเบียนความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามภาษี คือ รายการที่ครอบคลุมของความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ระบุโดยกรมสรรพากร เป็นสิ่งสำคัญที่ทุกทีมตรวจสอบมีการกำกับและกำหนดความเสี่ยงในการปฏิบัติตามข้อกำหนดในลักษณะเดียวกัน หากแต่ละทีมมีวิธีการอธิบายและกำหนดความเสี่ยงที่แตกต่างกัน การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับความเสี่ยงเหล่านั้นจะเป็นไปไม่ได้ ตัวอย่างเช่น เป็นไปไม่ได้เลยที่กรมสรรพากรจะทราบได้อย่างแม่นยำว่าผู้เสียภาษียรายใดมีความเสี่ยงเท่ากัน รายได้เท่าใดที่มีความเสี่ยง และจะมีคุณสมบัติทั่วไปบางอย่างที่จะช่วยระบุความเสี่ยงในกรณีอื่นๆ หรือไม่ การลงทะเบียนความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามภาษีช่วยให้มั่นใจได้ว่าจัดการความเสี่ยงแต่ละรายการได้รับการประสานงานทั่วทั้งองค์กร การลงทะเบียนทำให้สามารถติดตามผลกระทบของกลยุทธ์การแก้ไขที่ออกแบบมาเพื่อจัดการกับความเสี่ยง ทั้งนี้ ภาคผนวก 7 แสดงข้อมูลบางส่วนที่พบได้ทั่วไปในการลงทะเบียนความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตาม ภาษี โดยอาจเริ่มจากกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ ด้วยจำนวนผู้เสียภาษีที่ค่อนข้างน้อยจึงสามารถใช้การลงทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษีได้ค่อนข้างง่าย โดยใช้ Excel หรือแอปพลิเคชันฐานข้อมูลแบบง่ายๆ ซึ่งมีตัวอย่างให้ใช้งานในรูปแบบซอฟต์แวร์โอเพ่นซอร์ส สิ่งนี้ไม่เพียงแต่จะเพิ่มความชัดเจนให้กับ CRM ในกลุ่มผู้เสียภาษีที่สำคัญเท่านั้น แต่ยังสามารถใช้เป็นต้นแบบสำหรับการดำเนินการโดยรวมได้อีกด้วย

ทีมงานธนาคารโลกสามารถเข้าถึงข้อมูลภาพรวมระดับสูงของกระบวนการตรวจสอบเท่านั้น กรมสรรพากรมีระบบที่ใช้ติดตามความคืบหน้าของรายการตรวจสอบและปริมาณงานโดยรวม แต่ข้อมูลจากระบบนั้นไม่สามารถเปิดเผยได้ อย่างไรก็ตาม เป็นที่ชัดเจนจากการวิเคราะห์ที่ก่อนหน้านี้ว่ายังไม่ได้มีการนำองค์ประกอบที่สำคัญของ CRM สมัยใหม่มาใช้²⁵ ข้อเสนอแนะในส่วนถัดไปจะมุ่งเน้นไปที่ขั้นตอนที่กรมสรรพากรสามารถดำเนินการเพื่อแก้ไขช่องว่างนี้ได้ และได้หารือเกี่ยวกับการประสานงานกับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในด้านใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

กรมสรรพากรควรใช้หลักการของ CRM สมัยใหม่กับการจัดการความเสี่ยงด้านภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรดำเนินการ:

- ตรวจสอบให้แน่ใจว่าการประเมินความเสี่ยงของรายการที่เลือกสำหรับการดำเนินการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามภาษีนั้นสามารถระบุพื้นฐานของความเสี่ยงที่ระบุในรายการได้ รวมถึงการประเมินภาษีที่มีความเสี่ยงและคะแนนความเสี่ยง²⁶ หากเป็นไปได้ ข้อมูลนี้ควรบันทึกไว้ในระบบข้อมูลของกรมสรรพากร ในทำนองเดียวกัน ข้อมูลที่ผู้ตรวจสอบ

²⁵ IMF จัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ฟรีเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงด้านภาษี ซึ่งสามารถดูได้ที่นี้ : <https://www.imf.org/en/Capacity-Development/Training/ICDTC/Schedule/OL/2023/VITARA-CRMOL23-01>

²⁶ บางที่ใช้ระดับ เช่น สูง กลาง ต่ำ ในบางแห่งจะเป็นคะแนนตัวเลขตามกฎความเสี่ยง บางที่ใช้ระบบการถ่วงน้ำหนักที่ให้ความสำคัญกับความเสี่ยงบางอย่างมากกว่า

บัญชีได้บันทึกไว้แล้วเมื่อสรุปผลของการดำเนินการเกี่ยวกับลักษณะของความผิดปกติใดๆ ที่พบและผลที่ตามมาคือ ภาษีที่เก็บได้ สิ่งนี้จะช่วยให้กรมสรรพากรสามารถเชื่อมโยงผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามภาษีอย่างเป็นระบบกับการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น กระบวนการนี้เป็นพื้นฐานของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องของภาวะวิเคราะห์ความเสี่ยง และการเลือกรายการตรวจสอบที่มีอยู่ใน CRM

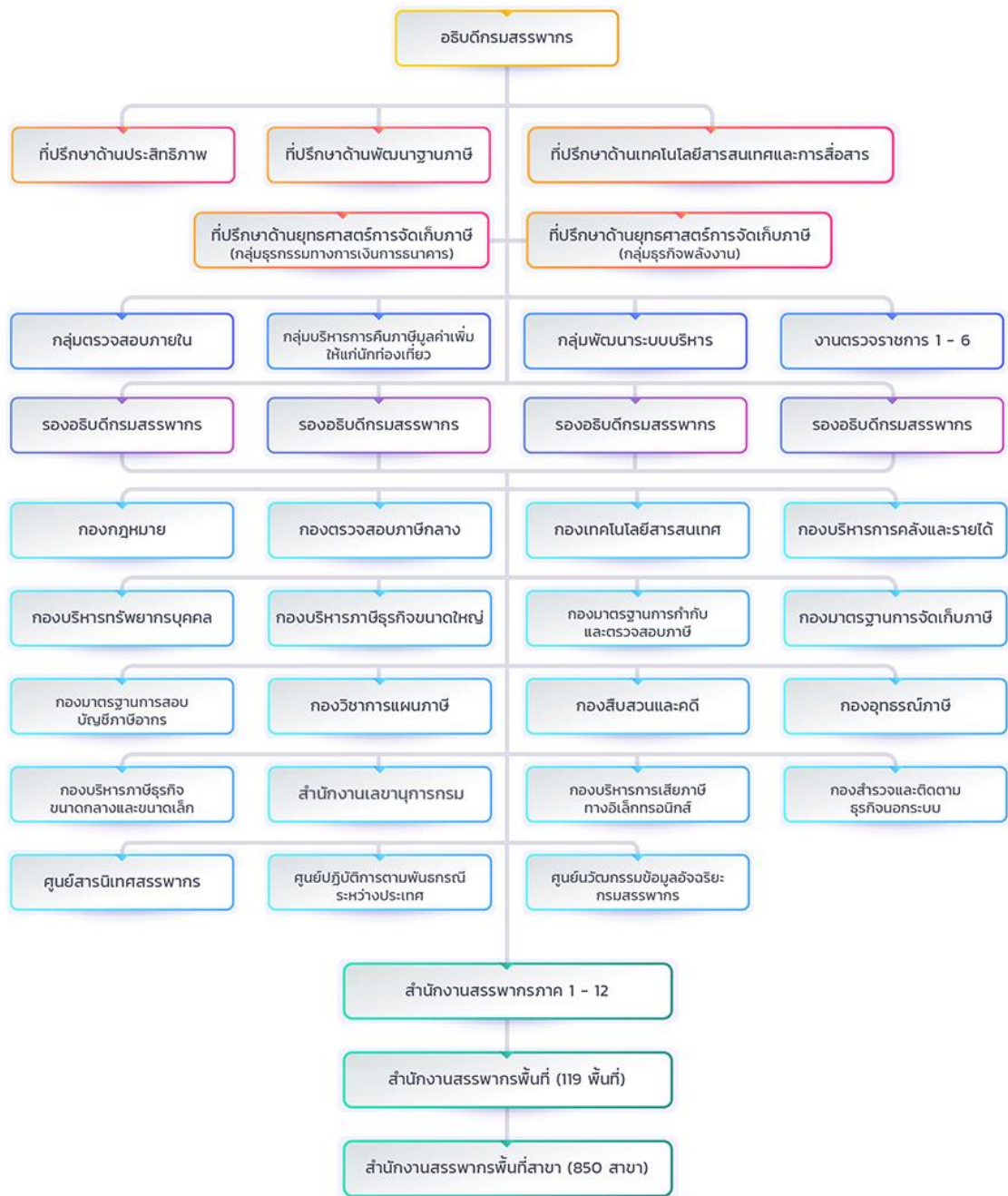
- พัฒนาระเบียบความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามภาษี เนื่องจากสิ่งนี้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการ CRM โดยใช้กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ในการนำร่องการใช้การลงทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี จำนวนผู้เสียภาษีที่น้อยไม่สัมพันธ์กับรายได้ภาษีที่ได้มากและการปรับการปฏิบัติตามภาษี เนื่องจากจำนวนผู้เสียภาษีมีค่อนข้างน้อย การลงทะเบียนจึงสามารถทำได้โดยใช้แอปพลิเคชันสำเร็จรูป
- ผู้เสียภาษีขนาดใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้เสียภาษีกลุ่มแรกที่ได้รับผลกระทบจากข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย กรมสรรพากรสามารถใช้สิ่งนี้เป็นโอกาสในการทำความเข้าใจว่า e-invoicing จะส่งผลกระทบต่อแนวทางการระบุความเสี่ยงและกิจกรรมการตรวจสอบอย่างไร

กรมสรรพากรมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามแนวทางมาตรฐานสำหรับผู้เสียภาษีทุกคน โดยเพิ่มระดับจากการดำเนินการจากการตรวจแนะนำไปสู่การดำเนินการบีบบังคับมากขึ้นตามแต่กรณี แนวทางสมัยใหม่สำหรับ CRM มีแนวโน้มที่จะแยกความแตกต่างของผู้เสียภาษีตามระดับความเสี่ยงที่มีอยู่ สิ่งนี้สอดคล้องกับหลักการของกฎระเบียบที่ตอบสนอง ซึ่งพยายามให้แน่ใจว่าประเภทของการดำเนินการที่เลือกนั้นสอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามภาษีของผู้เสียภาษี กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ได้ดำเนินการแยกความเสี่ยงขึ้นพื้นฐานของผู้เสียภาษีออกเป็นความเสี่ยงสูงหรือต่ำแล้ว กรมสรรพากรควรใช้แนวทางนี้โดยทั่วไปมากขึ้น และพิจารณาจัดสรรกรณีที่มีคะแนนความเสี่ยงเฉพาะ ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการคำนวณว่าคะแนนความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติตามภาษีในท้ายที่สุดอย่างไร ในทำนองเดียวกัน ยังช่วยให้กรมสรรพากรสามารถระบุกรณีที่มีความเสี่ยงสูงที่ควรอยู่ภายใต้การตรวจสอบอย่างละเอียดตั้งแต่เริ่มต้น โดยไม่จำเป็นต้องเริ่มดำเนินการตามขั้นตอนตั้งแต่ขั้นแรก

กรมสรรพากรจำเป็นต้องยกระดับการควบคุมคุณภาพงานของผู้ตรวจสอบบัญชี การมีหน้าที่ที่เป็นอิสระจากการจัดการสายงานของผู้ตรวจสอบบัญชีในการตรวจสอบคุณภาพของงานถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดี อย่างไรก็ตาม ขอบเขตของการตรวจทานของผู้ตรวจราชการนั้นมีจำกัดทั้งในเนื้อหาและจำนวนกรณีที่ได้รับการตรวจทาน ควรนำวิธีการที่เป็นระบบมากกว่านี้มาใช้ เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เชื่อถือได้ทางสถิติแก่หัวหน้าทีมตรวจสอบในสำนักงานสรรพากรพื้นที่ ภาคผนวก 8 มีชุดคำถามพื้นฐานที่สามารถใช้เพื่อประเมินคุณภาพการตรวจประเมินบนพื้นฐานที่สอดคล้องกันได้

กรมสรรพากรควรร่วมมือกับ สปส. ในการดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตามภาษีให้ดียิ่งขึ้น สิ่งนี้สามารถช่วยหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนและลดภาระการปฏิบัติตามข้อกำหนดของนายจ้าง

ภาคผนวก 1: โครงสร้างการบริหาร กรมสรรพากร



ที่มา: <https://www.rd.go.th/324.html>

คำอธิบายโดยสังเขปของสำนักงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการและดูแลการตรวจสอบบัญชี

กองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนามาตรฐานหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน การปฏิบัติงานทุกระบบงานซึ่งเกี่ยวกับระบบงานการกำกับดูแล การตรวจปฏิบัติการการตรวจสอบภาษีอากร และกำหนด กลยุทธ์ แผนงานเป้าหมายบริหารงาน รวมถึงติดตามประเมินผลในทุกระบบงานดังกล่าว กำกับ ติดตาม ประเมินผล ควบคุม การปฏิบัติงานของหน่วยงานสรรพากรให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน มาตรฐาน หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนที่กำหนด

ของทุกระบบงาน รวมทั้งดำเนินการเพื่อนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้กับงานทุกระบบ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำสนับสนุนทางวิชาการ วิธีการปฏิบัติงานแก่หน่วยงานสรรพากร

กองตรวจสอบภาษีกลาง มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจสอบภาษีอากรที่ราชอาณาจักร กรณีที่มีการประกอบการ ครอบคลุมหลายพื้นที่ หรือสำนักงานสรรพากรพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้หรือที่ได้รับมอบหมายเป็นกรณีพิเศษ กรณีธุรกิจ นอกระบบ รวมทั้งการขยายผลจากการปราบปรามตรวจสอบของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนตรวจปฏิบัติการทั่วไปเพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของใบกำกับภาษีที่ราชอาณาจักร ประเมินเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีรวมทั้ง ประมวลข้อมูลเพื่อส่งให้หน่วยงานสรรพากรที่ราชอาณาจักรใช้ในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากร จัดเตรียมแผนเพื่อเข้าทำการ ตรวจค้น ยึด หรืออายัดบัญชีเอกสาร เพื่อการตรวจสอบภาษีอากร

กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ มีหน้าที่และความรับผิดชอบการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร วางแผนการปฏิบัติงานการ กำกับดูแลผู้เสียภาษีอากร การเร่งรัดภาษีอากรค้าง การตรวจสอบภาษีอากรการตรวจปฏิบัติการทางภาษีอากร ตลอดจน ประเมินผลการดำเนินการดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงานเป้าหมายของกรมสรรพากร รวมทั้งปฏิบัติงานกรมวิธี ภาษีพิจารณาคืนเงินภาษีอากร วิเคราะห์ตรวจสอบภาษีอากรกรณีการกำหนดราคาโอนของนิติบุคคลข้ามชาติ ตลอดจน ให้บริการทางกฎหมาย ตอบข้อหารือทางภาษีอากรแก่ผู้เสียภาษีอากร รวมทั้งดำเนินคดีกับผู้เสียภาษีอากรที่ชำระภาษีอากรไม่ ถูกต้อง ออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หนังสือรับรองการมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร ผู้มี หน้าที่นำส่งภาษีอากร รับเรื่องรวมถึงพิจารณาอุทธรณ์ภาษีอากร พิจารณางดหรือลดเบี้ยปรับเงินเพิ่มการทุเลาภาษีอากร สำหรับผู้เสียภาษีอากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ

สำนักงานสรรพากรภาค มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวางแผนประเมินผล เพื่อการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรให้ เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน และเป้าหมายของกรมสรรพากรรวมถึงวางแผนควบคุมการดำเนินการเร่งรัดหนี้ภาษีอากรค้าง ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กำกับ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานของสำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่ สาขาในเขตท้องที่ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายแผนงานและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ตลอดจนออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย หนังสือรับรองการมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรและผู้มีหน้าที่นำส่งภาษีอากรเป็นภาษาอังกฤษ ดำเนินการเกี่ยวกับงานคดีพิจารณาอุทธรณ์ภาษีอากร ตอบข้อหารือทางภาษีอากร การบริหารงานบุคคล การพัฒนาบุคคล การเงินการบัญชีการงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ยานพาหนะของสำนักงานสรรพากรภาค สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา รวมทั้งปฏิบัติงานด้านกรรมาธิการวิธีภาษีด้านสารสนเทศ และเป็นศูนย์ข้อมูลการจัดเก็บภาษีอากร ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำสนับสนุนทางวิชาการแก่สำนักงานสรรพากรพื้นที่และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

สำนักงานสรรพากรพื้นที่ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวางแผนปฏิบัติการและประเมินผลการบริหารงานจัดเก็บภาษี อากรให้เป็นไปตามนโยบาย แผนงาน เป้าหมายของกรมสรรพากร และสำนักงานสรรพากรภาค รวมทั้งกำกับดูแลผู้เสียภาษี เป็นรายผู้ประกอบการ ตรวจปฏิบัติการตรวจสอบภาษีอากรสำหรับรายที่อยู่ในความรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการเร่งรัด ภาษีอากรค้าง ดำเนินคดีกับผู้เสียภาษีอากร ตอบข้อหารือทางภาษีอากร พิจารณาคืนเงินภาษีอากรปฏิบัติงานด้านกรรมาวิธี ภาษีประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอากรตลอดจนกำกับ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานของ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาในสังกัด

สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรับชำระภาษีอากร คืนเงินภาษีอากร ด้านกรรมาวิธีภาษี อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบธุรกิจหรือการประกอบการค้าขนาดเล็กของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำรวจและติดตามแหล่งภาษีอากรและผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร เพื่อให้มีการเสียภาษีอากรที่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้ง ดำเนินการเกี่ยวกับการเร่งรัดภาษีอากรค้างด้านการเงินการบัญชีสรรพากร ประชาสัมพันธ์ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการ จัดเก็บภาษีอากร

กองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวางแผนกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติงานสำรวจผู้เสียภาษีอากร กำหนดกลยุทธ์มาตรการ และวิธีการรณรงค์เพื่อนำผู้ประกอบการนอกระบบเข้าสู่ระบบภาษีอย่างถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลแหล่งภาษีต่างๆ หนังสือร้องเรียนเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงภาษีอากรและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

คณะผู้ตรวจราชการ มีหน้าที่ในการวิเคราะห์และประเมินผลรายงานการตรวจราชการ และตรวจราชการหน่วยงานในสังกัด กรมสรรพากร โดยนำระบบไอทีมาใช้ในการตรวจราชการและเพื่อให้การปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติ เพื่อสะท้อนปัญหาสภาพความเป็นจริงของการปฏิบัติงานและปรับแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ที่มา: รายงานประจำปี 2564 กรมสรรพากร

ภาคผนวก 2: สรุปการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

18 – 22 กรกฎาคม 2565

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
กรมสรรพากร	ราชการ	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร เช่น โครงสร้างองค์กร จำนวนพนักงาน สายการรายงาน กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น อะไรคือแนวทางปฏิบัติในปัจจุบันและอุปสรรคในการแปลง กำไรทางบัญชีเป็นกำไรทางภาษีโดยอัตโนมัติ? คุณช่วยอธิบายขั้นตอนการตรวจสอบภาษีแบบที่ขั้นตอนได้ใหม่? (เช่น สิ่งที่เราไว้ในเอกสาร/แนวทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการการเทียบกับการปฏิบัติจริง) การจ้างผู้ตรวจสอบบัญชีมีขั้นตอนอย่างไร? มีระบบการจัดการผลงานอะไรบ้าง? มีโครงการพัฒนาสายอาชีพอย่างไร? มีการตรวจสอบคุณภาพของการตรวจสอบบัญชีอย่างไร? โปรดอธิบายโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชี สิ่งนี้ครอบคลุมการบัญชี กฎหมายบริหารภาษี และกฎหมายภาษีอากรหรือไม่? สอนเทคนิคการตรวจสอบอะไรบ้าง? มีโครงการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องหรือไม่? เจ้าหน้าที่ต้องผ่านการประเมินความต้องการการฝึกอบรมเป็นประจำหรือไม่? มีการฝึกอบรมอะไรบ้างสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีที่ติดต่อกับผู้เสียภาษีรายใหญ่ เพื่อให้พวกเขาคุ้นเคยกับปัญหาภาษีที่ซับซ้อนมากขึ้นและแจ้งระหว่างประเทศ เช่น สนธิสัญญาภาษีและการกำหนดราคาโอน การปฏิรูปด้านการตรวจสอบภาษีที่ กรมสรรพากร กำลังพิจารณาหรือกำลังดำเนินการอยู่มีอะไรบ้าง? จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับกระบวนการตรวจสอบภาษีในประเทศไทย ความสามารถทางเทคนิคของประเทศคืออะไร? กระบวนการตรวจสอบภาษีในประเทศไทยมีประสิทธิภาพและเป็นไปได้ในเชิงพาณิชย์หรือไม่? ใครบ้างที่ทีมตรวจสอบรายงานการปฏิบัติงานและอะไรคือตัวชี้วัดประสิทธิภาพหลักที่ใช้? ขั้นตอนการจัดการข้อพิพาทเป็นอย่างไร? มีกลยุทธ์ในการจัดการระบบภาษีที่กำหนดไว้ในกฎหมายปกครองหรือไม่? 	<p>อุปสรรคในการแปลงกำไรทางบัญชีเป็นกำไรทางภาษีโดยอัตโนมัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ส่วนต่างๆ ของกระบวนการสามารถทำงานโดยอัตโนมัติได้ และกรมสรรพากรได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อเปิดใช้งานสิ่งนี้ อย่างไรก็ตาม ระบบอัตโนมัติทั้งหมดไม่สามารถทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอบบัญชีของผู้เสียภาษีต้องลงนามในแจ้งมต่าง ๆ ของการคืนภาษี เช่น การประเมินมูลค่าสินค้าคงคลัง ไม่ชัดเจนว่าสิ่งนี้เหมาะสมกับกระบวนการประเมินตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานของระบบภาษีที่ดำเนินการในประเทศไทย เช่นเดียวกับในประเทศอื่น ๆ หากท้ายที่สุดแล้วผู้เสียภาษีต้องรับผิดชอบต่อความถูกต้องของตัวเลขและการได้รับรางวัลจากบุคคลที่สาม เหตุใดสิ่งนี้จึงส่งผลกระทบต่อกระบวนการยื่นภาษี กรมสรรพากรสามารถตรวจสอบได้ว่าการตรวจสอบและการลงลายมือชื่อที่จำเป็นทั้งหมดเสร็จสมบูรณ์แล้วในกรณีที่มีความเสี่ยงที่จะไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด กรมสรรพากรทราบว่าผู้เสียภาษีพบว่าแบบฟอร์มการคืนภาษีมีความซับซ้อนในการกรอก โดยใช้เวลาประมาณ 10 ชั่วโมง มีการตกลงกันว่ากรอกแบบฟอร์มนั้นเกี่ยวข้องกับภาระบัญชีและการจัดอุปสรรคในการเปิดใช้งานกระบวนการยื่นภาษีโดยอัตโนมัติ การวิเคราะห์จำเป็นต้องระบุสาเหตุของปัญหา ทั้งนี้และในกระบวนการตรวจสอบ เนื่องจากบางส่วนอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติ/ความเข้าใจที่ไม่ดีในส่วนของผู้เสียภาษี <p>กระบวนการตรวจสอบและการฝึกอบรมและพัฒนาผู้ตรวจสอบบัญชี</p> <ul style="list-style-type: none"> กรมสรรพากรเลือกกรณีสำหรับการตรวจสอบตามกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและการให้คะแนนความเสี่ยง ข้อมูลที่ใช้รวมถึงข้อมูลจากบุคคลที่สามจาก สำนักงานประกันสังคม กรมศุลกากร และแหล่งข้อมูลอื่นๆ จากการวิเคราะห์ จะมีการระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับผู้ตรวจสอบเพื่อแก้ไข และพวกเขาจะมีชุดเครื่องมือการตรวจสอบแบบบูรณาการที่พร้อมใช้งานสำหรับวัตถุประสงค์ จุดเริ่มต้นสำหรับการตรวจสอบจะเป็นความเสี่ยงที่ระบุในกระบวนการคัดเลือกกรณี เกณฑ์ความเสี่ยงได้รับการปรับปรุงโดยพิจารณาจากผลการตรวจสอบจริง ขั้นตอนแรกจะเป็นการตรวจสอบบันทึกทางบัญชีพื้นฐานเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือ ผู้สอบบัญชีมีความเข้าใจในหลักการและแนวปฏิบัติทางบัญชีเป็นอย่างดี – ข้อกำหนดขั้นต้นในการเข้าศึกษาคือปริญญาตรีสาขาการบัญชีหรือที่คล้ายกัน พวกเขาสามารถทดสอบบันทึก มองหาหลักฐานของจุดอ่อน (เงินฝากราคาที่อธิบายไม่ได้ กระแสเงินสดที่อธิบายไม่ได้ ฯลฯ) หากจำเป็นต้องคำนวณกำไรใหม่ ผู้สอบบัญชีจะใช้เทคนิคต่างๆ ในการคำนวณ: ขนาดธุรกิจ (เช่น ขนาดอาคารสถานที่ สินค้าที่ขาย) ผู้ตรวจสอบได้รับการสนับสนุนในกรณีนี้โดยคู่มือที่อธิบายเทคนิคที่จะใช้และพวกเขาจะเรียนรู้จากประสบการณ์ ผู้สอบบัญชีที่ได้รับการคัดเลือกใหม่จะทำการฝึกอบรมเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรและเทคนิคการตรวจสอบบัญชี เมื่อพวกเขาได้รับประสบการณ์มากขึ้น พวกเขาสามารถก้าวไปสู่ระดับถัดไปได้ นั่นคือผู้ตรวจสอบบัญชีที่เชี่ยวชาญ สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเพิ่มเติม แต่ไม่มีการสอบ ระยะเวลาที่ใช้ในการไปถึงระดับนี้ขึ้นอยู่กับระดับคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีเข้าร่วมกับกรมสรรพากร ถ้าเฉพาะปริญญาแรกจะใช้เวลา 6 ปี; ผู้สอบบัญชีที่มีปริญญาโทจะไปถึงระดับถัดไปใน 4 ปีและปริญญาเอกใน 2 ปี การฝึกอบรม

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
		<p>13. โครงสร้าง ความรับผิดชอบใน LTO คืออะไร จำแนกตามอุตสาหกรรมหรือลักษณะอื่นๆ ของสำนักงานหรือขั้นตอนการอื่นภาษา</p> <p>14. มีผู้สอบบัญชีกี่คนใน LTO และตรวจประเมินเสร็จปีละกี่ครั้ง? ภาระงานปัจจุบันของผู้ตรวจสอบเหล่านี้คืออะไร (เช่น หนึ่งคนรับผิดชอบในการตรวจสอบกับบริษัท) หน่วยงานภายใต้กรรมสิทธิ์ร่วมกันมีการจัดการแบบองค์รวมหรือไม่?</p> <p>15. ผู้สอบบัญชีได้รับการประเมินในด้านความเชี่ยวชาญจากมุมมองของเพื่อนร่วมงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกอย่างไร?</p> <p>16. โครงการฝึกอบรมสำหรับผู้ตรวจประเมินเหล่านี้มีอะไรบ้าง?</p> <p>17. กิจกรรมการฝึกอบรม (เช่น กรณีศึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการ ฯลฯ) มีอะไรบ้าง?</p> <p>18. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย/ระเบียบข้อบังคับ สิ่งที่ต้องทำมีอะไรบ้าง?</p>	<p>ระดับต่อไปมีไว้สำหรับผู้เชี่ยวชาญอาวุโส โดยปกติแล้วจะใช้เวลาอีก 4 ปี ผู้ตรวจสอบที่ได้รับการฝึกอบรมระดับสูงนี้จะต้องผ่านการทดสอบเมื่อสิ้นสุดกระบวนการ กรมสรรพากรจะให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกอบรมทั้งหมดล่าสุด</p> <ul style="list-style-type: none"> • หลักสูตรมักอยู่ในรูปแบบของชั้นเรียนสอนเสริมด้วยการฝึกภาคสนาม (ระยะเวลาที่แน่นอนของโปรแกรมการฝึกอบรมไม่ชัดเจน แต่เราสามารถตรวจสอบได้ว่าจะให้รหัสหลักสูตรเมื่อใด) การฝึกอบรมใช้กรณีศึกษาและการแสดงบทบาทสมมติเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจถึงความท้าทายที่พวกเขาจะต้องเผชิญเมื่อดำเนินการกรณีศึกษาจริง • โครงการฝึกอบรมสามขั้นตอนสำหรับผู้ตรวจประเมินได้รับการเสริมด้วยการฝึกอบรมเพิ่มเติมซึ่งระบุว่าเป็นโดยกรมสรรพากรและกำหนดไว้ในแผนการฝึกอบรมของกรม กระบวนการนี้ถูกขัดขวางโดยการระบอบของโควิดและจะมีตัวอย่างแผนการฝึกอบรมจากปีที่ผ่านมากเพื่อแสดงประเภทของหัวข้อที่ครอบคลุม • การควบคุมคุณภาพของการตรวจสอบมีสามองค์ประกอบ การตรวจสอบส่วนใหญ่ดำเนินการในเครือข่ายสำนักงานในพื้นที่ ผู้สอบบัญชีจัดเตรียมรายงานซึ่งระบุผลการตรวจสอบและข้อตกลงที่เสนอ และส่งไปยังผู้บริหารสายงาน (หัวหน้าแผนก) เพื่อขออนุมัติแยกจากกัน มีกระบวนการควบคุมคุณภาพอิสระที่ตรวจสอบว่าการตรวจสอบได้ระบุความเสี่ยงที่ระบุในระหว่างกระบวนการเลือกกรณีและปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือการตรวจสอบหรือไม่ สุดท้ายผู้ตรวจราชการกรมจะพิจารณา • การตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบรวมถึงการประเมินความต้องการการฝึกอบรมของพวกเขา กรมสรรพากรได้พัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมออนไลน์สำหรับผู้ตรวจประเมิน เพื่อเสริมโปรแกรมการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการที่ได้อธิบายไว้ก่อนหน้านี้ กรมคลังยังมีระบบการให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมภาคปฏิบัติโดยผู้บริหารสายงาน • เมื่อมีการวางระเบียบใหม่ หรือคำตัดสินของศาลที่มีผลกระทบต่อการทำงานของกรมสรรพากร กรมสรรพากรจะให้คำอธิบายแก่เจ้าหน้าที่ด้านเทคนิค ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของวิดีโอคลิปที่มีอยู่บนอินเทอร์เน็ต หรือการบรรยายสรุปแบบออนไลน์ ซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถถามคำถามกับผู้เชี่ยวชาญได้ ฝ่ายกฎหมายเป็นผู้นำในการให้คำแนะนำนี้ • LTO มีโครงสร้างที่แตกต่างกันและมุ่งเน้นไปที่ภาคอุตสาหกรรมหลัก (การเงิน ยานยนต์ ยา เป็นต้น) หัวหน้าทีมจะเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ และนั่นรวมถึงความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับซัพพลายเชนสมัยใหม่ในภาคต่างๆ เช่น ยานยนต์) • ในด้านระหว่างประเทศ สรรพากรได้รับการสนับสนุนจาก OECD/ADB เพื่อฝึกอบรมผู้ตรวจสอบ LTO ในเทคนิคการตรวจสอบราคาโอนและปัญหาภาษีระหว่างประเทศอื่นๆ ความเชี่ยวชาญภายในบริษัทในพื้นที่เหล่านี้มีจำกัด • ในแง่ของการพัฒนาอาชีพ แนวโน้มที่ชัดเจนที่สุดคือพนักงาน LTO จะออกไปทำงานภาคเอกชน เส้นทางการอาชีพขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ความสามารถ และมุมมองของการจัดการสายงานเป็นอย่างมาก ไม่มีเส้นทาง "ทั่วไป" และไม่ชัดเจนว่าผู้สอบบัญชีมองเห็นโอกาสในการทำงานของพวกเขาอย่างไรในกรมสรรพากร • ได้มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการบัญชีสรรพากร (IFRS) กับกำไรทางภาษี ปัจจุบัน IFRS มีลักษณะเฉพาะของกรมสรรพากรมากขึ้น โดยมองว่าครั้งหนึ่งเคยเป็นแต่กฎของรหัสภาษีน้อยลง ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างที่เพิ่มขึ้นระหว่างกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษี ในระดับสากล แนวโน้มดังกล่าวทำให้กรมสรรพากรมีความสอดคล้องกันมากขึ้นระหว่างกำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชี แต่มีข้อยกเว้น เช่น มาตรการจูงใจทางภาษีและกฎป้องกันการหลีกเลี่ยงที่ออกแบบมาเพื่อจำกัดขอบเขตในการคาดการณ์/จัดการกับความสูญเสีย ความแตกต่างเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเป็นสาระสำคัญสำหรับบริษัทขนาดใหญ่ ปัญหาส่วนใหญ่มาจากนโยบายภาษี • มุมมองภายนอกของผู้สอบบัญชีของกรมสรรพากรมีแนวโน้มที่จะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความเชี่ยวชาญ บางครั้งเจ้าหน้าที่สรรพากรถูกถามถึงวิธีการที่สามารถดำเนินการตรวจสอบอย่างละเอียดเช่นนี้ได้ ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นในเชิงบวกเกี่ยวกับทักษะของผู้ตรวจสอบ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
			<ul style="list-style-type: none"> • กรมสรรพากรดำเนินการตรวจสอบหลังการตรวจสอบ โดยเฉพาะในกรณีที่ใหญ่กว่านี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลเวลาที่ระบุระหว่างการตรวจสอบได้รับการแก้ไขในอนาคต
สำนักงานประกันสังคม	ราชการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การตรวจสอบบัญชีของสปส. มีขอบเขตแค่ไหนและสอดคล้องกับการตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากรอย่างไร? 2. โปรแกรมฝึกอบรมสำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีของสปส. ที่มีหน้าที่ตรวจสอบเงินสมทบของนายจ้างเป็นอย่างไร? 	<ul style="list-style-type: none"> • สปส. มีหน้าที่จัดเก็บเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน การบริจาคทั้งสองถูกคำนวณและรวบรวมบนฐานที่ต่างกัน • การตรวจสอบไม่รวมอยู่ในกรมสรรพากรร่วมกับกรมสรรพากร เนื่องจากเป็นคนละกระทรวงกัน ผลการตรวจสอบจะไม่ถูกเปิดเผยเป็นประจำเช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้น ผลประโยชน์ของหน่วยงานทั้งสองแตกต่างกัน - ตัวเลขเงินเดือนที่สูงขึ้นจะเพิ่มเงินสมทบ SS ที่ครบกำหนด แต่ลดกำไรที่ต้องเสียภาษี • สปส. ใช้ข้อมูลที่ได้รับจากกรมสรรพากรเพื่อช่วยในการตรวจสอบของตนเอง การใช้ข้อมูลร่วมกันหมายความว่านายจ้างจะต้องรายงานตัวเลขต่างๆ ต่อ SSO และกรมสรรพากร มีการลงทะเบียนทางอาญาในกฎระเบียบสำหรับกรณีการฉ้อโกง (ปรับ 20,000 บาท/จำคุกหกเดือน) ในกรณีที่ร้ายแรงกว่านั้น ศาลอาจถูกขอให้กำหนดโทษที่รุนแรงขึ้น โดยทั่วไปแล้ว สปส. คิดว่ากรมสรรพากรน่าจะหลอกลวงนายจ้างทั้ง สปส. และกรมสรรพากรไปพร้อม ๆ กัน เมื่อสปส. ยึดคติไม่รายงานผลให้กรมสรรพากรทราบ
ตัวแทนบริษัทตรวจสอบบัญชี 4 แห่งที่ใหญ่ที่สุดในโลก (บจก. สำนักงาน อีวาย และเคพีเอ็มจี)	บริษัทตรวจสอบบัญชี	<ol style="list-style-type: none"> 1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย? 2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภษานโยบาย การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษีนโยบาย 3. การตรวจสอบดำเนินการอย่างทันทั่วทั้งและมีประสิทธิภาพหรือไม่? ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถอธิบายเหตุผลของการตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและเหตุผลในการเสนอให้ปรับปรุงรายการภาษียื่นหรือไม่? 4. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการค้าหรือไม่? พวกเขาใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบใด? 5. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีดุลยพินิจมากน้อยเพียงใดและใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม? 6. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลบกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี? 	<ul style="list-style-type: none"> • กรมสรรพากรมีความแตกต่างในมาตรฐานระหว่างการบัญชีและภาษีในประเทศไทย สำนักงานบัญชีปฏิบัติตามเกณฑ์คงค้าง (มาตรฐานทางบัญชี) มีหลักเกณฑ์และการปรับเปลี่ยน (ระยะเวลาตัดจำหน่าย) ที่จำเป็นสำหรับการคำนวณภาษี กรมสรรพากรพยายามเชื่อมโยงความแตกต่าง • อุปสรรคในการแปลงกำไรทางบัญชีเป็นกำไรทางภาษีโดยอัตโนมัติอาจเป็นเพราะต้นทุนของซอฟต์แวร์ที่ต้องปรับแต่งให้เหมาะสมกับธุรกิจสูงกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ • เนื่องจากลูกค้าส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่/ธุรกิจข้ามชาติ ประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ LTO จึงเป็นเรื่องดี - พวกเขามีความเข้าใจในธุรกิจและแนวทางปฏิบัติทางการค้าเป็นอย่างดี
บริษัท กรีนโปร เคเอสพี คอนซัลติ้ง จำกัด	บริษัทตรวจสอบบัญชี	<ol style="list-style-type: none"> 1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย? 2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภษานโยบาย การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษีนโยบาย 3. การตรวจสอบดำเนินการอย่างทันทั่วทั้งและมีประสิทธิภาพหรือไม่? ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถอธิบายเหตุผลของการตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและเหตุผลในการเสนอให้ปรับปรุงรายการภาษียื่นหรือไม่? 	<p>การคำนวณกำไรทางภาษีในประเทศไทย</p> <p>ระบบภาษีในประเทศไทยซับซ้อนเกินไป กฎระเบียบจะแตกต่างกันไปตามขนาดของธุรกิจ ธุรกิจขนาดเล็กไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ออกแบบไว้สำหรับองค์กรขนาดใหญ่ได้ ดังนั้น กฎระเบียบจึงได้รับการปรับให้เหมาะกับพวกเขา อย่างไรก็ตาม กรมสรรพากรยังพยายามตอบโต้การหลีกเลี่ยงภาษีด้วยกฎระเบียบ โดยสร้างกฎระเบียบย่อยที่มีรายละเอียดสูงมากมายที่ออกแบบมาเพื่อต่อต้านการละเมิด นี่เป็นอุปสรรคต่อระบบอัตโนมัติ มีความจำเป็นที่ภาคเอกชนและรัฐบาลจะต้องร่วมมือกันเพื่อสร้างบรรยากาศการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ดียิ่งขึ้น สิ่งนี้จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งสองฝ่าย ขณะนี้กรมสรรพากรถือว่าผู้เสียภาษีทั้งหมดไม่ปฏิบัติตาม SME มีปัญหาในการทำความเข้าใจระบบและมันแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามที่กรมสรรพากรขอชำระภาษีเพิ่มเติม</p> <p>แนวปฏิบัติและข้อบังคับด้านการตรวจสอบ</p>

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
		<p>4. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการค้าหรือไม่? พวกเขาใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบใด?</p> <p>5. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีคุณพินิจมากน้อยเพียงใดและใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม?</p> <p>6. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลดกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี?</p>	<p>เป็นการยากที่จะสรุป ผู้สอบบัญชีของกรมสรรพากรบางคนมีความเป็นมืออาชีพในแนวทางของพวกเขา โดยดำเนินการตรวจสอบอย่างเข้มงวดของกรมสรรพากรและจัดทำกรณีที่มีเหตุผลสำหรับการปรับเปลี่ยนที่เสนอ อย่างไรก็ตาม ในกรณีส่วนน้อยที่มีนัยสำคัญ Greenpro มีส่วนเกี่ยวข้องกับ (10-20 จาก 400) เจ้าหน้าที่สรรพากรได้เสนอการปรับโดยพลการ</p> <p>ความสามารถของผู้ตรวจสอบภาษี</p> <p>บางคนมีความสามารถ แต่บางคนมุ่งเน้นไปที่การบรรลุเป้าหมายรายได้ (เงินสดไปยังธนาคาร) และเสนอการปรับตามอำเภอใจ บางครั้งขึ้นอยู่กับเปรียบเทียบอย่างคร่าวๆ กับธุรกิจอื่นๆ กรมสรรพากรประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรม การมุ่งเน้นที่เป้าหมายผลตอบแทนและการะงาดกันทำให้คุณภาพของงานลดลง แม้แต่ผู้สอบบัญชีที่มีระดับทักษะที่ดีก็อาจใช้พวกเขาภายใต้แรงกดดันเพื่อยุติคดีและนำเงินสดมาให้ การหมุนเวียนของพนักงานสูง โดยเฉพาะระดับจูเนียร์ก็เป็นปัญหาเช่นกัน ผู้เสียภาษีพบว่าตัวเองต้องอธิบายเรื่องทั้งหมดอีกครั้งเมื่อเจ้าหน้าที่กำลังจัดการกับการเปลี่ยนแปลง</p>
บริษัท ดับเบิล โพน จำกัด	ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้กับงานทางบัญชี	<p>1. อะไรคืออุปสรรคในการแปลงกำไรทางบัญชีเป็นกำไรทางภาษีโดยอัตโนมัติในปัจจุบัน</p> <p>2. อะไรคือปัญหาที่ผู้ใช้เผชิญเมื่อพยายามแก้ไขการยื่นภาษีที่ส่งทางออนไลน์</p> <p>3. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลดกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี?</p>	<p>เจ้าของธุรกิจพยายามที่จะเข้าใจกฎหมาย สิ่งเหล่านี้ควรตรงไปตรงมามากขึ้นสำหรับการจัดเก็บภาษีของกรมการและสามารถเข้าถึงในแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ได้ ธุรกิจจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสองมาตรฐานของกรมสรรพากร: มาตรฐานการบัญชีของกรมสรรพากรและกฎหมาย กรมสรรพากรมีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ด้านภาษีและเจ้าของธุรกิจพบว่าเป็นการยากที่จะทำรายการตีความของพวกเขา มีกฎหมายหลายข้อที่มีผลกระทบต่อการค้าจำนวนกำไรทางภาษี และกรมสรรพากรสร้างกฎใหม่อยู่เรื่อยๆ แต่เหตุผลสำหรับกฎเหล่านี้ไม่ชัดเจนเสมอไป ยิ่งไปกว่านั้น กฎเกณฑ์ต่างๆ นั้นไม่สอดคล้องกับพัฒนาการในการดำเนินธุรกิจและอัตราเงินเฟ้อ นักลงทุนต่างชาติพบว่าระบบของไทยนั้นกรมสรรพากรต้องเข้าใจ สิ่งนี้สามารถสร้างความไม่แน่นอนที่ไม่พึงประสงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติทางภาษี ความสามารถของกรมสรรพากรในการตอบคำถามของผู้เสียภาษีมีจำกัด ระบบการจัดการความรู้และคำถามที่พบบ่อยของกรมสรรพากรจำเป็นต้องใช้งานง่ายขึ้น - ควรพัฒนาความสามารถนี้ด้วยข้อมูลจากผู้ใช้จ่ายภาษี</p> <p>กรมสรรพากรได้พัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับธุรกิจที่จะใช้ แต่ไม่ใช่บนคลาวด์ ผู้ใช้ต้องโหลดแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์ของตน และเมื่อพวกเขาเปลี่ยนคอมพิวเตอร์ใหม่ แอปพลิเคชันจะต้องได้รับการติดตั้งตั้งแต่เริ่มต้น เป็นไปได้ที่จะยื่นภาษีทางออนไลน์ แต่ไม่สามารถอัปเดตและแก้ไขได้ จะต้องยื่นเป็นกระดาษและด้วยตนเอง ดังนั้น กระบวนการนี้จึงไม่เป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างสมบูรณ์ การยื่นภาษีออนไลน์ไม่ได้คำนวณรายการที่เป็นผลทางตัวเลขของรายการก่อนหน้าโดยอัตโนมัติ และไม่ได้ป้องกันผู้ใช้จากการทำข้อผิดพลาดที่ชัดเจน เป็นผลให้ผู้ใช้ต้องทำการคำนวณแบบออฟไลน์จำนวนมากเมื่อเสร็จสิ้นการยื่นแบบ มีกฎหมายมากมายที่ควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่อนุญาต</p> <p>เจ้าหน้าที่สรรพากรได้ปรับปรุงความเข้าใจในธุรกิจในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา และใช้ประโยชน์จากกลยุทธ์ของผู้เสียภาษีที่ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงภาษี (เช่น ชีพหลายเออร์ปลอมแปลงเพื่อสร้างค่าใช้จ่ายเท็จ) ในทางกลับกัน แอปพลิเคชันบางตัวไม่รองรับสถานการณ์ทั่วไป ตัวอย่างเช่น ระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ไม่อนุญาตให้กรมสรรพากรยกเลิกและขอคืนเงินได้</p> <p>ในระดับอุตสาหกรรม สมาคมสถาบันซอฟต์แวร์ไทย (ATSI) มีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกรมสรรพากรเพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางผู้ดิจิทัล</p>
THE KLINIQUE	กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม และรายย่อย	<p>1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย?</p> <p>2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภาษีนโยบาย การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษี</p>	<p>การสนทนาเริ่มต้นด้วยความแตกต่างระหว่างการจัดทำไรสำหรับวัตถุประสงค์ทางบัญชีและกำไรทางภาษี ระบบภาษีในประเทศไทยมีความซับซ้อน นักบัญชีจำนวนมากไม่คุ้นเคยกับกฎเกณฑ์และผลกระทบต่อการค้าผลกำไร ยิ่งไปกว่านั้น มาตรฐานการบัญชีของกรมสรรพากรอาจมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยกว่ากฎหมาย แต่นักบัญชีมักจะเข้าใจว่าสิ่งนี้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนที่จำเป็นในการรายงานรายได้เพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษีอย่างถูกต้องอย่างไร</p>

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
		<p>3. การตรวจสอบดำเนินการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพหรือไม่? ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถอธิบายเหตุผลของการตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและเหตุผลในการเสนอให้ปรับปรุงรายการภาษีที่ยื่นหรือไม่</p> <p>4. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการค้าหรือไม่? พวกเขาใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบใด?</p> <p>5. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีดุลยพินิจมากน้อยเพียงใดและใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม?</p> <p>6. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลบกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี?</p>	<p>ธุรกิจขนาดใหญ่จะมีผู้เชี่ยวชาญประจำองค์กรที่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ แต่บริษัทขนาดเล็กขาดความสามารถดังกล่าว และกรมสรรพากรจะพบข้อผิดพลาด นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เป็นผลมาจากวิธีที่บริษัทขนาดใหญ่คัดค้านข้อพิพาทหลายร้อยรายย่อยให้ออกใบแจ้งหนี้ในช่วงใกล้สิ้นปีงบประมาณ ผู้จัดการภายในบริษัทขนาดใหญ่ต้องการแสดงตนว่าได้ใช้งบประมาณที่จัดสรรไปแล้ว จึงขอใบแจ้งหนี้เพื่อให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่ลดลง แต่ไม่มีการทำธุรกรรมจริงและมีผลไม่ตรงกันระหว่างมูลค่าการซื้อขายที่ออกใบแจ้งหนี้และมูลค่าการซื้อขายจริงของซัพพลายเออร์ การใช้ใบแจ้งหนี้อีเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยขจัดปัญหานี้ได้</p> <p>เมื่อพูดถึงการคำนวณภาษีแบบอัตโนมัติ ปัญหาอย่างหนึ่งคือนักพัฒนาไอทีไม่คุ้นเคยกับทั้งกฎบัญชีและระบบภาษี</p> <p>มาตรฐานของประเทศไทยอิงตาม IFRS แต่แปลเป็นภาษาไทยและรู้จักกันในชื่อ TFRS เมื่อทำการเปลี่ยนแปลงกับ IFRS จะมีความล่าช้าในขณะที่แปลและรวมไว้ใน TFRS มีการดำเนินงานในสองมาตรฐาน: การประยุกต์ใช้กฎ IFRS อย่างเต็มรูปแบบซึ่งใช้กับธุรกิจขนาดใหญ่ และมาตรฐานแยกต่างหากสำหรับธุรกิจ SMEs ไม่ใช่ผู้ประกอบการทุกคนที่จะตามทันการเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานของกรมสรรพากรและการเปลี่ยนแปลงนี้อาจส่งผลกระทบต่อรายงานภาษี</p> <p>จำนวน SME ที่ได้รับการตรวจสอบค่อนข้างน้อย แต่เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการตรวจสอบมักมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วน (TAs มากกว่า CPA) ภาระงานที่หนักไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีแรงกดดันมากขึ้นให้สรรพากรต้องบรรลุเป้าหมายรายได้ในช่วงที่เศรษฐกิจประสบปัญหา</p> <p>ในอนาคต กรมสรรพากรควรใช้เครื่องมือดิจิทัลให้มากขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น และกรมสรรพากรไม่ควรใช้ นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถขยายฐานภาษีได้อีกด้วย</p>
สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (สภาวิชาชีพบัญชี)	สภา	<p>1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย?</p> <p>2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภาษียุทธศาสตร์ การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษี</p> <p>3. การตรวจสอบดำเนินการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพหรือไม่? ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถอธิบายเหตุผลของการตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและเหตุผลในการเสนอให้ปรับปรุงรายการภาษีที่ยื่นหรือไม่</p> <p>4. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการค้าหรือไม่? พวกเขาใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบใด?</p> <p>5. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีดุลยพินิจมากน้อยเพียงใดและใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม?</p> <p>6. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลบกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี?</p>	<p>ความเข้าใจทางธุรกิจเป็น LTO นั้นดีโดยทั่วไป และการแบ่งส่วนงานจะกระตุ้นให้ผู้ตรวจสอบพัฒนาความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการดำเนินธุรกิจ ในอุตสาหกรรมต่างๆ ความรู้ทางธุรกิจในระดับสำนักงานท้องถิ่นมีหลากหลาย LTO ทำการปรับเปลี่ยนตามการวิเคราะห์ทางกฎหมายที่ดีที่สุด ผู้เสียภาษีรายใหญ่และบริษัทข้ามชาติจะท้าทายข้อเสนอนี้ที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ ในสำนักงานท้องถิ่น คุณภาพของการตัดสินใจจะผันแปรมากกว่า ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ตรวจสอบบัญชีแต่ละคน</p> <p>กรมสรรพากรปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนในการเปิดการตรวจสอบ การดำเนินการตรวจสอบสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับความอาวุโสและประสบการณ์ของผู้ตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม ผู้เสียภาษีมีมุมมองที่ค่อนข้างเป็นบวกต่อกรมสรรพากร การอุทธรณ์และข้อพิพาทไม่ได้รับการจัดการอย่างรวดเร็วตามที่ธุรกิจคาดหวัง คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการอื่นและจังหวัด</p> <p>กรมสรรพากรประสบกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร และสิ่งนี้อาจทำให้การดำเนินงานของพวกเขาล่าช้าออกไป ซึ่งอาจเป็นเวลาสองหรือสามปีหลังจากระยะเวลาดังกล่าว กรมสรรพากรยังคงเป็นกระดาษและต้องการดูเอกสารต้นฉบับ ซึ่งอาจใช้เวลาในการค้นหาและจัดทำในรูปแบบกระดาษ ขอบเขตการตรวจสอบบางครั้งพิสูจน์ได้ว่ากว้างกว่าที่กรมสรรพากรระบุไว้ในตอนแรก ในบางกรณี เหตุผลนี้ได้รับการพิสูจน์โดยการระบุการละเมิดในระหว่างขั้นตอนเริ่มต้นของการตรวจสอบ แต่ในบางกรณี ขอบเขตจะกว้างขึ้นแม้ว่าจะไม่มีหลักฐานของการละเมิดก็ตาม</p> <p>ผู้เสียภาษีถูกขัดขวางจากการเรียกร้องเงินคืนโดยโอกาสในการตรวจสอบบัญชี อย่างไรก็ตาม ธุรกิจที่มีระบบที่มั่นคงจะเรียกร้องและยินดีให้ตรวจสอบ</p>
สมาคมธนาคารไทย	สมาคม	<p>1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย?</p> <p>2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภาษียุทธศาสตร์ การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษี</p> <p>3. การตรวจสอบดำเนินการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพหรือไม่? ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถอธิบายเหตุผลของการ</p>	<p>มีการตกลงกันอย่างหนักแน่นว่าความแน่นอนด้านภาษีจะเป็นปัจจัยสำคัญมากขึ้นในการตัดสินใจลงทุน เนื่องจากประชาคมระหว่างประเทศกำลังเปลี่ยนมาใช้อัตราภาษีขั้นต่ำทั่วโลกของกรมสรรพากร แรงจูงใจด้านภาษีช่วยได้ แต่ประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันได้เท่าที่ควร มีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีมากขึ้นและลดแรงจูงใจด้านภาษี สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษีของ BOI ก็มีความสำคัญมากกว่าเช่นกัน คุณภาพของการจัดการภาษีส่งผลต่อความแน่นอนของภาษีและอาจเป็นปัจจัยบวกหากกฎมีความชัดเจนและกระบวนการมีประสิทธิภาพ กฎที่ชัดเจนขึ้นจะสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมากขึ้น จะช่วยลดความแตกต่างระหว่างมาตรฐานบัญชี</p>

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
		<p>ตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและเหตุผลในการเสนอให้ปรับปรุงรายการภาษีที่ยื่นหรือไม่</p> <p>4. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการค้าหรือไม่? พวกเขาใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบใด?</p> <p>5. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีดุลยพินิจมากน้อยเพียงใดและใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม?</p> <p>6. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลบกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี?</p>	<p>ของกำไรและมาตรฐานวิชาชีพแคว้น ระบบอัตโนมัติของการคำนวณภาษีจะทำให้ก็ต่อเมื่อภูมิทัศน์มีความชัดเจนเท่านั้น ความซับซ้อนเพิ่มเติมในการผลิตชุดซอฟต์แวร์ที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษี และธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็กไม่ต้องการรับภาระค่าใช้จ่ายมาตรฐานการบัญชีของกรมสรรพากรในประเทศไทยอิงตาม IFRS เจ้าหน้าที่จัดเก็บสามารถทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและวิชาชีพเพื่อประมวลผลความแตกต่างระหว่าง IFRS และการรายงานภาษี มีความคืบหน้าบางอย่างในประเด็นที่ต้องสงสัยและสิ่งนี้สามารถต่อยอดได้ คำแนะนำสามารถปรับปรุงได้โดยใช้ตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นว่ากฎนำไปใช้ในทางปฏิบัติอย่างไร กรมสรรพากรเผยแพร่คำถามที่พบบ่อยและการตอบแบบสอบถามประมาณ 10 ปีสามารถเข้าถึงได้บนเว็บไซต์ กรมสรรพากรได้เริ่มปรับกระบวนการภาษีให้เป็นดิจิทัลแล้ว แต่กระบวนการยังไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น การยื่นเอกสารเพิ่มเติมต้องยื่นในรูปแบบกระดาษ ประเทศไทยจำเป็นต้องขยายฐานภาษี เนื่องจากมีการทำธุรกรรมในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นเรื่อย ๆ จึงมีขอบเขตที่จะเพิ่มความเป็นทางการของเศรษฐกิจ กรมสรรพากรควรใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับอยู่แล้วให้มากขึ้นเพื่อเติมเต็มหรือยกเลิกข้อกำหนดการรายงาน</p>
บริษัท พรีเมียร์ โปรเฟสชันนัล คอนซัลติ้ง จำกัด	ที่ปรึกษาระบบ ERP	<p>1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย?</p> <p>2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภาษี นโยบาย การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษี</p> <p>3. การตรวจสอบดำเนินการอย่างไรทั้งที่มีประสิทธิภาพหรือไม่? ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถอธิบายเหตุผลของการตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและเหตุผลในการเสนอให้ปรับปรุงรายการภาษีที่ยื่นหรือไม่</p> <p>4. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการค้าหรือไม่? พวกเขาใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบใด?</p> <p>5. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีดุลยพินิจมากน้อยเพียงใดและใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม?</p> <p>6. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลบกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี?</p>	<p>กรมสรรพากรมีความเข้าใจในแนวปฏิบัติที่ดีในการฝึกอบรมและพัฒนา แม้ว่าอาจมีช่องว่างบ้าง ประสบการณ์ของผู้เสียภาษีแนะนำว่าอาจขาดการนำไปปฏิบัติ (ผู้ตรวจสอบ LTO ได้รับคำแนะนำจากการปฏิบัติงานในสำนักงานท้องถิ่นน้อยกว่ามาก) ซึ่งอาจมาจากภาระงานและการขาดแคลนบุคลากร การมุ่งเน้นที่เป้าหมายอัตราผลตอบแทนทางภาษี และความแปรปรวนของประสบการณ์และการฝึกอบรมของพนักงานแนวหน้าที่ดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ</p> <p>เจ้าของธุรกิจพยายามที่จะเข้าใจกฎหมาย สิ่งเหล่านี้ควรตรงไปตรงมามากขึ้นสำหรับการจัดเก็บภาษีของกรมและสามารถเข้าถึงในแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ได้ ธุรกิจจำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของกรมสรรพากร: มาตรฐานการบัญชีของกรมสรรพากรและกฎหมาย กรมสรรพากรมีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ด้านภาษีและเจ้าของธุรกิจพบว่าเป็นการยากที่จะทำความเข้าใจความหมายของกฎหมาย หลายข้อที่ส่งผลต่อการคำนวณกำไรทางภาษี และกฎหมายเหล่านั้นมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างบ่อยตามสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้กรมสรรพากรสามารถพัฒนาซอฟต์แวร์สำหรับกรมสรรพากรสำหรับ SMEs ได้</p>
BOI	ราชการ	<p>1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย?</p> <p>2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภาษี นโยบาย การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษี สิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมการลงทุนอย่างไร? มาตรการจูงใจทางภาษีในประเทศไทยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของนักลงทุนมากน้อยเพียงใด?</p> <p>3. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลบกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่น?</p>	<p>กระบวนการบริหารภาษีอาจส่งผลเสียต่อนักลงทุน เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรมีระดับทักษะที่ผันแปรซึ่งอาจเป็นปัญหาได้ พวกเขายังขอหลักฐานในระดับต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ทางภาษี การขอรับเงินคืนอาจเป็นกระบวนการที่ช้า ซึ่งเป็นปัญหาสำหรับผู้ส่งออกซึ่งโดยปกติจะมีภาษีซื้อส่วนเกินที่ต้องเรียกคืน SME มักไม่เข้าใจการะภาษีของตน บริษัทข้ามชาติมักได้รับคำแนะนำและความรู้</p> <p>สำหรับสิ่งจูงใจและการยกเว้นภาษี บีโอไอและกรมสรรพากรบางครั้งมีจุดยืนที่แตกต่างกัน สิ่งนี้สร้างความไม่แน่นอนให้กับนักลงทุนและทำลายชื่อเสียงของ BOI หากได้ให้คำมั่นว่าจะให้สิ่งจูงใจที่กรมสรรพากรปฏิเสธที่จะให้ ในกรณีเมื่อเร็วๆ นี้ กรมสรรพากรคัดค้านการยกยอดค่าใช้จ่ายที่ได้รับการอนุมัติจาก BOI และศาลมีคำสั่งให้กรมสรรพากร อีกรณีหนึ่ง บีโอไอกล่าวว่าการสนับสนุนการลงทุนจะถือเป็นเงินบริจาค (ไม่ต้องเสียภาษี) แต่กรมสรรพากรถือเป็นรายได้ หากบีโอไอให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ก่อให้เกิดการคืนเงิน ผู้เสียภาษีจะถูกตรวจสอบ กรมสรรพากรยกเลิกสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่สัญญาไว้โดย BOI อย่างมีประสิทธิภาพในบางกรณี และนักลงทุนยอมรับที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการขยายการตรวจสอบที่ครอบคลุมทั้งธุรกิจ</p>

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
			<p>บีไอโอและกรมสรรพากรไม่ลงรอยกันในประเด็นภาษีเหล่านี้ สิ่งนี้สะท้อนถึงความล้มเหลวในการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันในระหว่างกระบวนการกำหนดนโยบาย เพื่อแก้ไขปัญหานี้ กรมสรรพากรและบีไอโอได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาจุดยืนร่วมกันในประเด็นที่ขัดแย้งกัน นำเสียดายที่การตีความที่ตกลงกันไม่ได้เผยแพร่ไปยังเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร จากกรณีศาลที่อ้างถึงก่อนหน้านี้ ธุรกิจรับฟังกรมสรรพากร ไม่ใช่ BOI เมื่อเป็นเรื่องภาษี กรมสรรพากรมีแนวโน้มที่จะพุดคุยเมื่อไม่เห็นด้วย แต่จำเป็นต้องมีการเจรจาที่มีโครงสร้าง/ปกติมากขึ้น</p> <p>BOI สนับสนุนให้ธุรกิจต่างๆ นำแนวปฏิบัติด้านการจัดการที่ดีมาใช้ ซึ่งรวมถึงการบัญชีที่รัดกุม เนื่องจากสิ่งนี้สนับสนุนการเติบโตและการเสนอขายหุ้น IPO ในที่สุด (แม้ว่าเจ้าของธุรกิจบางรายไม่ได้มุ่งเป้าไปที่การลอยตัว) กรมสรรพากรควรร่วมมือกับธนาคารเพื่อให้การสนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับธุรกิจ ธนาคารไม่เต็มใจที่จะสนับสนุนธุรกิจเมื่อพวกเขาไม่ไว้วางใจในความถูกต้องของการเงินของตน แนวโน้มของกรมสรรพากรในการลงโทษความผิดพลาดทำให้ธุรกิจไม่ต้องการความช่วยเหลือและคำแนะนำ ธุรกิจไทยมองว่ากฎระเบียบของรัฐบาลโดยรวมเป็นการลงโทษความผิดพลาดทำให้ธุรกิจไม่ต้องการความช่วยเหลือและคำแนะนำ ธุรกิจไทยมองว่ากฎระเบียบของรัฐบาลโดยรวมเป็นการลงโทษความผิดพลาดทำให้ธุรกิจไม่ต้องการความช่วยเหลือและคำแนะนำ ธุรกิจไทยมองว่ากฎระเบียบของรัฐบาลโดยรวมเป็นการลงโทษความผิดพลาดทำให้ธุรกิจไม่ต้องการความช่วยเหลือและคำแนะนำ ธุรกิจไทยมองว่ากฎระเบียบของรัฐบาลโดยรวมเป็นการลงโทษความผิดพลาดทำให้ธุรกิจไม่ต้องการความช่วยเหลือและคำแนะนำ</p> <p>การปรับปรุงความแน่นอนด้านภาษีควรเป็นเรื่องสำคัญสำหรับประเทศไทย เนื่องจากภาษีซับซ้อนต่ำที่เสนอทั่วโลก บีไอโอขอหารือกับกรมสรรพากร</p>
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	สภา	<ol style="list-style-type: none"> 1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย? 2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภาษีนโยบาย การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษีนโยบาย 3. การตรวจสอบดำเนินการอย่างทันที่และมีประสิทธิภาพหรือไม่? ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถอธิบายเหตุผลของการตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและเหตุผลในการเสนอให้ปรับปรุงรายการภาษีที่ยื่นหรือไม่ 4. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการค้าหรือไม่? พวกเขาใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบใด? 5. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีดุลยพินิจมากน้อยเพียงใดและใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม? 6. อะไรคือการปฏิบัติที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลบกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี? 	<p>ประเทศไทยสามารถได้รับประโยชน์จากแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารภาษีที่อื่น แนวทางของกรมสรรพากรน่าจะเป็นที่พึงปรารถนา ปัจจุบันภาคเอกชนยังไม่เข้าใจระบบภาษีอย่างถ่องแท้ เจ้าหน้าที่ภายในกรมสรรพากรมีความเข้าใจในระดับต่างๆ กัน และมักไม่ค่อยมีความรู้ในเชิงพาณิชย์ สิ่งนี้ทำให้กระบวนการปฏิบัติตามข้อกำหนดซับซ้อนขึ้น กรมสรรพากรควรหาวิธีที่จะทำให้กระบวนการง่ายขึ้นและควรมีส่วนร่วมกับภาคเอกชนเพื่อยุติเรื่องนี้ แนวโน้มที่จะดำเนินกันในปัจจุบันควรถูกแทนที่ด้วยบทสนทนาที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน</p> <p>ข้อสันนิษฐานในการทำงานของกรมสรรพากรเดิมคือผู้เสียภาษีทุกคนมีส่วนร่วมในการหลีกเลี่ยง แต่ตอนนี้พวกเขาเปิดใจกว้างมากขึ้น บางทีอาจมากขึ้นไป ร่วมงานกับกรมสรรพากรเมื่อเร็ว ๆ นี้เพื่อหารือเกี่ยวกับโครงการสำคัญ และพวกเขาทำงานอย่างสร้างสรรค์เพื่อแก้ไขปัญหากลยุทธ์และให้ความมั่นใจเกี่ยวกับการปฏิบัติทางภาษี</p> <p>กรมสรรพากรควรมีการหารือเกี่ยวกับระเบียบที่จะเสนอก่อนที่จะออกระเบียบ เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถปฏิบัติตามได้ในทางปฏิบัติ ขณะนี้การปรึกษาหารือเป็นข้อกำหนดตามรัฐธรรมนูญ ตัวเลขการลงเงินโดยตรงจากต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่น่าสนใจ นักลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศควรมีส่วนร่วมกับที่ปรึกษาในท้องถิ่นเพื่อทำความเข้าใจว่ามีสิ่งจูงใจทางภาษีใดบ้างและวิธีการปฏิบัติตามระบบภาษี</p> <p>ความแตกต่างระหว่างกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีทำให้เกิดปัญหา กฎระเบียบมีความซับซ้อนและนำไปปฏิบัติตาม โดยเฉพาะ SME การยื่นแบบอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้ขจัดความซับซ้อนพื้นฐานนี้ กฎที่ควบคุมการคงค้างจะแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ทางบัญชีและภาษี แผนการที่ออกแบบมาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เสียภาษีแก้ไขข้อผิดพลาดในอดีตให้เป็นระเบียบนั้นประสบความสำเร็จในการรับภาระน้อยลง (15%) แม้จะมีคำมั่นสัญญาว่าปีที่ผ่านมาจะไม่ถูกรบกวน ผู้เสียภาษีก็กลัวการจัดเก็บภาษีและไม่เต็มใจที่จะมีส่วนร่วม ไม่ได้ช่วยให้ภาษีที่ใช้ในแบบฟอร์มรายได้เป็นเทคนิคขั้นสูงและยากสำหรับผู้เสียภาษีของกรมสรรพากรที่จะเข้าใจ มีขอบเขตในการลดความซับซ้อนของกระบวนการสำหรับ SME และลดการพึ่งพิงตัวกลาง มีการปรับปรุงบางอย่างแล้ว ตัวอย่างเช่น งบด.91 นั้นง่ายต่อการกรอกและสามารถยื่นทางอิเล็กทรอนิกส์</p>

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
			ได้ ระบบมีการตรวจสอบภายในบางอย่างที่ช่วยป้องกันไม่ให้ผู้ใช้ทำข้อผิดพลาดพื้นฐาน แต่กรมสรรพากรจำเป็นต้องทำให้ระบบของตนใช้งานได้บนสมาร์ตโฟน เนื่องจากเป็นระบบที่แพร่หลายมากกว่าบนคอมพิวเตอร์ บางส่วนของระบบไม่สามารถก้าวทันกับการดำเนินธุรกิจ ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมีอายุ 30 ปีและถือว่าการส่งมอบนำหน้าการออกใบแจ้งหนี้/การชำระเงิน แต่ใช้ไม่ได้กับธุรกิจอีคอมเมิร์ซ

สรุปข้อค้นพบหลัก:

- โดยทั่วไป LTO ได้รับการยกย่องเป็นอย่างดีและมีหลักฐานว่า กรมสรรพากรต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เสียภาษีรายใหญ่และนักลงทุนต่างชาติ
- กรมสรรพากรกำลังดำเนินการหลายอย่างเพื่อสร้างศักยภาพด้านภาษีระหว่างประเทศ
- ประสบการณ์ของ SMEs และที่ปรึกษาทางภาษีไม่ค่อยดีนัก

ถ้าเลือกได้ท่านอยากให้กรมสรรพากรทำอะไรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบธุรกิจของท่าน?

ลดช่องว่างภาษีกับpit
ขยายฐานภาษีไปยังผู้ที่อยู่
ลดความซับซ้อนการตีความ
simplify tax system ลดความซ้ำซ้อน
ลดความต่างกับบัญชี ทำให้การตัดสินใจชัดเจน
ให้คำปรึกษาเชิงลึก กฎหมายที่ออกมาเข้าใจง่าย
improveเวลาใช้ตรวจคืนภาษี
ปรับกฎหมายให้ง่าย ให้ความรู้ภาษีอากร
เพื่อประสิทธิภาพการคืนภาษี



ประสบการณ์ของท่านด้านความสามารถของผู้ตรวจสอบภาษี

Experiences with and capabilities of tax auditors

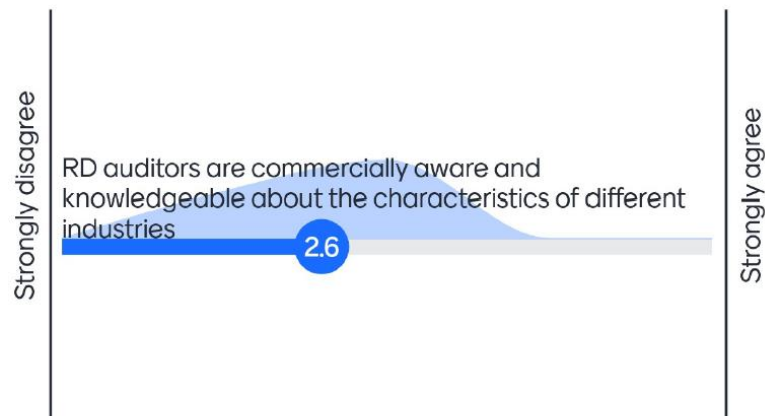


1. นักตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรมีความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรทั้งในประเทศและต่างประเทศ



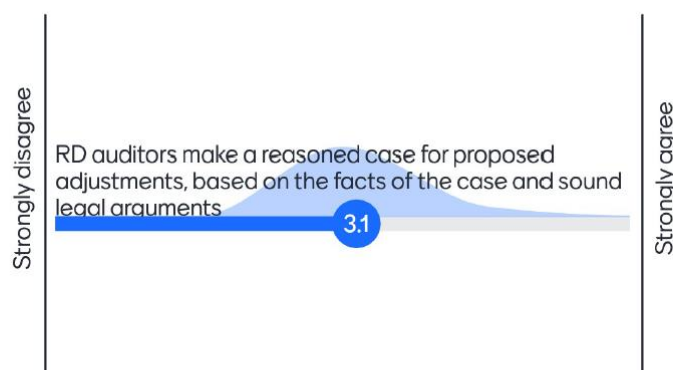
2. นักตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรมีความตระหนักในด้านการค้า และมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอุตสาหกรรมต่างๆ

Mentimeter



3. นักตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรมีการอธิบายเหตุผลเมื่อมีการเสนอให้ปรับการเสียภาษี โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงและมีเหตุผลประกอบทางกฎหมายที่ดี

Mentimeter

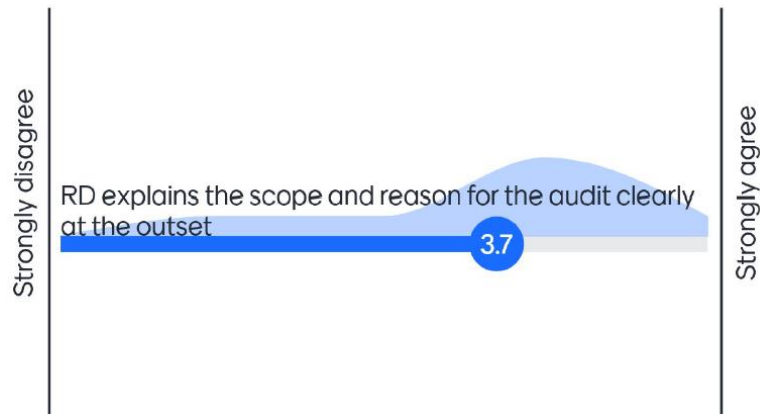


กระบวนการตรวจสอบทางภาษี

Tax Audit Process

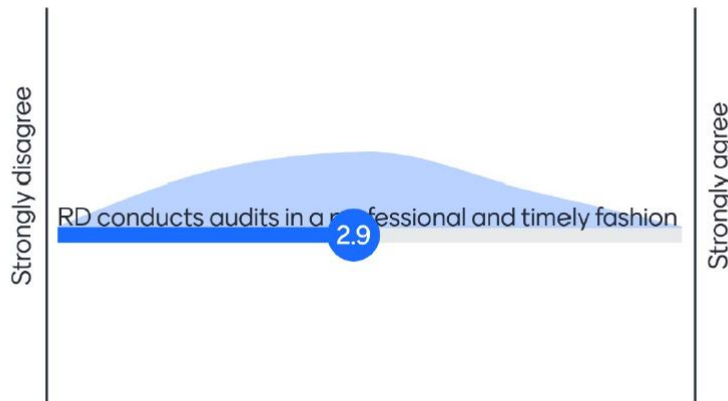


1. กรมสรรพากรมีการอธิบายขอบเขตและเหตุผลในการตรวจสอบภาษีอย่างชัดเจนก่อนเริ่มกระบวนการตรวจสอบ



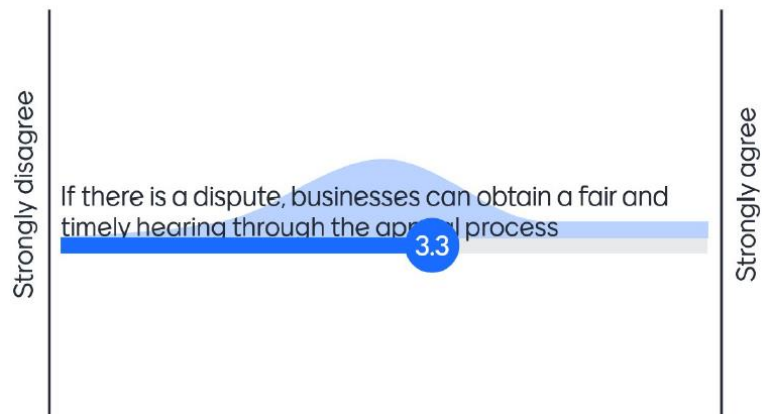
2. กรมสรรพากรดำเนินการตรวจสอบภาษีอย่างเป็นมืออาชีพ และทัน่วงที

Mentimeter



3. หากมีข้อพิพาท ภาคธุรกิจสามารถได้รับการพิจารณาได้อย่าง ยุติธรรมและทัน่วงทีผ่านกระบวนการอุทธรณ์

Mentimeter



ภาษีและบรรยากาศการลงทุน

Tax and the investment climate



สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่มีอยู่ในปัจจุบันทำให้ประเทศไทยเป็นสถานที่น่าลงทุน



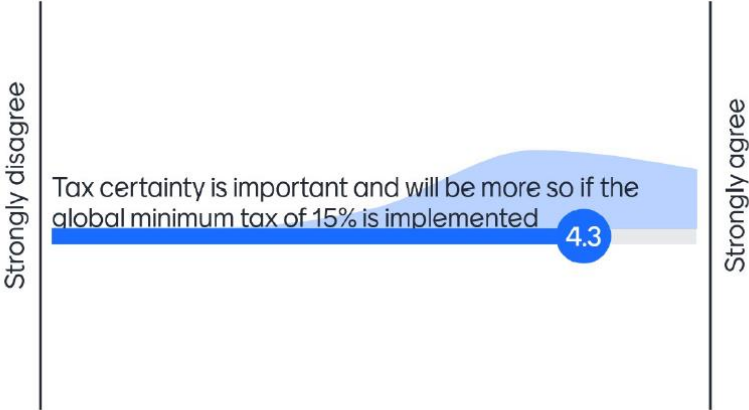
2. การบริหารภาษีในประเทศไทยก่อให้เกิดบรรยากาศการลงทุนที่ดี

Mentimeter



3. ความแน่นอนทางภาษีเป็นสิ่งสำคัญและจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นหากมีการนำอัตราภาษีขั้นต่ำทั่วโลก 15% มาใช้

Mentimeter



ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
กรมสรรพากร	ราชการ	<p>กระบวนการตรวจสอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ทำความเข้าใจกระบวนการตรวจสอบภาษีสำหรับ SMEs ในประเทศไทย (ทีละขั้นตอน) • เข้าใจความเชื่อมโยงกับกระบวนการตรวจสอบของสำนักงานประกันสังคม (สปส.) • ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการข้อพิพาทเมื่อผลการตรวจสอบไม่เป็นที่ยอมรับ • ทำความเข้าใจกระบวนการตรวจสอบภาษีและความท้าทายสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ <p>การฝึกอบรมและพัฒนาผู้ตรวจสอบบัญชี</p> <ul style="list-style-type: none"> • รับสมัครผู้สอบบัญชีภาษีอากร (ขั้นตอน/ คุณสมบัติ) • ระบบการบริหารผลการปฏิบัติงาน: KPI ส่วนบุคคลของพวกเขาคืออะไร? อภิปรายในรายละเอียดการประเมินการปฏิบัติงานประจำปีและการประเมินความสามารถ • เส้นทางอาชีพ: จำนวนคนในแต่ละระดับ? มีกี่คนที่ก้าวหน้าในแต่ละปี? • การพัฒนาทักษะของผู้ตรวจสอบภาษี: ทาหรือเกี่ยวกับคู่มือการตรวจสอบภาษี • สัมภาษณ์กลุ่มเพื่อรับข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภาษีเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการพัฒนาอาชีพ <p>อุปสรรคในการแปลงกำไรทางบัญชีเป็นกำไรทางภาษีโดยอัตโนมัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ทาหรือเกี่ยวกับความคิดริเริ่มของ RD ในการทบทวนข้อกำรทางบัญชีและกำไรทางภาษี: มิติข้อมูลภาษี/ซอฟต์แวร์ภาษีสมบูรณ์เพียงใด – ยังจำเป็นต้องปรับปรุงด้วยตนเองหรือไม่? • ทาหรือเกี่ยวกับกรอบกฎหมาย ข้อกำหนด กระบวนการ และสถิติที่เกี่ยวข้องของระบบการยื่นภาษีออนไลน์ (บุคคลธรรมดา/นิติบุคคล/มูลค่าเพิ่ม) 	<p>กระบวนการตรวจสอบ: ทีมงานไม่สามารถทำแผนที่กระบวนการได้เนื่องจากกรมสรรพากรปฏิเสธที่จะเปิดเผยรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน หัวข้อที่สามารถปรับปรุงได้ ได้แก่:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การเลือกรายการตรวจสอบ: ขาดองค์ประกอบหลักของการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (CRM) ไม่มีการนำผลจากการตรวจสอบบรรลู่ข้อตกลง (ผลการตรวจสอบ) มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น ปัจจุบัน ระบบของกรมสรรพากรจะบันทึกเฉพาะยอดชำระทั้งหมด และมีช่องทำเครื่องหมายเพื่อบันทึกเหตุผลในการปรับแต่งไม่มีการแจกแจง ดังนั้นจึงไม่สามารถเปรียบเทียบผลลัพธ์กับการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นได้ นอกจากนี้ในระดับรวม 2) การควบคุมคุณภาพ: การควบคุมคุณภาพส่วนใหญ่เป็นบทบาทของการจัดการสายงาน การตรวจสอบภายในตรวจสอบความเหมาะสมของการจัดการของกรมสรรพากร (เช่น การควบคุมงบประมาณ) แต่ไม่ตรวจสอบคุณภาพ ผู้ตรวจราชการของกรมสรรพากรยังทบทวนงานของสำนักงานสรรพากรภาคและสำนักงานสรรพากรพื้นที่ และมุ่งเน้นไปที่สามด้าน ได้แก่ การตรวจสอบภาษี กฎหมายภาษี และประเด็นทางเทคนิค การทบทวนเหล่านี้ขึ้นอยู่กับตรวจสอบกรณีที่เลือกโดยการสุ่ม และจะพิจารณาว่างานได้ดำเนินการตามมาตรฐานและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไรก็ตาม จำนวนกรณีการตรวจสอบที่ทบทวนมีจำกัดเกินไปโดยพิจารณาจากกรณีสุ่มเลือกสามกรณีสำหรับแต่ละสำนักงาน จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบควบคุมคุณภาพ 3) การประสานงานกับสำนักงานประกันสังคม (สปส.): การตรวจสอบของสปส.เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อผูกพันของนายจ้างในการส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน การประสานงานและการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกรมสรรพากรและสปส.มีจำกัด ตัวอย่างเช่น สปส.ไม่ทราบว่ามีการรายงานที่ได้รับตรวจสอบซึ่งอยู่ภายใต้การตรวจสอบโดยกรมสรรพากร ซึ่งครอบคลุมช่วงเวลาเดียวกัน ความซ้ำซ้อนนี้เป็นต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้สำหรับภาคธุรกิจ <p>การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบภาษี: ในการปรับปรุงข้อค้นพบจากการศึกษาในเดือนกรกฎาคม สำนักงานสรรพากรพื้นที่ได้พัฒนาสื่อการฝึกอบรมซึ่งรวมถึงกรณีศึกษา อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการฝึกอบรมที่ดำเนินการในพื้นที่จะไม่ถูกรายงานกลับไปยังแผนกทรัพยากรบุคคล ดังนั้น จึงสามารถปรับปรุงการประสานงานเพื่อทำความเข้าใจค่าใช้จ่ายทั้งหมด เชื่อมโยงกับการประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรม รักษาความเป็นเจ้าของและข้อมูลจากพื้นที่ หลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน และรับประกันความสม่ำเสมอ เนื่องจากกรมสรรพากรกำลังเสริมความแข็งแกร่งให้กับระบบการจัดการผลการปฏิบัติงาน ผู้จัดการจะได้รับกรณีศึกษาให้แสดงความคิดเห็นแบบตัวต่อตัว ซึ่งอาจนำไปสู่ความต้องการการฝึกอบรมที่มากขึ้น ดังนั้น การปรับปรุงอีกด้านคือการทำให้การประเมินความต้องการการฝึกอบรมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการอย่างเป็นทางการ</p>

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประเภทขององค์กร	คำถาม	คำตอบโดยสรุป
			<p>กระบวนการยื่นภาษีและเปิดใช้งานระบบอัตโนมัติ: กรมสรรพากรได้ประมวลกฎที่เรียกว่า มิติภาษี ซึ่งต้องมีการบำรุงรักษาและอัปเดตเมื่อกฎเปลี่ยนแปลง คีย์ภาพในการปรับปรุงคือการแยกแยะกระบวนการและการปฏิบัติตามให้ชัดเจน ซึ่งสามารถทำได้โดยการสร้างกฎที่ง่ายขึ้นสำหรับ SME และรับประกันว่าจะมีการแทรกแซงในกระบวนการอย่างจำกัดในกระบวนการคำนวณและยื่นภาษี (อย่างน้อยก็ไม่ใช่สำหรับ SMEs)</p>
สำนักงานประกันสังคม (สปส.)	ราชการ	การตรวจสอบของสปส. มีการดำเนินการอย่างไร? และสอดคล้องกับการตรวจสอบของกรมสรรพากรอย่างไร?	<ul style="list-style-type: none"> การประชุมจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ทีมงานธนาคารโลกเข้าใจกระบวนการที่สปส. ดำเนินการเมื่อตัดสินใจตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อผูกพันของนายจ้างในการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน ทีมงานธนาคารโลกประชุมกับสปส. มีการหารือถึงปัจจัยเสี่ยงเมื่อในเดือนกรกฎาคม แต่การเลือกการตรวจสอบขึ้นอยู่กับชุดของตัวบ่งชี้ที่แคบกว่า กรณีจะถูกเลือกหากมีตัวบ่งชี้ของการไม่ปฏิบัติตาม (การยื่นล่าช้าหรือการชำระเงินล่าช้า) หากมีการร้องเรียนเกี่ยวกับนายจ้าง (การจ่ายเงินต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำหรือการจ้างพนักงานต่ำกว่าหรือเกิน) และหากมีการจ่ายเงินสมทบให้กับ กองทุนเงินทดแทนน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ ในขั้นต้น นายจ้างจะต้องจัดเตรียมเอกสารในรูปแบบของบันทึกการจ่ายเงินเดือนและประกาศที่ส่งให้กับกรมสรรพากร หลังประกอบด้วยแบบ ภ.ง.ด.1 และ 1ก. (สรุปการจ่ายเงินให้พนักงาน) งบการเงิน และ ภ.ง.ด.50 สิ่งนี้ทำให้สปส. สามารถตรวจสอบได้ว่าการประกาศบัญชีเงินเดือนที่ทำกับพวกเขาขึ้นสอดคล้องกับตัวเลขที่ให้ไว้กับกรมสรรพากร สปส. ไม่ตรวจสอบตัวเลขโดยอ้างอิงถึงเรกคอร์ดพื้นฐาน เช่น ใบแจ้งยอดจากธนาคาร กรณีส่วนใหญ่จะได้รับการตัดสินหลังจากการตรวจสอบเอกสารที่เลือก แต่บางกรณีอาจต้องมีการเยี่ยมชมภาคสนาม การเยี่ยมชมภาคสนามจะดำเนินการในกรณีที่เกิดจากการร้องเรียนเกี่ยวกับนายจ้าง สปส. ไม่ทราบว่ามีการพิจารณาตีจำนวนเท่าใดที่ต้องได้รับการตรวจสอบโดยกรมสรรพากรซึ่งครอบคลุมช่วงเวลาเดียวกัน ข้อมูลระดับรายการจะไม่ถูกแชร์ข้ามแผนก เจ้าหน้าที่สปส. เชื่อว่าการดำเนินการตรวจสอบร่วมของนายจ้างกับกรมสรรพากรจะเป็นประโยชน์ พวกเขาเชื่อว่าการเข้าถึงการจัดอันดับความเสี่ยงของนายจ้างของกรมสรรพากรจะเป็นประโยชน์
บริษัท ดับเบิล เอ็ม เทคโนโลยี แมนเนจเม้นท์ จำกัด	ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ ERP	1. จากประสบการณ์ของท่าน ท่านมีความประทับใจอย่างไรเกี่ยวกับระบบบัญชีและภาษีของประเทศไทย?	<p>มีวัตถุประสงค์เพื่อรับข้อมูลเพิ่มเติมและตรวจสอบความถูกต้องของการค้นพบเบื้องต้นระหว่างการปฏิบัติการจึงคำตอบสอดคล้องกับการกึ่งก่อนหน้าในเดือนกรกฎาคม สรุป:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การคำนวณค่าไรทางภาษีในประเทศไทย ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นพ้องกันว่าควรทำให้กฎภาษีง่ายขึ้นสำหรับ SME ข้อกำหนดสำหรับกรณียื่นแบบที่ต้อง "ลงนาม" โดยผู้สอบบัญชีภายนอก เป็นอุปสรรคในกระบวนการขอคืนภาษีโดยอัตโนมัติ 2) ผู้ให้สัมภาษณ์เชื่อว่าภาคเอกชนและรัฐบาลจะร่วมมือกันเพื่อสร้างบรรยากาศการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ดีขึ้นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติด้านการตรวจสอบและความสามารถของผู้ตรวจสอบภาษี เป็นเรื่องยากที่จะสรุป ผู้ตรวจสอบของกรมสรรพากร บางคนมีความเป็นมืออาชีพในแนวทางของพวกเขา โดยดำเนินการตรวจสอบบันทึกอย่างขี้มวดและจัดทำกรณีที่มีเหตุผลสำหรับการปรับเปลี่ยนที่เสนอ อย่างไรก็ตาม ในกรณีส่วนน้อยที่มีนัยสำคัญ เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรได้เสนอการปรับโดยพลการ 3)
PEAK	ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ทางบัญชี	2. จากประสบการณ์ของคุณ คุณรู้สึกอย่างไรกับรหัสภาษี นโยบาย การยื่นแบบ และกระบวนการตรวจสอบภาษี	
บริษัท กรีนโปร เคเอสพี คอนซัลติ้ง จำกัด	บริษัทตรวจสอบบัญชี	<p>3. การตรวจสอบดำเนินการอย่างไรทั้งที่มีประสิทธิภาพหรือไม่? ผู้ตรวจสอบบัญชีสามารถอธิบายเหตุผลของการตรวจสอบได้อย่างชัดเจนและเหตุผลในการเสนอให้ปรับปรุงรายการภาษีที่ยื่นหรือไม่</p> <p>4. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจและการค้าหรือไม่? พวกเขาใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบใด?</p> <p>5. ผู้ตรวจสอบบัญชีมีดุลพินิจมากน้อยเพียงใดและใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรม?</p> <p>6. อะไรคือการปฏิรูปที่เป็นไปได้เพื่อลดความซับซ้อนหรือลบกฎและปรับปรุงกระบวนการยื่นภาษี?</p>	

การประชุมเชิงปฏิบัติการ: การนำเสนอข้อค้นพบเพื่อการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภาษีในประเทศไทย

วันอังคาร ที่ 7 มีนาคม 2566 เวลา 15.30 – 16.30 ชั่วโมง.

Zoom meeting:

<https://worldbankgroup.zoom.us/j/97790000462?pwd=SWsxOXJOb1dOekdyMGdWSlFpcnlPZz09>

Meeting ID: 977 9000 0462 | Passcode: BL0mt8#ZKv

มีบริการแปลภาษาระหว่างการประชุม

ที่มา

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคเอกชนให้ความเห็นว่า การขาดความโปร่งใสของระบบภาษีทำให้บริษัทต่าง ๆ ปฏิบัติตามภาระภาษีได้ยาก อีกทั้งยังเพิ่มความเสี่ยงในการตรวจสอบภาษีที่ใช้เวลานาน ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจนอกระบบในประเทศไทยมีความแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับบริษัทขนาดเล็กที่ไม่สามารถจ้างทศคุณความหรือนักบัญชีเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาระภาษีของบริษัท การศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการตรวจสอบภาษีในประเทศไทยภายใต้โครงการนี้ จึงได้ศึกษากระบวนการที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบภาษีนิติบุคคลและการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มในปัจจุบัน เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากระบวนการตรวจสอบภาษีดังกล่าวให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ดีของนานาชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอข้อค้นพบในการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภาษีในประเทศไทย
2. เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

กำหนดการประชุม

เวลา	กิจกรรม	โดย
15.30 – 15.35 น.	เปิดการประชุมและกล่าวต้อนรับ	Jaime Frias ธนาคารโลก
15.35 – 15.40 น.	แนะนำตัว	ทุกคน
15.40 – 16.10 น.	การนำเสนอ: ข้อค้นพบในการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภาษีในประเทศไทย	Jonathan Pemberton ธนาคารโลก
16.10 – 16.25 น.	ถาม-ตอบ และ เปลี่ยนข้อคิดเห็น	ทุกคน
16.25 – 16.30 น.	สรุปผลและปิดการประชุม	Jaime Frias ธนาคารโลก

ผู้เข้าร่วมประชุม

หน่วยงาน	ชื่อ - นามสกุล
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	1. Ms. Areepan Charoensuk, Deputy Secretary-General
	2. Mr. Natta Bhachaiyud, Director
	3. Ms. Nicha Sathornkich, Director
	4. Wanisara Sukhawat, Public Sector Development Expert
	5. Mr. Kunan Bangphoomi, Public Sector Development Officer
	6. Ms. Poruedee Khlungkorn, Public Sector Development Officer

หน่วยงาน	ชื่อ - นามสกุล
กรมสรรพากร	<p>กองวิชาการแผนภาษี</p> <ol style="list-style-type: none"> Mr. Krit Akarapongplai, Tax economist, senior professional level acting in expert level Mr. Thakorn Supreeyaporn, Tax economist, senior professional level Mr. Nathawat Atukyothin, Tax economist, senior professional level <p>กองมาตรฐานการสอบบัญชีอากร</p> <ol style="list-style-type: none"> Ms. Warawan Kitwicha, Director Mr. Sirichai Thongdee, Tax Audit Officer, Senior professional level <p>คณะผู้ตรวจราชการ</p> <ol style="list-style-type: none"> Ms. Janyaporn Sitthiworachart, tax audit officer, senior professional level <p>สำนักงานสรรพากรพื้นที่</p> <ol style="list-style-type: none"> Mrs. Padtamawadee Akrapongpisai, Tax audit officer, Senior professional level Ms. Tularat Techoho, Tax audit officer Ms. Jitthima Phongsai, Tax audit officer Ms. Pattamaporn Pontecha, tax audit officer Mr. Chatavate Srinien, tax audit officer <p>กองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี</p> <ol style="list-style-type: none"> Ms. Duanpen Supawattanukul Tax Audit Officer Senior Professional Level Mr. Radit Thongbiyai, Tax audit officer
World Bank Group (WBG)	<ol style="list-style-type: none"> Jaime Frias, Senior Economist Jonathan Leigh Pemberton, Senior Tax Consultant Kwanpadh Suddhi-Dhamakit, Country Officer Sakulrat Bovornsantisuth, Analyst Anchidtha Roonguthai, Private Sector Development Consultant Thanapat Ruengsri, Economist Parichart Atcharerk, Program Assistant Piathida Poonprasit, Program Assistant

สรุปการประชุม

- ในระหว่างการกล่าวเปิดและกล่าวต้อนรับ กพร.ได้อธิบายถึงเหตุผลของโครงการซึ่งก็คือการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้ออำนวยในสามด้าน: (i) การอำนวยความสะดวกทางการค้า (ii) การบริหารภาษีที่มีประสิทธิภาพ และ (iii) ประสิทธิภาพในการจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ การปรับปรุงที่เสนอมักจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความซับซ้อนของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจโดยรวมสำหรับภาคเอกชนในประเทศไทย ภายใต้องค์ประกอบการบริหารภาษีที่มีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์จะระบุวิธีที่กรมสรรพากรสามารถปรับปรุงได้:

- การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชี
- กระบวนการยื่นภาษีและเปิดใช้งานระบบภาษีอัตโนมัติในประเทศไทย และ
- ขั้นตอนการตรวจสอบภาษี

ประธานสนับสนุนและยินดีรับข้อเสนอแนะจากกรมสรรพากร

- การนำเสนอในวันนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อค้นพบและข้อเสนอแนะเพื่อเสริมสร้างกระบวนการตรวจสอบภาษีในประเทศไทย ทีมงานธนาคารโลกยังขอขอบคุณกรมสรรพากรที่ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อการศึกษาประสบความสำเร็จ
- ทีมงานธนาคารโลกอธิบายวิธีการศึกษาซึ่งอาศัยการสัมภาษณ์ผู้บริหารอาวุโสและเจ้าหน้าที่ในกรมสรรพากร เสริมด้วยการประชุมร่วมกับผู้เสียภาษีและที่ปรึกษาทางภาษีของพวกเขา เนื่องจากข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลสำคัญ เพราะความกังวลเกี่ยวกับการรักษาความลับ จึงไม่สามารถจัดทำแผนที่กระบวนการตรวจสอบอย่างละเอียดได้ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่มอบให้กับทีมงานธนาคารโลกก็ทำให้เห็นภาพที่สอดคล้องกันของกระบวนการตรวจสอบและวิธีการจัดการ ทีมงานธนาคารโลกยังพิจารณาบทบาของ สปส. ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติตามการจ่ายเงินเดือน แม้ว่าอาจจะไม่ใช่ประเด็นหลักของการศึกษานี้ แต่ก็มีขอบเขตที่ชัดเจนในการประสานงานร่วมกับกรมสรรพากร ซึ่งจะช่วยลดภาระในการปฏิบัติตามภาษีของนายจ้างและประหยัดทรัพยากรด้วย

- จากกรอบการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (CRM) ที่ทันสมัยของ OECD ซึ่งเป็นรูปแบบมาตรฐานสำหรับแนวปฏิบัติที่ีระหว่างประเทศ ทีมงานธนาคารโลก พบว่า:
 - กรมสรรพากรดำเนินการประเมินความเสี่ยงสำหรับการเลือกรายการ 2 ครั้ง จากส่วนกลางและในระดับพื้นที่ จึงมีโอกาสที่จะเกิดความซ้ำซ้อนกัน แต่ข้อมูลที่จำเป็นในการประเมินประสิทธิผลของกระบวนการไม่ได้ถูกรวบรวมหรือวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
 - CRM ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลและใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการแทรกแซงเพื่อให้มั่นใจว่าการเลือกรายการตรวจสอบได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เสียภาษี
 - ในกรมสรรพากรกระบวนการบริหารความเสี่ยงขาดกลไกการป้อนกลับที่มีความหมาย
 - กฎความเสี่ยงมีมากมาย (100) แต่คงที่
 - ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่บันทึกอย่างเป็นระบบไม่เพียงพอที่จะรับประกันผลตอบรับที่มีประสิทธิภาพต่อกระบวนการจัดอันดับความเสี่ยง (แม้ว่าบทสรุปกรณีต่างๆ จะมีข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับเหตุผลในการปรับภาษีและจำนวนเงินที่เรียกเก็บ)
 - ไม่มีการลงทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ แม้แต่ใน LTO ดังนั้น กรมสรรพากร จึงขาดภาพรวมของประเภทของความเสี่ยง วิธีกระจายความเสี่ยง (ตามประเภทผู้เสียภาษี ภาคส่วน ฯลฯ) และภาษีที่มีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่างๆ
 - นอก LTO ไม่มีความแตกต่างของวิธีการตามโปรไฟล์ความเสี่ยงของผู้เสียภาษี คิดต่างๆ เป็นไปตามรูปแบบมาตรฐานของการยกระดับจากแนวทางการให้คำปรึกษา ไปจนถึงการตรวจสอบเต็มรูปแบบซึ่งมีการสร้างความผิดปกติที่ร้ายแรงขึ้น
- จากการสัมภาษณ์ผู้เสียภาษีและที่ปรึกษา ทีมงานธนาคารโลก พบว่า:
 - ข้อเสนอแนะจากธุรกิจและที่ปรึกษาบ่งชี้ว่าคุณภาพการตรวจสอบมีความผันแปรและไม่น่าจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้เสียภาษีในอนาคต
 - การรับรู้ของที่ปรึกษาบางคนคือการมุ่งเน้นที่รายได้ส่งผลต่อแนวทางของผู้สอบบัญชี ซึ่งดูเหมือนจะตั้งใจแน่วแน่ที่จะหาเหตุผลบางประการในการปรับเปลี่ยน
 - การควบคุมคุณภาพเป็นเรื่องหลักสำหรับการจัดการสายงาน
 - ผู้ตรวจการทั่วไปให้มุมมองที่เป็นอิสระ (ของผู้บริหารสายงาน) เกี่ยวกับคุณภาพของงานตรวจสอบ แต่ขอบเขตของการตรวจสอบนี้จำกัดมากทั้งในด้านเนื้อหาและจำนวนกรณีที่ตรวจสอบ (เพียงแค่สามตัวอย่างที่เราเห็น) สิ่งนี้ไม่เพียงพอที่จะให้ข้อเสนอแนะที่มีความหมายแก่ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการและให้ความมั่นใจเพียงพอแก่ผู้บริหารระดับสูง
- จากผลการวิจัย ทีมงานธนาคารโลกได้แนะนำสิ่งต่อไปนี้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการตรวจสอบในประเทศไทย:
 - กรมสรรพากรควรใช้หลักการของการจัดการความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบสมัยใหม่ (CRM) กับการจัดการความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งนี้จะเกี่ยวข้องกับแนวทางที่เป็นระบบมากขึ้นในการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นและการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้รับ นี่เป็นพื้นฐานของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องของการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการเลือกรายการที่มีอยู่ใน CRM สมัยใหม่
 - กรมสรรพากรควรจัดทำทะเบียนความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เนื่องจากสิ่งนี้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการ CRM LTO เสนอโอกาสในการนำร่องการใช้การลงทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ
 - ประชากร LTO จะเป็นกลุ่มผู้เสียภาษีกลุ่มแรกที่ได้รับผลกระทบจากคำแนะนำในการปรับปรุงการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย กรมสรรพากร สามารถใช้สิ่งนี้เป็นโอกาสในการทำความเข้าใจว่า e-invoicing จะส่งผลต่อแนวทางการระบุความเสี่ยงและกิจกรรมการตรวจสอบอย่างไร

- กรมสรรพากร ควรนำวิธีการแยกความเสี่ยงมาใช้ในการจัดการรายกรณี กรณีที่มีความเสี่ยงสูงควรได้รับการตรวจสอบตั้งแต่ต้น โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามขั้นตอนเบื้องต้นที่น้อยกว่า เช่น การนัดพบที่ปรึกษา
- กรมสรรพากรจำเป็นต้องยกระดับการควบคุมคุณภาพงานของผู้ตรวจสอบ
- กรมสรรพากรควรประสานงานเกี่ยวกับบัญชีเงินเดือนของนายจ้างกับ สปส. ให้ดีขึ้น
- การหารือ
 - กพร. ตั้งคำถาม 2 ข้อ: (1) เนื่องจาก กรมสรรพากร มีเครื่องมือคัดกรองความเสี่ยง (เช่น 52 ปัจจัยตามการศึกษาก่อนหน้า) เครื่องมือเหล่านี้จะนำไปต่อยอดเพื่อรวม CRM สมัยใหม่ได้อย่างไร ไทยอยากได้คำแนะนำ (พร้อมกรอบเวลาการดำเนินการ) ในการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบ (2) เครื่องมือตรวจสอบทางเทคโนโลยีในประเทศอื่นๆ คืออะไร
 - ทีมงานธนาคารโลกตอบว่า กรมสรรพากรมีองค์ประกอบบางอย่างของ CRM สมัยใหม่ (กฎความเสี่ยง 100 ข้อ) แต่ไม่มีวงจรป้อนกลับ อย่างไรก็ตาม ทีมงานธนาคารโลก ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกฎความเสี่ยง การลงทะเบียนความเสี่ยง หรือไฟล์กรณีการตรวจสอบ ทีมงานธนาคารโลกตั้งข้อสังเกตว่าการศึกษามุ่งเน้นไปที่กระบวนการตรวจสอบและเครื่องมือทางเทคโนโลยีไม่ใช่จุดสนใจของการศึกษานี้
 - ในแง่ของการจัดลำดับการปฏิรูป LTO จะเป็นจุดเริ่มต้น (เช่น การลงทะเบียนความเสี่ยงนำร่อง) ก่อนที่จะปรับขนาดเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
 - กรมสรรพากร แจ้งว่ากรมสรรพากรอยู่ในขั้นตอนของการอัปเดตระบบเพื่อรวบรวมข้อมูลผลลัพธ์ เพื่อให้มั่นใจว่ามีวงจรป้อนกลับ กรมสรรพากรชี้แจงว่ากรมสรรพากรพิจารณารายการตามระดับความเสี่ยง (ต่ำ กลาง สูง) กรณีที่มีความเสี่ยงสูงจะทำให้เกิดการตรวจสอบอย่างเต็มรูปแบบ
 - กรมสรรพากรขอให้ทีมงานธนาคารโลกแชร์ตัวอย่างชี้ความเสี่ยง/เกณฑ์ความเสี่ยง/การให้คะแนนความเสี่ยงในประเทศอื่นๆ
 - ทีมงานธนาคารโลกตอบว่าประเทศต่างๆ ใช้ปัจจัยหลายอย่างผสมกันซึ่งกรมสรรพากรได้ใช้ไปแล้ว สิ่งสำคัญที่ขาดหายไปคือวงจรป้อนกลับ (feedback loop) เพื่อให้ตัวอย่างชี้ความเสี่ยงมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามภาวะเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ข้อเสนอแนะยังช่วยให้กรมสรรพากร มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่ระบุในระดับท้องถิ่น และเสริมว่าปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ใช้ส่วนกลางได้ดีเพียงใด กรมสรรพากร ยังต้องพัฒนาทะเบียนความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและสามารถนำร่องได้ที่ LTO
 - กพร. ถามเกี่ยวกับข้อมูลใดที่กรมสรรพากรควรเปิดเผยต่อสาธารณะเมื่อทำการตรวจสอบ (เช่น กฎความเสี่ยง) และเกณฑ์สำหรับการคืนภาษี
 - ทีมงานธนาคารโลกตอบว่า กรมสรรพากรไม่ควรเผยแพร่กฎความเสี่ยง กรมสรรพากรสามารถบอกประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับกลไกที่ขับเคลื่อนเกณฑ์การคัดกรองความเสี่ยง และกระบวนการดังกล่าวขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การเผยแพร่เกณฑ์เฉพาะที่ใช้สำหรับการเลือกกรณีอาจกระตุ้นให้ผู้เสียภาษีบางราย "เล่นเกมระบบ" ตัวอย่างเช่น ออสเตรเลียเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราส่วนธุรกิจ (อัตรากำไรขั้นต้น ฯลฯ) ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงในภาคส่วนต่างๆ ของประชากร SME ธุรกิจที่ทำกำไรได้มากกว่าบางแห่งเริ่มรายงานผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกับ "บรรทัดฐาน" เพื่อจ่ายภาษีน้อยลง การปฏิบัติถูกยกเลิกเป็นผล
 - กพร. ถามว่านอกจากใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้เป็นเครื่องมือควบคุมภาษีแล้วมีเครื่องมืออื่นอีกไหม?
 - ทีมงานธนาคารโลกตอบว่าใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาอย่างดีเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการควบคุมภาษีมูลค่าเพิ่มจากประสบการณ์ระหว่างประเทศ บางประเทศ

เริ่มใช้เครื่องมือตรวจสอบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบบันทึกอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ของบริษัท

- กรมสรรพากรถามเกี่ยวกับประสบการณ์ระหว่างประเทศในการตรวจสอบตอบกลับอย่างเต็มที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล
 - ทีมงานธนาคารโลกตอบว่าประเทศต่างๆ กำลังใช้เทคโนโลยีเพื่อทำให้การตรวจสอบบางด้านเป็นไปได้โดยอัตโนมัติ สิ่งนี้สามารถช่วยทดสอบความน่าเชื่อถือพื้นฐานของบันทึก แต่ปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นยังคงต้องการการวิเคราะห์โดยผู้ตรวจสอบภาษี ตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงด้านราคาโอน
 - กพร. ถามเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินข้ามพรมแดนระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง
 - ทีมงานธนาคารโลก ตอบว่าการเงินภายในมักใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการวางแผนภาษีโดย MNEs อย่างไรก็ตาม นี่เป็นปัญหาด้านนโยบายภาษีเป็นหลัก และการดำเนินการ 4 ของโปรแกรม BEPS ดั้งเดิมได้แนะนำว่าประเทศต่างๆ สามารถจำกัดความเสี่ยงของตนได้อย่างไรโดยกำหนดจำนวนดอกเบี้ยที่สามารถหักลดหย่อนภาษีได้
 - กรมสรรพากรถามว่ามีติภาษีและ การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบภาษีจะครอบคลุมในรายงานหรือไม่
 - สภาที่ปรึกษาฯ ตอบว่าหัวข้อเหล่านี้ครอบคลุมอยู่ในการส่งมอบครั้งก่อน
- **ขั้นตอนต่อไป:** ทีมงานธนาคารโลกย้ำข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลสำคัญหลายรายการ ระยะเวลาในการดำเนินการ จะแจ้งให้ทราบตามความเหมาะสม



The RD's Audit Process Lacks Key Elements of CRM



1. RD undertakes risk assessment for case selection twice, centrally and at the local level. There is clear scope for duplication of effort, but data needed to assess the effectiveness of the process is not collected or analyzed systematically.
2. Modern CRM is data driven and uses the data about the results of compliance interventions to ensure case selection is continuously improved and responsive to changes in taxpayer behavior.
3. In the RD, the risk management process lacks meaningful feedback mechanisms:
 - Risk rules are numerous (100) but static
 - Data about results captured systematically is insufficient to ensure effective feedback to risk rating process (although case summaries appear to include detailed information about reasons for adjustments to tax and amounts collected).
4. There is no compliance risk register, even in the LTO, so the RD lacks an overview of the typology of risk, how risk is distributed (by taxpayer type, sector etc.) and of the tax at risk in relation to different risks.
5. Outside the LTO, there is no differentiation of approach according to the risk profile of the taxpayer. Cases follow a standard pattern of escalation from an advisory approach, to full audit where more serious irregularities have been established.

The Focus on Revenue May Compromise Audit Quality

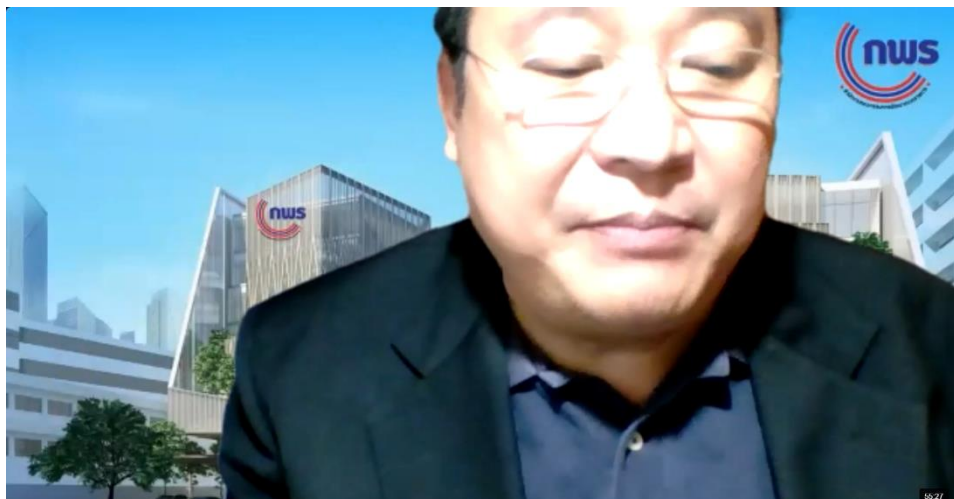


1. Feedback from business and advisers suggests audit quality is variable and not likely to positively impact future compliance of taxpayers.
2. Some advisers' perception is that the focus on revenue affects the approach of auditors, who appear determined to find some reason for making an adjustment.
3. Quality control is primarily a matter for line management.
4. The Inspectors General do provide an independent (of line management) view of the quality of audit work, but the scope of this review is very limited in both content and number of cases reviewed (just three in the example we saw). This is insufficient to provide meaningful feedback to operational managers and sufficient assurance to senior management.

Recommendations



1. The RD should apply the principles of modern Compliance Risk Management (CRM) to its management of tax compliance risks. Specifically, this will involve a more systematic approach to the initial risk assessment (which should include some numeric information about the case and the risk score) and the capture of data about the compliance results achieved. This is fundamental to the continuous improvement of risk analysis and case selection that is built into modern CRM.
2. The RD should develop a compliance risk register, as this plays a central role in the CRM process. The LTO offers an opportunity to pilot the use of a compliance risk register.
3. The LTO population will also be the first taxpayer segment to be affected by the recommendations to improve the uptake of e-invoicing in Thailand. The RD can use this as an opportunity to understand how e-invoicing will impact its approach to risk identification and verification activity.
4. The RD should adopt a risk-differentiated approach to case management. Cases that are high risk should be subject to an audit from the outset, without the need to undertake lesser preliminary steps such as an advisory visit.
5. The RD needs to upgrade its quality control of auditors' work.
6. The RD should better coordinate its work with that of the SSO.





ภาคผนวก 3: การฝึกอบรมนักตรวจสอบบัญชีของกรมสรรพากร

กรมสรรพากรกำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรของกรมให้มีความเป็นมืออาชีพด้านการบริหารภาษีอากรตามหลักธรรมาภิบาลและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีความก้าวหน้าในสายอาชีพ ดังนั้น ทีมงานจึงได้นำแนวนโยบายดังกล่าวมาพัฒนาหลักสูตรการตรวจสอบบัญชีภาษีอากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายหลัก โดยแบ่งเป็นสองหลักสูตร

หลักสูตรมาตรฐาน (Core Courses) เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาข้าราชการให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามทักษะมาตรฐาน (Core Competencies) ซึ่งเป็นทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับข้าราชการระดับปฏิบัติการในการปฏิบัติงานและบรรลุภารกิจหลัก และสำหรับระดับชำนาญการเพื่อใช้ในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่อื่น ๆ นอกจากนี้ ระดับชำนาญการพิเศษยังสามารถใช้ในการให้คำแนะนำ กำกับดูแลให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

หลักสูตรเฉพาะทางตามสายงาน (Functional Courses) เป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับข้าราชการในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกันตามลักษณะงานของแต่ละคน ให้สามารถนำความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ การพัฒนากรอบมีดังนี้

แผนพัฒนาบุคลากร

หลักสูตรมาตรฐาน

ระดับปฏิบัติการ

(ระยะเวลาในตำแหน่ง, วุฒิปริญญาตรี 6 ปี, วุฒิปริญญาโท 4 ปี, วุฒิปริญญาเอก 2 ปี, ก่อนได้รับการประเมินเพื่อเลื่อนเป็นระดับชำนาญการ)

ปีที่	รหัส	ชื่อหลักสูตร	ระยะเวลา
2	AD 040101	ประมวลรัษฎากรสำหรับผู้สอบบัญชีภาษีอากร	30 ชั่วโมง
	AD 040102	ระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	18 ชั่วโมง
3	AD 040103	การวิเคราะห์งบการเงินสำหรับการตรวจสอบภาษี	6 ชั่วโมง
	AD 040104	เทคนิคการสืบสวน ใต้สวน และการเขียนรายงานผลการสอบบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ	6 ชั่วโมง
	AD 040105	กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชี	18 ชั่วโมง
4	AD 040106	ความแตกต่างระหว่างมาตรฐานทางบัญชีและมาตรฐานทางภาษี	24 ชั่วโมง
	AD 040107	การคำนวณ การงด หรือลดเบี่ยงปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม	6 ชั่วโมง
(18 วันทำการ เฉลี่ย 5 – 8 วันทำการต่อปี) ระยะเวลารวม 108 ชั่วโมง			

*หมายเหตุ: ภายใน 6 เดือนแรก เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการที่บรรจุใหม่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรประมาณ 10 วันทำการ เนื้อหาวิชาไม่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรมาตรฐานในปีแรก

ระดับชำนาญการ

(ระยะเวลาในตำแหน่ง 4 ปี ก่อนได้รับการประเมินเพื่อเลื่อนเป็นระดับชำนาญการพิเศษ)

ปีที่	รหัส	ชื่อหลักสูตร	ระยะเวลา
1	AD 050101	สัมมนาเชิงปฏิบัติการระเบียบที่ใช้ในการตรวจสอบภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร (หมายเหตุ)	30 ชั่วโมง

2	AD 050102	สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ความคลาดเคลื่อนของมาตรฐานทางภาษี และมาตรฐานทางบัญชี	18 ชั่วโมง
	AD 050103	สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภาษีอากรและการปฏิบัติงาน	6 ชั่วโมง
3	AD 050104	อนุสัญญาภาษีซ้อน	12 ชั่วโมง
	AD 050105	ธุรกรรมกำหนดราคาโอน	18 ชั่วโมง
4	AD 050106	สัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านการส่งออกสินค้าและบริการและการจำหน่ายสินค้าไปนอกราชอาณาจักร	6 ชั่วโมง
	AD 050107	พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน	6 ชั่วโมง
	AD 050108	การเลิกกิจการ การโอนกิจการบางส่วน การเข้าควบกันหรือโอนกิจการทั้งหมดของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล	6 ชั่วโมง
(17 วันทำการ เฉลี่ย 3 – 5 วันทำการต่อปี) ระยะเวลารวม 102 ชั่วโมง			

ระดับชำนาญการพิเศษ

(ระยะเวลาในตำแหน่ง 3 ปี ก่อนได้รับการประเมินเพื่อเลื่อนเป็นระดับเชี่ยวชาญ)

ปีที่	รหัส	ชื่อหลักสูตร	ระยะเวลา
1	AD 060101	สัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการตรวจสอบภาษีอากร	12 ชั่วโมง
2	AD 060102	สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการตรวจสอบรายงานการไตสวนและการตอบสนองต่อสถานการณ์	12 ชั่วโมง
(4 วันทำการ เฉลี่ย 2 – 3 วันทำการต่อปี) ระยะเวลารวม 24 ชั่วโมง			

หลักสูตรเฉพาะทางตามสายงาน

สายงานตรวจสอบภาษีตามหมายเรียก

รหัส	ชื่อหลักสูตร	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย (นักตรวจสอบภาษี/หน่วยงาน)
AD 140201	เทคนิคการค้นหรืออายัดหลักฐานทางบัญชี ตามมาตรา 3 เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร	12 ชั่วโมง	<ul style="list-style-type: none"> - กองตรวจสอบภาษีกลาง - กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ - สำนักงานสรรพากรภาค, งานวางแผนและประเมินผล <ul style="list-style-type: none"> ● งานวางแผนและประเมินผล การตรวจสอบภาษี - สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ระดับปฏิบัติการและชำนาญการ

สายงานการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภาษีอากร

รหัส	ชื่อหลักสูตร	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย (นักตรวจสอบภาษี/หน่วยงาน)
AD 140301	การตรวจสอบผู้ออกไปกำกับภาษีที่ไม่มีสิทธิ์และผู้ใช้ใบกำกับภาษีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	12 ชั่วโมง	<ul style="list-style-type: none"> - กองตรวจสอบภาษีกลาง - กองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่

			<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานสรรพากรภาค, งานกฎหมายและระเบียบ - สำนักงานสรรพากรพื้นที่ระดับปฏิบัติการและชำนาญการ
--	--	--	---

สายงานมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี

รหัส	ชื่อหลักสูตร	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย (นักตรวจสอบภาษี/หน่วยงาน)
AD 140401	การตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบบัญชีและผู้รับรอง	18 ชั่วโมง	- กองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษีระดับปฏิบัติการและชำนาญการ

หลักสูตรเสริม

รหัส	ชื่อหลักสูตร	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมาย (นักตรวจสอบภาษี/หน่วยงาน)
AD 059901	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกำกับและตรวจสอบผู้ประกอบการ (EDP AUDIT)	12 ชั่วโมง	เลือกฝึกอบรมได้ตามความจำเป็น
AD 059999	การตรวจสอบธุรกิจที่มีความซับซ้อน	6 ชั่วโมง	เลือกประเภทธุรกิจตามความเหมาะสมของหน่วยงาน

ภาคผนวก 4: ตัวอย่างแผนพัฒนาบุคลากรประจำปีฉบับล่าสุด

แผนงานการพัฒนาบุคลากรกรมสรรพากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

ภารกิจกำกับดูแลและตรวจสอบภาษี ส่วนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 กองบริหารทรัพยากรบุคคล

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับกรอบแผนฯ (1) - (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) - (5)	สถานที่ (1) - (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น	
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
1	การเสริมสร้างศักยภาพการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานการแนะนำและตรวจสอบภาษีอากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	(2)	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความรู้ความเข้าใจแผนการปฏิบัติงานการแนะนำและตรวจสอบภาษีอากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนานำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	(1)	(3)	1. ภาพรวมและนโยบายการจัดทำแผนการปฏิบัติการ แนะนำและตรวจสอบภาษีอากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 2. กรอบทิศทางการจัดทำแผนการปฏิบัติงานการแนะนำและตรวจสอบภาษีอากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 3. การเก็บข้อมูลและการวัดประสิทธิภาพตามแผนการปฏิบัติงานการแนะนำและตรวจสอบภาษีอากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	มก. สภ.1 - 12	ทุกระดับ	90	1	3	900,000	✓					เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและก่อให้เกิด การยอมรับในแผนการปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นการสร้างควมมีส่วนร่วมระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องสื่อสารเพื่อให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับการแผนการปฏิบัติงานการแนะนำและตรวจสอบภาษีอากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
2	Digital Economy และระบบการชำระเงินของโลกยุคใหม่ ที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีอากร	(1)	เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจและระบบการชำระเงินที่เปลี่ยนแปลง เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเก็บภาษี	(1)	(1)	1. ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น e-Wallet Bitcoin 2. กฎหมายธนาคารแห่งประเทศไทย 3. พ.ร.บ. ธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ 4. โครงสร้างของธุรกิจรูปแบบใหม่กับการจัดเก็บภาษี	มก. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกระดับ	130	1	2	50,000		✓	✓			เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยการเสริมสร้างความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและรู้เท่าทันการดำเนินธุรกิจของโลกยุคใหม่

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับกรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
3	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ของ มก.	(2)	1. เสริมสร้างความรู้ให้เจ้าหน้าที่ 2. สร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 3. ปลุกฝังแนวคิดการมีส่วนร่วม 4. ผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	(2)	(1)	1. ระเบียบ แนวปฏิบัติ กฎหมายและระบบงานของกรมสรรพากร 2.. ความรู้หรือประสบการณ์ในการทำงานของบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกกรมสรรพากร 3. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสรรพากร 4. ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีกับกฎหมายภาษีอากรที่สำคัญ 5. ระบบการตรวจสอบภาษีของประเทศที่พัฒนาแล้ว 6. Forensic Accounting For Digital Environment	มก.	ทุกระดับ	60	3	1	36,000		✓	✓	✓	เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องและสามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาตนเองให้มีความเป็นมืออาชีพ
4	เทคนิคการตรวจสอบกิจการที่จัดทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ (EDP Audit)	(2)	เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่วนแนะนำและตรวจสอบภาษีอากร ได้เรียนรู้แนวคิดและวิธีการตรวจสอบกิจการที่จัดทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ รวมทั้งเสริมสร้างทักษะการใช้ซอฟต์แวร์ในการตรวจหาความผิดปกติ	(5)	(2)	ภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ ดังนี้ 1. Forensic Accounting For Digital Environment 2. การตรวจสอบด้วยวิธี EDP Audit 3. การสร้างฐานข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป	สภ.1 – 12 และ/หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชก. ขึ้นไป	30	1	5	1,000,000	✓	✓	✓	เพื่อรองรับ Road Map ของการตรวจสอบผู้ประกอบการที่จัดทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ตามคู่มือการตรวจสอบกิจการที่จัดทำบัญชีด้วยระบบ	

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับกรอบแผนฯ (1) - (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) - (5)	สถานที่ (1) - (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น	
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
			ของการประมวลผลข้อมูลทางการบัญชี			Microsof Access S SQL 4. เทคนิคการสืบค้นและดึงข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel 5. ขั้นตอนการตรวจสอบ EDP Audit ภาคปฏิบัติ - วงจรรายได้ 6. ขั้นตอนการตรวจสอบ EDP Audit ภาคปฏิบัติ - วงจรรายจ่าย												คอมพิวเตอร์ที่กรมสรรพากรกำหนดออกไป 3 ปี (2559-2561) ที่อยู่ในการกำกับดูแลของ สก. 11-12 (กค 0723/มก/ 554 สว.17 มี.ค. 2558) หากจำนวนผู้เข้ารับการอบรมไม่เพียงพอจะเพิ่มผู้เข้ารับการอบรมจาก สท.กท.ม. 1 - 30 หรือ ภญ.
5	เตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ส่วนแนะนำและตรวจสอบภาษีอากรสำหรับการตรวจสอบกิจการ ที่จัดทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ด้วยวิธี EDP Audit ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	(2)	เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่วนแนะนำและตรวจสอบภาษีอากรมีกรอบและเครื่องมือในการตรวจสอบกิจการที่จัดทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการตรวจสอบภาษีอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	(1)	(1)	การบรรยายและการอภิปราย ดังนี้ 1. ภาพรวมและความสำคัญของการตรวจสอบ EDP Audit 2. โครงสร้างคู่มือการตรวจสอบด้วยวิธี EDP Audit และขั้นตอนการตรวจสอบด้วยวิธี EDP Audit 3. การตั้งคำถามการตรวจสอบด้วยวิธี EDP Audit 4. การประเมินความน่าเชื่อถือสำหรับการตรวจสอบด้วยวิธี EDP Audit 5. ประสบการณ์และเทคนิคในการตรวจสอบ	สก. 11 - 12 และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชก. ขึ้นไป	30	1	1	24,000	✓	✓	✓		เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่วนแนะนำและตรวจสอบภาษีอากรมีความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานรวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการตรวจสอบกิจการที่จัดทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรเทคนิคการตรวจสอบกิจการที่จัดทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ EDP Audit	

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับกรอบแผนฯ (1) - (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) - (5)	สถานที่ (1) - (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น	
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
						กิจการที่จัดทำบัญชีด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ด้วยวิธี EDP Audit												
6	การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ มก. เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการก้าวสู่ยุค 4.0	(3)	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเอง 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนา มีโอกาสร่วมระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล	(1)	(3)	การบรรยายและการอภิปราย ดังนี้ 1. กรอบทิศทางและนโยบายที่สำคัญของกรมสรรพากร 2. ธุรกิจกรมทางอิเล็กทรอนิกส์ 3. รูปแบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ 4. การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัลก้าวสู่ยุค 4.0	มก.	ทุกระดับ	70	1	3	455,000	✓	✓				ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเทคโนโลยี รวมทั้งรูปแบบการประกอบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ มก. ควรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
7	นวัตกรรมใหม่และเทคโนโลยีด้านการเงิน (Financial Technology: FinTech)	(2)	พัฒนาความรู้ ความเข้าใจให้แก่บุคลากรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อบริการธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบต่างๆ	(1)	(1)	ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับการให้บริการธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบต่างๆ	ภย. มก. กม. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกระดับ	300	1	2	100,000		✓				ภย. เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร จึงเห็นควรเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้บุคลากรของ ภย. ได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับกรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
8	Transfer Pricing PE and the Digital Economy, Transfer Pricing Dispute Resolution and Avoidance, Transfer Pricing Aspects of Intangibles and Cost Sharing	(2)	เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้ด้านธุรกรรมกำหนดราคาโอน	(1)	(1)	1. ความรู้เกี่ยวกับธุรกรรมกำหนดราคาโอน อาทิ สถานประกอบการถาวรและเศรษฐกิจดิจิทัล การระงับข้อพิพาทและการหลีกเลี่ยงสินทรัพย์ไม่มีตัวตน และการปันค่าใช้จ่าย 2. ฝึกปฏิบัติจากกรณีศึกษา	ภญ.	ทุกระดับ	300	1	3	149,000	✓	✓	✓	✓	ธุรกรรมกำหนดราคาโอนอยู่ในแผนเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ ภญ. และเพื่อรองรับกฎหมายธุรกรรมกำหนดราคาโอน
9	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ของ ภญ.	(2)	1. เพื่อส่งเสริมการจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กร 2. เพื่อให้เกิดการแบ่งปันความรู้ ความสามารถ การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน 3. ผู้เข้าร่วมสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และไม่ทำให้เกิดความผิดพลาดในลักษณะเดิมๆ อีก	(2)	(1)	1. กำหนดประเด็นหรือหัวข้อ ความรู้ที่บุคลากรใน หน่วยงานมีความสนใจร่วมกันที่จะพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน 2. สรุปแนวทางปฏิบัติ วิธีการ การดำเนินงาน ซึ่ง ผู้ปฏิบัติงานจริงในเรื่องนั้น ๆ ได้นำความรู้ที่ได้จากการ ปฏิบัติงาน เช่น แนวทางแก้ไขปัญหา มาแลกเปลี่ยนและ พัฒนา รวมทั้งสร้างฐานข้อมูล ความรู้ หรือ แนวปฏิบัติร่วมกัน	ภญ.	ทุกระดับ	550	10	1/2	53,000	✓	✓	✓	✓	ส่งเสริมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กร
10	เสริมสร้างกระบวนการจัดการปฏิบัติราชการ ภญ. ในยุค Thailand 4.0	(2)	1. เพื่อทบทวนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 2. เพื่อวิเคราะห์ความสำเร็จของ	(1)	(3)	1. ทบทวนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการและวิเคราะห์ ความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	ภญ.	ทุกระดับ	200	2	3	1,200,000				✓	1. การทบทวนแผนปฏิบัติราชการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เพื่อวิเคราะห์ ความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ของ

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับกรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น	
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
			กิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 3. เพื่อระดมสมองและนำข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะมาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2562 4. เพื่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานและ กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2562 5. เพื่อให้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล			2. แบ่งกลุ่มเพื่อระดมสมองและร่วมกันแลกเปลี่ยน ความเห็นข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน 3. นำผลจากการระดมสมองมากำหนดกรอบทิศทางการทำงานแผนปฏิบัติการปฏิบัติการ 4. การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัลที่มีผลกระทบต่อการทำงาน												กิจกรรม/ โครงการที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2561 และนำผลวิเคราะห์ดังกล่าวมากำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของส่วนงานต่างๆ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2562 เพื่อจะได้จัดทำแผนที่สามารถบรรลุผลตามที่กรมสรรพากรกำหนด 2. ข้าราชการระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ของทุกส่วนงาน เป็นบุคลากรที่เป็นผู้ควบคุม การปฏิบัติงานซึ่งทราบถึงปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ดังนั้นการระดมสมอง และแลกเปลี่ยนความเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะ ต่างๆ ร่วมกัน จะมีส่วนช่วยให้การจัดทำแผนการปฏิบัติการประจำปีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการ

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของ โครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น	
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
																		เปลี่ยนแปลงในโลก ดิจิทัล
11	การบัญชีนิติเวชสำหรับ โลกยุคดิจิทัล	(1)	1.เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ของการบัญชี นิติเวช และความแตกต่าง ระหว่างการตรวจสอบ บัญชีและการบัญชี นิติเวช 2. เพื่อศึกษา กระบวนการของการ บัญชีนิติเวชและการ ตรวจสอบการทุจริต 3.เพื่อศึกษาวิธีการทุจริต ทางการเงินโดยใช้วิธีการ ทางบัญชี	(1) (4)	(1)	1.การบัญชีนิติเวชสำหรับ โลกยุคดิจิทัล 2.เทคนิคและวิธีการ ตรวจสอบทางการบัญชี นิติเวช	คส. มก. กญ. มบ. บอ. พบ. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	ทุกระดับ	210	2	3	100,000		✓				เพื่อให้ผู้เข้ารับการ อบรมนำความรู้ที่ ได้รับ ไปปรับใช้กับ การปฏิบัติงานที่ เกี่ยวข้องได้ อย่าง ถูกต้องและมี ประสิทธิภาพ (Telepresence ไป ยังหน่วยงานทั่ว ประเทศ)
12	การบูรณาการเพื่อ ขับเคลื่อนการปฏิบัติ ราชการของ ตส. ในยุค เศรษฐกิจดิจิทัล	(2)	1. เพื่อทบทวน แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 2. เพื่อวิเคราะห์ ความสำเร็จของกิจกรรม /โครงการที่ได้ดำเนินการ แล้วในปีงบประมาณ พ.ศ.2561 3. เพื่อระดมสมองและ นำข้อคิดเห็นหรือ ข้อเสนอแนะมาจัดทำ แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 4. เพื่อสร้างการมีส่วน ร่วมของบุคลากรในการ	(1)	(3)	1. การทบทวนการจัดทำ แผนปฏิบัติราชการและ วิเคราะห์ผลสำเร็จของ กิจกรรม/โครงการ ที่ได้ ดำเนินการใน ปีงบประมาณ พ.ศ.2561 2. แบ่งกลุ่มเพื่อระดม สมอง และแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นหรือ ข้อเสนอแนะ ในการ ปฏิบัติงาน 3. นำผลที่ได้จากการ ระดมสมองมากำหนด กรอบทิศทางการจัดทำ แผนการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562	ตส.	ทุกระดับ	195	2	3	1,200,000				✓		1. การทบทวน แผนปฏิบัติราชการ เพื่อ วิเคราะห์ ความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ของ กิจกรรมหรือ โครงการที่ได้ ดำเนินการ ในปีงบ ประมาณ พ.ศ.2561 เพื่อกำหนด แผนใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 2. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องซึ่งทราบ ถึง ปัญหา อุปสรรค ใน การปฏิบัติงาน มา ระดมสมอง และ

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับกรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น				
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4					
			แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการดำเนินงาน เพื่อกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 5. เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในการก้าวสู่ยุค Thailand 4.0			4. องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในการก้าวสู่ยุค Thailand 4.0												แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ ร่วมกัน จะมี ส่วนช่วยให้การจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในยุค Thailand 4.0 3. เป็นการสร้างการทำงานเป็นทีม			
13	มาตรฐานการสอบบัญชีที่ควรรู้	(2)	เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความชำนาญในการปฏิบัติงาน	(1)	(1)	มาตรฐานการสอบบัญชี: 1. ความเสี่ยงในการสอบบัญชีและการควบคุมภายใน 2. การวางแผนงานสอบบัญชี 3. กระดาษทำการของผู้สอบบัญชี 4. การคัดเลือกตัวอย่างในการสอบบัญชี	มบ. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชก. ขึ้นไป	30	1	2	32,000		✓	✓		✓	✓	เพื่อพัฒนาความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่		
14	ทิศทางและนโยบายของกรมสรรพากรกับการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและผู้สอบบัญชีภาษีอากร	(5)	ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันให้กับเจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดแนวทางการแก้ปัญหา	(1)	(3)	1. นโยบายของกรมสรรพากร เรื่อง การตรวจแนะนำด้านภาษีอากร ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี และผู้สอบบัญชีภาษีอากร ควรให้ความร่วมมือและสนับสนุน 2. ความเสี่ยงในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและผู้สอบ	มบ. หน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ทุกระดับ	45	1	3	310,000				✓	✓		✓	✓	เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันให้กับเจ้าหน้าที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กร เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดแนวทางการแก้ปัญหา

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับกรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น	
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
						บัญชีภาษีอากร ที่ควรระวัง												
15	การพัฒนาองค์ความรู้ทางธุรกิจควบคู่ภาษีสรรพากร เพื่อส่งเสริม SMEs ไทย ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	(2)	1. พัฒนาองค์ความรู้ทางธุรกิจในยุค เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ให้แก่บุคลากร เพื่อสร้างความพร้อมในการ เป็นผู้ให้คำแนะนำการดำเนินธุรกิจ (Business Counselor) ของผู้ประกอบการ SMEs ในท้องที่ทั่วประเทศ 2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือ สร้างทัศนคติที่ดี เป็นกลไกส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ทั่วประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการเสียภาษี	(1)	(2)	1. สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจทั่วโลกและประเทศไทย 2. สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ทางธุรกิจ (Business Ecosystems) ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล 3. การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ทางภาษี สำหรับ SMEs และสิทธิประโยชน์ในด้านต่างๆ จากการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตั้งแต่การเริ่มต้นธุรกิจ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจ 4. การสร้างบุคลิกภาพวิทยากรมืออาชีพ	ภก. มบ. ศร. หน่วยงานในส่วนกลาง สภ. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปก. ชก. ขพ.	100	2	3	900,000		✓				1. เพิ่มประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ทางธุรกิจทั้งด้านภาษีสรรพากรให้แก่ SMEs 2. มีวิทยากรในการส่งเสริม สนับสนุน SMEs ประจำในแต่ละหน่วยงานทั่วประเทศ 3. สร้างทัศนคติที่ดี และสร้างความสนใจในการปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีของผู้ประกอบการทั่วประเทศได้อย่างถูกต้อง
16	การใช้งานระบบข้อมูลนิติบุคคลออนไลน์ (Corpus)	(2)	เพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรได้เรียนรู้การทำงานของระบบข้อมูลนิติบุคคลออนไลน์	(1)	(1)	ข้อมูลและวิธีการใช้งานระบบข้อมูลนิติบุคคลออนไลน์	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกระดับ	300	1	1/2			✓	✓			1. เพิ่มประสิทธิภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ทางธุรกิจทั้งด้านภาษีสรรพากรให้แก่ SMEs 2. มีวิทยากรในการส่งเสริม สนับสนุน

ที่	ชื่อหลักสูตร/โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของ โครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				เหตุผลความจำเป็น	
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
																		SMEs ประจำในแต่ละ หน่วยงานทั่วประเทศ 3. สร้างทัศนคติที่ดี และสร้างความสมัคร ใจในการปฏิบัติ หน้าที่ทางภาษีของ ผู้ประกอบการทั่ว ประเทศได้อย่าง ถูกต้อง
	รวมทั้งสิ้น								2,339	31		6,509,000						

แผนพัฒนาบุคลากรกรมสรรพากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
ภารกิจแนะนำและตรวจสอบภาษีอากร กองบริหารทรัพยากรบุคคล

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) - (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) - (5)	สถานที่ (1) - (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
1	การปรับกระบวนการ ทัศนัยความสำเร็จ	5, 6	1. เพื่อปรับแนวคิดให้ เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทและหน้าที่ความ รับผิดชอบในการทำงานยุค กรมสรรพากรดิจิทัล 2. เพื่อระดมความคิดเห็น และ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และ 3. เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมองค์กรที่ดีใน การปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่ ภายในองค์กร	1	3	1. การบรรยาย 1.1 ความสำคัญของการ ทำงานเป็นทีม 1.2 การทำงานเป็นทีมและ การจัดการความขัดแย้งอย่าง สร้างสรรค์ 1.3 มาตรฐาน และการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์ 1.4 การสร้างจิตสำนึกความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ราชการ 1.5 การสร้างองค์กร คุณธรรม 2. การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ 3. ศึกษาดูงาน	ตส.	ทุกระดับ	100	1	4	899,450	✓	✓			เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงานและ สามารถประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ ของกรมสรรพากร
2	การประสานความ ร่วมมือระหว่าง หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ในการ ดำเนินการกับ ผู้กระทำความผิดโดย การใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือ	1, 2, 3	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความ เข้าใจให้ถูกต้อง ตรงกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่กับเครือข่าย ปฏิบัติการ 2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการกระทำ ความผิดเพื่อนำข้อเท็จจริงมา พัฒนาวิธีการตรวจสอบให้มี ประสิทธิภาพ 3. เพื่อให้เจ้าหน้าที่และ เครือข่ายปฏิบัติการมีทิศ	1	3	1. สวัสดิ์กว่าก้าวหน้าและ วิธีการกระทำความผิดทาง อิเล็กทรอนิกส์ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลและ พยานหลักฐานทาง อิเล็กทรอนิกส์ 3. สวัสดิ์อาจารย์ตรวจพิสูจน์ พยานหลักฐานทางเทคโนโลยี ในปัจจุบัน 4. กิจกรรมสาธารณกุศล	ตส. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	ทุกระดับ	150	1	3	758,800		✓	✓	✓	มีความจำเป็นต้องมี การสร้างเครือข่าย กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง กับ หน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนให้มี การ แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารทักษะ ประสบการณ์ เกี่ยวกับข้อมูลใน ระบบอินเทอร์เน็ต ข้อมูลทางโทรศัพท์

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
			ทางการปฏิบัติงานเป็นไปใน แนวทางที่สอดคล้องกัน 4. เพื่อสร้างความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงาน ต่ที่ เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดและการขยายผลการ กระทำผิด														ข้อมูลทางบัญชีของ ธนาคารเพื่อให้การ ทำงานรวดเร็วและ เพื่อสนับสนุน ยุทธศาสตร์กรมสรร รพากร
3	การสืบสวนหาข่าว ระดับปฏิบัติ	3	1. ต่เพื่อให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ พิเศษและมีทักษะในการ สืบสวนไต่สวนหาข่าว 2. เพื่อให้การปฏิบัติงานของ กองตรวจสอบภาษีกลางมี ประสิทธิภาพมากขึ้น	1	1	1. ความรู้เบื้องต้นในการ สืบสวนหาข่าว 2. การรักษาความปลอดภัย ในการสืบสวนหาข่าว 3. การรายงาน 4. การตรวจสอบเรื่องเดิม และการสืบสวนทางเอกสาร/ ข้อมูลผ่านอิเล็กทรอนิกส์ 5. การสังเกตการณ์ 6. การสำรวจสถานที่ 7. ฝึกปฏิบัตินอกสถานที่	ตส.	ปก. ขึ้นไป	30	1	10	160,650		✓	✓	✓	เพื่อให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีทักษะ ด้านการสืบสวนไต่ สวนและการหาข่าว ทำให้การปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ ประสบผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ มากขึ้น
4	Design Thinking เพื่อพัฒนา นวัตกรรมการ ตรวจสอบภาษี อากร	1, 3	1. เพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ เข้าใจและเห็นความสำคัญของ Design Thinking ในการ พัฒนางาน 2. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการ ตรวจสอบภาษีอากร	1	3	การบรรยายและฝึกปฏิบัติ กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking): 1. เกณฑ์ความเสี่ยงตาม ประเภทกิจการ 2. การแบ่งขนาด สท.	มก. มบ. ตส. ภญ. สภ. สท.ในสังกัด สภ. 1-12	ทุกระดับ	100	1	3	1,116,708		✓	✓		เพื่อให้กรมสรรพากร นำผลสรุปจากการ ทำดีเช่นนี้ตั้งหัวขอ มาปรับเปลี่ยน กระบวนการทำงาน เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการ บริหารจัดการเก็บ ภาษีอากร

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
5	MORKOR GEN ต่างแต่ DNA เดียวกัน	5, 6	1. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความสามัคคีความร่วมมือ ระหว่างกันและแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดเห็นและ ประสบการณ์ 2. เพื่อพัฒนาทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม การปฏิบัติโดย มุ่งเน้นสมรรถนะการ ปฏิบัติงาน 3. เพื่อส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมจรรยาข้าราชการ และสร้างจิตสำนึกความ รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	1	3	1. การบรรยาย 1.1 การทำงานเป็นทีม 1.2 การทำงานร่วมกัน แบบต่าง Generation 2. ฝึกการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติโดยใช้กิจกรรม (Action Learning) 3. องค์กรคุณธรรมสร้างคนดี เพื่อสังคมดี	Tax Supervision and Audit Standards Division	ทุกระดับ	70	1	3	556,950	✓	✓			เพื่อเสริมสร้าง สัมพันธภาพที่ดีและ เสริมสร้างจิตสำนึก ในบทบาทหน้าที่ของ ทีมงานภายใน หน่วยงาน
6	การพัฒนาองค์ ความรู้และทักษะ การปฏิบัติงาน ด้านตรวจสอบ ภาษีอากร	2, 3	1. เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะที่ เหมาะสมทันต่อสภาวการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว 2. เพื่อสามารถนำความรู้ที่ ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	1. กฎหมายภาษีอากรที่ ประกาศใช้ตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นไป 2. ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ ด้านการจัดเก็บภาษีอากร 3. ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบภาษีอากร 4. ความรู้เกี่ยวกับ e-service 5. พ.ร.บ. วิธีการปฏิบัติ ราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และการพิจารณาค่าสั่งทาง ปกครอง 6. การพิจารณาอุทธรณ์ งด หรือลดเบี้ยปรับ	มก. ตส. ภญ. ภก. มบ. สน. อธ. ตร.	ทุกระดับ	200	1	5	250,850			✓	✓	เพื่อพัฒนาขีด ความสามารถและ เพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานและ สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ ของกรมสรรพากร

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
7	เทรนด์ธุรกิจฉบับ ภาษาสำหรับ SME Guide	1, 2, 3	1. เพื่อต่อยอดความรู้ด้านเท รนด์ธุรกิจกับภาษาเพื่อโอกาส สำหรับ SMEs ให้แก่ผู้เข้ารับ การฝึกอบรม โครงการต่อยอด องค์ความรู้ควบคู่ภาษาฯ กรให้ก้าวทัน SMEs ไทย ภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่ เปลี่ยนแปลงและโครงการก้าว ทัน SMEs ไทยภายใต้ระบบ เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง 2. เพื่อเสริมสร้างความรู้ เกี่ยวกับเทรนด์ธุรกิจและภาษา อากรในการสนับสนุนให้ SMEs เติบโตได้อย่างมีศักยภาพ 3. เพื่อสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือ สร้างทัศนคติที่ดี เป็น กลไกส่งเสริม SMEs ทั่ว ประเทศ เพื่อสร้างความสมัคร ใจในการเสียภาษี	1	2	1. เทรนด์ธุรกิจที่ SMEs ควร รู้เพื่อเพิ่มโอกาสในการ ดำเนินธุรกิจ 2. ระบบนิเวศทางธุรกิจ (Business ecosystems) กับการปรับตัวของ SMEs 3. การเข้าถึงสิทธิประโยชน์ ทางภาษีอากรสำหรับ SMEs เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการดำเนินธุรกิจ	กก. กม. ศร. สน. สท. ในสังกัด สก. 1-12	ปก. (เฉพาะ กก.) ชก. ขพ.	135	1	3	1,221,432		✓	✓		1. เป็นการต่อยอด ความรู้ให้แก่ตัวแทน ของกรมสรรพากรที่ ผ่านการอบรม โครงการต่อยอดองค์ ความรู้ควบคู่ภาษา ฯ สรรพากร ให้ก้าวทัน SMEs ไทย ภายใต้ ระบบเศรษฐกิจที่ เปลี่ยนแปลง และ โครงการก้าวทัน SMEs ไทยภายใต้ ระบบเศรษฐกิจที่ เปลี่ยนแปลง 2. เพิ่มประสิทธิภาพ ให้แก่เจ้าหน้าที่ใน ด้านเทรนด์ธุรกิจกับ ภาษา เพื่อโอกาส สำหรับ SMEs 3. สร้างทัศนคติที่ดี และสร้างความ สมัครใจในการ ปฏิบัติหน้าที่ทาง ภาษาของ SMEs
8	Growth Mindset สู่ความสำเร็จใน การส่งเสริม สนับสนุน SMEs	5, 6	1. เพื่อปรับกระบวนการคิด และมุมมองของเจ้าหน้าที่ให้ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงใน ปัจจุบันและสามารถแก้ไข	1	3	1. การปรับเปลี่ยน กระบวนการความคิดและ มุมมองให้ก้าวทันการ เปลี่ยนแปลงของ SMEs	กก. มบ. บอ. มจ. มก.	ทุกระดับ	50	1	3	353,350		✓	✓		1. ปรับกระบวนการ ความคิดและมุมมอง ของเจ้าหน้าที่ เพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพใน

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
			ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ 2. เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบการทำงานได้อย่างเป็นระบบซึ่งจะส่งผลให้การส่งเสริมสนับสนุน SMEs เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3. เพื่อส่งเสริมให้ส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมของกรมสรรพากร			2. การสร้างเครื่องมือและแนวทางที่เหมาะสมในแบบส่งเสริมสนับสนุน SMEs 3. คุณธรรมนำการพัฒนา	สน. ศร.										การส่งเสริมสนับสนุน SMEs 2. เสริมสร้างแนวทางในการขับเคลื่อนองค์กรคุณธรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน
9	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ของ ภาญ.	2	1. เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร 2. สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น	2	1	1. ระเบียบแนวปฏิบัติกฎหมายและระบบงานของกรมสรรพากร 2. ความรู้หรือประสบการณ์ในการทำงานของบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกองค์กร 3. ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสรรพากร	ภาญ.	ทุกระดับ	480	4	1/0.5	160,300	✓	✓	✓	✓	ส่งเสริมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้เกิดขึ้นภายในองค์กร
10	เทคนิคการค้นหาช่วงราคาตลาดเพื่อตรวจสอบราคาโอน	2	เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศึกษาและเรียนรู้การค้นหาช่วงราคาตลาดเพื่อตรวจสอบราคาโอนสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1. บรรยายความรู้เกี่ยวกับวิธีการค้นหาช่วงราคาตลาดเพื่อตรวจสอบราคาโอน 2. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติเรียนรู้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงในการจัดเก็บและตรวจสอบ	ภาญ.	ทุกระดับ	100	1	1	78,600	✓	✓	✓		เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดเก็บภาษีในยุคดิจิทัล

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
11	Growth Mindset เพื่อสร้าง ความสำเร็จในการ ทำงาน	5, 6	1. เพื่อปรับแนวความคิดให้ สามารถเข้าใจบทบาทและ หน้าที่ รวมถึงความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงาน 2. เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ภายในองค์กร	1	3	1. หลักธรรมาภิบาลและ วัฒนธรรมก่อน ออกกร 2. การระดมความคิดและ สร้างการทำงานเป็นทีม	ภย.	ทุกระดับ	200	2	3	1,284,800	✓	✓	✓		การทำงานเป็นทีม เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการ ประสานงานเพื่อให้ ผลการปฏิบัติงาน บรรลุตามแผน ยุทธศาสตร์ กรมสรรพากร
12	ความแตกต่าง ระหว่างมาตรฐาน การรายงานทาง การเงินสำหรับ กิจการที่ไม่มีส่วน ได้ เสียสาธารณะ (NPAEs) กับภาษี อากร	2, 3	เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้และ สร้างความเข้าใจในความ แตกต่างระหว่างมาตรฐานการ รายงานทางการเงินสำหรับ กิจการที่ไม่มีส่วนได้เสีย สาธารณะ(Non-Publicly Accountable Entities - NPAEs) กับภาษีอากรและนำ ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน	1	1	การวิเคราะห์ความแตกต่าง ดังนี้: 1. ทรัพย์สิน 2. หนี้สิน 3. รายได้ 4. ค่าใช้จ่าย	มบ.	ปก. ขึ้นไป	20	1	2	71,000		✓	✓		เพื่อเป็นการพัฒนา ความรู้ความสามารถ เพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานและ นำไปใช้ในการ ปฏิบัติงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของ กรมสรรพากร
13	ก้าวทันการ เปลี่ยนแปลงกับ บัญชียุคดิจิทัล	2, 5	เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการ ปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ กับ หน่วยงานภายนอกที่เป็น เครือข่ายผู้ประกอบการ บัญชีและผู้สอบบัญชีภาษีอากร ให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงในการก้าวสู่ยุค ดิจิทัล	1	3	1. กรอบทิศทางและนโยบาย ของกรมสรรพากร 2. การแก้ไขข้อผิดพลาดทาง บัญชีภายใต้บริบทการจัดทำ บัญชียุคดิจิทัล 3. องค์กรคุณธรรม	มบ.และ เครือข่าย	ทุกระดับ	45	1	3	374,450			✓	✓	เพื่อสนับสนุนให้มี การแลกเปลี่ยน ข้อมูล ทักษะ ประสบการณ์ในการ ทำงานและสนับสนุน ยุทธศาสตร์การ บริหารจัดการภายใต้ หลักธรรมาภิบาล

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
14	การวิเคราะห์งบการเงินเพื่อการตรวจสอบภาษี (AD 040103)	3	เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบภาษีในสถานการณ์ต่างๆได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงสามารถเชื่อมโยงประเด็นความผิดปกติของการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินต่างๆเพื่อหาข้อเท็จจริง	1	2	1. การวิเคราะห์งบการเงินเพื่อการตรวจสอบรายการในงบการเงิน 2. ประเภทของการวิเคราะห์งบการเงิน 3. การนำข้อมูลมาใช้ในการพิจารณาตรวจสอบ การประมวลผล เพื่อกำหนดประเด็นการวิเคราะห์	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นักตรวจสอบภาษีระดับปฏิบัติการ	74	1	1	88,200	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี
15	เทคนิคการไตสวนและการเขียนรายงานการตรวจสอบ (AD 040104)	3	เพื่อเสริมสร้างความรู้และเพิ่มพูนทักษะเกี่ยวกับการไตสวน ในประเด็นของวิธีการระงับในการไตสวน และการบันทึกถ้อยคำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	1	2	1. เทคนิคการไตสวน และตั้งคำถามผู้มีอำนาจในการไตสวน 2. การจัดทำโครงสร้างการเขียนรายงานตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ 3. กระเด็นปัญหาและกรณีศึกษา	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นักตรวจสอบภาษีระดับปฏิบัติการ	74	1	1	88,200	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี
16	กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ (AD 040105)	3	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์เงื่อนไขภาษีศุลกากร และภาษีสรรพสามิต และที่เกี่ยวข้องและเพื่อเสริมสร้างเกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 คำสั่งทางปกครองพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับ	1	2	1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภาษี 2. กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภาษีและการปฏิบัติงาน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นักตรวจสอบภาษีระดับปฏิบัติการ	74	1	3	264,600	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) – (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) – (5)	สถานที่ (1) – (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
			ผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์และพระราชบัญญัติ ล้มละลายที่เกี่ยวข้องกับการ ตรวจสอบภาษี														
17	สัมมนาเชิง ปฏิบัติการระเบียบ ที่ใช้ในการ ตรวจสอบภาษี อากรตามประมวล รัษฎากร (หมายถึงเรียก) (AD 050101)	3	เพื่อเสริมสร้างทักษะที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ตามแนวทางปฏิบัติ กรมสรรพากร ที่ มก. 78/2560 และระเบียบ กรมสรรพากรว่าด้วยการ ตรวจสอบภาษีอากรตาม ประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2550 การสืบสวนประมวลหลักฐาน และการไต่สวน การออก หมายเรียก การตรวจสอบทุก ประเภทภาษี การออก หมายเรียกพยาน การประเมิน ภาษีและการจัดทำสำนวน พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะ ความรู้ เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงาน	1	2	1. มก. 78 เรื่อง การ วิเคราะห์และตรวจสอบแบบ แสดงรายการภาษี 2. ระเบียบกรมสรรพากรว่า ด้วยการตรวจสอบภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2550	หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	นัก ตรวจสอบ ภาษีระดับ ชำนาญการ	320	2	5	1,546,500	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐาน สายงานตรวจสอบ ภาษี
18	สัมมนาเชิง ปฏิบัติการ การ ตรวจสอบภาษี อากร (AD 060101)	3	เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะใน การปฏิบัติงานด้านการ ตรวจสอบภาษีอากรในฐานะ ของผู้กำกับดูแลและ สอนแนะ งานแก่ผู้บังคับบัญชา	1	2	1. การควบคุมและการให้ คำปรึกษาในการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบภาษีอากร 2. มาตรฐานการบัญชีที่ แตกต่างกับภาษี	หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	นัก ตรวจสอบ ภาษีระดับ ชำนาญการ พิเศษ	82	2	2	237,500	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐาน สายงานตรวจสอบ ภาษี

ที่	ชื่อหลักสูตร/ โครงการ	สอดคล้องกับ กรอบแผนฯ (1) - (6)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	วิธีการ (1) - (5)	สถานที่ (1) - (3)	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาส ที่				เหตุผลความจำเป็น
							หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวน รุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
	รวมทั้งสิ้น								2,304	24		9,512,340					

แผนการพัฒนาศูนย์บุคลากรกรมสรรพากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
 การพัฒนาศูนย์บุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพตามสายงาน (Professional) การกิจแนะนำและตรวจสอบภาษี
 ส่วนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 กองบริหารทรัพยากรบุคคล

ลำดับที่	โครงการ/หลักสูตร	สอดคล้องกับแผนฯ (1) – (8)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	บันทึกวิดีโอ	วิธีการ	สถานที่	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				หมายเหตุ
								หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
1	โครงการฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับภาษีบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service)	4	1. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมาย e-Service สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บ VAT จากผู้ให้บริการต่างประเทศและแพลตฟอร์มต่างประเทศที่ให้บริการทาง online แก่ผู้ใช้ในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับ new e-Filing ให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อนำไปให้คำแนะนำแก่ผู้เสียภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	Online	ราชการ	บรรยายความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service)	ภญ.	ทุกตำแหน่ง/ระดับ	200	1	2	11,240		✓	✓	✓	หน่วยงานที่ต้องการพัฒนา : ภญ. ทักษะตามสายงาน 1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่สำหรับการจัดเก็บภาษีจากผู้ให้บริการต่างประเทศและแพลตฟอร์มต่างประเทศที่ให้บริการทาง online แก่ผู้ใช้บริการในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. เพิ่มความรู้เกี่ยวกับระบบ new e-Filing
2	โครงการฝึกอบรมหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	4	เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ไป	✓	Classroom Online	ราชการ	พ.ร.บ. ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	ภญ.	ทุกตำแหน่ง/ระดับ	120	1	1	58,200		✓	✓	✓	หน่วยงานที่ต้องการพัฒนา : ภญ. ทักษะตามสายงาน

ลำดับที่	โครงการ/หลักสูตร	สอดคล้องกับแผนฯ (1) – (8)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	บันทึกวิดีโอ	วิธีการ	สถานที่	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				หมายเหตุ
								หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
			ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้ปีใดเสียได้ อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น															เจ้าหน้าที่ขาดทักษะองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้ปีใดเสียได้ เป็นโครงการจากปีงบประมาณก่อน แต่ยังไม่ได้จัดอบรม)
3	โครงการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล หลักสูตร MS Office Intermediate to Advanced	2	1. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ 2. เพื่อเสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการชุดข้อมูลด้วย Microsoft Office 3. เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเก็บภาษี		Classroom Online ส่งอบรมภายนอก	ราชการ เอกชน	1. เทคนิคจัดการชุดข้อมูล 2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย PivotTable และ PivotChart 3. การใช้สูตรคำนวณต่าง ๆ 4. เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล 5. การจัดทำรายงาน /การนำเสนอ	มก. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกตำแหน่ง /ระดับ	60	2	5	480,000		✓	✓		หน่วยงานที่ต้องการพัฒนา : มก. ทักษะดิจิทัล เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้เพิ่มพูนความรู้ทักษะสมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน
4	โครงการพัฒนากรอบความคิด (Mindset)	1,7	1. เพื่อสร้างทัศนคติที่เป็นบวก เสริมสร้างความมั่นใจในการ		Classroom	ราชการ เอกชน	1. ความสำคัญของความคิด ที่เป็นบวก และ CAN DO	มก. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกตำแหน่ง /ระดับ	80	1	3	192,600		✓	✓		หน่วยงานที่ต้องการพัฒนา :

ลำดับที่	โครงการ/หลักสูตร	สอดคล้องกับแผนฯ (1) – (8)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	บันทึกวิดีโอ	วิธีการ	สถานที่	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				หมายเหตุ	
								หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
	หลักสูตร Positive Thinking "CAN DO"		ทำงาน มีความเข้าใจในภารกิจของตนเองทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 2. เพื่อสร้าง ความภาคภูมิใจในความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามบทบาทต่างๆ โดยการนำหลังความคิด CAN DO มาใช้ทำให้เกิดความรัก ความผูกพันต่อองค์กร		Online ส่งอบรม ภายนอก		2. ฝึกการเรียนรู้จากการ ปฏิบัติโดยใช้ กิจกรรม (Action Learning)	เกี่ยวข้อง											มก. กรอบความคิด 1. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ เข้าใจในหลักการคิดเชิงบวกPositive Thinking ที่จะใช้ในการขับเคลื่อน ความสำเร็จในองค์กร 2. เพื่อสร้างทัศนคติเชิงบวกให้กับ เจ้าหน้าที่ที่สามารถนำไปประยุกต์ ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้อย่างเป็นรูปธรรม
5	โครงการฝึกอบรม หลักสูตรการเพิ่ม ศักยภาพการปฏิบัติงาน ด้านตรวจสอบภาษีอากร ของกองตรวจสอบภาษี กลาง	4	1. เพื่อให้ความรู้และ สร้างความเข้าใจใน ภารกิจของกอง ตรวจสอบภาษีกลาง 2. เพื่อพัฒนาทักษะและ ความสามารถของ กองตรวจสอบภาษี กลางในการ ตรวจสอบภาษีอากร ให้มีประสิทธิภาพ 3. เสริมมาตรฐานใน การจัดทำสำนวนการ ตรวจสอบภาษีอากร	✓	Classroom Online	ราชการ	1. การไตสวน รวบรวม พยานหลักฐานเพื่อ ใช้ในการตรวจสอบ ประเมินภาษีอากร และส่งดำเนินคดี 2. ระเบียบและ แนวทางเกี่ยวกับการ ตรวจสอบภาษี อากร 3. กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการ ตรวจสอบ การออก	ตส.	ทุก ตำแหน่ง /ปก. ชก.	80	2	4	244,800		✓	✓		หน่วยงานที่ ต้องการพัฒนา : ตส. ทักษะตาม สายงาน เนื่องจากกอง ตรวจสอบภาษี กลางมีเจ้าหน้าที่ บรรจุใหม่และ สับเปลี่ยน โยกย้ายเข้ามา ปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น	

ลำดับที่	โครงการ/หลักสูตร	สอดคล้องกับแผนฯ (1) – (8)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	บันทึกวิดีโอ	วิธีการ	สถานที่	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				หมายเหตุ	
								หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
			ของกองตรวจสอบภาษีกลาง 4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้การบันทึกข้อมูล การตรวจสอบภาษีอากรบนระบบงานที่เกี่ยวข้อง				หมายเรียกและกฎหมายใหม่ 4. เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และแนวทางการพิจารณางด หรือลด เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม 5. ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร 6. การเขียนรายงาน และการสรุปสำนวน การตรวจสอบภาษีอากร												
6	โครงการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล หลักสูตร การออกแบบและจัดการฐานข้อมูลขั้นสูงด้วย Data Analytics (Analyzing Tax data with power BI)	2	เพื่อให้บุคลากรสามารถออกแบบ และจัดการฐานข้อมูลขั้นสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	Classroom Online ส่งอบรม ภายนอก	ราชการ เอกชน	โปรแกรม microsoft power BI, การกรองข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ (Data Filtering), การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย microsoft power BI, การจัดทำรายงานด้วย microsoft power BI, workshop, การสร้างและ ใช้งาน Dashboard	มบ. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกตำแหน่ง /ระดับ	20	2	3	171,000			✓		หน่วยงานที่ต้องการพัฒนา : มบ. ทักษะดิจิทัล	
7	โครงการพัฒนาทักษะเชิงยุทธศาสตร์หลักสูตรการพัฒนาทักษะเชิง	2	พัฒนาศักยภาพด้านทักษะการจัดทำสื่อ	✓	Classroom Online	ราชการ	1. ทักษะดิจิทัล	ภก.	ทุกตำแหน่ง /ระดับ	21	1	2	37,000			✓		หน่วยงานที่ต้องการพัฒนา : ภก. ทักษะเชิงยุทธศาสตร์	

ลำดับที่	โครงการ/หลักสูตร	สอดคล้องกับแผนฯ (1) – (8)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	บันทึกวิดีโอ	วิธีการ	สถานที่	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				หมายเหตุ	
								หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4		
	ยุทธศาสตร์เพื่อการสื่อสาร		ประชาสัมพันธ์และการสื่อสารอย่างเป็นระบบ				2. ทักษะการสื่อสารและการเล่าเรื่อง 3. ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ 4. ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 5. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 6. การพัฒนากรอบความคิด Mindset ในการเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง												
	รวมทั้งสิ้น									581	10	20	1,194,840						

แผนการพัฒนาศูนย์บริการสุขภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

การพัฒนาศูนย์บริการสุขภาพให้มีความเป็นมืออาชีพตามสายงาน (Professional) หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี ระดับ ปก/ชก

ภารกิจแนะนำและตรวจสอบภาษี ส่วนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 กองบริหารทรัพยากรบุคคล

ลำดับที่	โครงการ/หลักสูตร	สอดคล้องกับแผนฯ (1) – (8)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	บันทึกวิดีโอ	วิธีการ	สถานที่	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				หมายเหตุ
								หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
1	โครงการฝึกอบรมหลักสูตร มาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกับภาษี (AD 040106)	4	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงมาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกับภาษี	✓	Online	ราชการ	กรอบแนวคิด, รายการรายได้, รายการที่ดิน, อาคารและอุปกรณ์, รายการต้นทุนการกู้ยืม, รายการสัญญาเช่า, รายการสินค้าคงเหลือ, รายการลูกหนี้, รายการเงินลงทุน, รายการประมาณหนี้สิน, การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นตส./ปก.	240	1	4	36,880	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี (Core Course) จำนวนคนรวมยังไม่รวมที่จะบรรจุใหม่
2	โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการคำนวณการงด หรือลดเบี้ยปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม (AD 040107)	4	1. เพื่อเสริมทักษะเกี่ยวกับการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมถึงการลดหรืองดเบี้ยปรับ 2. สามารถนำความรู้มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	Online	ราชการ	การคำนวณ การงดหรือลดเบี้ยปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นตส./ปก.	240	1	1	5,620	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี (Core Course)

ลำดับที่	โครงการ/หลักสูตร	สอดคล้องกับแผนฯ (1) – (8)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	บันทึกวิดีโอ	วิธีการ	สถานที่	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				หมายเหตุ
								หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
3	โครงการฝึกอบรมหลักสูตร อนุสัญญาภาษีซ้อน (AD 050104)	4	เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของการเก็บภาษีระหว่างประเทศและวิธีแก้ไขสามารถเข้าใจในประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการตรวจสอบ แนะนำการกรอกแบบได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	✓	Online	ราชการ	ความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญาภาษีซ้อน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นตส./ชก.	369	2	2	22,480	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี (Core Course)
4	โครงการฝึกอบรมหลักสูตร พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (AD 050107)	4	เพื่อเสริมสร้างความรู้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาด้านการตรวจสอบภาษี และแนะนำผู้ประกอบการได้อย่างถูกต้อง	✓	Online	ราชการ	หลักเกณฑ์การได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี, ระบบบัญชีของธุรกิจที่ได้รับ BOI และ NON BOI, สิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามบัตรส่งเสริมการลงทุน, ประเด็นและเทคนิคในการตรวจสอบ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นตส./ชก.	369	2	1	11,240	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี (Core Course)
5	โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการเลิกกิจการ การโอนกิจการบางส่วน การเข้าควบกันหรือโอนกิจการทั้งหมดของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (AD 050108)	4	เพื่อเสริมสร้างความรู้หลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไขและการคำนวณกำไรสุทธิ ให้สามารถพิจารณาประเด็นและแนวทางแก้ไขปัญหาในการตรวจสอบ และแนะนำผู้ประกอบการในการกรอกแบบและชำระภาษีได้อย่างถูกต้อง	✓	Online	ราชการ	การเลิกกิจการ การโอนกิจการบางส่วน การเข้าควบกันหรือการโอนกิจการทั้งหมดของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	นตส./ชก.	369	2	1	11,240	✓	✓	✓	✓	หลักสูตรมาตรฐานสายงานตรวจสอบภาษี (Core Course)

ลำดับที่	โครงการ/หลักสูตร	สอดคล้องกับแผนฯ (1) – (8)	วัตถุประสงค์ของโครงการ	บันทึกวิดีโอ	วิธีการ	สถานที่	เนื้อหาวิชาโดยสังเขป	กลุ่มเป้าหมาย					งบประมาณ	ดำเนินการไตรมาสที่				หมายเหตุ
								หน่วยงาน	ระดับ	จำนวนคนรวม	จำนวนรุ่น	วัน/รุ่น		1	2	3	4	
			เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ															
	รวมทั้งสิ้น									1,587	8	9	87,460					

ภาคผนวก 5: ตัวอย่างหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชีในประเทศอื่นๆ

การเสริมสร้างความสามารถในการตรวจสอบภาษีของ OECD (ปีพ.ศ. 2549)

- การฝึกอบรมเบื้องต้นสำหรับเจ้าหน้าที่ใหม่:

Examples

In Japan, new recruits attend a residential tax school for 13 months.

In France, employees spend a year in a dedicated Tax School, followed by six months working in a local tax district.

- การฝึกอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง:

Examples

In the Netherlands, countrywide summer courses (one and two days) are organised yearly for auditors to upgrade their knowledge on different areas. Practical courses are also organised regionally. These often address new subjects or provide an update on important subjects.

Members of the Dutch Institute of Chartered Accountants, also have the obligation from the institute to perform at least 30 hours of education a year.

In Canada, auditors are responsible for their own learning plan. A learning path, including the training required at each level of auditor in the organization assists audit staff to define their skilling needs, create their learning plan, and ensure their continuing professional development.

The learning framework available to staff consists of:

- Introductory training - provides the new auditor with sufficient knowledge of the organization, auditing and legislation to assist a senior auditor in a field audit where they will undergo on-the-job training
- On-the-job training - the new auditor would assist or be assisted by a senior auditor / coach during the course of an audit. The coach is provided with a guide to ensure all relevant information is covered. Additional training often follows, allowing the auditor to perform, independently at the novice auditor level
- Intermediate / advanced level workload specific training for experienced audit staff. This is linked to workload / operational requirements and personal development, and
- Soft-skills training is provided for all positions.

In Denmark, exchanges occur between the private sector and other government departments. The exchange is not considered as a loss, but as part of the training and development of the staff member concerned.

ที่มา: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/37589900.pdf>

กรอบการฝึกอบรมของนิวซีแลนด์ (ปีพ.ศ. 2549)

- เดือนที่ 0-5; จำนวนวันฝึกอบรมทั้งหมด (รวมการปฐมนิเทศ) สำหรับช่วงเวลา = 26.5 วัน

Output and deliverables	Technical competencies	Technical	Investigative skills	Core skills systems & procedural
<p>Competent in the completion of the RA template and SIA's and Voluntary Disclosures</p> <p>Completion of All Risk Audits covering a range of issues, including some complex issues</p> <p>Commencing Coverage and Leverage tasks</p> <p>Take a leading role in Taxpayer interviews.</p> <p>Where possible, assist in the preparations of a NOPA and attend a Disputes interview with an Investigator.</p> <p>All tasks completed to the QMP standards</p> <p>Consider - Tax cases: Landmark cases: Grieve, Coveney, Newman , Inglis</p>	<p>Knows and understands</p> <p>6. The provisions of the TAA that govern the rights and powers of IR and taxpayers and how these are used.</p> <p>15. Entity types</p> <p>24. The applicable tests required for the consideration of penalties for abusive tax position and evasion</p> <p>42. Accounting principles</p> <p>43. Types of accounting records</p> <p>Ability to</p> <p>4. Elicit meaning from legislation and apply principles of case law</p> <p>5. Consider and apply policy</p> <p>9. Use a range of resources to assist technical decision making</p> <p>10. Use a range of internal and external resources to obtain information</p> <p>11. Elicit information to assist in correctly applying the law to issues raised</p> <p>18. Determine the tax consequences of transactions</p> <p>19. Analyse and resolve income recognition issues</p> <p>20. Analyse and resolve deduction issues</p> <p>21. Analyse and resolve issues related to timing of income and deductions</p> <p>40. Use auditing techniques</p> <p><i>Total technical Competency (Applied) = 56.5%</i></p>	<p>Interpreting law 201</p> <p>Companies 130</p> <p>Companies 230</p> <p>Partnerships 131</p> <p>Trusts 132</p> <p>Capital/Revenue 222</p> <p>Qualifying Companies 231</p> <p>GST 250</p> <p>Employers 236</p> <p><i>Aspire Training = 15 days</i></p>	<p>Evidence 212</p> <p>Data Analysis 213</p> <p><i>Aspire Training = 2 days</i></p>	<p>Influencing Techniques 272</p> <p>Legal Writing 274</p> <p><i>Aspire Training = 4 days</i></p>

- เดือนที่ 19 – 27; จำนวนวันฝึกอบรมทั้งหมด ในช่วงเวลานี้ = 17 วัน

Output and deliverables	Technical competencies	Technical	Investigative skills	Core skills systems & procedural
<p>Completing All Risk Audits with little/no assistance</p> <p>Commence Evasion or ATI audits as part of a team.</p> <p>Commence use of the private affairs analysis tool</p> <p>All tasks completed to the QMP standards</p>	<p>Knows and understands</p> <p>25. The conference/disclosure process of disputes resolution</p> <p>28. Legal consequences of non-compliance</p> <p>29. Requirements for Court proceedings</p> <p>30. The agencies that IR has relationships with and how these are managed</p> <p>36. Tax strategies employed by taxpayers</p> <p>37. Risk indicators for evasion of tax</p> <p>45. How financial statements and/or accounts are developed</p> <p>Ability to</p> <p>13. Identify and compile evidence to support adjustments</p> <p>17. Determine residence status of taxpayers</p> <p>22. Evaluate risk of issues and/or adjustments identified</p> <p>26. Identify and consider the penal procedures available for non-compliance</p> <p>38. Identify potential risk areas in financial accounts</p> <p>39. Identify internal controls and risk areas within the accounting system</p> <p>41. Consider costs vs. benefits when making decisions</p> <p>46. Analysis accounting adjustments</p> <p><i>Total technical Competency (Applied) = 89.1%</i></p>	<p>Financial Analysis of Debtors 170</p> <p>Financial arrangements - Accruals 220</p> <p>Trading Stock 221</p> <p>Property transactions 232</p> <p>Associated persons 233</p> <p>Civil Remedies 277</p> <p>Trusts 235</p> <p><i>Aspire Training = 12 days</i></p>	<p><i>Auditing 375 (Adv)</i></p> <p><i>Management accounting 371 (Adv)</i></p> <p><i>Aspire Training = 5 days</i></p>	<p>Computer Tax Auditing</p>

- เดือนที่ 28 – 36; จำนวนวันฝึกอบรมทั้งหมด ในช่วงเวลานี้ = 15 – 18 วัน

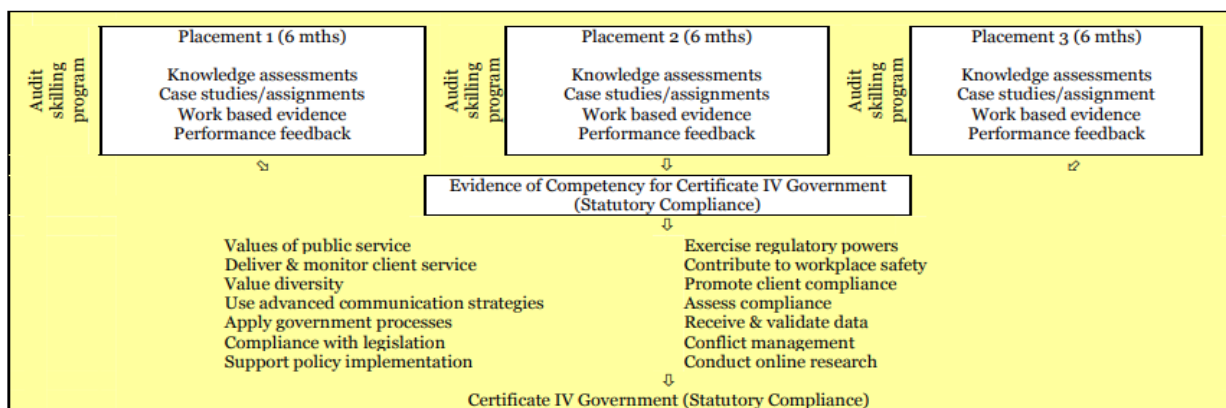
Output and deliverables	Technical competencies	Technical	Investigative skills	Core skills systems & procedural
Investigator completing RA Template and All Risk Audits or Evasion or ATI without assistance All tasks completed to the QMP standards	<p>Knows and understands</p> <p>2. Legal principles of landmark cases</p> <p>16. The effect and taxation implications of financial arrangements</p> <p>Ability to</p> <p>12. Use sections 16 and 17 of the Tax Administration Act 1994</p> <p>14. Compile a sound argument consistent with IR policy, substantiated by reference to sections of the Act and tax principles from landmark cases</p> <p>27. Determine IR position where the implications are in dispute</p> <p><i>Total technical Competency (Applied) = 100%</i></p>	<p>Income determination 376 (Adv)</p> <p>Tax avoidance 380 (Adv) (to be developed)</p> <p>Tax strategies 280 (to be developed)</p> <p>Concepts of international tax rules 226</p> <p>Controlled Foreign Companies 326 (Adv)</p> <p>Foreign Investment Funds 327 (Adv)</p> <p>Transfer pricing 328 (Adv) (to be developed)</p> <p>Prebble Tax Law Course - Concepts of Tax Law 203</p> <p><i>Aspire Training = 13 days</i></p>	<p>Appearing as a Witness 278</p> <p>Financial Accounting 370 (Adv)</p> <p>ATI Course</p> <p>Evasion Seminar</p> <p>Private Affairs Analysis Tool</p> <p><i>Training (incl Aspire) = 2-5 days per stream</i></p>	<p>Self-development as identified by Performance Management process.</p>

โครงการพัฒนาและพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างเป็นทางการของออสเตรเลีย

Australia	<p>The Tax Office has a range of development and capability improvement programs. These are explained further below and include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • base level and/or programs for staff new to the audit function • development programs • intermediate accounting and auditing program • up-skilling learning programs • specialist skilling, and • audit manager and director skilling. <p>Base level and/or programs for staff new to the audit function</p> <p>A new, Tax Office wide Active Compliance Job Ready (Induction) Program exists to assure the core skills of staff new to audit work. Containing 114 topics, the program covers core capability areas (eg audit, accounting, tax law, work practices, systems, business context and audit leadership) but also differentiates for market, revenue product, business area and job level needs.</p> <p>In addition the following courses are also available to build accounting and audit capabilities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Internal base level accounting course covering basic accounting, accounting for business, and financial statement analysis • Basics of audit (BAP) course – an introduction to audit concepts and issues (in pilot stage designed and delivered by the Tax Office), and • Fundamentals of audit program (FAP) - a single semester, undergraduate auditing subject, delivered by a University as an intensive course. Includes 2 assignments & 3 hr exam. <p>Development programs</p> <p>The Tax Office has a number of development programs, including:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Graduate program (graduates perform formal technical and other training and have placements in different work areas including audit) • Cadet program (for school leavers) • Serious non-compliance development program for APS 5 (for investigations staff) • Active compliance development program for base level audit staff (APS 3)
-----------	---

ที่มา: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/37589929.pdf>

- โปรแกรมการพัฒนาการปฏิบัติตามกฎระเบียบสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบระดับพื้นฐานที่ดำเนินการอยู่



- ระดับกลาง: COAAAP (โปรแกรมตรวจสอบและบัญชีที่ใช้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ) เป็นโปรแกรมระดับกลางโดยทั่วไปสำหรับผู้ตรวจสอบ APS 6 และ EL 1 ซึ่งจำเป็นต้องเตรียมพร้อมสำหรับงานที่ซับซ้อนมากขึ้น โปรแกรมประกอบด้วยกลยุทธ์แบบคาดเดาที่ต้องการให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมโค้ช/บัดดี้พนักงานที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 4 - 5 คนหลังจบโปรแกรม สิ่งนี้ส่งเสริมการปรับปรุงความสามารถในการตรวจสอบแบบทวีคูณในพนักงานในขณะที่ทำให้มั่นใจว่าผู้เข้าร่วม COAAAP บังคับใช้การเรียนรู้โดยการสอนผู้อื่น

Co-designed: Tax Office & University of NSW Target group APS 6 / EL1 with intermediate audit & accounting knowledge and skills Program objectives <ul style="list-style-type: none"> • enhance audit & accounting knowledge and skills • prepare staff for more complex audit case work • enhance skills in leading an audit • enhance skills in transferring leadership to others Program duration 13 days over 7 weeks	Program outline Phase 1 – Core Program (10 days) <ol style="list-style-type: none"> 1. Active Compliance context & framework 2. Communication & learning partnerships 3. Business structures environment 4. Valuations 5. Essential applied accounting 6. Essential applied auditing 7. Fraud and serious non-compliance 8. Interview techniques & sustained learning Phase 2 – Elective (3 days) (1 topic from 4) <ol style="list-style-type: none"> 9. Micro/cash economy 10. Small to medium enterprise 11. Large business 12. Computer assisted verification (CAV) 2 Assignments
--	---

<p>Up-skilling</p> <p>A range of up-skilling learning programs (via workshop, self paced, on-line or external training) are available to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • build on induction knowledge of tax law, work practices and industry issues. A few examples are thin capitalisation, risk management, consolidations, penalties, petroleum industry, sampling methods, proceeds of crime act, and simplified reporting. • enhance technical and audit skills via workshopping of audit case issues / topics and conducting technical discussion groups • support Tax Office compliance challenge and focus areas eg international taxation, aggressive tax planning, capital gains tax curriculum, and risk management, and • provide training on Tax Office and public service policies and procedures eg fraud awareness, security and privacy, OH&S, diversity etc). <p>These include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a diverse range of self-paced modules on the Tax Office's intranet tool called 'i-Learn' • self-paced assessments on the Tax Office's intranet tool called 'i-Know' • e-learning product on Field Audit Simulation Tool (i-learn FAST) • structured and facilitated workshops and discussion forums • continuing professional development (CPD) activities sponsored by the Tax Office. These are tax update information sessions, delivered by an external provided (Webb Martin), and • other externally provided courses. <p>Business lines also have specific Job Ready and up-skilling learning events to supplement Active Compliance wide initiatives. Often the skilling is around specialised industry and technical topics or around their local procedures, practices and systems. The need to for line based training is reducing as the Tax Office moves into an enterprise wide approach in relation to its system, process and tools.</p>

	<p>Specialist topics Training is performed, when required on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • computer assisted verification (CAV) techniques - develop fundamental skills in the use of CAV techniques. The Tax Office co-designed this program and it is delivered by our partner university, and • IDEA software training (for CAV data analysts). <p>Audit manager & director skilling A new suite of workshop products are available for new audit managers to support their role in leading compliance work/function. These are part of the job ready program for new ELIs and include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • audit project leadership • leading others to make sustainable compliance decisions • representing the Commissioner, and • systemic, critical and analytical thinking (a comprehensive program in place for large segment audit managers). <p>All audit managers and directors undergo a program (Managing for Success) that covers a range of topics to support them in managing staff, work and environment (eg ensuring governance, OH&S, fraud, managing workloads etc). This is provided to all Tax Office leaders, including non-audit staff.</p> <p>Audit directors and senior executives – participate in quarterly dialogue days that facilitate their engagement in corporate strategic issues and decisions that impact the Tax Office.</p> <p>A cohesive approach to the professional development of more advanced, executive levels across audit is yet to be developed.</p>
--	--

คู่มือการบริหารภาษี, Alink และ van Kommer, IBFD 2011, บทที่ 7

คู่มือนี้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการพัฒนาด้านการบริหารภาษี รวมถึงเจ้าหน้าที่ระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่เป็นไปได้สำหรับการบริหารภาษี แต่เป็นเนื้อหาที่มีลิขสิทธิ์ ดังนั้นจึงไม่สามารถเผยแพร่รายละเอียดในรายงานนี้ได้

หลักสูตรบัณฑิตวิชาชีพด้านภาษี (การบริหารภาษีของสหราชอาณาจักร)

หลักสูตรบัณฑิตวิชาชีพด้านภาษีมักใช้เวลาสามปีและเตรียมผู้สำเร็จการศึกษาให้:

- จัดการกับกรณีภาษีที่ซับซ้อน
- เจรจาย่างมั่นใจกับลูกค้าและที่ปรึกษามืออาชีพ
- นำทีมและมีอิทธิพลต่อทีม

จุดมุ่งหมายของโปรแกรมคือการให้ข้อมูลเชิงลึกในวงกว้างเกี่ยวกับช่วงของงานที่ดำเนินการโดย HMRC ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับผิดชอบตั้งแต่เนิ่นๆ และได้รับการสนับสนุนโดยการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และการกำกับดูแลเพื่อให้ได้รับคุณวุฒิวิชาชีพด้านภาษี

โครงสร้างของโปรแกรมครอบคลุมทั้งประเด็นภาษีทางเทคนิคและทักษะทางวิชาชีพ เช่น การสื่อสาร เป็นส่วนผสมของประสบการณ์การทำงานจริงเป็นทีม เรียนภาคทฤษฎีเป็นทางการ ทิวเตอร์แนะนำการเรียน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอบและการประเมินภาคปฏิบัติ พร้อมการทบทวนและประเมินอย่างสม่ำเสมอ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับการจัดสรรเป็นที่ปรึกษาและหัวหน้างาน ชั้นที่ 1 เป็นการปูพื้นฐานความรู้ในด้านต่างๆ ของภาษี ชั้นที่ 2 สร้างทักษะวิชาชีพที่กว้างขึ้นและรวมถึงการได้รับวุฒิการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากภายนอก

การฝึกอบรมเข้มข้นและผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องสอบผ่านในแต่ละโมดูล โดยปกติโมดูลจะใช้เวลาสองถึงสามเดือน เมื่อสำเร็จหลักสูตร ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีอาวุโสที่มีคุณสมบัติครบถ้วน และพร้อมที่จะรับบทบาทด้านเทคนิค/การสืบสวน หรือบทบาทการจัดการลูกค้าสัมพันธ์

กฎหมายภาษีมีความซับซ้อนสูงและมีรายละเอียดทางเทคนิคจำนวนมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีอาวุโสจึงได้รับการคาดหวังให้เข้าร่วมในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (continuing professional

development - CPD) การใช้เวลาและความพยายามนอกเหนือจากการฝึกอบรมเบื้องต้นในการปรับปรุงความรู้ถือเป็นส่วนหนึ่งของบทบาทงาน

ที่มา: <https://www.prospects.ac.uk/job-profiles/senior-tax-professional-tax-inspector>

คำรับรองเกี่ยวกับโครงการบัณฑิตศึกษาของ ATO

Cheng Vuong – ด้านภาษี

ประสบการณ์ของฉันในฐานะผู้สำเร็จการศึกษาด้านภาษีใน ATO Graduate Programme นั้นคุ้มค่ามาก จุดเด่นของโปรแกรมสำหรับฉันคือโอกาสในการฝึกอบรมและการพัฒนาที่มีให้ผ่านโปรแกรมการฝึกอบรมตลอดทั้งปี ภารกิจสำคัญและการหมุนเวียนงาน ฉันทำงานที่ ATO อยู่แล้วก่อนที่จะเริ่มโปรแกรม และโปรแกรมนี้เป็นโอกาสที่ดีในการพัฒนาอาชีพและส่วนบุคคลของฉันต่อไป

โปรแกรมการฝึกอบรมครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาด้านภาษีอากร ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษีเงินได้และภาษีอากรของโครงสร้างธุรกิจ และทักษะด้านอารมณ์ (สำหรับบัณฑิตทุกคน) รวมถึงความฉลาดทางอารมณ์และทักษะการนำเสนอ

โปรแกรมการฝึกอบรมนี้จัดทำโดยวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์ซึ่งควรได้รับการยกย่องสำหรับความสามารถในการทำให้หัวข้อภาษีที่ซับซ้อนเข้าใจง่าย ภารกิจสำคัญและการสนทนาประจำสัปดาห์มีผลในการรวมการเรียนรู้ของฉัน

ที่มา: <https://www.ato.gov.au/About-ATO/Careers/Entry-level-programs/The-ATO-Graduate-program/Hear-from-our-graduates/?anchor=Training#Training>

ภาคผนวก 6: การคำนวณภาษีนิติบุคคลในประเทศไทย

มีการพิจารณาเอกสารที่เผยแพร่โดยกรมสรรพากรเพื่อตอบคำถามในการคำนวณภาษีสามข้อที่น่าจะเกิดขึ้นเมื่อธุรกิจขนาดเล็กต้องรายงานรายได้ที่ต้องเสียภาษี คำถามและคำตอบที่ได้รับมีดังต่อไปนี้

1. หากฉันมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงรับรองลูกค้า ฉันจะหักค่าใช้จ่ายดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษีได้เท่าใด?

คำตอบ: ค่ารับรองและค่าบริการให้นำมาหักเป็นรายจ่ายได้เท่ากับจำนวนเท่าที่ต้องจ่าย แต่รวมกันต้องไม่เกินร้อยละ 0.3 ของจำนวนเงินยอดรายได้หรือยอดขายที่ต้องนำมารวมหรือคำนวณกำไรสุทธิ ก่อนหักรายจ่ายใดในรอบระยะเวลาบัญชี หรือของจำนวนเงินทุนที่ได้รับชำระแล้วถึงวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี แล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า ทั้งนี้ รายจ่ายที่จะนำมาหักได้จะต้องมีจำนวนสูงสุดไม่เกิน 10 ล้านบาท (<https://www.rd.go.th/827.html>)

2. ถ้าซื้อรถเพื่อใช้ในธุรกิจ จะใช้สิทธิลดหย่อนภาษีอะไรได้บ้าง?

คำตอบ: การหักค่าใช้จ่ายสินทรัพย์ถาวรในภาษีเงินได้นิติบุคคล: ทรัพย์สินประเภทรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน 10 คน หรือรถยนต์นั่งให้หักค่าสึกหรอ และค่าเสื่อมราคาจากมูลค่าต้นทุน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 1 ล้านบาท สามารถหักค่าเสื่อมราคาได้ร้อยละ 20 (<https://www.rd.go.th/828.html>)

3. ถ้าฉันซื้ออาคารสำหรับธุรกิจของฉัน ฉันสามารถเรียกหักค่าเสื่อมราคาได้เท่าไร?

คำตอบ: การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาจะต้องไม่เกินอัตราร้อยละของมูลค่าต้นทุนตามประเภทของทรัพย์สิน โดยอาคารอยู่ที่ร้อยละ 5 (<https://www.rd.go.th/828.html>)

ภาคผนวก 7: ข้อมูลการลงทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี

- ชื่อและหมายเลขเฉพาะสำหรับความเสี่ยง
- สถานะของความเสี่ยง (เปิด/ปิด)
- วันที่รับรู้ว่ามีความเสี่ยงและระบุในระบบทะเบียนว่าต้องมีการแก้ไข
- คำอธิบายของปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความเสี่ยงและผลกระทบต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบ
- การประเมินความเป็นไปได้ (ความน่าจะเป็น) ของการเกิด และผลที่อาจเกิดขึ้นตามมา (คำอธิบายโดยสังเขปของนัยของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยง)
- การจัดอันดับความเสี่ยงโดยรวม (สูง กลาง ต่ำ) และเอกสารการจัดอันดับความเสี่ยง (ระบุเอกสารการประเมินความเสี่ยงไว้ในรายการ)
- มีกลยุทธ์การแก้ไขหรือไม่ (ใช่หรือไม่)
- โครงสร้างของข้อเสนอในการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบ (รวมถึงการดำเนินการป้องกัน การอำนวยความสะดวก และการบังคับใช้กฎหมาย) ควรวิเคราะห์เพิ่มเติมอยู่ในเอกสารสนับสนุน เช่น แผนการปรับปรุงการปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับความเสี่ยง (ระบุเอกสารกลยุทธ์ไว้ในรายการ)
- การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่อาจได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงด้วย
- การกำกับดูแลในปัจจุบันและการประเมินประสิทธิผล
- โอกาส (ความเสี่ยงที่พบสามารถนำไปสู่โอกาสและภัยคุกคามหรือไม่?)
- เกิดขึ้นใหม่/มีอยู่เดิม (เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่หรือเป็นความเสี่ยงที่มีอยู่เดิม/ความเสี่ยงในปัจจุบัน?)
- ระดับของความเสี่ยงที่คาดว่าจะหลงเหลืออยู่หลังได้รับการแก้ไข
- วันที่จะพิจารณาทบทวนความเสี่ยงนี้ครั้งต่อไป
- กองหรือพื้นที่และรายละเอียดตำแหน่งของผู้ที่จะรับผิดชอบดูแลความเสี่ยง (รวมถึงเจ้าของความเสี่ยงและผู้จัดการความเสี่ยง) และเจ้าหน้าที่ประสานงาน²⁷
- หากเป็นไปได้ ให้ระบุทรัพยากรและความสามารถที่ต้องการสำหรับแต่ละกลยุทธ์ในการลดผลกระทบ
- ข้อมูลเกี่ยวกับกรณีของความเสี่ยงที่ระบุในกรณีที่เกิดขึ้นจริง ภาษีโดยประมาณที่มีความเสี่ยง (หรือประเมินว่ากรณีสิ้นสุดแล้ว) และเวลาที่ผ่านไปนับตั้งแต่มีการระบุความเสี่ยง ความสมบูรณ์ของข้อมูลขึ้นอยู่กับการใช้ตัวระบุความเสี่ยงเฉพาะอย่างสม่ำเสมอโดยผู้ปฏิบัติงาน

²⁷ เจ้าของความเสี่ยงคือเจ้าหน้าที่อาวุโสที่มีความรับผิดชอบโดยรวมต่อความเสี่ยง ผู้จัดการความเสี่ยงคือพนักงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติการในการบริหาร ความเสี่ยง ผู้จัดการความเสี่ยงอาจเป็นเจ้าของความเสี่ยงด้วย เจ้าหน้าที่ที่ติดต่อกับความเสี่ยงเป็นจุดติดต่อแรก และสามารถเป็นเจ้าของ/ผู้จัดการความเสี่ยงได้

ภาคผนวก 8: คำถามพื้นฐานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการตรวจสอบภาษี

1. มีการระบุความเสี่ยงตั้งแต่เริ่มการตรวจสอบ (ในแบบสอบถามและแผนการตรวจสอบ) ในระหว่างการตรวจสอบหรือไม่?
2. มีความเสี่ยงเพิ่มเติมใดๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการตรวจสอบหรือไม่?
3. ผู้ตรวจสอบบัญชีปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดและขั้นตอนตามระเบียบหรือไม่?
4. มีการตรวจสอบคำชี้แจงและคำอธิบายของผู้เสียภาษีอย่างเพียงพอ คำอธิบายและหลักฐานจากผู้เสียภาษีมีความสมเหตุสมผลหรือไม่?
5. การปรับแก้ไขโดยผู้ตรวจสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นการตกลงร่วมกันระหว่างการตรวจสอบ หรือในรายงานการตรวจสอบอย่างเป็นทางการ มีความถูกต้องในทางเทคนิคหรือไม่?
6. การปรับภาษี เบี้ยปรับ และค่าปรับใดๆ ที่ครบกำหนดมีการคำนวณอย่างถูกต้องหรือไม่?
7. ผู้เสียภาษีได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่จำเป็นต้องมีการเก็บบันทึกหรือด้านอื่นๆ ของการยินยอมปฏิบัติตามภาษีเพื่อให้มั่นใจว่าจะมีการปฏิบัติตามในอนาคตหรือไม่?

ภาคผนวก 9: ข้อเสนอแนะ

หัวข้อ / ระยะเวลา	ระยะสั้น (ภายใน 6 – 12 เดือน)	ระยะกลาง (ภายใน 12 – 24 เดือน)	ระยะยาว (มากกว่า 24 เดือน)
<p>การฝึกอบรมผู้ตรวจสอบบัญชี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กรมสรรพากรควรรวบรวมเอกสารประกอบการฝึกอบรมที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่แต่ละพื้นที่ได้พัฒนาขึ้นมาบรรจุรวมไว้ในโปรแกรมการฝึกอบรมที่ส่วนกลางระดับประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเป็นเจ้าของในระดับพื้นที่และเกิดความมุ่งมั่นในการฝึกอบรมเริ่มจากการที่กรมสรรพากรควรรวบรวมเอกสารประกอบการฝึกอบรมที่มีการริเริ่มและพัฒนาขึ้นจากระดับสำนักงานสรรพากรพื้นที่ 2. โปรแกรมการฝึกอบรมหลักตามสายงานของกรมสรรพากรควรเพิ่มเนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการตรวจสอบแนวปฏิบัติเชิงพาณิชย์ เทคนิคการไตสวน และทักษะที่เกี่ยวข้อง 3. กรมสรรพากรควรตรวจสอบให้มั่นใจว่ากระบวนการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการอยู่นั้น ครอบคลุมถึงการประเมินความต้องการในการฝึกอบรมรายบุคคลของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอด้วย 4. กรมสรรพากรควรพิจารณาตรวจสอบให้มั่นใจว่า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โปรแกรมการฝึกอบรมหลักตามสายงานระดับปฏิบัติการของกรมสรรพากรจะต้องมีการขยายขอบเขตเนื้อหาของการฝึกอบรมเพื่อสร้างพื้นฐานและแนวทางการปฏิบัติในการตรวจสอบที่ดีให้แก่ผู้ตรวจสอบบัญชีใหม่ 2. กรมสรรพากรควรจัดทำเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) สำหรับผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีความละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กรมสรรพากรควรรักษามาตรฐานและปรับปรุงคุณภาพของการฝึกอบรมการตรวจสอบภาษีสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ และคำนึงถึงแนวทางการสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติทางภาษีให้ถูกต้องด้วย

หัวข้อ / ระยะเวลา	ระยะสั้น (ภายใน 6 – 12 เดือน)	ระยะกลาง (ภายใน 12 – 24 เดือน)	ระยะยาว (มากกว่า 24 เดือน)
	<p>กรมสรรพากรเองมีความสามารถในการจัดเก็บภาษีระหว่างประเทศอย่างยั่งยืนจากภายในองค์กร โดยการพึ่งพาผู้ให้บริการภายนอกนั้นจะอยู่บนพื้นฐานของการถ่ายทอดทักษะให้แก่บุคลากรของกรมสรรพากร นอกจากนี้ กรมสรรพากรสามารถใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรมอื่น ๆ ที่ไม่มีค่าใช้จ่ายที่มีอยู่ภายนอกองค์กรอีกด้วย</p>		
<p>ระบบอัตโนมัติในการคำนวณภาษี</p>	<p>1. กรมสรรพากรควรทบทวนระเบียบที่กำหนดให้ผู้ตรวจสอบบัญชี (ของบริษัท) จะต้องลงนามรับรองในแบบคำร้องของผู้เสียภาษีในการขอคืนภาษี เนื่องจากเป็นการบั่นทอนกระบวนการภาษีอัตโนมัติ</p>	<p>1. กรมสรรพากรควรทบทวนการออกแบบแบบฟอร์มเพื่อให้ผู้เสียภาษีที่ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษีสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น และระบุลักษณะการคืนภาษีที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจุดนี้จะเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เสียภาษีกลุ่มเล็ก ๆ เพียงบางส่วนเท่านั้น</p> <p>2. กรมสรรพากรควรจัดให้มีการช่วยเหลือและคำแนะนำที่สอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกันเอาไว้ในแบบฟอร์มออนไลน์ เพื่อที่จะช่วยให้การกรอกแบบฟอร์มง่ายขึ้น</p>	<p>1. กรมสรรพากรควรพิจารณาการนำระบบที่เรียบง่ายมาใช้ เฉพาะสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก</p> <p>2. กรมสรรพากรควรสร้างบรรยากาศเชิงบวกในการจัดหาและนำซอฟต์แวร์ทางบัญชีที่เชื่อถือได้มาใช้ โดยจัดให้มีฟังก์ชันเพิ่มเติมทางภาษีมากขึ้น</p>
<p>กระบวนการตรวจสอบภาษี</p>	<p>1. ศูนย์บริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ (LTO) ควรเป็นหน่วยงานนำร่องในการพัฒนาการขึ้นทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี (Compliance Risk Register)</p>	<p>1. กรมสรรพากรควรขยายผลการขึ้นทะเบียนความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี โดยถอดบทเรียนที่ได้รับจากโครงการนำร่อง โดยศูนย์</p>	<p>1. เนื่องจากธุรกิจขนาดใหญ่ภายใต้ความรับผิดชอบของ LTO จะเป็นผู้เสียภาษีกลุ่มแรกที่จะได้รับผลกระทบ หากมีการนำข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการใช้เอกสาร</p>

หัวข้อ / ระยะเวลา	ระยะสั้น (ภายใน 6 – 12 เดือน)	ระยะกลาง (ภายใน 12 – 24 เดือน)	ระยะยาว (มากกว่า 24 เดือน)
	<p>2. กรมสรรพากรควรพัฒนาการประสานงานร่วมกันกับสำนักงานประกันสังคมในการตรวจสอบบัญชีเงินเดือนผู้ประกันตน</p>	<p>บริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ (LTO)</p> <p>2. กรมสรรพากรควรนำหลักของการบริหารจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติตามภาษี (Compliance Risk Management - CRM) สมัยใหม่มาใช้ในการจัดการความเสี่ยงด้านภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้แนวทางการประเมินผู้เสียภาษีที่มีความเสี่ยงเบื้องต้นที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้นและการคัดกรองข้อมูลผลการปฏิบัติตามภาษี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการคัดกรองผู้เสียภาษีในการตรวจสอบภาษีอย่างต่อเนื่องที่มีอยู่ใน CRM สมัยใหม่</p> <p>3. กรมสรรพากรควรนำแนวทางการจัดการความเสี่ยงที่แตกต่าง (risk differentiated approach) มาใช้ในการบริหารแต่ละผู้เสียภาษี (case management) โดยผู้เสียภาษีที่มีความเสี่ยงสูงควรถูกตรวจสอบบัญชี โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการที่ละขั้นตอนที่เริ่มจากขั้นตอน</p>	<p>ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทย กรมสรรพากรสามารถใช้ออกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในการระบุความเสี่ยงและกิจกรรมในการตรวจสอบความถูกต้อง (verification activity) ของกรมสรรพากร</p>

หัวข้อ / ระยะเวลา	ระยะสั้น (ภายใน 6 – 12 เดือน)	ระยะกลาง (ภายใน 12 – 24 เดือน)	ระยะยาว (มากกว่า 24 เดือน)
		<p>เบื้องต้น เช่น การตรวจ แนะนำ</p> <p>4. กรมสรรพากรจำเป็นต้อง จัดตั้งการควบคุมคุณภาพ งานของผู้ตรวจสอบบัญชีมี ประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถให้ ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร และผู้ตรวจสอบบัญชีนำไป ปฏิบัติได้</p>	

บทที่ 2: ระบบ E-INVOICING สำหรับ SME ของประเทศไทยในปัจจุบัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบ E-INVOICING สำหรับ SME ของประเทศไทยในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานในบทนี้ จัดทำขึ้นภายใต้ข้อตกลงระหว่างสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และธนาคารโลก เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับ “การปฏิรูปเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ” โดยมี Mr. Jaime Frias นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส เป็นหัวหน้าทีม สำหรับรายงานในบทนี้จัดทำโดย Mr. Rajiv Kumar ผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านภาษี และ Mr. Ivan Beltrand ที่ปรึกษา และมีทีมงานสนับสนุนด้านวิชาการ ประกอบด้วย: คุณขวัญพัฒน์ สุทธิธรรมกิจ (เจ้าหน้าที่ประจำธนาคารโลก สำนักงานประเทศไทย) คุณสกุลรัตน์ บวรสันติสุทธิ์ (นักวิเคราะห์) คุณอัญชิฐา รุ่งอุทัย (ที่ปรึกษาการพัฒนาภาคธุรกิจเอกชน) และคุณธนาภัทร์ เรืองศรี (นักเศรษฐศาสตร์) นอกจากนี้ การสนับสนุนด้านการบริหารจัดการโครงการและการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนินการโดย คุณปาริชาติ อัจฉฤกษ์ (ผู้สนับสนุนโครงการ) และคุณปิยธิดา พูนประสิทธิ์ (ผู้สนับสนุนโครงการ) และทีมงานขอขอบคุณข้อเสนอแนะต่างๆ จากสำนักงาน ก.พ.ร.

คำย่อ

API	Application Programming Interface - ส่วนต่อประสานโปรแกรมประยุกต์ (เอพีไอ)
BOT	Bank of Thailand - ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)
B2B	Business to Business - การประกอบธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ประกอบการ
B2G	Business to Government - การประกอบธุรกิจระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐ
EI	Electronic invoicing - ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์
EDI	Electronic Data Interchange แพลตฟอร์มในการแลกเปลี่ยนเอกสารทางธุรกิจระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์
ERP	Enterprise Resource Planning ซอฟต์แวร์และระบบที่ใช้ในการวางแผนจัดการทรัพยากรขององค์กร
ETDA	Electronic Transactions Development Agency สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.)
RD	Revenue Department - กรมสรรพากร
VAT	Value-Added Tax - ภาษีมูลค่าเพิ่ม

หมายเหตุ: ในรายงานนี้ คำว่าใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (e-invoicing) และใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (e-tax invoice) สามารถใช้แทนกันได้

บทสรุปผู้บริหาร

1. ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศแรก ๆ ของโลกที่เริ่มนำการออกเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Invoicing : EI) มาใช้ โดยในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยได้เปิดตัวระบบ 'e-tax invoice & e-receipt' ซึ่งเป็นระบบการออกเอกสารใบกำกับภาษี หรือใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่มาทดแทนระบบเดิมที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ซึ่งการออกเอกสารใบกำกับภาษีหรือใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ครั้งนี้ถูกผนวกรวมกับแผนระดับชาติและยุทธศาสตร์ 'Thailand 4.0' (พ.ศ. 2559) 'วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2037' (พ.ศ. 2561) และ 'แผนพัฒนาภูมิทัศน์ดิจิทัลประเทศไทย' (พ.ศ. 2562) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลไทยในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยไปสู่ยุคดิจิทัลและปลดล็อกความท้าทายทางเศรษฐกิจด้วยการใช้นวัตกรรมเป็นแรงขับเคลื่อน
2. เอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ คือ ใบกำกับภาษีที่เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถอ่าน ออกเอกสาร รับเอกสาร และประมวลผลแบบอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างระบบการเงินและภาษีของผู้ซื้อและผู้ขายได้ จุดเด่นของเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์คือการลดระยะเวลาการประมวลผล รวมถึงการชำระเงินของบัญชีลูกหนี้และการขอคืนภาษี ลดต้นทุนการทำธุรกรรม (เช่น การพิมพ์และการจัดเก็บ) มีประสิทธิภาพมากกว่าการประมวลผลด้วยกระดาษแบบดั้งเดิมร้อยละ 60 ถึงร้อยละ 80 และยังช่วยรัฐบาลรับมือกับการทุจริตทางภาษี ทำให้บริษัทต่าง ๆ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) สามารถอยู่รอดและมีส่วนร่วมในการค้าขายได้สะดวกขึ้น มีความเชื่อมั่นทางการค้ามากขึ้น มีการชำระเงินที่ตรงเวลา และ "แพคตอริง"²⁶ และช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ทันสมัยและเสริมความแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีไทยผ่านการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร ลายเซ็นดิจิทัล และการพัฒนาธุรกิจบริการ
3. ประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาหลายประเทศได้นำเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้แล้ว และอีกหลายประเทศกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการ หลายประเทศในละตินอเมริกา ได้แก่ อาร์เจนตินา ชิลี บราซิล เม็กซิโก และเปรู เป็นประเทศผู้นำระดับโลกในการนำใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ โดยเริ่มต้นในช่วงต้นทศวรรษ 2000 (พ.ศ. 2543) พร้อมกับอีกหลายประเทศในสหภาพยุโรป อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ประเทศในสหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับรัฐบาล (B2G) ในการจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ ประเทศในละตินอเมริกามุ่งให้ความสำคัญกับธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (B2B) และธุรกิจกับผู้บริโภค (B2C) ปัจจุบัน ประเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่มีอัตราการยอมรับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ เกือบร้อยละ 100 ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อทั้งภาคธุรกิจและหน่วยงานด้านภาษี
4. ระบบใหม่ของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่รัฐบาลไทยนำมาใช้ในปี พ.ศ. 2560 มีกลุ่มเป้าหมายคือภาคธุรกิจ SME และผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มรายใหญ่ ซึ่งมีรูปแบบของระบบต่างกัน ระบบ 'e-tax invoice by e-mail' เป็นระบบที่เรียบง่ายสำหรับภาคธุรกิจ SME มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มขนาดกลางและขนาดย่อมคุ้นเคยกับระบบอิเล็กทรอนิกส์และพร้อมที่จะใช้ระบบ 'e-tax invoice and e-receipt' ต่อไปในอนาคต โดยผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มสามารถส่งสำเนาเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (รูปแบบ PDF/A3) ไปยังสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) เพื่อประทับรับรองเวลา ในขณะที่ผู้เสียภาษีรายใหญ่ (มีผลประกอบการต่อปีมากกว่า 30 ล้านบาท) จะมีการใช้ระบบ 'e-tax invoice and e-receipt' ที่มีความเข้มงวดมากกว่า

²⁶ การออกใบกำกับภาษีแพคตอริง - ธุรกิจจะขายใบกำกับภาษีที่ค้างชำระจำนวนเท่าใดก็ได้ให้กับแพคตอริงในราคาต่ำกว่าจำนวนเงินที่ค้างชำระ ในทางกลับกัน ธุรกิจจะได้รับจำนวนเงินส่วนใหญ่ของใบกำกับภาษี - มากถึงร้อยละ 90 - ภายในสองสามวันทำการ แทนที่จะต้องรอตามระยะเวลา 30 - 60 หรือ 90 วัน ตามที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษีแพคตอริงส่วนใหญ่ แพคตอริงจะเป็นผู้รับผิดชอบเรียกเก็บเงินตามใบกำกับภาษี

โดยกำหนดให้ผู้เสียภาษีต้องส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ลงลายมือชื่อดิจิทัลในรูปแบบ 'xml' ตามมาตรฐานไปยังกรมสรรพากร

5. ตลอดระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่มีการเปิดตัวระบบดังกล่าว อัตราการใช้งานของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ยังคงต่ำมากเพียงร้อยละ 0.4 เท่านั้น ระบบนี้ยังไม่สามารถดึงดูดมากเพียงพอสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่หรือ SME เนื่องจากใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ยังเป็นเพียงแค่ทางเลือกหนึ่งเท่านั้น หมายความว่าภาระจะใช้งานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์นั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้เสียภาษี กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ เป็นผู้กำหนดนโยบายทางภาษี และมีสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ให้การสนับสนุนการกำหนดมาตรฐานสำหรับเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ลายเซ็นดิจิทัล และผู้ให้บริการบุคคลที่สามซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้เสียภาษีในการจัดส่งเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากร
6. รายงานฉบับนี้อ้างอิงจากการประเมินสถานะปัจจุบันของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยโดยธนาคารโลก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความช่วยเหลือทางเทคนิคที่มอบให้กับรัฐบาลไทยเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารภาษี รายงานนี้ประกอบด้วยการวิเคราะห์ SWOT²⁹ (Strength, Weaknesses, Opportunities, and Threats) ของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย คำแนะนำเพื่อส่งเสริมการขยายการใช้งานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะสำหรับภาคธุรกิจ SME ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่ามีอุปสรรคหลายประการในการนำใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ โดยรายงานฉบับนี้ได้ระบุและจัดประเภทของอุปสรรคออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านเทคนิค ด้านการเงิน และด้านความรู้ความเข้าใจ

7. ข้อค้นพบหลัก

1. อัตราการใช้งานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ต่ำ มีสาเหตุหลักมาจากการขาดอำนาจทางกฎหมายในการบังคับให้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทุกประเภท (ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดย่อม) ประเทศที่ดำเนินนโยบายใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์บนพื้นฐานความสมัครใจส่วนใหญ่พบว่าจะมีอัตราการใช้งานในระดับต่ำจนกว่าจะถึงเวลาที่มีการบังคับใช้ตามกฎหมาย
2. อัตราการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้เพิ่มขึ้นแม้จะมีแรงจูงใจทางภาษี เช่น การหักค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 200 และการลดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย ในทางตรงกันข้าม ประสบการณ์ในต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการนำใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้นั้นมีความคุ้มค่า และโดยทั่วไปแล้ว ธุรกิจส่วนใหญ่จะสามารถคืนทุนของการลงทุนนำใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ (ต้นทุนฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์) ได้ภายในระยะเวลาไม่ถึงหนึ่งปี
3. การมีระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ใช้งานอยู่สองระบบ โดยระบบหนึ่งอนุญาตให้ผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มออกเอกสารใบกำกับภาษีในรูปแบบ PDF/A3 และอีกระบบหนึ่งกำหนดให้ผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มออกใบกำกับภาษีแบบ XML ระบบแรกพุ่งเป้าไปที่ผู้เสียภาษีย่อยเล็กที่มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 30 ล้านบาท ในขณะที่ระบบหลังพุ่งเป้าไปที่ผู้เสียภาษีที่เหลือ แม้ว่าระบบแรกมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เสียภาษีย่อยเปลี่ยนไปใช้การออกเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ แต่การเริ่มต้นด้วยระบบดังกล่าว ซึ่งเป็นระบบที่ไม่ได้

²⁹ การวิเคราะห์ SWOT คือการวางแผนเชิงกลยุทธ์และเทคนิคการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ใช้เพื่อช่วยให้องค์กรระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันทางธุรกิจหรือการวางแผนโครงการ

อยู่บนพื้นฐานของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์อย่าง "แท้จริง" (เช่น เอกสารใบกำกับภาษีที่ "อ่านด้วยเครื่อง" (machine readable)) ในอนาคต ผู้เสียภาษีจะต้องยกเลิกแนวปฏิบัตินี้และเรียนรู้แนวปฏิบัติใหม่ที่มีพื้นฐานมาจากใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง ซึ่งแนวทางคู่ขนานที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพทั้งกับผู้เสียภาษีและกรมสรรพากร โดยจำเป็นต้องจัดสรรทรัพยากรสำหรับการประมวลผลเอกสารใบกำกับภาษีทั้งในรูปแบบ PDF/A3 และ XML

4. ผู้เสียภาษีที่ลงทะเบียนสำหรับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ สามารถออกใบกำกับภาษีได้ทั้งแบบกระดาษและแบบอิเล็กทรอนิกส์ การที่มีทางเลือกเช่นนี้ทำให้ไม่สามารถรับประกันได้ว่าผู้เสียภาษีจะเปลี่ยนไปใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มรูปแบบและเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ กรมสรรพากรยังจะไม่ได้รับข้อมูลในเอกสารใบกำกับภาษีทั้งหมดของผู้เสียภาษีดังกล่าว (บางส่วนเป็นกระดาษ บางส่วนเป็นอิเล็กทรอนิกส์) ซึ่งทำให้กรมสรรพากรมีข้อจำกัดในการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อลดต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือการประเมินความเสี่ยง
5. ผู้เสียภาษีได้รับอนุญาตให้ส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดจากเดือนที่ออกใบกำกับภาษี ทำให้เกิดความล่าช้าระหว่างการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และการได้รับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์โดยกรมสรรพากรเป็นอย่างมาก กรมสรรพากรไม่สามารถควบคุมจำนวนและเนื้อหาของเอกสารใบกำกับภาษีที่ผู้เสียภาษีออกมา ตลอดจนรูปแบบใบกำกับภาษี อีกทั้ง ผู้รับเอกสารใบกำกับภาษีไม่จำเป็นต้องรับทราบหรือรับรองใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ต่อกรมสรรพากร ทั้งที่เอกสารใบกำกับภาษีถือเป็นพื้นฐานในการขอเครดิตภาษีซื้อ ดังนั้น จึงไม่สามารถระบุได้ว่าเอกสารใบกำกับภาษีนั้น ถูกต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กรมสรรพากรกำหนดหรือไม่
6. เนื่องจากมีอัตราการการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ต่ำ ทำให้ตัวเลือกทางเทคนิคเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่พร้อมใช้งานจึงมีค่อนข้างจำกัด เนื่องจากไม่มีตัวเลือกที่มีประสิทธิภาพและต้นทุนต่ำ เช่น เว็บท่า³⁰ (Web Portal) โปรแกรมยูทิลิตี้ออนไลน์ และแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ แบบไม่เสียค่าใช้จ่ายให้บริการ ทำให้ผู้เสียภาษีย่อยที่ไม่มีระบบ Enterprise Resource Planning (ERP) หรือซอฟต์แวร์ที่คล้ายกัน จะต้องใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอก (Service Provider: SP) ในการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ เกิดเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ
7. แม้ว่าปัจจุบันจะมีผู้ให้บริการภายนอก (SP) จำนวน 20 ราย ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ. หรือ ETDA) แล้ว แต่การแข่งขันด้านการให้บริการที่จะสามารถช่วยลดต้นทุนได้ก็ยังไม่เกิดขึ้น โดยส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวอยู่ในผู้ให้บริการเพียงไม่กี่ราย ซึ่งมีลักษณะการให้บริการที่แตกต่างกันไป ตั้งแต่การรวมใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์เข้ากับ ERP ของผู้เสียภาษี ไปจนถึงการแปลงเอกสารใบกำกับภาษีที่เป็นกระดาษให้เป็นใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การขยายการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์จะมีศักยภาพอย่างมากในการช่วยลดต้นทุนในการใช้บริการผู้ให้บริการภายนอก (SP)
8. แม้ว่าช่องทางในการจัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากรจะมีถึงสามช่องทาง ได้แก่ Host-to-Host (ผู้เสียภาษีส่งข้อมูลโดยตรงมายังเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของกรมสรรพากร) ผู้เสียภาษีส่งข้อมูลผ่านผู้ให้บริการ และผู้เสียภาษีอัปโหลดข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งปัจจุบันร้อยละ 80 ของผู้เสียภาษีส่งข้อมูลใบกำกับ

³⁰ เว็บท่า (Web Portal) หมายถึง ระบบการจัดการเนื้อหาของเว็บไซต์ เพื่อให้เว็บไซต์นั้นๆ เป็นศูนย์กลางเพื่อรวบรวมลิงก์เว็บไซต์ หรือเนื้อหา หรือบทความต่างๆ โดยมีการจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อให้ดูง่าย และสะดวกในการเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาษีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านผู้ให้บริการ ดังนั้น กรมสรรพากรจึงควรตรวจสอบสาเหตุและอุปสรรคที่ผู้เสียภาษีต้องเผชิญในการใช้ช่องทางจัดส่งอื่น และจัดการกับอุปสรรคดังกล่าวโดยมีการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มส่วนใหญ่เป็น SME และไม่คอยตระหนักถึงใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และประโยชน์มากนัก โดย SME อาจไม่เปิดรับต่อการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์วันแต่จะเห็นคุณค่าจากการประหยัดต้นทุนทางการเงินอย่างแท้จริง กรมสรรพากรจึงจำเป็นต้องสื่อสารให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ จากกระบวนการทางธุรกิจที่มีประสิทธิภาพได้จนถึงต้นทุนการปฏิบัติตามภาษีที่ลดลง
10. ผู้เสียภาษียังมีความเข้าใจที่ผิดว่าการเปลี่ยนไปใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ อาจนำไปสู่ผลกระทบทางลบที่จะตามมา เช่น การตรวจสอบภาษี บทลงโทษสำหรับความผิดพลาด หรือภาระภาษีที่สูงขึ้น โดยผู้เสียภาษีกลัวที่จะให้ข้อมูลมากเกินไปกับกรมสรรพากร ความหวาดระแวงดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นในกลุ่มผู้เสียภาษีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงภาษี
11. ประเทศส่วนใหญ่เริ่มดำเนินการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากกลุ่มผู้เสียภาษีรายใหญ่ก่อน แล้วจึงตามมาด้วยกลุ่มผู้เสียภาษีขนาดกลาง ทั้งนี้ กลุ่มผู้เสียภาษีย่อยจะถูกดำเนินการในช่วงสุดท้ายของการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากข้อจำกัดเฉพาะต่าง ๆ และการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของธุรกิจขนาดใหญ่จะสร้างแรงกดดันต่อธุรกิจ SMEs ภายใต้วงโซ่อุปทานของพวกเขา ซึ่งกรมสรรพากรสามารถใช้ประโยชน์ในการขยายความครอบคลุมการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ตลาดการให้บริการด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้ราคาค่าบริการที่ส่งเสริมการแข่งขัน (competitive price) สร้างแรงจูงใจให้ SME หันมาใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้มีการเริ่มดำเนินการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์พร้อมกันสำหรับธุรกิจทุกขนาด โดยทั้งผู้เสียภาษีและกรมสรรพากรเองก็ยังไม่ได้เตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและการฝึกอบรมที่จำเป็นอย่างเพียงพอ

8. ข้อเสนอแนะหลัก

ระยะสั้น (1-2 ปี)

- (i) ควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน นำโดยกลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากร พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากกองวิชาการแผนภาษี กองบริหารการเสียภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ และกองเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดตั้งคณะทำงานในลักษณะนี้จะช่วยให้กลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากรมีมุมมองครบถ้วน รอบด้าน แบบองค์รวม ทั้งประเด็นด้านนโยบายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ กลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการกำหนดกรอบเวลาที่ชัดเจน
- (ii) กรมสรรพากรควรลงทุนในการสร้างระบบและกระบวนการที่ช่วยให้สามารถติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมธุรกรรมแบบทันที (real-time) ตามข้อมูลเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับจากผู้เสียภาษี โดยใช้การเรียนรู้ของเครื่องคอมพิวเตอร์ (machine learning) ขั้นสูงและเทคนิคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI)
- (iii) ควรรวมระบบ 'e-tax invoice by e-mail' และ ระบบ 'e-tax invoice & e-receipt' เข้าด้วยกันให้เป็นระบบเดียว โดยให้คงระบบ 'e-tax invoice & e-receipt' ไว้และยกเลิกทางเลือกในการส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ PDF วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เสียภาษีระบุและปฏิบัติตามการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ระบบเดียว นอกจากนี้ ยังช่วยให้มั่นใจได้ว่าธุรกิจทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนสำหรับการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ไม่

ว่าจะมีขนาดเท่าใด ก็จะมีมาตรฐานและข้อบังคับเดียวกัน สำหรับการสร้างและการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการจัดส่งข้อมูลไปยังกรมสรรพากร โดยโครงสร้างของระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ควรมีคุณสมบัติพื้นฐานดังต่อไปนี้

- ก. ผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรสร้างและส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ให้กับกรมสรรพากรทันทีหลังจากออกใบกำกับภาษีตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ. หรือ ETDA) กรมสรรพากรควรตรวจสอบความถูกต้องของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ตามเวลาจริง และใส่หมายเลขเฉพาะ (เช่น หมายเลขอ้างอิงเอกสารใบกำกับภาษี) พร้อมกับประทับเวลาบนใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ตรวจสอบแล้ว
 - ข. ผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรได้รับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้องพร้อมหมายเลขเฉพาะของ กรมสรรพากรตามเวลาจริงหรือทันที
 - ค. มาตรฐานเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการส่งต่อให้กับกรมสรรพากรควรเป็น XML
 - ง. กำหนดให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์จะมีความถูกต้องตามกฎหมายก็ต่อเมื่อกรมสรรพากรมีการตรวจสอบล่วงหน้า และมีหมายเลขอ้างอิงเฉพาะที่กำหนดโดยกรมสรรพากร และอนุญาตให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านการตรวจสอบล่วงหน้าเท่านั้นที่สามารถขอเครดิตภาษีซื้อได้
 - จ. เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับของประเทศไทย มาตรฐานของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นไปตามมาตรฐาน PEPPOL³¹ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นที่ยอมรับทั่วโลก โดยมีการนำไปใช้ในหลายประเทศ เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา แคนาดา สิงคโปร์ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เม็กซิโก และอินเดีย
 - ฉ. ผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (หรือผู้ขาย) ควรให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านการตรวจสอบล่วงหน้าจากกรมสรรพากรแก่ผู้รับเอกสารใบกำกับภาษี (หรือผู้ซื้อ) เท่านั้น อย่างไรก็ตาม รูปแบบของเอกสารใบกำกับภาษีที่จะใช้ร่วมกันกับผู้ซื้อไม่ว่าจะเป็น PDF หรือ XML สามารถเป็นไปตามข้อตกลงกับผู้ซื้อได้ เช่น หากผู้ซื้อไม่สามารถรับเอกสารใบกำกับภาษีในรูปแบบ XML ได้ ผู้ขายก็สามารถให้เอกสารใบกำกับภาษีในรูปแบบ PDF ได้
 - ช. ใช้ใบรับรอง (certification of authority) ที่เรียกว่า ยากว่า (Class 3) โดยไม่จำเป็นต้องใช้โทเค็น (token) ซึ่งสามารถติดตั้งในคอมพิวเตอร์หรือเซิร์ฟเวอร์ มีขั้นตอนและกระบวนการลงนามในเอกสารที่ง่าย ซึ่งใบรับรองเหล่านี้จะมีราคาถูกกว่าใบรับรองที่ต้องใช้โทเค็น
- (iv) ควรมีวิธีการขยายการใช้งานเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้ อัตราการนำไปใช้ใกล้เคียงร้อยละ 100 ภายใน 5 - 10 ปี ข้างหน้า การกำหนดเป้าหมายระยะเวลาสามารถปรับลดลงได้ตามความสำเร็จของการดำเนินการในระยะก่อนหน้าและความพร้อมของผู้เสียภาษี
- (v) ระยะที่ 1 ของการเปิดตัวในระยะสั้น ควรกำหนดให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์เป็นมาตรการบังคับสำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มรายใหญ่ และกำหนดให้การใช้เอกสารใบกำกับภาษีแบบกระดาษเป็น

³¹ Pan-European Public Procurement On-Line (PEPPOL) เป็นมาตรฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนเอกสารทางธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ด้วย

กรณีข้อยกเว้นแทนที่จะเป็นกรณีบรรทัดฐาน โดยข้อยกเว้นอาจกำหนดไว้ในกฎหมายตามความยากลำบากหรือข้อจำกัดที่แท้จริง ซึ่งมีการระบุในระหว่างการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เสียภาษีรายใหญ่ ขั้นตอนมีดังนี้:

- ก. ประกาศเจตนารมณ์ที่จะให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มีผลบังคับใช้สำหรับผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มรายใหญ่ ที่มีผลประกอบการต่อปีมากกว่า 10,000 ล้านบาทในอนาคต (ควรเป็นช่วงต้นปี พ.ศ. 2567)
 - ข. ออกแบบและเปิดตัวโครงการนำร่องก่อนเข้าสู่ขั้นตอนภาคบังคับสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อทดสอบปรับใช้ และปรับปรุงช่องทางการจัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสามช่องทาง ได้แก่ Host-to-Host ผ่านผู้ให้บริการ และอัปโหลดข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ โดยการออกแบบโครงการนำร่องจะกล่าวถึงในรายงานต่อไป
- (vi) ประกาศเจตนารมณ์ที่จะครอบคลุมธุรกิจที่มีผลประกอบการมากกว่า 1,000 ล้านบาทในระยะที่ 2 (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 1.5 – 2 ปีต่อมาหลังจากปี พ.ศ. 2568) ในขั้นเริ่มต้นของระยะที่ 2 จำนวนผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่อยู่ในระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ใหม่นี้จะเพิ่มขึ้นจาก 603 ราย เป็น 5,638 รายโดยประมาณ อย่างไรก็ตาม คาดว่ามาตรฐานและช่องทางการจัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์จะเข้าที่จากในระยะที่ 1 ก่อนเข้าสู่ระยะที่ 2 ของการดำเนินการ
- (vii) การบังคับใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในธุรกิจ SMEs ควรดำเนินการในขั้นต่อไป ในลักษณะที่มีการกำหนดกรอบเวลา (เช่น 6 - 10 ปี) สิ่งนี้จะไม่เพียงแต่จะช่วยให้ SMEs มีเวลาเตรียมการที่เพียงพอ แต่ยังช่วยให้กรมสรรพากรและ ETDA มีเวลาในการพัฒนาศักยภาพในการออกเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพและต้นทุนต่ำ เช่น เว็บไซต์แบบไม่มีค่าใช้จ่าย (Free Web Portal) และโปรแกรมยูทิลิตี้ออนไลน์
- (viii) เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของรัฐบาลไทยในการเป็นสังคมไร้เงินสดในอนาคต ควรมีการพิจารณาการใช้บทบัญญัติทางกฎหมายที่ไม่จูงใจให้ธุรกิจชำระเงินด้วยเงินสด เช่น ไม่อนุญาตให้มีการหักลดหย่อนเงินที่ชำระเป็นเงินสดหรือเทียบเท่าเงินสด (หรือโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่ช่องทางธนาคาร) เกินเกณฑ์ 10,000 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ
- (ix) ใช้นโยบาย API³² แบบเปิดเพื่อให้นักพัฒนาซอฟต์แวร์และผู้ให้บริการทดสอบแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ภายใต้เงื่อนไขการทดสอบ สิ่งนี้จะช่วยสร้างตลาดการแข่งขันสำหรับผู้ให้บริการและผู้พัฒนาแอปพลิเคชัน และลดต้นทุนของบริการและแอปพลิเคชัน

ระยะกลาง (3-5 ปี)

- (x) หลังจากความสำเร็จของการดำเนินการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในระยะที่ 1 ให้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะครอบคลุมธุรกิจที่มีผลประกอบการมากกว่า 200 ล้านบาท เป็นเป้าหมายระยะที่ 3 (ควรเป็น 3 ปีต่อมาหลังจากปี พ.ศ. 2568) เมื่อเริ่มต้นระยะที่ 3 จำนวนผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่อยู่ในโครงการใหม่นี้จะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 21,516 ราย โดยในช่วงต้นระยะที่ 3 ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มรายใหญ่ทั้งหมดจะเข้าร่วมในการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์อย่างสมบูรณ์ และมีเวลาเพียงพอสำหรับกรมสรรพากรและ ETDA เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการกับปริมาณเอกสารใบกำกับภาษีที่ประมาณการไว้ในระยะที่ 3

³² API ย่อมาจาก “Application Program Interface” คือกลไกที่ช่วยให้ส่วนประกอบซอฟต์แวร์สองส่วนสามารถสื่อสารกันได้โดยใช้ชุดคำสั่งที่กำหนดและโปรโตคอล

- (xi) เตรียมพร้อมสำหรับระยะที่ 4 เมื่อผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทุกรายที่มีผลประกอบการมากกว่า 20 ล้านบาทจะถูกบังคับใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 4 - 5 ปีหลังจากนั้น) เริ่มต้นระยะที่ 4 จำนวนผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์นี้จะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 100,000 ราย ซึ่งจะรวมถึงธุรกิจต่าง ๆ จาก SME
- (xii) พัฒนาและเปิดช่องทางเลือกที่สะดวกสำหรับธุรกิจ SME เพื่อสร้างเอกสารใบกำกับภาษีและส่งมอบให้กับกรมสรรพากร เช่น
- ก. เว็บไซต์ (Web Portal) ซึ่งผู้เสียภาษีสามารถสร้างบัญชีกับกรมสรรพากร และออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยพอร์ทัลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เสียภาษีที่ไม่มี ERP หรือซอฟต์แวร์ที่คล้ายกัน
 - ข. โซลูชันซอฟต์แวร์บนโทรศัพท์มือถือที่ช่วยให้ SME สามารถสร้างใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชันในมือถือ ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากการใช้อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือในระดับสูงของประเทศไทย
 - ค. ยูทิลิตี้ที่ใช้ Excel แบบออฟไลน์สำหรับการสร้างเอกสารใบกำกับภาษีรวมถึงเอกสารใบกำกับภาษีจำนวนมาก

ระยะยาว (6-10 ปี)

- (xiii) เปิดตัวใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ระยะต่อไป โดยค่อย ๆ ขยายขอบเขตจนครอบคลุมผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมด รวมถึงธุรกิจทั้งหมดใน SME โดยคาดว่าในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า SME จะมีเวลาเพียงพอสำหรับการเตรียมตัวก่อนเข้าร่วมโครงการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และคาดว่าตลาดการให้บริการจะเติบโตเพียงพอ และต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบจะลดลงอย่างมาก
- (xiv) จากความสำเร็จของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (B2B) ไปสู่การเตรียมพร้อมสำหรับการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค (B2C) คาดว่าในขั้นตอนนี้ กรมสรรพากรและ ETDA จะเตรียมพร้อมและสามารถรับมือกับปริมาณเอกสารใบกำกับภาษีจำนวนมากได้ อีกทั้ง ได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญจากธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (B2B) ที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับกลุ่มธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค (B2C)

บทนำ

1.1 ธนาคารโลกได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่รัฐบาลไทยในการขยายการออกไปยังพื้นที่อิเล็กทรอนิกส์ให้กับกลุ่มธุรกิจ SME โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารภาษี ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติตามทางภาษีโดยสมัครใจและทำให้เกิดบรรยากาศการลงทุนที่เอื้อต่อการพัฒนาและการเติบโตของ SME

1.2 รายงานในบทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความคิดเห็นจากการประเมินสถานะปัจจุบันของการออกไปยังพื้นที่อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย โดยพิจารณาจากข้อมูลและหลักฐานที่รวบรวมจากการหารือ สัมภาษณ์ รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากกรมสรรพากรและ สพธอ. (ETDA) ทั้งนี้ ทีมงานได้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมนโยบายการออกไปยังพื้นที่อิเล็กทรอนิกส์และกรอบแนวทางการดำเนินงานไว้ในช่วงท้ายของรายงานบทนี้

เหตุใดใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จึงมีความสำคัญ?

2.1 การแปลงกระบวนการทางธุรกิจไปสู่ยุคดิจิทัล เช่น การออกใบแจ้งหนี้ถือเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรโดยการเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพ การออกใบแจ้งหนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการค้าระหว่างธุรกิจและเป็นหนึ่งในหลายขั้นตอนที่ประกอบกันเป็นห่วงโซ่อุปทานทางกายภาพ ทางการเงิน และการหมุนเวียนของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ใบแจ้งหนี้เป็นเอกสารสำคัญซึ่งการแปลงเป็นดิจิทัลช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย รวมถึงก่อให้เกิดประโยชน์อื่นๆ อีกมากมายตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยสามารถนำไปใช้กับทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน โดยในส่วนของภาครัฐจะสามารถช่วยลดแรงกดดันด้านการคลังและส่งเสริมประสิทธิภาพทั้งระบบเศรษฐกิจอีกด้วย (Salmony, 2010)

2.2 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นแนวปฏิบัติทั่วไปของ B2B และเป็นส่วนหนึ่งของธุรกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (EDI)³³ มาหลายปีแล้ว ในอดีตจุดอ่อนหลักในการนำ EDI มาใช้ก็คือต้นทุน ซึ่งในช่วงแรก ๆ EDI มีราคาค่อนข้างแพงและใช้ทรัพยากรมากในการดำเนินการ มีแต่องค์กรขนาดใหญ่เท่านั้นที่สามารถลงทุนในเทคโนโลยีและกำหนดให้มีการใช้งานในกลุ่มคู่ค้า นอกจากนี้ ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มักจะอยู่ในรูปแบบเฉพาะสำหรับองค์กรขนาดใหญ่ ปัจจัยต่างๆ เช่น การนำ EDI มาใช้อย่างแพร่หลาย การเติบโตของอินเทอร์เน็ต และตัวเลือกต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีอยู่ในขณะนี้ ทำให้การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์กลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้สำหรับทุกคน ตั้งแต่องค์กรขนาดเล็กที่สุดไปจนถึงขนาดกลางและขนาดใหญ่ อินเทอร์เน็ตได้เอื้อให้มีการสร้างแบบฟอร์มบนเว็บและการออกใบแจ้งหนี้ทางเว็บเพื่อที่สามารถป้อนข้อมูลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ทางออนไลน์ได้

2.3 การผลักดันใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ครั้งใหญ่ที่สุดมาจากรัฐบาลทั่วโลก รัฐบาลต่างตระหนักถึงประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์นำมาผ่านประสิทธิภาพและผลผลิตที่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับผลประโยชน์ที่ตามมาในรูปแบบของการปรับปรุงการปฏิบัติตามภาษีมูลค่าเพิ่ม การปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ลดลงและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และระดับพิธีการที่สูงขึ้นในระบบเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงผลักดันการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ผ่านการปฏิรูปกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และโครงสร้างที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล โดยได้มีการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้แล้วมากกว่า 50 ประเทศทั่วโลก ซึ่งรวมถึงประเทศในสหภาพยุโรป (EU) และอีกหลายประเทศในละตินอเมริกาและภูมิภาคแคริบเบียน (Barreix, 2018) ประเทศอื่นๆ อีกหลายแห่ง เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และอียิปต์ ได้นำนโยบายใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา และขณะนี้กำลังอยู่ในขั้นตอนของการขยายขอบเขตการนำไปใช้แบบค่อยเป็นค่อยไป ในประเทศต่างๆ ในยุโรป ภาครัฐเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยทำให้ธุรกรรมภาครัฐเป็นดิจิทัลและบังคับให้การออกใบแจ้งหนี้ B2G³⁴ เป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ นำไปสู่การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์อย่างกว้างขวางในธุรกิจขนาดต่างๆ ภาคอุตสาหกรรมต่างๆ และในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ต่างๆ รัฐบาลยังมีบทบาทสำคัญในการควบคุมและทำให้มาตรฐานการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สอดคล้องกันด้วย

2.4 การที่เศรษฐกิจดิจิทัลเติบโตอย่างรวดเร็วและการบริหารภาษีที่ขับเคลื่อนโดยแนวคิดของเศรษฐกิจแบบเรียลไทม์ (real-time) และการปฏิบัติตามภาษีแบบเรียลไทม์ การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นเพียงแค่ส่วนปลายของภูเขาน้ำแข็งเท่านั้น รัฐบาลทั่วโลกกำลังได้รับประโยชน์มหาศาลจากการบังคับออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ และระยะเวลาระหว่างการทำธุรกรรมกับการนำส่งภาษีลดลงจากการปฏิบัติตามภาษีแบบเรียลไทม์ ทำให้การพัฒนาด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางดิจิทัล

³³ การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic data interchange - EDI) คือการแลกเปลี่ยนเอกสารและข้อมูลทางธุรกิจระหว่างคอมพิวเตอร์กับคอมพิวเตอร์ โดยพื้นฐานแล้ว EDI เป็นวิธีการ เป็นชุดของแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด มาตรฐาน กระบวนการ และเทคโนโลยีที่ช่วยให้การไหลเวียนของข้อมูลระหว่างธุรกิจต่างๆ เป็นไปอย่างเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจต่างๆ ภายในห่วงโซ่อุปทานเดียว

³⁴ B2G หมายถึงการทำธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับรัฐบาล

จึงไม่น่าจะหยุดอยู่ที่การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ขั้นตอนต่อไปสำหรับหน่วยงานด้านภาษีคือการขยายการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลให้ครอบคลุมเอกสารการปฏิบัติตามข้อกำหนดอื่นๆ เช่น การคืนภาษี งบการเงินที่ได้รับการตรวจสอบ ใบเรียกเก็บเงินการขนส่ง และรายงานการตรวจสอบ การทำให้การปฏิบัติตามมาตรฐานภาษีเป็นแบบดิจิทัล หรือที่เรียกว่าการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีเป้าหมายเพื่อทำให้กระบวนการงาน (work-flow) การปฏิบัติตามกฎระเบียบทั้งหมดเป็นแบบดิจิทัลและเรียลไทม์ เอกสารทุกฉบับสามารถกลายเป็นดิจิทัลและแลกเปลี่ยนทางอิเล็กทรอนิกส์แบบเรียลไทม์กับรัฐบาลหรือธุรกิจได้ ตัวอย่างเช่น หลายประเทศ เช่น โรมานีเย เปรู บราซิล และอินเดีย ได้นำระบบ e-Transport ที่รายงานความเคลื่อนไหวทางกายภาพของสินค้าในประเทศ ช่วยในการแนะนำการรายงานดิจิทัลภายในหน่วยงานศุลกากรและโลจิสติกส์

2.5 ที่ผ่านมา การออกใบแจ้งหนี้เป็นกระบวนการที่ต้องใช้กระดาษจำนวนมาก ใช้คนจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะเกิดข้อผิดพลาดจากมนุษย์ ส่งผลให้ต้นทุนและวงจรการประมวลผลสำหรับบริษัทต่างๆ ใช้เวลาเพิ่มขึ้น กระบวนการออกใบแจ้งหนี้แบบดิจิทัลช่วยลดต้นทุนการทำธุรกรรมและเพิ่มความแม่นยำและความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังให้ประโยชน์แก่ธุรกิจในการโต้ตอบกับรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติตามภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามที่สรุปไว้ในภาพที่ 1 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มีประโยชน์มากมายต่อภาคธุรกิจ รัฐบาล และเศรษฐกิจ สำหรับภาคธุรกิจ ผลประโยชน์ทางการเงินที่แท้จริงเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมข้ามพรมแดนเนื่องจากธุรกิจสามารถใช้เครือข่ายระหว่างประเทศเพื่อส่งใบแจ้งหนี้ไปต่างประเทศได้ แทนที่กระบวนการที่ใช้กระดาษที่ยุงยาก ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ให้ประโยชน์หลายประการแก่บริษัทและหน่วยงานด้านภาษี เช่น ค่าใช้จ่ายในการบริหารและการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ลดลง การรวมระบบการเรียกเก็บเงินและการชำระเงินที่ดีขึ้น และการปรับปรุงความถูกต้องและความปลอดภัยของข้อมูล สำหรับการบริหารภาษีที่เกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังให้ข้อมูลตามเวลาจริงที่สามารถใช้เพื่อเสริมความแข็งแกร่งและทำให้การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดเป็นแบบอัตโนมัติ (Bellon M. C.-N., 2022) ยิ่งไปกว่านั้น การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามภาษีมูลค่าเพิ่มเนื่องจากการรอกการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มล่วงหน้าแบบอัตโนมัติตามข้อมูลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ และลดการตรวจสอบภาษีเนื่องจากการควบคุมการทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง (CTC)³⁵ นอกจากนี้ยังช่วยลดช่องว่างในการปฏิบัติตามกฎระเบียบในการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งส่งผลให้ระบบภาษีมีความเสมอภาคและยุติธรรมมากขึ้น

³⁵ ดูก่อนที่ 5 สำหรับคำอธิบายที่สมบูรณ์ของ Continuous Transaction Controls (CTC) ภายใต้รูปแบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1:ประโยชน์ของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อภาคธุรกิจ รัฐบาล และเศรษฐกิจ



ทำไมประเทศไทยจึงควรให้ความสนใจกับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์?

ประเทศไทยต้องการเป็นผู้นำดิจิทัลระดับโลกในอีก 20 ปีข้างหน้า

3.1 การเปิดตัว 'Thailand 4.0' ในปี พ.ศ. 2559 'วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580' ในปี พ.ศ. 2561 และ 'แผนพัฒนาภูมิทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทย' ในปี พ.ศ. 2562 ล้วนตอกย้ำความมุ่งมั่นของรัฐบาลไทยต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจไทยสู่ระบบดิจิทัลและปลดล็อกประเทศจากความท้าทายทางเศรษฐกิจหลายประการ ได้แก่ “กีดกันรายได้ปานกลาง” “กีดกันความไม่เท่าเทียม” และ “กีดกันความไม่สมดุล” โดยกลายเป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580 คาดการณ์ว่าประเทศไทยจะกลายเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี พ.ศ. 2580 ตามยุทธศาสตร์ที่รวมถึงความคิดริเริ่มจากบนลงล่างที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาคน เพื่อเปลี่ยนประเทศไทยให้เป็นประเทศที่สามารถแข่งขันกับเศรษฐกิจที่มั่งคั่งและมีความรู้มากขึ้น

ภาพที่ 2: วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580



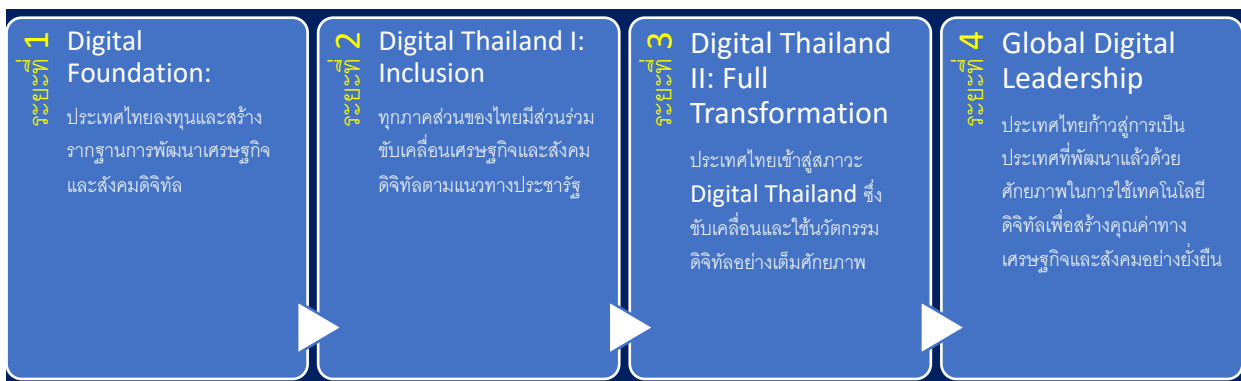
3.2 เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ในการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในปี พ.ศ. 2580 Thailand 4.0 ได้ระบุอุตสาหกรรม S-curve³⁶ หลายแห่งเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการเติบโตสูงของเศรษฐกิจไทย “ไทยแลนด์ 4.0” ต่อยอดแนวคิด “อุตสาหกรรม 4.0” ที่มุ่งเปลี่ยนประเทศสู่อุตสาหกรรมเชิงนวัตกรรมและมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นสาขาต่าง ๆ เช่น ระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และดิจิทัล อุตสาหกรรม S-curve กำลังได้รับการส่งเสริมภายใต้แผนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ซึ่งเหนือสิ่งอื่นใด ให้ความสำคัญกับการ

³⁶ รัฐบาลไทยใช้ความพยายามอย่างมากในการสนับสนุนอุตสาหกรรมหลักในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นกลไกขับเคลื่อนการเติบโตแบบดั้งเดิมของเศรษฐกิจไทย และถูกกำหนดให้เป็น “S-Curve” แรก แม้ว่าการดำเนินนโยบายจะประสบผลสำเร็จค่อนข้างดี แต่ประเทศไทยยังคงอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ในขณะที่เดียวกัน อุตสาหกรรม S-Curve เหล่านี้ก็เติบโตเต็มที่ ประเทศไทยต้องหากอุตสาหกรรมใหม่ที่มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นกลไกขับเคลื่อนการเติบโตใหม่ มาถึงช่วงปัจจุบันของวิวัฒนาการอุตสาหกรรมของประเทศไทยที่เรียกว่า New S-Curve และก้าวผ่านความท้าทายที่ไม่หยุดนิ่งไปยังภาคธุรกิจ (Wisanut Banmairuroy, 2022).

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและทำให้บริการภาครัฐเข้าถึงได้มากขึ้นผ่านการริเริ่มของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากอุตสาหกรรม S-curve ทั้งหมดขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี การพัฒนาจึงต้องดำเนินไปพร้อมกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลในประเทศไทย

3.3 ประเทศไทยเพิ่งเข้าสู่ระยะที่ 3 ของแผนพัฒนาภูมิทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทย ซึ่งมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ (Tortermvasana, 2022) ส่งเสริม Thailand 4.0 โดยกำหนดเป้าหมายสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลใน 4 ระยะ และคาดหวังว่าประเทศไทยจะเป็นผู้นำด้านดิจิทัลระดับโลกในอีก 20 ปีข้างหน้า

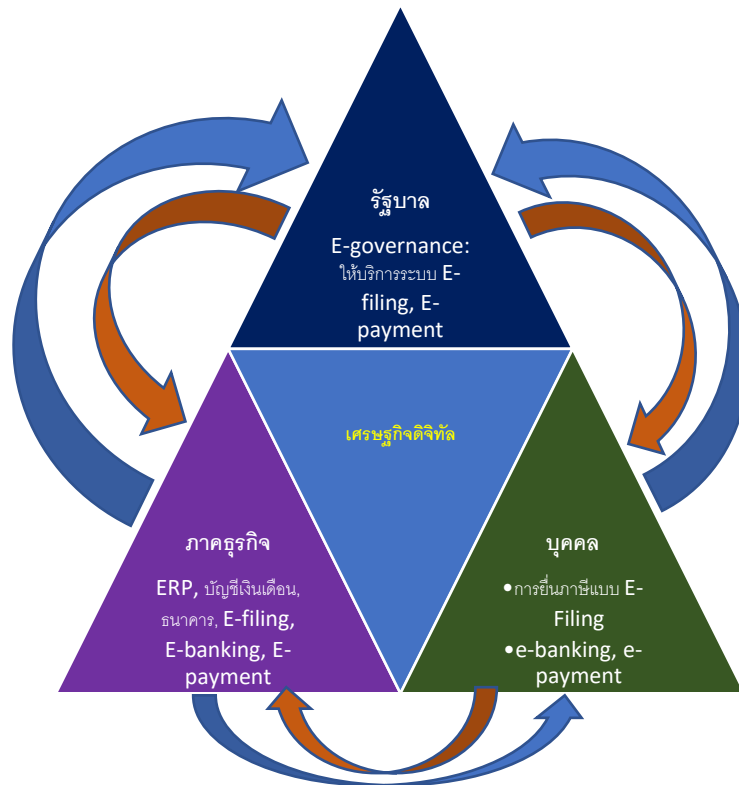
ภาพที่ 3: แผนพัฒนาภูมิทัศน์ดิจิทัลของไทย



ที่มา: นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

3.4 จากความมุ่งมั่นของรัฐบาลไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลซึ่งนำประเทศไทยไปสู่การเป็นผู้นำด้านดิจิทัลระดับโลก ทำให้ทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจรวมถึงภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องทำให้ธุรกรรมต่างๆ เป็นดิจิทัล ดังนั้น หากเป็นไปได้ กระบวนการทางกายภาพหรือธุรกรรมที่ใช้กระดาษก็ควรทำให้เป็นระบบอัตโนมัติและดิจิทัลทั้งภายในองค์กรและระหว่างองค์กรกับรัฐบาล หรือระหว่างภาคธุรกิจและบุคคล การยื่นแบบแสดงรายการภาษีแบบอิเล็กทรอนิกส์ การชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ การธนาคารแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการออกใบแจ้งหนี้แบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่สำคัญสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัล

ภาพที่ 4: องค์ประกอบของเศรษฐกิจดิจิทัล



3.5 ในการดำเนินการตามแผน EEC นั้น ลักษณะและขนาดของธุรกิจในประเทศไทยจะเปลี่ยนไปพร้อมกับการเติบโตของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ และดิจิทัล ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่รัฐบาลไทยจะอำนวยความสะดวกในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้ออำนวย ซึ่งสนับสนุนให้ธุรกิจนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงานของตนเอง เช่นเดียวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และรัฐบาล นอกจากนี้ รัฐบาลยังต้องเปลี่ยนระบบและกระบวนการของตนเองให้เป็นดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามและมอบประสบการณ์ที่ไม่ยุ่งยากแก่ภาครัฐกิจและผู้เสียภาษี

ประเทศไทยต้องการเป็นสังคมไร้เงินสด

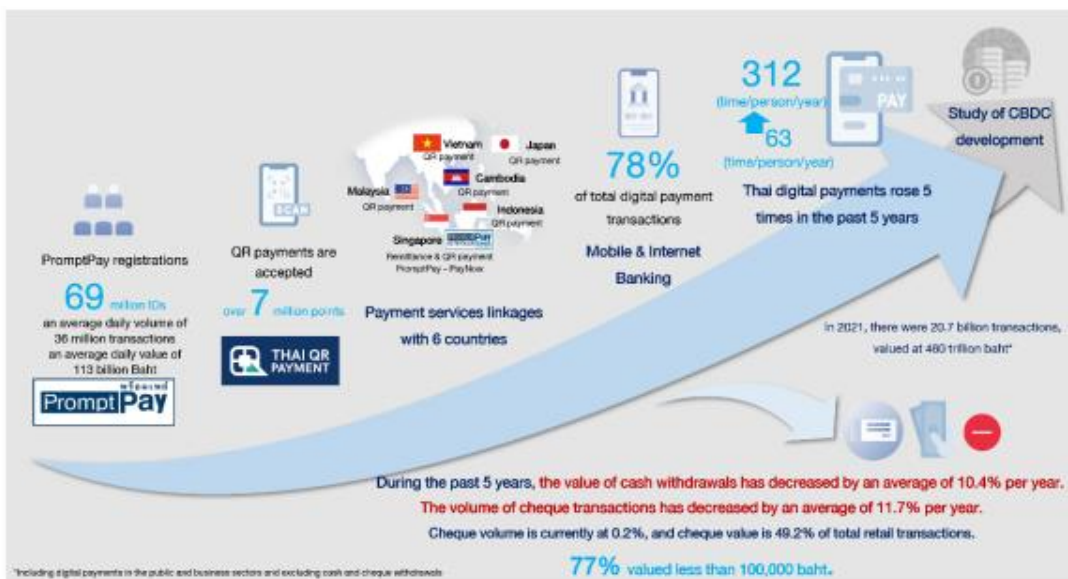
3.6 ประเทศไทยมีเศรษฐกิจนอกระบบขนาดใหญ่และธุรกรรมชำระเงินสดส่วนใหญ่จะทำได้ด้วยเงินสด จากการสำรวจพฤติกรรมการชำระเงินของประชาชนในปี พ.ศ. 2560³⁷ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) พบว่าร้อยละ 80 ของธุรกรรมชำระเงินสดดิจิทัลทั้งหมดมาจากกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 30 และร้อยละ 93 ของธุรกรรมชำระเงินสดทั้งหมดทำได้ด้วยเงินสด

³⁷ ในปี 2560 ธปท. ได้สำรวจพฤติกรรมการชำระเงินของประชาชนทั่วประเทศ จำนวน 10,805 เรื่อง ทั้งในและนอกเขตเมือง

(Bank of Thailand, 2018) สาเหตุที่คนส่วนใหญ่ใช้เงินสดเพราะคุ้นเคยกับเงินสดและรู้สึกว่าการใช้จ่ายง่ายกว่าหรือไม่ ทราบว่ามีต้นทุนในการใช้เงินสด อีกทั้งส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการชำระเงินแบบดิจิทัล

3.7 การจัดทำแผนแม่บทการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment Master Plan)³⁸ ในปี พ.ศ. 2558 ตามด้วยการเปิดตัวพร้อมเพย์ในปี พ.ศ. 2559 และพร้อมดีบีซีในปี พ.ศ. 2565 รัฐบาลไทยได้เริ่มขับเคลื่อนเศรษฐกิจไร้เงินสดครั้งใหญ่และสร้างระบบนิเวศที่ผู้คนและธุรกิจในประเทศไทยได้รับแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของพวกเขา และเปลี่ยนจากการชำระเงินด้วยเงินสดเป็นการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ระบบการชำระเงินของไทยได้ก้าวหน้าอย่างมากจากความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการระบบการชำระเงิน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานกำกับดูแลอย่าง ธปท. ความพยายามร่วมกันในการวางแผนและขับเคลื่อนนโยบายเพื่อส่งเสริมการชำระเงินดิจิทัลทำให้เกิดบริการชำระเงินดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น บริการพร้อมเพย์ Smart Financial และโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินสำหรับธุรกิจ การชำระเงินข้ามพรมแดนและการโอนเงิน การชำระเงินดิจิทัลของไทยเพิ่มขึ้นห้าเท่าในช่วงห้าปีที่ผ่านมาจาก 63 ครั้งต่อคนต่อปีในปี 2560 เป็น 312 ครั้งต่อคนต่อปีในปี พ.ศ. 2564 (Bank of Thailand, 2021) ช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังกระตุ้นการเติบโตของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้คนจำนวนมากเปลี่ยนมาใช้ระบบการชำระเงินดิจิทัลในช่วงล็อกดาวน์ การสร้างโครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินดิจิทัลได้รับการเสริมด้วยอัตราการให้บริการ 5G ที่สูงในประเทศไทย ซึ่งทำให้การชำระเงินผ่านมือถือเติบโตสูง

ภาพที่ 5: การเติบโตของการชำระเงินดิจิทัลในประเทศไทย



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย 2564 (Bank of Thailand, 2021)

³⁸ แผนแม่บทการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment Master Plan) เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติที่กระทรวงการคลังและ ธปท. ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2558 เพื่อผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินและส่งเสริมการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในทุกภาคส่วน แผนงานดังกล่าวประกอบด้วยโครงการสำคัญ 5 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการพร้อมเพย์ (2) โครงการขยายการใช้บัตร (3) โครงการระบบภาษีและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax and e-Document) (4) โครงการ Government e-Payment และ (5) โครงการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการรู้หนังสือ

3.8 การขยายการใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยจะช่วยสนับสนุนความพยายามของรัฐบาลไทยในการเป็นสังคมไร้เงินสดในอนาคต การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สร้างแรงจูงใจอย่างมากสำหรับธุรกิจที่จะยังคงอยู่ในระบบเศรษฐกิจเงินสด เนื่องจากประหยัดค่าใช้จ่ายได้อย่างมากจากระบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเงินสดและกิจกรรมนอกระบบ (เช่น การทุจริต ต้นทุนการกู้ยืมที่สูง โอกาสผิดนัดชำระที่สูงขึ้น) และการเข้าถึงช่องทางแหล่งเงินทุนในระบบที่ปลอดภัยเพื่อตอบสนองความต้องการเงินทุนหมุนเวียนตลอดจนรายจ่ายลงทุน

ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นประโยชน์ต่อ SME ในประเทศไทย

3.9 SMEs เป็นกลุ่มธุรกิจในประเทศไทยที่คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 35 ของ GDP (Bank of Thailand, 2018) จากการศึกษาของ ADB (2018)³⁹ พบว่า SMEs คิดเป็นร้อยละ 99.8 ของบริษัททั้งหมดในประเทศไทย มากกว่าร้อยละ 99 ของบริษัททั้งหมดมีขนาดเล็ก มีเพียงประมาณ 21,000 แห่งที่เป็นขนาดกลางหรือใหญ่ หนึ่งในความท้าทายที่สำคัญที่สุดที่ SME ต้องเผชิญคือการเข้าถึงแหล่งเงินทุนระยะสั้นเพื่อให้กระบวนการทางธุรกิจมีความต่อเนื่อง การขาดแคลนเงินกู้ระยะสั้นเหล่านี้ทำให้บริษัทต่างๆ ขาดสภาพคล่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลประกอบการและการเติบโตทางธุรกิจ บริษัทขนาดใหญ่สามารถเข้าถึงเงินกู้จากธนาคารได้มากกว่าเนื่องจากมีรายได้สูง ขณะที่เป็นเรื่องยากมากที่บริษัทขนาดเล็กจะได้รับเงินกู้เหล่านี้เนื่องจากปริมาณธุรกิจของพวกเขาไม่เป็นที่สนใจของธนาคารในการออกเงินกู้ หากได้รับอนุมัติสินเชื่อบริษัทก็อาจไม่สามารถจ่ายดอกเบี้ยได้ ส่งผลกระทบต่อกำไรที่ลดลงและความต่อเนื่องทางธุรกิจ การเข้าถึงสินเชื่อที่จำกัดทำให้เกิดอุปสรรคสำคัญสำหรับบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมที่พยายามจะขยายกิจการ

3.10 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศไทย ส่วนลดการชำระเงินก่อนกำหนดและความสามารถในการเงินของห่วงโซ่อุปทานที่จะได้รับจากเครือข่ายใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะมอบผลประโยชน์เชิงกลยุทธ์อย่างมากในการพัฒนาเงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้รับการตรวจสอบโดยหน่วยงานด้านภาษี จึงสามารถใช้โดย SMEs เพื่อใช้บริการแฟกเตอร์িংเพื่อรับการชำระเงินที่รวดเร็วขึ้น รวมถึงสินเชื่อธุรกิจระยะสั้น ยิ่งไปกว่านั้น วิวัฒนาการของโมเดล Software-as-a-Service (SaaS)⁴⁰ บนระบบคลาวด์สามารถช่วยลดต้นทุนของการใช้โซลูชันอัตโนมัติลงอย่างมาก และลดความยุ่งยากในการเป็นเจ้าของซอฟต์แวร์ ERP และการบำรุงรักษา สิ่งนี้จะช่วยลดต้นทุนในการปฏิบัติตามทางภาษีสำหรับ SME ได้อย่างมาก

กล่องที่ 2: ประโยชน์จากใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SME

ในปัจจุบัน SME ยังคงต้องเผชิญกับความบีบคั้นของกระแสเงินสดที่ส่งผลกระทบต่อพวกเขาในช่วงวิกฤตการณ์การธนาคารครั้งล่าสุด หลาย SME ติดอยู่ในวงจรความสัมพันธ์ที่ลูกค้าใช้เวลาเพิ่มขึ้นในการชำระเงิน ขณะที่ผู้ขายเรียกร้องให้ชำระเงินเร็วขึ้น และธนาคารเพิ่มความเข้มงวดในการให้สินเชื่อ การมีข้อมูลเครดิตที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับผู้ปล่อยกู้ในการประเมินความ

³⁹ Korwatanasakul, U. and S. W. Paweenawat. 2020. Trade, Global Value Chains, and Small and Medium-Sized Enterprises in Thailand: A Firm-Level Panel Analysis. ADBI Working Paper 1130. Tokyo: Asian Development Bank Institute. Available: <https://www.adb.org/publications/trade-global-value-chains-and-sme-thailand-firm-level-panel-analysis>

⁴⁰ Software as a service (หรือ SaaS) เป็นวิธีการส่งแอปพลิเคชันทางอินเทอร์เน็ตในรูปแบบบริการ แทนที่จะต้องติดตั้งและบำรุงรักษาซอฟต์แวร์ คุณเพียงแค่อัปโหลดซอฟต์แวร์ผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นอิสระจากการจัดการซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ที่ซับซ้อน แอปพลิเคชัน SaaS บางครั้งเรียกว่าซอฟต์แวร์บนเว็บ ซอฟต์แวร์ตามความต้องการ หรือซอฟต์แวร์โฮสต์ แอปพลิเคชัน SaaS ทำงานบนเซิร์ฟเวอร์ของผู้ให้บริการ SaaS ผู้ให้บริการจัดการการเข้าถึงแอปพลิเคชัน รวมถึงความปลอดภัย ความพร้อมใช้งาน และประสิทธิภาพ

เสี่ยงและผลตอบแทนของการให้กู้ยืมแก่ภาคธุรกิจ การมองเห็นความสามารถในการอยู่รอดของผู้กู้ขึ้นอยู่กับประวัติการประเมินอดีต และคาดการณ์อนาคต แหล่งข้อมูลสาธารณะสำหรับบริษัทเอกชนขนาดเล็กมีข้อมูลทางการเงินน้อยมาก ในสหรัฐอเมริกา หน่วยงานให้คะแนนเครดิตส่วนใหญ่อาศัยข้อมูลที่รายงานด้วยตนเองจาก SME เอกชน ในประเทศอื่นๆ เช่น สหราชอาณาจักร หน่วยงานรัฐบาล เช่น Companies House ได้รับเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ของบริษัท และมักจะให้ข้อมูลประวัติของบริษัท เหล่านั้นต่อสาธารณะ อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปแล้วข้อมูลนี้ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการตัดสินใจให้เครดิต การเงิน SME ติดอยู่ในวัฏจักรที่การขาดความชัดเจนทางการเงิน ส่งผลให้มีการป้องกันความเสี่ยงที่เข้มงวดมากขึ้น การปฏิเสธสินเชื่อที่สูงขึ้น และความต้องการสินเชื่อที่ลดลงในเวลาต่อมา

การปรับเปลี่ยนโปรไฟล์ความเสี่ยงของ SME เป็นกุญแจสำคัญในการปลดล็อกการปล่อยสินเชื่อ ยังดีที่ปัจจุบันนี้ ข้อมูลที่จำเป็นส่วนใหญ่มีพร้อมอยู่ในเครือข่ายการทำธุรกรรม B2B อิเล็กทรอนิกส์ ความต้องการรูปแบบทางการเงินใหม่ ๆ และทางเลือกในการให้กู้ยืมธนาคารสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) กำลังเติบโต การเรียกร้องเหล่านี้มาจากทั้งรัฐบาลและภาคธุรกิจ จากการรับรู้ในปัจจุบันของหลายธุรกิจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านการธนาคาร ความเต็มใจและเปิดกว้างในการตรวจสอบทางเลือกใหม่ที่ไม่ใช่ธนาคารกำลังได้รับการยอมรับ SME ส่วนใหญ่พึ่งพาแหล่งเงินทุนแหล่งเดียว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อธนาคาร โดยปกติแล้วความสัมพันธ์แบบลินซ์พินได้เสริมสร้างการเติบโตของธุรกิจและเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม วิกฤตการณ์ครั้งล่าสุดได้เปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เหล่านี้กับธุรกิจอย่างมาก ในหลายกรณี SME สูญเสียวงเงินสินเชื่อ วงเงินลดลง หรือเสียโอกาสเข้าถึงสินเชื่อใหม่ ผู้ปล่อยกู้กำลังเผชิญกับแรงกดดันสองทางจากรัฐบาลในการปล่อยสินเชื่อให้กับธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น ในขณะที่ต้องเผชิญกับข้อกำหนดเงินสำรองที่เข้มงวดตามน้ำหนักความเสี่ยงของสินเชื่อ SME

ผู้ปล่อยกู้หลายรายชี้ว่าข้อมูลสินเชื่อที่มีคุณภาพต่ำและการขาดโครงสร้างเป็นสาเหตุพื้นฐานสำหรับความเสี่ยงของ SME และเป็นอุปสรรคในการปล่อยสินเชื่อ การเติบโตและวิวัฒนาการที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และเครือข่าย B2B ทำให้ผู้ปล่อยกู้หันมาให้ความสนใจ เช่นเดียวกับระบบนิเวศใหม่และที่กำลังพัฒนา การเติบโตอย่างรวดเร็วในเครือข่ายการทำธุรกรรม B2B แบบเรียลไทม์จะก่อให้เกิดบริการยุคใหม่ที่ปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดีขึ้น บริการจำนวนมากเหล่านี้เป็นเพียงวิวัฒนาการของบริการปัจจุบันที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น บริการอื่น ๆ จะขึ้นอยู่กับแอปพลิเคชันที่เป็นนวัตกรรมใหม่ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่สามารถทำได้ในโลกที่ยังใช้กระดาษ

เครือข่าย B2B ให้โอกาสในการสร้างแบบจำลองความเสี่ยงที่ดีขึ้น มาตรฐานที่ดีขึ้น และคำศัพท์ทั่วไปที่ดีขึ้นสำหรับการสร้างแบบจำลองความเสี่ยง SME ในทางกลับกัน แบบจำลองความเสี่ยงที่แม่นยำยิ่งขึ้นจะส่งผลต่อข้อกำหนดเงินสำรองของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน ธนาคารและผู้ปล่อยกู้รายอื่นจะมีโอกาสเพิ่มขึ้นในการใช้ข้อมูลและเงินทุนที่มีอยู่ในเครือข่าย B2B อย่างมีประสิทธิภาพ บริการเกิดใหม่ที่เน้นข้อมูลเครดิตที่ได้มาจากรูขุมทรัพย์เครือข่าย B2B ใช้ประโยชน์จากข้อมูลนี้โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มการปล่อยสินเชื่อโดยลดความเสี่ยงและเพิ่มการมองเห็นกระแสเงินสดของ SME

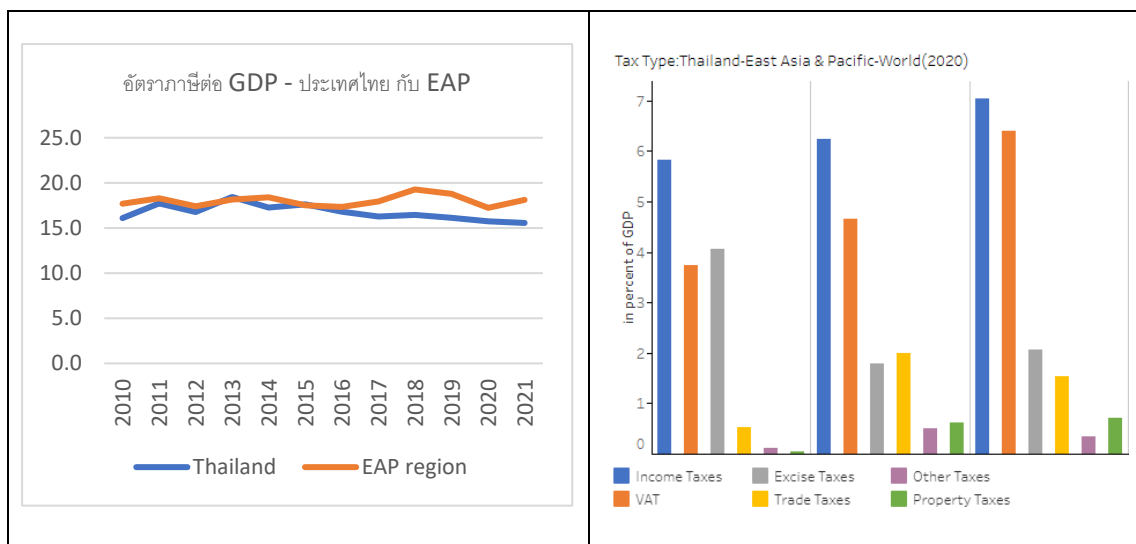
ที่มา: https://www.smefinanceforum.org/sites/default/files/post/files/457717_unlocking_sme_lending_with__e-invoicing_1.pdf

การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของไทย

3.11 ประเทศไทยจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้ (ร้อยละ 3.7 ของ GDP) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (EAP) (ร้อยละ 4.6 ของ GDP) และทั่วโลก (ร้อยละ 6.4 ของ GDP) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

(VAT) เริ่มบังคับใช้ในประเทศไทยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2535 แม้ว่าอัตรามาตรฐานจะตั้งอยู่ที่ร้อยละ 10 แต่ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันยังคงอยู่ที่ร้อยละ 7 และยังคงไว้จนถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2566 (เว้นแต่รัฐบาลจะขยายระยะเวลาเพิ่มเติม)

ภาพที่ 6: เปรียบเทียบประสิทธิภาพทางภาษีของประเทศไทย



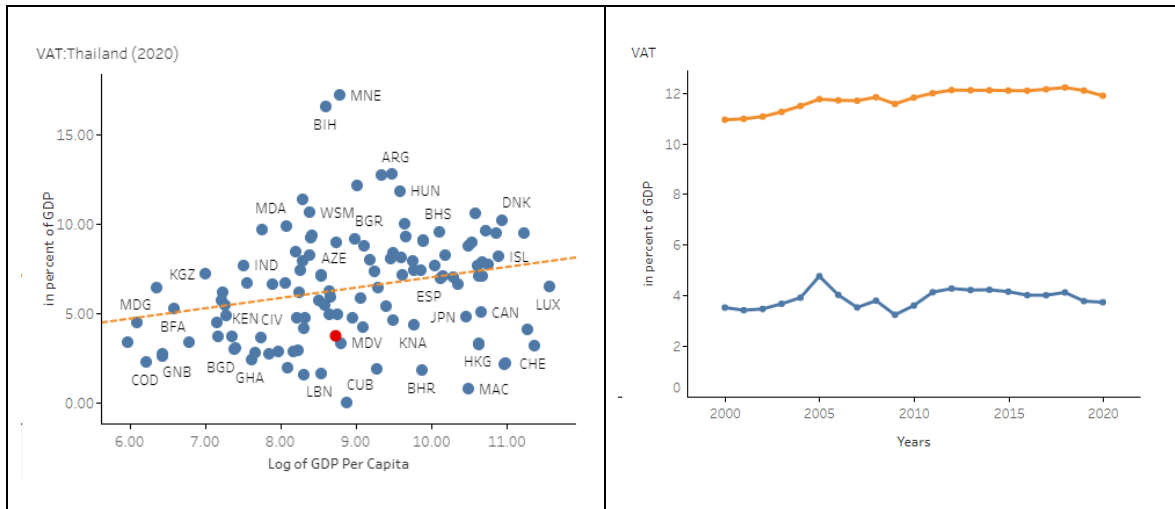
ที่มา: World Bank Tax Revenue Dashboard

3.12 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกัน (วัดจาก GDP ต่อหัว) การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของไทยต่ำกว่าหลายประเทศ เช่น แอฟริกาใต้ (ร้อยละ 6.2 ของ GDP) ปารากวัย (ร้อยละ 4.9 ของ GDP) เปรู (ร้อยละ 5.9 ของ GDP) และ มาซิโดเนียเหนือ (ร้อยละ 7.2 ของ GDP) ความพยายามด้านภาษี⁴¹ ของประเทศไทยค่อนข้างต่ำ (0.31) เนื่องจากจัดเก็บภาษีได้น้อยกว่าศักยภาพด้านภาษี⁴² (ร้อยละ 11.9) เมื่อเทียบกับประเทศที่มีผลงานดีที่สุดซึ่งมีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน (วัดจาก GDP ต่อหัว) และการเปิดกว้างทางการค้า

⁴¹ ความพยายามด้านภาษี เป็นอัตราส่วนของการจัดเก็บจริงต่อภาษีที่อาจเกิดขึ้น

⁴² ศักยภาพด้านภาษี คือการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพที่สุด ของประเทศที่มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกันซึ่งคำนวณโดย Stochastic Frontier Analysis ซึ่งศักยภาพ (ความสามารถทางภาษี) ของประเทศคำนวณโดยใช้ [Stochastic Frontier Analysis module from Stata \(https://www.stata.com/manuals13/rfrontier.pdf\)](https://www.stata.com/manuals13/rfrontier.pdf) ควบคุม GDP ต่อหัวและการเปิดกว้างทางการค้า

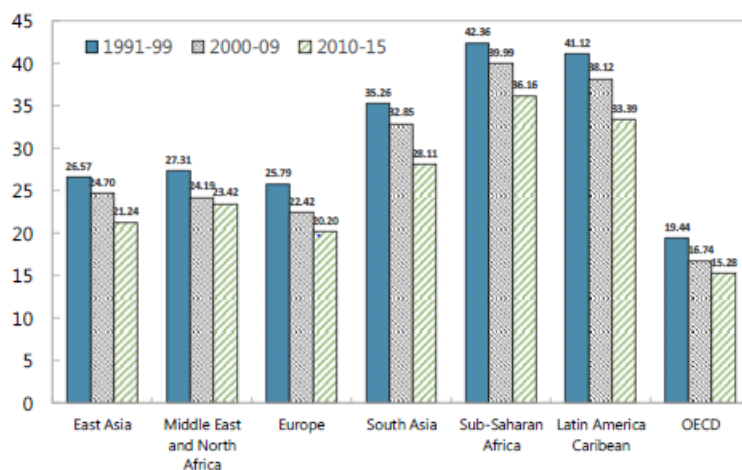
ภาพที่ 7: ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและศักยภาพของภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย



ที่มา: World Bank Tax Revenue Dashboard

3.13 หนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยต่ำ นอกเหนือจากอัตราภาษีที่ต่ำที่ร้อยละ 7 ก็คือ การที่ประเทศไทยมีเศรษฐกิจใต้ดินขนาดใหญ่ ในการศึกษาของ IMF (Leandro Medina, 2018) ซึ่งให้นิยามเศรษฐกิจใต้ดิน (Shadow Economy) ว่าเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ซ่อนเร้นจากเจ้าหน้าที่ทางการด้วยเหตุผลทางการเงิน กฎระเบียบ และสถาบัน มีการประมาณการว่าขนาดเฉลี่ยของเศรษฐกิจใต้ดินในประเทศไทยในช่วง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 – 2558 อยู่ที่ร้อยละ 50.63 อาจเห็นได้จากแผนภูมิด้านล่างว่าเศรษฐกิจใต้ดินในประเทศไทยมีขนาดใหญ่กว่าค่าเฉลี่ยของเศรษฐกิจใต้ดินของประเทศแถบเอเชียตะวันออก (ระหว่างปี 2553-58) ที่ร้อยละ 21.24 และร้อยละ 36.16 ในแอฟริกาใต้สะฮารา (Sub-Saharan Africa) ดังนั้น รัฐบาลจึงสูญเสียรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าส่วนใหญ่ในระบบเศรษฐกิจไทย

ภาพที่ 8: ขนาดของเศรษฐกิจนอกระบบจำแนกตามภูมิภาค



ที่มา: IMF WP (2018) Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years?

3.14 การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยให้ประเทศไทยจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้นโดยการปรับปรุงการปฏิบัติตามโดยสมัครใจ การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มีบทบาทสำคัญในการลดต้นทุนการปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับผู้เสียภาษี เนื่องจากการยื่นภาษีสามารถกรอกข้อมูลล่วงหน้าได้อย่างง่ายดายโดยใช้ข้อมูลระดับใบแจ้งหนี้ที่แบ่งปันกับหน่วยงานด้านภาษี นอกจากนี้ ยังอาจนำไปสู่การลดการตรวจสอบข้อผิดพลาดในส่วนของผู้เสียภาษีในการคำนวณภาระภาษีมูลค่าเพิ่มหรือการยื่นแบบแสดงรายการ ตลอดจนในส่วนของกรมสรรพากรเองซึ่งจะลดลงมาก จากการศึกษาล่าสุดของ IMF เกี่ยวกับการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในเปรูพบว่า การนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้จริงโดยบริษัทต่างๆ เพิ่มมูลค่าเพิ่มตามรายงาน ภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม และการจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่าร้อยละ 10 (Bellon, et al., 2019)

3.15 การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยประเทศไทยในการควบคุมการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่มผ่านการรวบรวมข้อมูลระดับใบแจ้งหนี้แบบเรียลไทม์ ซึ่งช่วยให้กรมสรรพากรสามารถกำกับธุรกรรมได้อย่างต่อเนื่อง เดิมทีการตรวจสอบความถูกต้องของภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม (ขึ้นอยู่กับว่าผู้เสียภาษีกำหนดอัตรา ขอยกเว้น หรือใช้เครดิตภาษีซื้อ อย่างถูกต้องหรือไม่) กรมสรรพากรจะอ้างอิงตามข้อมูลที่ผู้เสียภาษีได้ยื่นไว้ในแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ เนื่องจากความล่าช้าระหว่างการจัดทำใบแจ้งหนี้และการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ผู้เสียภาษีสามารถยกเลิกใบแจ้งหนี้บางรายการและลดภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระได้ (ส่วนใหญ่เป็นธุรกรรม B2C) การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะสามารถป้องกันพฤติกรรมดังกล่าวได้ เนื่องจากผู้เสียภาษีต้องส่งใบแจ้งหนี้กับกรมสรรพากรแบบเรียลไทม์ ทำให้ไม่มีเวลาในการแต่งบัญชี

กล่องที่ 3: ช่องว่างทางภาษีทางอ้อมและการกำกับการทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง

การฉ้อโกงและการหลีกเลี่ยงภาษีทางอ้อมเป็นปัญหาสำคัญสำหรับรัฐบาลส่วนใหญ่ทั่วโลก ตามรายงานของคณะกรรมการการเศรษฐกิจสำหรับละตินอเมริกาและแคริบเบียน ค่าใช้จ่ายของการไม่ปฏิบัติตามภาษีในภูมิภาคนี้อยู่ที่ประมาณ 340 พันล้านเหรียญสหรัฐในปี พ.ศ. 2558 ตามรายงานของคณะกรรมการภาษีและศุลกากรของคณะกรรมการยุโรป ช่องว่างภาษีมูลค่าเพิ่มของสหภาพยุโรปโดยประมาณ ในปี พ.ศ. 2561 อยู่ที่ 140 พันล้านยูโร อย่างไรก็ตาม ตัวเลขล่าสุดคาดการณ์ว่าอาจสูญเสียถึง 164 พันล้านยูโรในปี พ.ศ. 2563 เนื่องจากผลกระทบของการระบาดใหญ่ของไวรัสโคโรนาต่อเศรษฐกิจ

รัฐบาลทุกประเทศกำลังตรวจสอบแนวทางที่จะควบคุมช่องว่างเหล่านี้ การควบคุมการทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง (Continuous Transaction Controls - CTC) ตาม International Chamber of Commerce (ICC) ช่วยให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เช่น กรมสรรพากรสามารถรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ ข้อมูลดังกล่าวสามารถได้มาโดยตรงจากการประมวลผลธุรกรรมทางธุรกิจและ/หรือระบบการจัดการข้อมูลแบบเรียลไทม์หรือใกล้เคียงเวลาจริง CTC กล่าวถึงความไร้ประสิทธิภาพที่มีลักษณะเฉพาะของการใช้การตรวจสอบย้อนหลัง (ต่อไปนี้จะเรียกว่า 'การตรวจสอบหลังการดำเนินการ') ซึ่งผู้ตรวจสอบจะมองเห็นธุรกรรมได้ก็ต่อเมื่อได้ข้อสรุปแล้วเท่านั้น และอาศัยเฉพาะข้อมูลที่จัดเก็บโดยหน่วยงานที่มีกิจกรรมที่ต้องการตรวจสอบเท่านั้น

CTC ยกเลิกการอาศัยแนวทาง 'คงที่' ซึ่งอิงตามการประเมินบัญชีแยกประเภทหลักฐานตามประวัติโดยผู้เสียภาษี โดยทำให้การบริหารภาษีสามารถรวบรวมข้อมูลทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องในรูปแบบของบัญชีแยกประเภทของธุรกรรมทางธุรกิจแบบไดนามิก ซึ่งประกอบด้วยธุรกรรมที่ผ่านการรับรองความถูกต้อง ข้อมูลต้นทาง แม้ว่าโมเดล CTC จะมีความแตกต่างกันไป แต่บ้างก็มีตัวร่วมที่เหมือนกัน คือ เอกสารธุรกรรมที่กำหนดไว้ เช่น ใบกำกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (หรือชุดย่อยของเอกสารดังกล่าว): (1) ในรูปแบบที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (2) การใช้โครงสร้างพื้นฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (3) โดยปราศจากการแทรกแซงของการทำงานด้วยมือเพิ่มเติม (4) ในแบบเรียลไทม์หรือใกล้เคียงเรียลไทม์

การเปิดตัว CTC เติบโตขึ้นอย่างมากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา และแนวโน้มนี้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการระบุว่าโมเดล CTC ไດเหมาะสมที่สุดและสมดุลที่สุด รัฐบาลต่างๆ ในยุโรป เอเชีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ใช้ Peppol Business Interoperability Specifications (BIS) และ Peppol Network เพื่อรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์หลายล้านรายการจากธุรกิจต่างๆ (B2G) รวมทั้งช่วยให้ธุรกิจสามารถออกใบแจ้งหนี้ระหว่างกันทางอิเล็กทรอนิกส์ (B2B) ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้ซื้อและผู้ขาย วิธีการของ Peppol ยังเป็นรากฐานที่มั่นคงสำหรับรัฐบาลในการดำเนินการควบคุมทางดิจิทัลเพื่อป้องกันการสูญเสยรายได้จากภาษีและเพิ่มประสิทธิภาพทางธุรกิจไปพร้อม ๆ กัน

วิธีดำเนินการ

4.1 ธนาคารโลกได้ทำการวิเคราะห์การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยในปัจจุบันผ่านการ

- ก. การจัดสัมมนาที่ประกอบด้วย ก.พ.ร. กรมสรรพากร สพอ. ธปท.
- ข.หารือกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงในกรมสรรพากร ซึ่งรับผิดชอบด้านการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์
- ค. หารือกับเจ้าหน้าที่จากสพอ. และ
- ง. สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ รวมถึงธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ผู้ให้บริการทางบัญชี สมาคมธุรกิจ และที่ปรึกษาด้านภาษี⁴³

4.2 มีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565 เพื่อนำเสนอประสบการณ์จากประเทศต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จในการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ โดยมีเจ้าหน้าที่จากกรมสรรพากร สพอ. ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เข้าร่วมการประชุม ต่อมาผู้เชี่ยวชาญของธนาคารโลกเดินทางเยือนประเทศไทยระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2565 โดยได้มีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากกรมสรรพากร สพอ. ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาคเอกชน รวมถึงผู้เสียภาษี เช่น สมาคมธนาคารไทย และการประปานครหลวง ผู้ให้บริการใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ทางบัญชี สมาคมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ไทย (ATSI) และมีการประชุมหารืออีกครั้งในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 โดยมีการประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรและสพอ. เพื่อหารือเกี่ยวกับด้านเทคนิคของการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

⁴³ สรุปลข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้มีการหารืออยู่ในภาคผนวก 2

ตารางที่ 1: ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงภายในขอบเขตของรายงานฉบับนี้และผลลัพธ์ของการปฏิรูปในระยะยาว

กิจกรรม	การวิเคราะห์ SWOT	ข้อเสนอแนะ	ผลลัพธ์
<ul style="list-style-type: none"> ▪ การทบทวนแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างประเทศ ▪ การกำหนดการพิจารณานโยบายที่สำคัญ <ul style="list-style-type: none"> ▪ ทบทวนนโยบายปัจจุบันและกรอบกฎหมายสำหรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ▪ รวบรวมกฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้องกับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ▪ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม, รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม, ปริมาณใบแจ้งหนี้, e-filing, ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ <ul style="list-style-type: none"> ▪ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของสรรพากร, ETDA, ธปท. ▪ ปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้ง SMEs สมาคมอุตสาหกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ระบุจุดแข็งของระบบปัจจุบันโดยพิจารณาจากแนวนโยบายปัจจุบัน รวมถึงแผนระดับชาติและกลยุทธ์สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล <ul style="list-style-type: none"> ▪ ระบุจุดอ่อนที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายการใช้งาน e-invoicing <ul style="list-style-type: none"> ▪ อุปสรรคทางกฎหมายและระเบียบ ▪ อุปสรรคทางเทคนิค ▪ อุปสรรคทางการเงิน ▪ อุปสรรคทางความคิด <ul style="list-style-type: none"> ▪ ระบุโอกาสสำหรับเศรษฐกิจไทยจากการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น <ul style="list-style-type: none"> ▪ ระบุภัยคุกคามต่อเศรษฐกิจไทยในแง่ของความท้าทายที่มีอยู่ เช่น เศรษฐกิจจากระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มต่ำ และความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดการกับอุปสรรคโดย – <ul style="list-style-type: none"> ▪ เสริมสร้างกรอบกฎหมายสำหรับการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และให้สิ่งจูงใจสำหรับการขยายตัว ▪ ให้สนามแข่งขันที่เท่าเทียมกันแก่ธุรกิจและผู้ให้บริการทั้งหมดสำหรับ e-invoicing เพื่อการเข้าถึงโซลูชัน e-invoicing และช่องทางการจัดส่ง ▪ ลดต้นทุนของการปฏิบัติตามกฎระเบียบและการสร้างความตระหนักรู้ <ul style="list-style-type: none"> ▪ แผนการดำเนินงานสำหรับการขยาย e-invoicing ในระยะกลางถึงระยะยาว <ul style="list-style-type: none"> ▪ กรอบการนำร่อง e-invoicing 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ประสิทธิภาพและผลตอบแทนแก่เศรษฐกิจไทย <ul style="list-style-type: none"> ▪ การจัดเก็บรายได้รวมถึงรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น <ul style="list-style-type: none"> ▪ การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจไร้เงินสด <ul style="list-style-type: none"> ▪ SME ได้รับประโยชน์จากการเพิ่มประสิทธิภาพและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนผ่านการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงิน

ประสบการณ์ของต่างประเทศ

5.1 การปฏิรูปที่ปูทางสู่การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เริ่มขึ้นในสหภาพยุโรปและละตินอเมริกาในช่วงต้นทศวรรษ 2000 ในสหภาพยุโรปใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ถูกนำมาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ในขณะที่ในละตินอเมริกา ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติตามภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยมีโมเดลที่ชัดเจนเกิดขึ้นสองประเภท – สหภาพยุโรปใช้โมเดล 'ตรวจสอบหลังการดำเนินการ' (post-audit) และละตินอเมริกาใช้ 'Clearance model' ในการตรวจสอบใบแจ้งหนี้

5.2 พิจารณาจากประสบการณ์ของประเทศในสหภาพยุโรป ละตินอเมริกา และบางประเทศในเอเชียกลางและเอเชียใต้ แล้ว รัฐบาลมีข้อควรพิจารณาในการตัดสินใจนโยบายการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

- a. การเลือกใช้โมเดล (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก 1)
 - a. โมเดลการตรวจสอบหลังการดำเนินการ
 - b. โมเดลการทำงานร่วมกัน (ประเทศในสหภาพยุโรป สิงคโปร์ ออสเตรเลีย)
 - c. โมเดลการรายงานใบแจ้งหนี้แบบเรียลไทม์ (ฮังการี เกาหลีใต้)
 - b. Clearance model
 - a. รูปแบบการแลกเปลี่ยนแบบรวมศูนย์ (อิตาลี คาซัคสถาน ตุรกี)
 - b. Clearance model (บราซิล ชิลี โคลอมเบีย เม็กซิโก เปรู อินเดีย)
 - c. ความครอบคลุม – อุตสาหกรรม B2G, B2B, B2C
 - d. บังคับ vs ทางเลือก
 - e. แบ่งเป็นระยะ vs ที่เดียวทั้งประเทศ

ตารางที่ 2: การตรวจสอบหลังการดำเนินการ และ Clearance system ของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

การตรวจสอบหลังการดำเนินการ	Clearance Model
<ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดให้ธุรกิจมีการผูกพันในการรายงานภาษีตามระยะเวลา ซึ่งจะโอนข้อมูลไปยังสรรพากรหลังจากที่ผู้ขายออกใบแจ้งหนี้และส่งไปยังผู้ซื้อ ● มีความล่าช้าระหว่างธุรกรรมและการรายงาน ซึ่งทำให้สรรพากรตรวจพบธุรกรรมที่น่าสงสัยหรือการรายงานภาษิต่ำกว่าเกณฑ์ได้ยาก 	<ul style="list-style-type: none"> ● กำหนดให้ธุรกิจออกใบแจ้งหนี้ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์อ่านได้ และให้สรรพากรหรือผู้ให้บริการตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งไปยังลูกค้า ● ให้สรรพากรตรวจสอบธุรกรรมได้เกือบจะทันทีที่เกิดขึ้นและก่อนที่จะออกใบแจ้งหนี้ให้กับผู้ซื้อ

5.3 ระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สำหรับบริษัทสามารถเป็นได้ทั้งแบบสมัครใจหรือแบบบังคับ แม้ว่าการใช้ระบบการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์อาจดูเหมือนเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในระยะยาว ซึ่งผู้เสียภาษีสามารถเลือกเข้าร่วมระบบได้โดยสมัครใจ แต่ประสบการณ์จากต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าภาคธุรกิจจะเข้าร่วมเฉพาะเมื่อมีการบังคับเท่านั้น แม้ว่าอาจมีข้อโต้แย้ง

เกิดขึ้นเมื่อเริ่มโครงการ แต่ก็ได้เห็นได้ชัดว่าแม้จะเป็นการบังคับก็ตาม ผู้เสียภาษีก็นำการตอบรับเป็นอย่างดีในการใช้ระบบการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (CIAT, 2018)

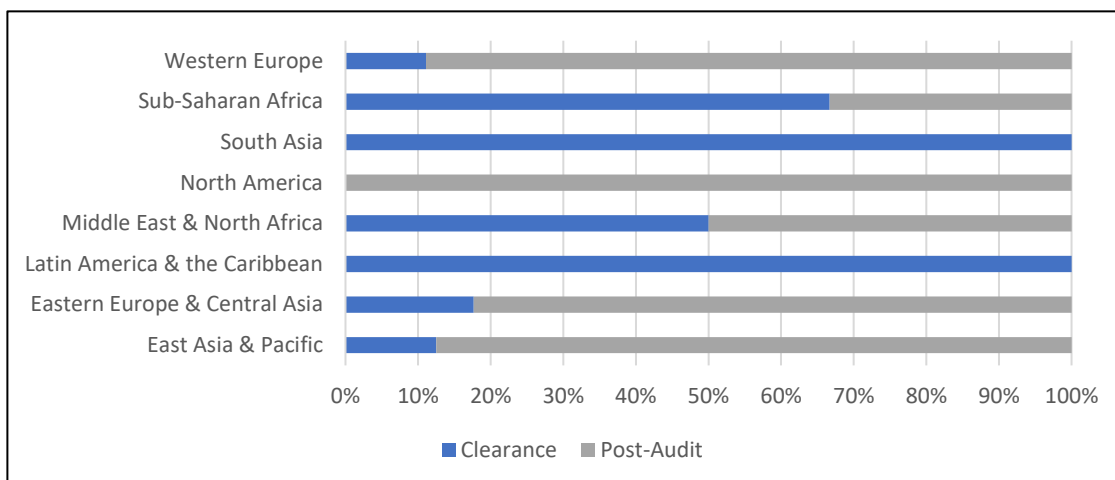
5.4 ระบบสมัครใจมักใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจ (เช่น ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์) ในขณะที่ระบบบังคับจะใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการรายงานภาษีของประเทศ (เช่น ในชิลีและประเทศอื่นๆ ในละตินอเมริกา) ประเทศที่เน้นเรื่องภาษีประเภทหลังนี้มองว่า ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อสู้กับ “ช่องว่างภาษีมูลค่าเพิ่ม” ซึ่งการจ่ายเงินสดโดยไม่มีใบเสร็จ การออกใบแจ้งหนี้ฉ้อฉล และกิจกรรมอื่นๆ นำไปสู่การลดการจัดเก็บภาษี ดังนั้น ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จึงมีประโยชน์อย่างมากสำหรับการควบคุมภาษี เนื่องจากการสะสมของใบแจ้งหนี้ของเครดิตและเดบิตสำหรับผู้เสียภาษี ซึ่งแตกต่างจากการคืนภาษีตามงวด สร้างความสามารถในการประเมินและควบคุมที่ดีกว่าวิธีปฏิบัติทางภาษีแบบดั้งเดิม การสุ่มตัวอย่างใบแจ้งหนี้แบบดั้งเดิมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตรวจสอบจะล่าช้าเมื่อระบบบริหารของประเทศมีการบันทึกเอกสารทั้งหมดเป็นอิเล็กทรอนิกส์ การไปสู่ยุคดิจิทัลช่วยให้หน่วยงานด้านภาษีและบริษัทอื่นๆ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปิดเผยความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ซับซ้อน ซึ่งพวกเขาสามารถใช้เพื่อทริกเกอร์การตรวจสอบหากจำเป็น (IDB, 2018)

ตารางที่ 3: ขั้นตอนการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปสู่การปฏิบัติ

1. โครงการนำร่องใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบกับกลุ่มผู้เสียภาษีกลุ่มเล็กในด้านการดำเนินงานของธุรกรรม ธุรกรรมเหล่านี้เป็นธุรกรรมระหว่างผู้เสียภาษีและกับหน่วยงานจัดเก็บภาษี
2. คำจำกัดความของ Taxpayers Services บริการพื้นฐานของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์คือการสร้างเว็บไซต์ขนาดเล็กเพื่อให้ข้อมูลทั้งหมดที่จำเป็นในการพัฒนาใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และบริการที่สำคัญมากคือการจัดหาโมดูลที่ผู้เสียภาษีสามารถตรวจสอบความถูกต้องของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้
3. การพัฒนาตลาดใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์โดยเชิญผู้ให้บริการซอฟต์แวร์มาพัฒนาโซลูชันใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ เช่น บริการบนเว็บ ซอฟต์แวร์นอกกรอบ ซอฟต์แวร์เป็นบริการในสถานที่ของผู้เสียภาษี เป็นต้น
4. จัดทำพอร์ทัลฟรีบนเว็บไซต์ของกรมสรรพากรสำหรับ SME
5. การออกแบบกระบวนการเพื่อให้ข้อมูลสำหรับกิจกรรมการควบคุมโดยหน่วยงานภาษี เช่น การสร้างบัญชีแยกประเภทการขายและการซื้อ การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรอกไว้ล่วงหน้า การตรวจสอบข้ามบัญชีแยกประเภทและการส่งคืน
6. การทำให้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นข้อบังคับ หลังจากดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี หน่วยงานด้านภาษีได้ส่งเสริมผ่านรัฐบาลให้ออกกฎหมายที่กำหนดให้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นข้อบังคับโดยมีกำหนดการที่กินเวลาตั้งแต่ 4 ถึง 5 ปี

5.5 Clearance model กลายเป็นตัวเลือกที่ต้องการในประเทศที่มีช่องว่างภาษีมูลค่าเพิ่มและเศรษฐกิจนอกระบบสูง Clearance model ช่วยให้หน่วยงานด้านภาษีในประเทศดังกล่าวสามารถจัดการกับการหลีกเลี่ยงภาษีผ่านการควบคุมและการตรวจสอบที่เข้มงวดยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลเหล่านี้ แม้แต่ในสหภาพยุโรป บางประเทศรวมถึงอิตาลี โปแลนด์ โปตุเกส และสโลวีเนียได้เปลี่ยนไปใช้ Clearance model เพื่อจัดการกับความท้าทายในการปฏิบัติตามภาษีมูลค่าเพิ่ม ฝรั่งเศสเองก็กำลังวางแผนที่จะเข้าร่วมในปี พ.ศ. 2567 ภาพที่ 9 แสดงจากข้อมูลการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ว่ามีผู้ใช้ระบบการตรวจสอบหลังการดำเนินการและ Clearance model ของ 68 ประเทศทั่วโลก โดยประเทศต่างๆ กว่าร้อยละ 60 ใช้รูปแบบการตรวจสอบหลังการดำเนินการ ซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมใช้กันมากในสหภาพยุโรป อย่างไรก็ตาม ในละตินอเมริกา เอเชีย และแอฟริกาใต้สะฮารา นิยม Clearance model มากกว่า

ภาพที่ 9: การกระจายภูมิภาคของรูปแบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่ประเทศต่างๆ นำมาใช้



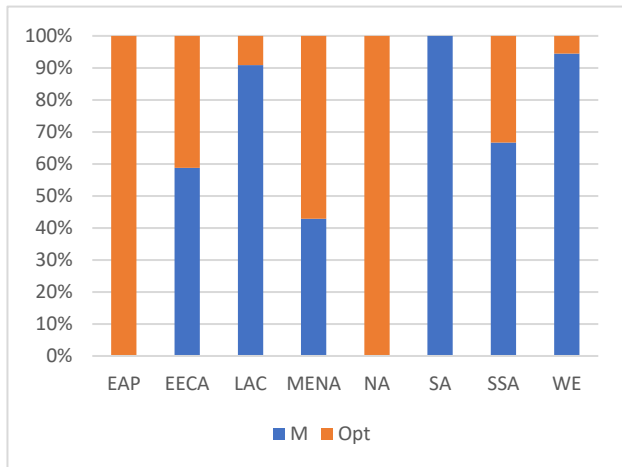
ที่มา: ฐานข้อมูลการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศต่างๆ ของทีมงานธนาคารโลก

5.6 นโยบายการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศส่วนใหญ่ครอบคลุมธุรกรรม B2G และ B2B ในขณะที่มีเพียงไม่กี่ประเทศ (เช่น แอลเบเนีย บราซิล อิตาลี) ที่ครอบคลุมธุรกรรม B2C สำหรับประเทศในสหภาพยุโรป การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จะครอบคลุมธุรกรรม B2G ในการจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ เพราะในช่วงสองสามทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศในสหภาพยุโรปได้ทุ่มทรัพยากรจำนวนมากในการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในดัชนีความพร้อมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สูง⁴⁴ (Germanakos, 2007) ดังนั้น หากมีการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูงแล้ว การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ในละตินอเมริกาก็เช่นกัน รัฐบาลต่างๆ ลงทุนมหาศาลในรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเห็นได้จาก การที่อาร์เจนตินา บราซิล และชิลี มีการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในช่วงต้นทศวรรษ 2000 อย่างไรก็ตาม ในประเทศเหล่านี้ ความครอบคลุมของการทำธุรกรรมเป็นไปตามกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น การออกใบแจ้งหนี้ทั้งหมดสำหรับสินค้าและบริการที่ต้องเสียภาษีที่อยู่ภายใต้ภาษีมูลค่าเพิ่มจึงต้องออกเป็นใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ โดยทั่วไปแล้ว จะเห็นว่าประเทศที่มีช่องว่างด้านภาษีมูลค่าเพิ่มและเศรษฐกิจจากระบบสูง ได้เริ่มต้นด้วยธุรกรรมแบบ B2B ซึ่งดึงดูดภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อการตรวจสอบและกำกับดูแลการขอคืนภาษีได้ดีขึ้น

44 ที่มา: UN Global eGovernment Report 2005

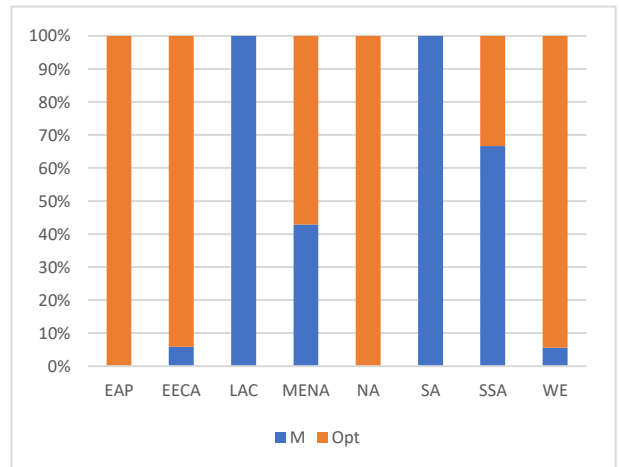
ภาพที่ 10: ประเทศที่มีการบังคับออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

B2G



ภาพที่ 11: ประเทศที่มีการบังคับออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

B2B



* M คือ Mandatory (การบังคับ) และ Opt คือ Optional (ทางเลือก) ที่มา: ฐานข้อมูลการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศต่างๆ ของทีมงานธนาคารโลก

B2C จะมีปริมาณธุรกรรมสูงกว่า B2B มาก ซึ่งต้องการเทคโนโลยีขั้นสูงที่สามารถรองรับธุรกรรมที่มากขึ้นสำหรับทั้งผู้เสียภาษีและหน่วยงานด้านภาษี เรื่องนี้อาจกลายเป็นความท้าทายสำหรับธุรกรรม B2B และ B2C ในพื้นที่ห่างไกลและด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจมีการเชื่อมต่อที่จำกัดและข้อบกพร่องในโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม นอกจากนี้ กรณีส่วนใหญ่ของการฉ้อโกงเกิดขึ้นในใบแจ้งหนี้แบบ B2B เนื่องจากไม่มีเครดิตภาษีซื้อเข้ามาเกี่ยวข้อง ความเสี่ยงในกรณีของธุรกรรม B2C คือการไม่ออกใบเสร็จรับเงินในการขายให้กับผู้บริโภครายสุดท้าย ซึ่งผู้ขายจะใช้เครดิตภาษีของการซื้อและจะแจ้งยอดหนี้ต่ำกว่าจริงในการขายซึ่งทำให้จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้ลดลง ดังนั้น หน่วยงานด้านภาษี (สรรพากร) จำเป็นต้องมีความศรัทธาในการตรวจจับและจัดการกับใบแจ้งหนี้อปลอมและการแจ้งการขายไปยังผู้บริโภคขั้นสุดท้าย

5.7 หลายประเทศเริ่มออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ภาคบังคับโดยแบ่งเป็นระยะๆ แบบค่อยเป็นค่อยไป เริ่มจากธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดและค่อยๆ ครอบคลุมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามระยะเวลาที่กำหนด ประสบการณ์จากต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าอัตราการยอมรับการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังคงต่ำ เว้นเสียจากจะมีการบังคับ ตัวอย่างเช่น อัตราการยอมรับการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (แบบเป็นทางเลือก) ในปีพ.ศ. 2560 ของสหภาพยุโรป สำหรับการทำธุรกรรม B2B อยู่ที่เพียงประมาณร้อยละห้า (Pappel, 2017) ภาพที่ 10 และ 11 แสดงการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สำหรับ B2G หรือ B2B ในรูปแบบบังคับหรือทางเลือกของประเทศต่างๆ โดยประเทศส่วนใหญ่ในยุโรปตะวันตก ละตินอเมริกาและแคริบเบียน และเอเชียใต้บังคับให้ใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในธุรกรรม B2G เช่นเดียวกับธุรกรรม B2B ที่เป็นการบังคับใช้ในละตินอเมริกาและแคริบเบียนและประเทศในเอเชียใต้ทั้งหมด การเปิดตัวใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์แบบค่อยเป็นค่อยไปในบางประเทศสามารถดูเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก 3

กล่องที่ 4: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์กับ SMEs

กลยุทธ์การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์กับ SME จะต้องพิจารณาข้อจำกัดเฉพาะสำหรับ SME ที่มีความต้องการพิเศษ ความรู้ และแหล่งข้อมูล เมื่อมีการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ (Fillis, 2004) Ballantine, Levy and Powel (Ballantine, 1998) และ Hansemark (Hansemark, 1998) พบว่า SMEs มีคุณลักษณะ ดังนี้:

- ขาดกลยุทธ์ทางธุรกิจและไอที
- การเข้าถึงแหล่งเงินทุนมีจำกัด
- อิทธิพลของลูกค้ารายใหญ่
- ทักษะด้านข้อมูลที่มีจำกัด
- เจ้าของ/ผู้จัดการมีการควบคุมการตัดสินใจในระดับสูง (Sandberg, 2005)

ธุรกิจขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะนำไอทีมาใช้เมื่อซีไอโอมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการนำไอทีมาใช้ และมีความรู้ด้านไอทีมากขึ้น (Thong, 1995) Steffi Haag (Haag, 2013) ระบุว่าจากการศึกษาในประเทศเยอรมนีพบว่าผู้จัดการของ SME จะไม่ทราบวิธีการใช้ไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในบริษัทของตน หรือจะเลือกโซลูชันไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้จากผู้ให้บริการรายใด นั่นคือเหตุผลที่พวกเขาอาจไม่สามารถรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเมื่อเปลี่ยนจากกระบวนการกระดาษเป็นการออกไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น พวกเขาอาจประเมินค่าการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการสูงเกินไป เนื่องจากการให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษีและการสร้างความตระหนักเป็นสินค้าสาธารณะ บทบาทของรัฐบาลในการขยายการใช้ไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปยังธุรกิจ SME จึงมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ประเทศส่วนใหญ่ที่ใช้ไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้ดำเนินการให้ SME สามารถเข้าถึงบริการไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่มีต้นทุนต่ำหรือไม่มีค่าใช้จ่ายได้ ในการศึกษาในประเทศสวีเดน (Karl W. Sandberg, 2009) พบว่าแรงกดดันของลูกค้าในการออกไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้ผลดีสำหรับ SME หลายประเทศใช้วิธีการแบบค่อยเป็นค่อยไปโดยเริ่มจากธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งจะสร้างแรงกดดันต่อซัพพลายเออร์ขนาดเล็กและขนาดกลางให้นำไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้

การวิจัยเกี่ยวกับระบบไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ของเปรู (Bellon M. C.-N., 2019) พบว่าไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์รายงานยอดขาย การซื้อ และมูลค่าเพิ่มของบริษัทเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 5 ในปีแรกหลังจากเริ่มใช้ ผลกระทบกระจุกตัวอยู่ในบริษัทขนาดเล็กและภาคส่วนที่มีอัตราการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่สูงขึ้น ซึ่งบ่งชี้ว่าการออกไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ช่วยเพิ่มการปฏิบัติตามโดยการลดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและเสริมสร้างการป้องปราม

5.8 ความล่าช้าในการนำไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้จะบ่งบอกถึงการมองข้ามประโยชน์ที่ไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์อาจนำมาสู่เศรษฐกิจไทยได้ โดยประสบการณ์จากประเทศในละตินอเมริกา ได้แก่ อาร์เจนตินา บราซิล (เซาเปาโล) เอกวาดอร์ เม็กซิโก และอุรุกวัย แสดงให้เห็นว่าไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มีผลกระทบเชิงบวกต่อการปรับปรุงการรวบรวมและการควบคุม นั่นคือ การออกไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะเพิ่มยอดขาย รายได้ที่รายงาน และเพิ่มการเก็บภาษี⁴⁵

⁴⁵ https://www.ciat.org/Biblioteca/Estudios/2018_FE/2018_Electronic_invoice_summary_BID_CIAT.pdf

สถานะปัจจุบันของการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

6.1 ประเทศไทยเริ่มใช้ระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์โดยสมัครใจเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งครอบคลุมเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ที่มีทุนชำระแล้วมากกว่า 10 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2560 มีการนำเสนอโครงการใหม่เพื่อแทนที่โครงการปีพ.ศ. 2555 โดยโครงการนี้เป็นไปโดยสมัครใจเช่นกันและปล่อยให้การส่งใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากรอยู่ในดุลยพินิจของผู้เสียภาษีซึ่งครอบคลุมผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทุกราย นอกจากนี้ ยังมีการเปิดตัวอีก 2 ระบบ ได้แก่ “ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทางอีเมล” สำหรับผู้เสียภาษีรายย่อยที่มีผลประกอบการต่อปีน้อยกว่า 30 ล้านบาท และ “ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์” สำหรับผู้เสียภาษีอื่น ๆ ทั้งนี้ ในการดำเนินการแบบเดิมนั้น ใบแจ้งหนี้ที่ได้รับจากกรมสรรพากรไม่ใช่ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ แต่เป็นเพียงแค่อ่านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มขนาดกลางและขนาดย่อมคุ้นเคยกับระบบอิเล็กทรอนิกส์และพร้อมที่จะใช้ระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และระบบใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์อย่างสมบูรณ์ในอนาคต อย่างไรก็ตาม ใบแจ้งหนี้ที่ได้รับตามโครงการล่าสุดนี้จะต้องผ่านหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดซึ่งกำหนดโดยกรมสรรพากรและสพขอ.

6.2 ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา โครงการที่เริ่มต้นในปีพ.ศ. 2560 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการที่ขึ้นทะเบียนกับกรมสรรพากรในฐานะตัวกลางระหว่างกรมสรรพากรกับผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ในการส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ โปรโตคอลการตรวจสอบสิทธิ์สำหรับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และช่องทางการส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากร รัฐบาลไทยยังได้ดำเนินการหลายขั้นตอนเพื่อจูงใจให้ผู้เสียภาษีเข้าร่วมโครงการ ซึ่งรวมถึงการให้หักค่าลดหย่อนเกินร้อยละ 200 สำหรับค่าใช้จ่ายที่ผู้เสียภาษีใช้ในการซื้อและการติดตั้งอุปกรณ์ไอทีที่จำเป็นสำหรับการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และออกใบอนุญาตผู้ใช้บริการหลายรายที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มได้

6.3 อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐบาลจะดำเนินการจูงใจให้ผู้เสียภาษีเข้าร่วมโครงการนี้ แต่โครงการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์กลับมีสัดส่วนผู้เข้าร่วมโครงการเพียงร้อยละ 0.4 ตลอดช่วง 6 ปีที่ผ่านมา ตามข้อมูลล่าสุดที่ได้รับจากกรมสรรพากร มีผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพียง 2,615 รายจาก 6,58,836 ราย ที่เลือกเข้าร่วมโครงการนี้ และจากผู้เข้าร่วม 2,615 ราย มี 926 รายที่ใช้ “ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินทางอีเมล” ซึ่งไม่ใช่รูปแบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง ดังนั้น จึงมีผู้เสียภาษีเพียง 1,689 รายเท่านั้นที่ใช้ “ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์” ซึ่งใกล้เคียงกับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์แม้ว่าจะขาดคุณสมบัติบางประการก็ตาม โดยคุณสมบัติที่แท้จริงของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์นำเสนออยู่ในกล่องที่ 7 ด้านล่าง

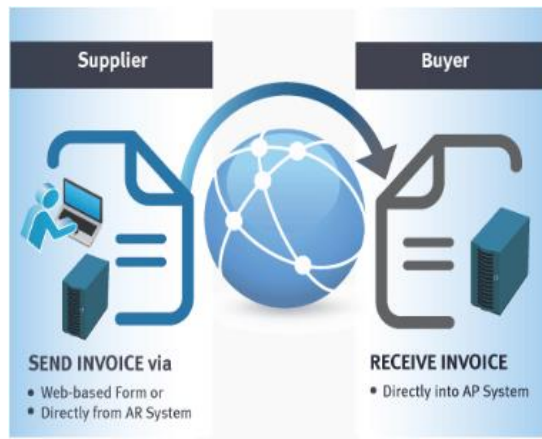
6.4 ในจำนวนผู้เสียภาษีรายใหญ่ซึ่งมีรายได้ต่อปีมากกว่า 1,000 ล้านบาท ซึ่งมีทั้งหมดมากกว่า 5,600 รายนั้น มีเพียง 441 รายเท่านั้นที่เลือกใช้โครงการนี้ โดยผู้เสียภาษีรายใหญ่คาดว่าจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เนื่องจากสามารถสร้างใบแจ้งหนี้และใบเสร็จรับเงินได้จำนวนมาก และยังคาดว่าจะมีการแปลงเป็นดิจิทัลอย่างมากเนื่องจากขนาดและปริมาณของการดำเนินงาน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโครงการนี้ไม่ได้ช่วยธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

กล่องที่ 5: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์คืออะไร?

การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (e-invoicing) คือการแลกเปลี่ยนเอกสารใบแจ้งหนี้ระหว่างซัพพลายเออร์และผู้ซื้อในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการ อย่างไรก็ตาม การจะเป็นใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์นั้นไม่เพียงแต่มีคุณสมบัติที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น pdf หรือ word หรือ excel เท่านั้น คำจำกัดความที่แท้จริงของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ คือ ควรมีข้อมูลจากซัพพลายเออร์ในรูปแบบที่สามารถป้อน (รวม) เข้า

กับระบบบัญชีเจ้าหนี้ (Account Payable - AP) ของผู้ซื้อโดยไม่ต้องป้อนข้อมูลใด ๆ จากผู้ดูแลระบบ AP ของผู้ซื้อ บรรทัดฐานสากลคือใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ควรอยู่ในรูปแบบ xml

ภาพที่ 12: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ Electronic Invoicing



ที่มา: <https://www.einvoicingbasics.co.uk/what-is-e-invoicing>

เพื่อให้ใบกำกับภาษีมีคุณสมบัติเป็นใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะต้องผ่านการทดสอบทางกฎหมายด้วย ในประเทศที่ได้ออกกฎหมายหรือกฎระเบียบที่กำหนดให้ใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในการทำธุรกรรมทางธุรกิจและกำหนดเป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติตามภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่าจำกัดความของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะต้องคำนึงถึงข้อกำหนดของกฎหมายหรือข้อบังคับดังกล่าวด้วย ตัวอย่างเช่น ในประเทศอินเดีย เพื่อให้ใบแจ้งหนี้มีคุณสมบัติเป็น 'ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์' จะต้องจัดทำตามประกาศฉบับที่ 73/2020 ลงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2563 ซึ่งออกมาภายใต้พระราชบัญญัติภาษีสินค้าและบริการ ในช่วงกลางปีพ.ศ. 2560 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารภาษีมูลค่าเพิ่มในอินเดีย ใบแจ้งหนี้ต้องมีหมายเลขอ้างอิงใบแจ้งหนี้ (Invoice Reference Number - IRN) ซึ่งจำเป็นต้องได้รับโดยผู้ออกหรือผู้ขายโดยการอัปโหลดรายละเอียดที่ระบุในใบแจ้งหนี้ลงบนพอร์ทัลอิเล็กทรอนิกส์ภาษีสินค้าและบริการทั่วไป ภายในสามสิบวันนับจากวันที่ออกใบแจ้งหนี้ดังกล่าว ใบแจ้งหนี้ต้องเป็นไปตาม e-invoice schema (แจ้งรูปแบบมาตรฐานแยกต่างหาก) และมีพารามิเตอร์บังคับ ปัจจุบัน กฎหมายใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ครอบคลุมเฉพาะการทำธุรกรรม B2B และมีผลบังคับใช้สำหรับธุรกิจที่มีมูลค่าการค้าซื้อขายมากกว่า 200 ล้านบาทปียอด (แต่ไม่ใช่ตัวเลือกสำหรับธุรกิจอื่น) ในทำนองเดียวกัน ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในอิตาลีจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานและรูปแบบที่ใช้ตามมาตรา 21 วรค 1 ของ Presidential Decree 633/72 ต้องส่งใบแจ้งหนี้ผ่าน Sistema di Interscambio (SDI) ซึ่งเป็นระบบแลกเปลี่ยนของรัฐบาลในไฟล์ XML (Extensible Markup Language) ตามรูปแบบของ FatturaPA ซึ่งเป็นระบบเดียวที่ยอมรับโดย Exchange System

กรอบกฎหมาย

6.5 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยอยู่ภายใต้ระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการจัดทำ ส่งมอบ และเก็บรักษาใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และใบรับอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2560 (PwC, 2017) เป็นการเพิ่มทางเลือกให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 30 ล้านบาท สามารถลงทะเบียนผ่านระบบ e-Tax Invoice by Email และส่งสำเนาใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (PDF/A3) ให้ สพขอ. เพื่อประทับเวลาด้วยอีเมล ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เหลือนซึ่งมีผลประกอบการต่อปีมากกว่า 30 ล้านบาท สามารถลงทะเบียนในระบบ e-tax invoice และ e-receipts โดยต้องส่งใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ให้กรมสรรพากรในรูปแบบ XML ตามคำแนะนำมาตรฐานการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ของสรรพขอ. มีช่องทางการจัดส่งช่องทางรวมถึงเว็บพอร์ทัลพร้อมให้บริการแก่ผู้เสียภาษี

6.6 ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร (ฉบับที่ 15) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำ ส่งมอบ และ เก็บรักษาใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และใบรับอิเล็กทรอนิกส์ ได้ลดจำนวนช่องทางในการจัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากรลงโดยการยกเลิกช่องทางเว็บพอร์ทัล เว็บพอร์ทัลมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่องค์กรขนาดเล็กที่ไม่มี ERP หรือซอฟต์แวร์ที่คล้ายกันในการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ แม้ว่าเหตุผลจะไม่ชัดเจน แต่ดูเหมือนจะมีการใช้งานเว็บพอร์ทัลน้อยเกินไปหรือไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ปัจจุบันจึงเหลือเพียง 3 ช่องทางสำหรับผู้เสียภาษีที่ลงทะเบียนภายใต้โครงการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่

1. Host to Host – เป็นการส่งข้อมูลตรงกับกรมสรรพากร โดยบริษัทต้องอยู่ภายใต้การดูแลของกองบริหารภาษีธุรกิจขนาดใหญ่ (LTO) และออกใบกำกับภาษีอย่างน้อย 500,000 ใบต่อเดือน ธุรกิจนั้นต้องมีระบบการส่งข้อมูลตรงกับกรมสรรพากร
2. ผู้ให้บริการ (Service Provider - SP) – ดำเนินการผ่านผู้ให้บริการ โดยสถานประกอบการทุกแห่งสามารถแต่งตั้งผู้ให้บริการเป็นตัวแทนในการส่งข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากรแทนได้ ทั้งนี้ สถานประกอบการที่แต่งตั้งผู้ให้บริการและผู้ให้บริการเองจะต้องแจ้งการแต่งตั้งต่อกรมสรรพากร
3. อับโหลดไฟล์ – เป็นการส่งไฟล์โดยสถานประกอบการที่เหลือทั้งหมด โดยใช้ซอฟต์แวร์ภายในองค์กรหรือซอฟต์แวร์ภายนอกที่สร้างใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์

6.7 ตามข้อมูลที่ได้รับจากกรมสรรพากร มีเพียง 9 บริษัทเท่านั้นที่ใช้ช่องทางการส่งแบบ Host to Host มีผู้เสียภาษี 766 รายที่ดำเนินการผ่านผู้ให้บริการ และยังคงใช้การอัปโหลดทางเว็บเพื่อจัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างสองแผนจะแสดงในตารางด้านล่าง

ตารางที่ 4: การเปรียบเทียบรูปแบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทางอีเมลกับรูปแบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์

คุณลักษณะ	ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทางอีเมล	ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์
สถานะของผู้ออกใบแจ้งหนี้	บุคคลธรรมดาหรือบริษัทที่จดทะเบียนตามมาตรา 77/1 (6) แห่งประมวลรัษฎากร	
คุณสมบัติ (ผลประกอบการประจำปี)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ล้านบาท	มากกว่า 30 ล้านบาท
บังคับ / ทางเลือก	ทางเลือก	ทางเลือก
ความครอบคลุม	ใบกำกับภาษี	ใบกำกับภาษี ใบเสร็จรับเงิน* ใบกำกับภาษีอย่างย่อ ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้
รูปแบบ/มาตรฐาน ใบแจ้งหนี้	PDF / a3 พร้อมฝังไว้ XML	XML
รูปแบบธุรกรรม	B2G, B2B	B2G, B2B
การตรวจสอบใบแจ้งหนี้	ไม่มี	ลายเซ็นดิจิทัล
ช่องทางการจัดส่ง	E-mail	1. Host to Host 2. Service provider 3. Web upload
รูปแบบสำหรับผู้ซื้อ	ตามแต่จะตกลงกับผู้ซื้อ*	
ระยะเวลา	15 วัน หลังสิ้นเดือนที่ออกใบกำกับภาษี	

* ใบเสร็จรับเงินภาษีประกอบด้วยใบกำกับภาษีที่เรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโดยหน่วยงานศุลกากรหรือสรรพสามิต และใบแจ้งหนี้ที่ผู้ซื้อเรียกเก็บภาษีภายใต้กลไกการเรียกเก็บเงินย้อนกลับ

** ในกรณีที่ผู้ซื้อต้องการรับเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบกระดาษ ผู้ออกเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์จะต้องพิมพ์เอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีข้อความระบุว่า “เอกสารนี้จัดทำขึ้นทางอิเล็กทรอนิกส์ และข้อมูลในเอกสารดังกล่าวจะถูกส่งทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อกรมสรรพากร” และส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อ

6.8 ปัจจุบัน ตลาดผู้ให้บริการ (SP) มีขนาดค่อนข้างเล็ก เนื่องจากมีผู้ให้บริการที่ลงทะเบียนแล้ว 20 แห่ง แข่งขันกันเพื่อทำธุรกิจ จากประมาณ 766 ธุรกิจที่เลือกใช้รูปแบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ให้บริการเป็นตัวกลางระหว่างผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และกรมสรรพากร ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดโดยอธิบดีกรมสรรพากร ผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์อาจแต่งตั้งผู้ให้บริการเพื่อจัดเตรียม จัดส่ง และจัดเก็บใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในนามของตน ผู้ให้บริการที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจะได้รับอนุญาตให้ถ่ายโอนข้อมูลของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในนามของผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากรได้โดยตรงผ่านระบบถ่ายโอนข้อมูลที่เชื่อมต่อกับระบบของกรมสรรพากร ผู้ให้บริการที่ผ่านการรับรองต้องมีระบบสนับสนุน ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ตามเงื่อนไขและคุณสมบัติที่กรมสรรพากรกำหนด

กล่องที่ 6: คุณสมบัติในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

- | |
|--|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 77/1 (5) แห่งประมวลรัษฎากร โดยมีทุนชำระแล้วไม่น้อยกว่า 50 ล้านบาท 2. ไม่มีประวัติการใช้หรือออกใบกำกับภาษีปลอมหรือออกใบกำกับภาษีโดยมิชอบโดยเจตนาหลีกเลี่ยงภาษี 3. คณะกรรมการหรือผู้มีอำนาจไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่น ถูกพิทักษ์ทรัพย์ เคยถูกประกาศเป็นบุคคลล้มละลายและไม่พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายเกิน 2 ปี หรือเคยถูกจำคุกในคดีอาญาภายหลังศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด 4. ประสบการณ์หรือความสามารถในการให้บริการระบบรับส่งข้อมูลหรือระบบคอมพิวเตอร์ 5. ไม่เข้าข่ายละทิ้งสัญญาทางราชการที่แจ้งเวียน หรือ เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลหรือบุคคลอื่นที่ละทิ้งสัญญาตาม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ 6. ระบบสารสนเทศที่มั่นคง ปลอดภัย เชื่อถือได้ ตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (มท.ร.ว. 21- 2562) ลงวันที่ 11 มกราคม 2562 7. วิสาหกิจจดทะเบียนที่ได้รับอนุมัติให้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และออกใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจัดทำและโอนข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ตามปกติธุรกิจ |
|--|

6.9 ระบบปัจจุบันอนุญาตให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่เลือกใช้รูปแบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์เพื่อออกใบแจ้งหนี้บางส่วนและบางส่วนไม่ใช้รูปแบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ดังนั้น ข้อมูลใบแจ้งหนี้ที่กรมสรรพากรได้รับเกี่ยวกับผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มภายใต้โครงการนี้อาจไม่สมบูรณ์และมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการประเมินความเสี่ยง และแทบไม่มีประโยชน์ใดๆ ต่อผู้เสียภาษีในแง่ของต้นทุนการปฏิบัติตามภาษี

กรอบเทคโนโลยีสารสนเทศ

6.10 พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ให้อำนาจสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ในการพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และเป็นผู้กำกับดูแล โดยสพธอ. ได้กำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

- ขมธอ. 14-2560 – การใช้ข้อความ XML สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- ชมธอ. 3-2560 เวอร์ชัน 2.0 - ข้อความอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการซื้อขายสินค้าและบริการ
- ชมธอ. 11-2560 – การจัดทำหนังสือรับรองในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์

6.11 ข้อเสนอแนะมาตรฐานและการรับรองของสพธอ. กำหนดให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการเซ็นชื่อแบบดิจิทัลซึ่งผู้เสียภาษีต้องซื้อใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์จากหน่วยงานออกใบรับรองและลงทุนในฮาร์ดแวร์ (โทเค็น USB หรือโมดูลความปลอดภัยของฮาร์ดแวร์) ก่อนการลงทะเบียน ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่มีสิทธิ์ซึ่งประสงค์จะใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์หรือผู้ให้บริการของตนจะต้องได้รับใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์สำหรับองค์กรจากหน่วยงานออกใบรับรอง (CA) ที่ได้รับการรับรองโดย National Root Certification Authority (Thailand NRCA) ก่อน และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ปัจจุบัน CA ที่ได้รับการรับรองในประเทศไทยมีเพียงสองแห่งเท่านั้น ได้แก่ บริษัทไทยดิจิทัล ไอดี จำกัด (TDID) และบริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) (INET) การใช้งานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ มีสามขั้นตอน ได้แก่ (1) การสร้างเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-document) สำหรับใบกำกับภาษี ใบลดหนี้ ใบเพิ่มหนี้ และใบเสร็จรับเงิน (2) รับลายเซ็นดิจิทัลและฝังลายเซ็นดิจิทัลลงใน e-document และ (3) จัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ซื้อ และส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้กับกรมสรรพากร โดยสามารถส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากรผ่านผู้ให้บริการที่สามารถลงนามในใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์แบบดิจิทัลและส่งไปยังกรมสรรพากรได้

การประเมินผลการดำเนินงานของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

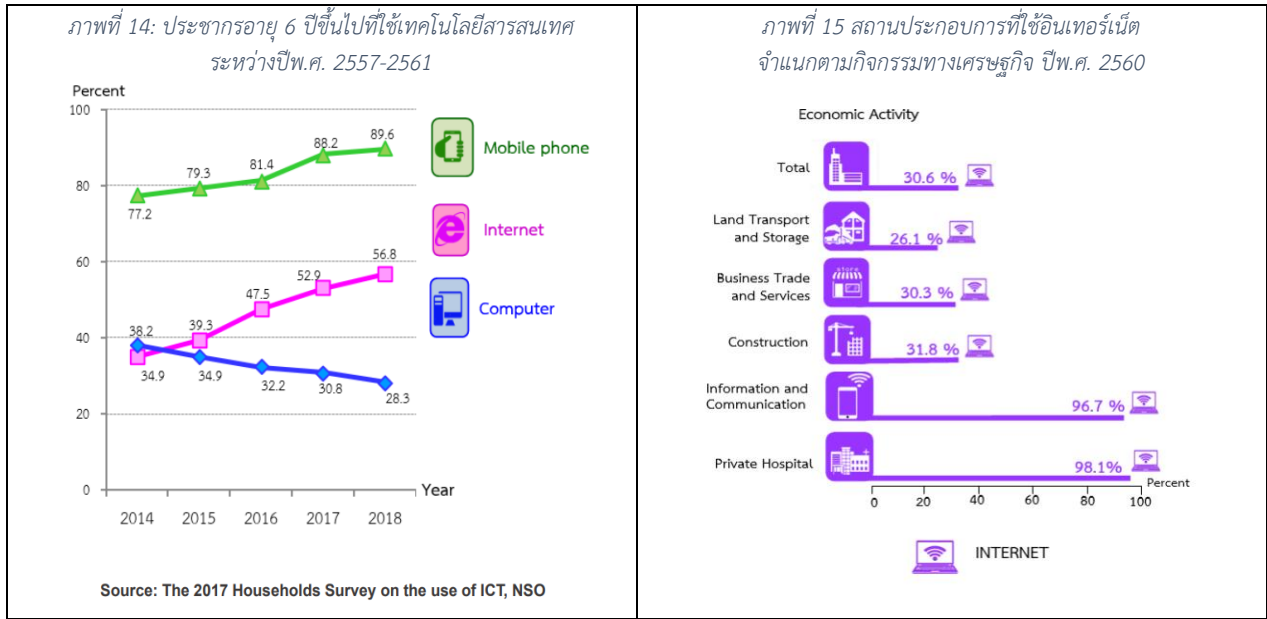
จุดแข็ง

7.1 ประเทศไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มแรกๆ ที่นำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ และได้มีการวางรากฐานสำหรับการขยายการใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้วตั้งแต่ทศวรรษที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2560 ที่ได้มีการเปิดตัวการใช้งานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ไปทั่วทั้งระบบ กรมสรรพากรและสรรพอ. ก็ได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นไปมากแล้ว อีกทั้งยังมีการออกกฎระเบียบและหลักเกณฑ์โดยละเอียดมารองรับสำหรับการเปลี่ยนไปใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไว้แล้ว ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา กรมสรรพากรยังได้สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับโครงการนี้พร้อมประโยชน์ทางธุรกิจ กรมสรรพากรมีเว็บไซต์ (<https://etax.rd.go.th/etax>) ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้เสียภาษี ในทำนองเดียวกัน สรรพอ. ก็เผยแพร่ข้อมูลมาตรฐานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และการรับรองของผู้ให้บริการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทางเว็บไซต์ด้วยเช่นกัน (<https://standard.eta.or.th>, <https://www.eta.or.th>)

ภาพที่ 13: ขั้นตอนการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่แสดงบนเว็บไซต์กรมสรรพากร



7.2 ในอนาคตการขยายการใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะง่ายขึ้น โดยเน้นที่การเข้าสู่ยุคดิจิทัลของทั้งประชาชนทั่วไปและภาคธุรกิจ ประเทศไทยมีการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขึ้นในปีพ.ศ. 2559 และมีการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2560-2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัลในทุกภาคส่วนของสังคมไทย รวมถึงการท่องเที่ยว การศึกษา การเงิน และการบริหารราชการ จากการสำรวจครัวเรือนในประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สทช.) ในปีพ.ศ. 2560 ครอบคลุมประชากรที่มีอายุมากกว่า 6 ปีขึ้นไป พบว่ามีการใช้โทรศัพท์มือถือประมาณร้อยละ 90 และใช้อินเทอร์เน็ตประมาณร้อยละ 57 ในช่วงระหว่างปี 2557-2557-2561 และในช่วงโควิด มีการเติบโตทางดิจิทัลมากอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน เนื่องจากการล็อกดาวน์ทั่วทั้งประเทศส่งผลให้มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นมากกว่าร้อยละ 75 ปัจจุบันมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประมาณร้อยละ 82 และผู้ใช้โซเชียลมีเดียร้อยละ 74 และประเทศไทยยังเป็นอันดับ 2 ของโลกในด้านการนำอีคอมเมิร์ซมาใช้ (Global Digital Report, 2019)



ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สทช.) <http://www.stats.gov.cn/english/pdf/202011/P020201103358680777627.pdf>

7.3 นอกจากนี้ ช่วงการระบาดของโควิดยังกระตุ้นการเติบโตของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งรวมถึงระบบ 'พร้อมเพย์' ที่เปิดตัวในปีพ.ศ. 2559 ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ระบบการชำระเงินของไทยได้ก้าวหน้าอย่างมาก จากความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการระบบการชำระเงิน หน่วยงานภาครัฐ และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่มีความพยายามร่วมกันในการวางแผนและขับเคลื่อนนโยบายเพื่อส่งเสริมการชำระเงินดิจิทัลทำให้เกิดบริการชำระเงินดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น บริการพร้อมเพย์ สมาร์ทไฟแนนเชียลและโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินสำหรับธุรกิจ การชำระเงินข้ามพรมแดนและการโอนเงิน การชำระเงินดิจิทัลของไทยเพิ่มขึ้นห้าเท่าในช่วงห้าปีที่ผ่านมา จาก 63 ครั้งต่อคนต่อปีในปีพ.ศ. 2560 เป็น 312 ครั้งต่อคนต่อปีในปีพ.ศ. 2564 (Bank of Thailand, 2021)

จุดอ่อน

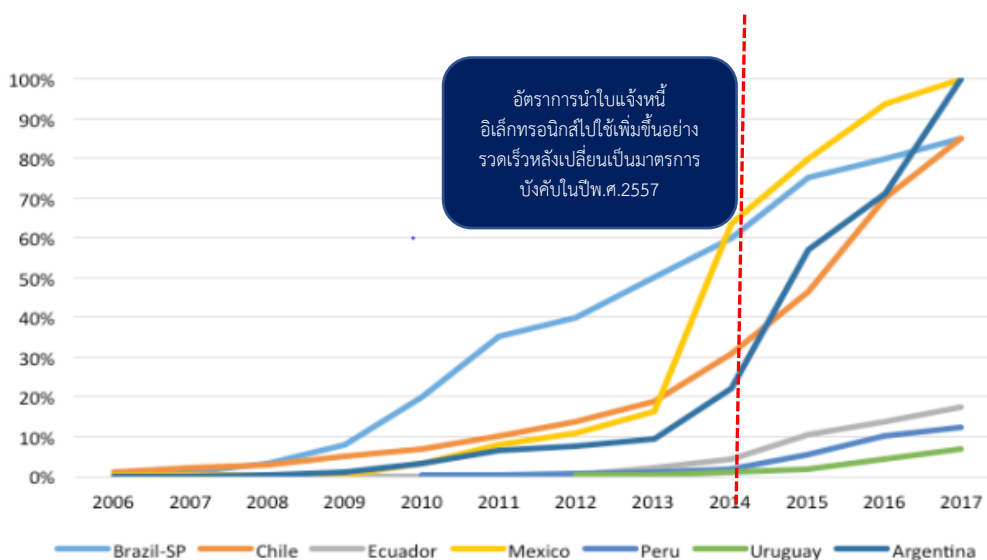
7.4 ในขณะที่เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ การใช้อินเทอร์เน็ต การสมัครสมาชิกผ่านมือถือ อินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง การใช้โซเชียลมีเดียกำลังเพิ่มขึ้นในประเทศไทย แต่ก็ไม่สามารถสร้างแรงผลักดันการใช้งานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเพียงพอ ซึ่งแสดงถึงความต่างขั้วกัน เนื่องจากในขณะที่ประชาชนและภาคธุรกิจกลุ่มเดียวกันเปิดรับเทคโนโลยีดิจิทัลแต่กลับไม่ได้แสดงความกระตือรือร้นในการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มากนัก ซึ่งพบว่ามีอุปสรรคหลายประการทั้งทางกฎหมาย ทางเทคนิค การเงิน และความคิด

อุปสรรคทางกฎหมายและระเบียบ

7.5 อุปสรรคที่ใหญ่ที่สุดในการขยายการใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย คือ การขาดอำนาจทางกฎหมาย กฎหมายที่มีอยู่เพียงแต่รับรองใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ให้เทียบเท่ากับใบกำกับภาษีที่กำหนดไว้ในมาตรา 86 แห่งประมวลรัษฎากร อย่างไรก็ตาม การสร้างใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และการจัดส่งไปยังกรมสรรพากรนั้นเป็นทางเลือกของผู้เสียภาษี จนถึงขณะนี้ มีผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพียงร้อยละ 0.8 เท่านั้นที่เลือกใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการต่อต้านอย่างมากในการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ แต่พฤติกรรมนี้ไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่ เนื่องจาก

ประสบการณ์จากประเทศต่างๆ ก็แสดงให้เห็นว่าในประเทศส่วนใหญ่ที่มีการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้โดยสมัครใจ นั้น มีอัตราการนำไปใช้ที่ต่ำมากเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการบังคับใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์แล้ว อัตราการนำไปใช้จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (Bellon, et al., 2019)

ภาพที่ 16: อัตราการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ในประเทศกลุ่มละตินอเมริกา

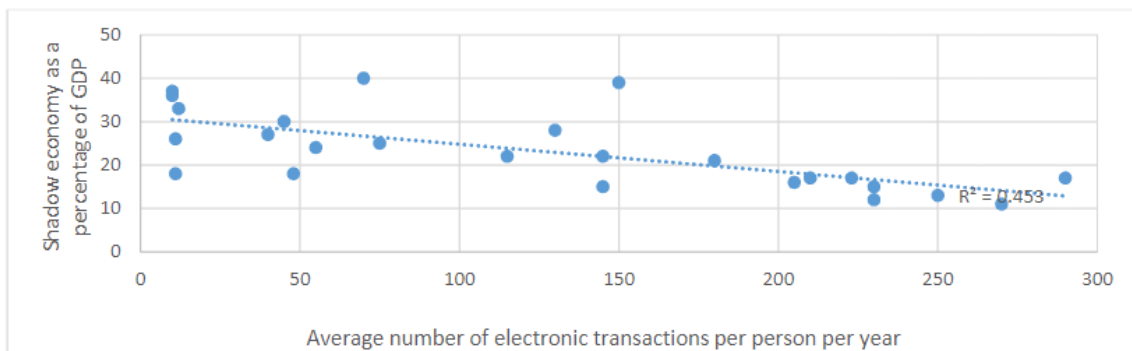


ที่มา: (CIAT, 2018)

7.6 ในประเทศไทย แม้แต่การยื่นแบบแสดงรายการภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ (ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา/ภาษีเงินได้นิติบุคคล/VAT) ก็ไม่ได้เป็นมาตรการบังคับตามกฎหมาย ดังนั้น จึงไม่มีวัฒนธรรมของการปฏิบัติตามข้อบังคับด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หลายประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาได้นำการยื่นภาษีแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบไร้กระดาษ (paper-less system) (World Bank, 2014) การยื่นแบบแสดงรายการภาษีอิเล็กทรอนิกส์อาจเป็นประโยชน์อย่างมากต่อหน่วยงานจัดเก็บรายได้ในประเทศกำลังพัฒนา ลดต้นทุนการบริหารและข้อผิดพลาด รวมถึงปรับปรุงประสิทธิภาพ นอกจากนี้ หลักฐานบ่งชี้ว่าธุรกิจขนาดเล็กมักจะต้องใช้เวลามากกว่าหนึ่งปีหรือสองปีในการไต่ระดับการเรียนรู้สำหรับการยื่นแบบอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนที่พวกเขาจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษี

7.7 กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ได้ช่วยสร้างแรงจูงใจในการชำระเงินแบบดิจิทัลและลดแรงจูงใจให้ชำระเงินด้วยเงินสด นโยบายภาษีสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของภาคธุรกิจในการใช้เงินสดโดยการให้ผลประโยชน์เพื่อดึงดูด เช่น อัตราพิเศษในการหักภาษี ณ ที่จ่าย และข้อกำหนดในการตรวจสอบและลงโทษธุรกรรมเงินสดโดยไม่อนุญาตให้ธุรกิจหักเงิน (หากการชำระเงินด้วยเงินสดเกินเกณฑ์) การกำหนดบทลงโทษสำหรับสินเชื่อเงินสด และข้อกำหนดการตรวจสอบที่เข้มงวด ในบริบทนี้ มาตรการเพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจและผู้บริโภคชำระค่าใช้จ่ายโดยใช้ช่องทางธนาคารหรือวิธีการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น สามารถและควรได้รับการออกแบบและดำเนินการเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ดูเหมือนจะมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมากระหว่างการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือการชำระเงินที่เป็นทางการกับขนาดของเศรษฐกิจนอกระบบ การศึกษาเศรษฐกิจยุโรปโดย A. T. Kearney และ Schneider ได้ยืนยันความสัมพันธ์นี้ (Sung, Awasthi, & Lee, 2017)

ภาพที่ 17: ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจนอกระบบกับการชำระเงินแบบดิจิทัล



Source: A. T. Kearney and Schneider (2009).

7.8 ระบบคู่ขนานของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้เสียภาษีย่อยและผู้เสียภาษีอื่นๆ ได้ทำให้ตลาดไซเบอร์ของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เกิดความแตกแยก แม้ว่าความตั้งใจของนโยบายที่อยู่เบื้องหลังคือการนำระบบที่ง่ายและมีต้นทุนต่ำมานำเสนอให้แก่ธุรกิจขนาดเล็ก แต่ก็อาจไม่ได้ผลด้วยเหตุผลสองประการ คือ ประการแรกแนวทางนี้ไม่สามารถดึงดูดธุรกิจขนาดเล็กแม้ว่าจะมีข้อกำหนดการปฏิบัติตามจะต่ำก็ตาม เนื่องจากสิ่งที่ผู้เสียภาษีต้องทำคือส่งอีเมลสำเนาใบแจ้งหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากร ประการที่สอง ระบบได้ทำให้ผู้เสียภาษีที่เลือกใช้ระบบนี้เข้าสู่ระบบที่ไม่ได้อิงตามหลักการของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ จุดประสงค์หลักของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ คือ เพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทางธุรกิจและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เสียภาษี เพื่อสร้างใบแจ้งหนี้ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์อ่านได้ เช่น xml (หรือ JSON) หากธุรกิจขนาดเล็กยังคงเลือกใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอีเมล พวกเขาอาจแสดงการต่อต้านเมื่อถูกขอให้เปลี่ยนไปใช้รูปแบบอื่น

7.9 ตามกฎหมายปัจจุบัน มีความล่าช้าอย่างมากระหว่างการสร้างใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และการส่งไปยังกรมสรรพากร โดยผู้เสียภาษีสามารถนำส่งใบแจ้งหนี้เป็นชุดภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมาสองประการ คือ ประการแรก ใบแจ้งหนี้จำนวนมากถูกส่งเข้ามาในวันเดียวกัน จึงมีแนวโน้มที่จะทำให้ระบบไอทีของกรมสรรพากรมีปัญหา ซึ่งการส่งใบแจ้งหนี้ไปยังกรมสรรพากรควรมีการเหลื่อมวันกัน โดยกรมสรรพากรควรได้รับทุกวัน ประการที่สอง เนื่องจากใบแจ้งหนี้ถูกส่งไปยังกรมสรรพากรมีความล่าช้าอย่างมาก กรมสรรพากรจึงไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบและควบคุมธุรกรรมแบบเรียลไทม์ได้ ประโยชน์ของการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สำหรับหน่วยงานด้านภาษีอย่างกรมสรรพากรคือ ความสามารถในการควบคุมธุรกรรมอย่างต่อเนื่องโดยรับข้อมูลใบแจ้งหนี้แบบเรียลไทม์ ซึ่งช่วยป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีได้เป็นอย่างมาก

7.10 ภายใต้ระบบปัจจุบัน ผู้ขายสามารถใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกับผู้ซื้อได้โดยไม่ต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องโดยกรมสรรพากรล่วงหน้า ดังนั้น กรมสรรพากรจึงไม่มีอำนาจควบคุมรูปแบบใบแจ้งหนี้และข้อมูลที่ได้รับ ตัวอย่างเช่น ผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มสามารถที่จะออกใบแจ้งหนี้ที่แตกต่างกันสำหรับการจัดหาเดียวกันได้ โดยใบหนึ่งสำหรับกรมสรรพากรและอีกใบสำหรับผู้ซื้อ กรมสรรพากรอาจตรวจพบความแตกต่างเหล่านี้ได้หลังจากที่ได้มีการระงับยอดการขอคืนภาษีซึ่งระหว่างการตรวจสอบภาษี การนำระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ซึ่งกรมสรรพากรสามารถตรวจสอบความถูกต้องล่วงหน้าของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่แชร์กับผู้ซื้อได้ จะสามารถช่วยป้องกันการปฏิบัติดังกล่าว นอกจากนี้ บางประเทศ เช่น เกาหลีใต้ ยังอนุญาตให้ผู้ซื้อทำการเปลี่ยนแปลงใบแจ้งหนี้ได้ หากหน่วยงานด้านภาษีสังเกตเห็นความคลาดเคลื่อนในภายหลัง

อุปสรรคทางเทคนิค

7.11 อุปสรรคทางเทคนิคเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่ธุรกิจอาจเผชิญในการดำเนินการตามมาตรฐานทางเทคนิคสำหรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่กำหนดโดยสพธอ. เนื่องจากขาดความตระหนักหรือเนื่องจากความยากลำบากในการจัดส่งใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากร สพธอ. มีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐานสำหรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์รวมถึงการรับรองผู้ให้บริการและระบบ ICT ของผู้ให้บริการ จนถึงปัจจุบัน ผู้ให้บริการ 20 แห่งได้รับการรับรองแล้ว ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ต้องมีการเซ็นชื่อแบบดิจิทัล ซึ่งลายเซ็นดิจิทัลจะต้องซื้อจากหนึ่งในสองหน่วยงานที่สามารถออกใบรับรองที่ได้รับการรับรองในประเทศไทย ได้แก่ บริษัท ไทยดิจิทัล ไอดี จำกัด (TDID) และบริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน) (INET) กรมสรรพากรแจ้งว่าการส่งข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ต้องใช้เครือข่าย MPLS ซึ่งให้บริการโดยผู้ให้บริการเพียงไม่กี่รายในประเทศไทย เพื่อรับประกันความปลอดภัยของข้อมูล ซึ่งอาจส่งผลให้ต้นทุนการเชื่อมต่อสูงขึ้นหรือมีความยุ่งยาก ทำให้การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไม่น่าสนใจหรือมีความเป็นไปได้น้อยลง อุปสรรคทางเทคนิคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือตลาดใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่ยังไม่พัฒนาสำหรับผู้ให้บริการและผู้พัฒนาแอปพลิเคชันใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากอัตราการนำไปใช้ต่ำ ความต้องการสำหรับผู้ให้บริการและแอปพลิเคชันใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จึงค่อนข้างต่ำ ดังนั้น แรงจูงใจในการสร้างโซลูชันที่เป็นนวัตกรรมใหม่ (เช่น แอปพลิเคชันมือถือ) ที่สามารถตอบสนองผู้เสียภาษีจำนวนมากจึงต่ำมากเช่นกัน

อุปสรรคทางการเงิน

7.13 อุปสรรคทางการเงินเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงที่ผู้เสียภาษีต้องเผชิญในการปฏิบัติตามรูปแบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงในการปฏิบัติตาม ปัจจุบันค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามค่อนข้างสูงเนื่องจากเหตุผลสองประการ คือ ประการแรก เนื่องจากตลาดใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังเล็กมาก ทำให้มีผู้ให้บริการและผู้พัฒนาแอปพลิเคชันอยู่น้อยราย ค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บโดยผู้ให้บริการจึงมีราคาสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจที่มีปริมาณใบแจ้งหนี้น้อย ประการที่สอง ข้อมูลใบแจ้งหนี้ที่ส่งไปยังกรมสรรพากรนั้นไม่เพียงพอที่จะกรอกแบบฟอร์มการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มล่วงหน้า เนื่องจากมีเพียงร้อยละ 0.4 ของผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่เพียงพอที่จะบันทึกเครดิตภาษีซื้อในการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จึงไม่สามารถลดต้นทุนการปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับผู้เสียภาษีได้

7.14 โซลูชันต้นทุนต่ำ เช่น เว็บพอร์ทัลหรือยูทิลิตี้ออฟไลน์ฟรีที่ใช้งานง่าย จะสามารถมีบทบาทสำคัญในการดึงดูด SME ให้มาใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากโซลูชันดังกล่าวจะช่วยให้ธุรกิจไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของและเสียค่าบำรุงรักษาแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ ERP ที่มีราคาแพง อย่างไรก็ตาม การที่ไม่มีเว็บพอร์ทัลหรือแอปพลิเคชันมือถือฟรีที่จะช่วยให้ธุรกิจสามารถสร้างใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และส่งให้กับลูกค้าหรือกรมสรรพากรจะเป็นอุปสรรคในการนำไปแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปใช้

อุปสรรคทางความคิด

7.15 อุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งในการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ คือ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้เสียภาษี การเปลี่ยนมาใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ทำให้เจ้าของธุรกิจต้องเปลี่ยนกระบวนการและระบบที่มีอยู่ ซึ่งนำไปสู่การต่อต้านที่รุนแรง สำหรับองค์กรขนาดใหญ่สามารถทำได้ง่ายกว่าในการเปลี่ยนแปลงในระบบ ERP ที่มีอยู่ ประโยชน์จากการประหยัดต้นทุนที่เกิดจากการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ทำให้การเปลี่ยนแปลงมีความเหมาะสม นอกจากนี้ สำหรับบริษัท

ขนาดใหญ่ ค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนมาใช้ไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มที่จะเป็นเพียงเศษเสี้ยวเล็กๆ ของมูลค่าการซือขาย อย่งไรก็ตาม สำหรับ SME การเปลี่ยนไปใช้ไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์อาจเป็นเรื่งที่ค่อนข้างทำท่าย

7.16 การขาดความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการออกไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์ ประโยชน์และผลที่ตามมาของการ ปฏิบัติตามกฎระเบียบยังเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการนำไปใช้โดย SME ซึ่งเป็นธุรกิจส่วนใหญ่ในประเทศไทย โดยทั่วไปแล้ว จะเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวหรือเป็นธุรกิจในครอบครัว ปัจจัยต่างๆ เช่น ความรู้ด้านไอที ระดับการศึกษา และอายุของ เจ้าของธุรกิจดังกล่าว มีบทบาทสำคัญในการกำหนดความเปิดกว้างของธุรกิจในการนำระบบการออกไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์ มาใช้ อย่งไรก็ตาม แนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการเติบโตของการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต การใช้อุปกรณ์มือถือ และการใช้งาน อินเทอร์เน็ตแบบค้ก เป็นสิ่งที่ส่งเสริมอย่างมาก และบ่งชี้ว่าโปรไฟล์เจ้าของธุรกิจในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเป็นมิตรกับ เทคโนโลยีมากขึ้น สิ่งนี้มีประโยชน์มากสำหรับกรมสรรพากรในการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ ไ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้เสียภาษีในธุรกิจ SMEs อย่งมีประสิทธิภาพ

7.17 อุปสรรคทางความคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ระดับความไว้วางใจระหว่างผู้เสียภาษีและกรมสรรพากร โดยได้มี การรวบรวมข้อมูลว่าผู้เสียภาษีค่อนข้างระมัดระวังที่จะเปลี่ยนไปใช้ระบบไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์เพราะกลัวในความไม่รู้ ผู้ เสียภาษีกังวลที่จะแชร์ข้อมูลไบ้แฉงหนือกับกรมสรรพากร เนื่องจากกลัวการตรวจสอบและบทลงโทษ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้เสียภาษีไม่ แน่ใจว่าการนำไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์มาใช้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการโต้ตอบกับกรมสรรพากรหรือไม่ ภายใต้ กฎหมายปัจจุบัน หากผู้เสียภาษีต้องการใช้ไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องมีการลงทะเบียนกับกรมสรรพากรและมีการ แสดงเจตจำนงในส่วนของผู้เสียภาษีที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากระบบนี้เป็น ทางเลือก (ไม่ได้เป็นมาตรการบังคับ) และไม่เห็นถึงผลประโยชน์ที่สามารถจับต้องได้ ดังนั้น ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่จึงยังไม่ เปลี่ยนไปใช้ไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์

7.18 เนื่องจากอัตราการใช้ไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างต่ำแม้ในหมู่ผู้เสียภาษีรายใหญ่ (ซึ่งมีน้อยมากเมื่อเทียบกับ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม) จึงไม่มีแรงกดดันจากผู้เสียภาษีด้วยกัน ทั้งนี้ หากธุรกิจจำนวนมากหันมาใช้ไบ้แฉงหนือ อิเล็กทรอนิกส์ จะเกิด 'network effect' ที่จะช่วยสร้างแรงกดดันในกลุ่มผู้เสียภาษีที่ไม่ใช้ และในที่สุด เมื่อทั้งซัพพลายเออร์ และผู้ซือไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์มาใช้ การขยายตัวของการใช้ไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์จะถูกกำหนดโดยกลไกตลาด เมื่อมี จำนวนผู้ใช้งานมากถึงระดับหนึ่งแล้ว ภาครัฐสามารถปล่อยให้กลไกตลาดทำงานและผู้เสียภาษีทั้งหมดจะหันมาใช้ไบ้แฉงหนือ อิเล็กทรอนิกส์เอง

โอกาส

7.19 การนำไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์มาใช้ในวงกว้างทั้งระบบเศรษฐกิจ จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยสามารถเปิดประตูสู่โอกาส มากมาย ผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดจะมาจากภาคเอกชนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจดิจิทัลอย่าง สมบูรณ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของแผนพัฒนาดิจิทัลของประเทศไทยระยะที่ 3 ซึ่งคาดหวังถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่ดิจิทัล ของเศรษฐกิจไทยอย่างเต็มรูปแบบ

7.20 การใช้ไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์จะเปิดโอกาสให้ประเทศไทยได้เข้าร่วมกับระบบไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกที่ นำไปใช้ในประเทศอื่น ๆ และจะอำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันข้ามพรมแดนและการค้าระหว่างประเทศ ความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นแนวคิดหลักเนื่องจากตระหนักดีว่าในขณะที่แต่ละประเทศออกนโยบายด้านภาษีและ การบัญชีของตนเอง การทำงานร่วมกันไม่ได้ขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศที่ประสานแนวทางภายในประเทศของตน แต่แทนที่จะ จัดลำดับความสำคัญว่าแต่ละระบบจะขึ้นอยู่กับหลักการและกระบวนการที่ใช้ร่วมกันโดยทั่วไป การใช้ไบ้แฉงหนือเล็กทรอนิกส์

จะช่วยให้มั่นใจได้ว่าบริษัทไทยจะสามารถส่งและรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปยังคู่ค้าทางธุรกิจในประเทศใดก็ได้ ไม่ว่าพวกเขาจะใช้ซอฟต์แวร์บัญชีใดก็ตาม

กล่องที่ 7: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และการเจรจาการค้า: มุ่งสู่การทำงานร่วมกันทั่วโลก

ในขณะที่ภาคเอกชนเป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ รัฐบาลก็เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าระเบียบภายในประเทศสามารถทำงานร่วมกันได้ เพื่อให้บริษัทต่างๆ สามารถใช้ซอฟต์แวร์และบริการเทคโนโลยีทั่วไปเพื่อเข้าร่วมการค้าได้ง่ายขึ้น เนื่องจากใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นแบบดิจิทัล จึงไม่มีความแตกต่างระหว่างต้นฉบับและสำเนาของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ แต่จำเป็นต้องมีกฎทั่วไปและมาตรฐานทางเทคนิคและกระบวนการต่างๆ เพื่อให้การตีความเอกสารดิจิทัลนี้ทำงานร่วมกันได้

รายงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (APEC) ระบุว่าปัญหาเกิดขึ้นเมื่อประเทศต่างๆ ออกข้อกำหนดทางเทคนิคเฉพาะประเทศ เช่น สำหรับลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์และกระบวนการเข้ารหัสลับ ข้อกำหนดดังกล่าวกลายเป็นอุปสรรคต่อบริการข้อมูลดิจิทัลข้ามพรมแดน การไหลของข้อมูล จึงทำให้ยากขึ้นและแพงขึ้นสำหรับบริษัทที่จะขายและสนับสนุนลูกค้าในหลายตลาด ตัวอย่างเช่น หน่วยงานด้านภาษีในบราซิลต้องรับรองผู้ใช้บุคคลที่สามของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ และในการทำเช่นนั้น จะต้องกำหนดมาตรฐานทางเทคนิคบางประการ ปัญหาคือบราซิลกำหนดให้ใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ในใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะต้องใช้โครงสร้างพื้นฐานและบริการด้านไอทีในท้องถิ่นของบราซิล (ในรูปแบบของหน่วยงานออกใบรับรองที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลท้องถิ่น เรียกว่า ICP Brazil) สิ่งนี้ทำหน้าที่เป็นข้อกำหนดที่ป้องกันไม่ให้ผู้ให้บริการใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ใช้ที่เก็บข้อมูลบนคลาวด์เพื่อให้บริการในตลาดหลายแห่ง

อุปสรรคทางเทคนิคเฉพาะประเทศส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากกฎหมายต้นแบบของคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (UNCITRAL) ที่เกี่ยวข้องกับลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าและมีผลผูกพันทางกฎหมาย ซึ่งหมายความว่าประเทศต่างๆ สามารถออกกฎหมายที่ทำหน้าที่เป็นอุปสรรคทางเทคนิคในการค้าได้ ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์เป็นอีกประเด็นหนึ่งภายใต้การเจรจาในการเจรจาของ WTO ซึ่งมีความสำคัญเนื่องจากมีบทบาทในใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบการซื้อขายดิจิทัลระดับโลกที่เปิดกว้างและทำงานร่วมกันได้ จากข้อมูลของ OECD และ WTO ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในอันดับที่สี่จากความท้าทาย 10 อันดับแรกของบริษัทและผู้บริโภคต้องเผชิญเมื่อเข้าถึงและใช้บริการอินเทอร์เน็ต

ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นตัวอย่างของกฎดิจิทัลประเภทหนึ่งที่ต้องการความสอดคล้อง เนื่องจากการค้าข้ามพรมแดนขึ้นอยู่กับความสามารถของบริษัทในการสื่อสารระหว่างกันในลักษณะที่เหมือนกัน (ทำงานร่วมกันได้) (ผ่านมาตรฐานร่วมกัน) ประเทศต่างๆ ควรอำนวยความสะดวกในการพัฒนามาตรฐาน ซึ่งจำเป็นต้องมีองค์ประกอบของความร่วมมือด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศ เพื่อให้แน่ใจว่าโอกาสทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นจริง เช่น การค้าดิจิทัล ประเทศต่าง ๆ ควรใช้การเจรจาทางการค้าเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ โศกคดีที่มีประเทศเล็ก ๆ แต่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงการค้าระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาค และอาจอยู่ภายใต้การสนับสนุนของ WTO

“Trans-Tasman e-Invoicing Interoperability Framework” ของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ให้แนวทางแบบจำลองสำหรับความร่วมมือเกี่ยวกับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และการบูรณาการทางเศรษฐกิจดิจิทัลที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น สภาธุรกิจดิจิทัล (องค์กรผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย) ร่วมกับสำนักงานภาษีออสเตรเลีย (ATO) และรัฐบาลนิวซีแลนด์ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนามาตรฐานทั่วไปเพื่อให้บริษัทจากทั้งสองประเทศสามารถส่งและรับใบแจ้งหนี้ที่เครื่องอ่านได้ทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าพวกเขาจะใช้ซอฟต์แวร์บัญชีใดก็ตาม คณะกรรมการเพิ่มผลผลิตของนิวซีแลนด์และออสเตรเลียได้ออกรายงานร่วมกัน—“การเติบโตเศรษฐกิจดิจิทัลของทรานส์แทสมันและการเพิ่มโอกาสสูงสุดสำหรับ SME” ซึ่งในประเด็นต่างๆ ได้เน้นย้ำถึงประโยชน์ของแนวทางร่วมกันเพื่อใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่รัฐบาลแต่ละแห่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือ พวกเขาได้มอบการควบคุมการปฏิบัติงานของระบบให้กับหน่วยงานที่เป็นผู้นำในอุตสาหกรรม ซึ่งก็คือคณะกรรมการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่

ภายในข้อตกลงการค้า ซิลี นิวซีแลนด์ และสิงคโปร์ที่เพิ่งสรุปข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจดิจิทัล ([Digital Economy Partnership Agreement](#) - DEPA) เป็นตัวอย่างแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับวิธีสร้างการทำงานร่วมกันของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ผ่านข้อตกลงทางการค้า DEPA (ข้อ 2.5) ตระหนักถึงความสำคัญของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และความจำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องสนับสนุนการใช้งานที่บ้านและตรวจสอบให้แน่ใจว่า

ระบบของพวกเขาสามารถทำงานร่วมกันได้ และทำเช่นเดียวกันทั่วโลก ภาคิ "จะต้องวางมาตรการของตนที่เกี่ยวข้องกับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์บนมาตรฐานสากล แนวปฏิบัติหรือข้อเสนอแนะที่มีอยู่"

ที่มา: <https://itif.org/publications/2020/03/23/why-countries-should-build-interoperable-electronic-invoicing-system-wto-e/>

7.21 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยช่วยอำนวยความสะดวกในการพัฒนา "แพลตฟอร์ม" ที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และปลอดภัยมากขึ้น ซึ่งช่วยให้ซัพพลายเออร์สามารถตอบสนองความต้องการเงินทุนหมุนเวียนได้โดยการขายใบแจ้งหนี้หรือบัญชีลูกหนี้ให้แก่ผู้ให้กู้เป็นเงินสด (เช่น รับเงินเมื่อทำงานเสร็จแทนที่จะรอเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือนเพื่อให้ลูกค้าชำระใบแจ้งหนี้) ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังช่วย SME ให้อยู่รอดโดยช่วยปรับปรุงการชำระเงินให้ตรงเวลา ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ SME อย่างไม่สมส่วน ซึ่งโดยปกติ SME จะขึ้นอยู่กับกระแสเงินสดเป็นหลักและมักมีกระแสเงินสดไม่เพียงพอ เนื่องจากระยะเวลาการชำระเงินที่ยาวนาน ในทำนองเดียวกันรัฐบาลสามารถสนับสนุนการอยู่รอดของ SME และการมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐบาลได้โดยใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ และช่องทางดิจิทัลในการชำระใบแจ้งหนี้โดยทันที ซึ่งออสเตรเลียได้ดำเนินการโดยกำหนดเวลาการชำระเงินสูงสุด 20 วันตามปฏิทินสำหรับสัญญาทั้งหมดที่มีมูลค่าต่ำกว่า 1 ล้านออสเตรเลียดอลลาร์ (ประมาณ 23.2 ล้านบาท)

7.22 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการปฏิบัติตามโดยสมัครใจโดยการลดต้นทุนของการปฏิบัติตามและปรับปรุงประสิทธิภาพของการประเมินความเสี่ยงรวมถึงการตรวจสอบภาษี ข้อมูลระดับใบแจ้งหนี้ที่ได้รับจากกรมสรรพากรสามารถใช้เพื่อกรอกการคืน VAT ล่วงหน้า (เช่นเดียวกับการคืนภาษีเงินได้นิติบุคคลหากมีการเชื่อมโยงการลงทะเบียน VAT และภาษีเงินได้นิติบุคคล) จับคู่เครดิตภาษีซื้อโดยอัตโนมัติ และออกเงินคืนโดยไม่มีการแทรกแซงใดๆ ซึ่งจะช่วยให้กรมสรรพากรสามารถตีกรอบจุดเน้นของการประเมินความเสี่ยงให้แคบลงตามการวิเคราะห์ข้อมูล และหลีกเลี่ยงความจำเป็นในการตรวจสอบตามปกติ

7.23 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังส่งผลประโยชน์อย่างมากในการควบคุมภาษี เนื่องจากการสะสมใบแจ้งหนี้ของเครดิตและเดบิตสำหรับผู้เสียภาษี ซึ่งแตกต่างจากการคืนภาษีตามงวด สร้างความสามารถในการประเมินและควบคุมได้ดีกว่าวิธีปฏิบัติทางภาษีแบบดั้งเดิมมาก การสุ่มตัวอย่างใบแจ้งหนี้แบบดั้งเดิมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตรวจสอบและตรวจสอบจะล่าช้าเมื่อระบบบริหารของประเทศมีบันทึกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด การแปลงเป็นดิจิทัลช่วยให้หน่วยงานด้านภาษีและบริษัทอื่นๆ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปิดเผยความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ซับซ้อน ซึ่งพวกเขาสามารถใช้เพื่อเป็นตัวเริ่มการตรวจสอบหากจำเป็น (IDB, 2018)

7.24 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถช่วยปรับปรุงการควบคุมแบบเรียลไทม์และการเคลื่อนย้ายสินค้า ตัวอย่างเช่นผู้ดูแลด้านภาษีของบราซิลใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือการจัดการภาษีและศุลกากรที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ซึ่งทำให้การดำเนินการด้านศุลกากรมีประสิทธิภาพมากขึ้น เจ้าหน้าที่ที่ทราบตัวสินค้าใดกำลังจะมาถึง ที่ไหน และมาจากใคร เนื่องจากระบบติดตามยานพาหนะขนส่งสินค้า (ซึ่งใช้คลื่นความถี่วิทยุและการติดตาม) ถูกรวมเข้ากับระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้รายละเอียดได้รับการลงทะเบียนเมื่อยานพาหนะกำลังเคลื่อนที่ มาสู่และผ่านจุดตรวจศุลกากร (IDB, 2018)

ภัยคุกคาม

7.25 ในขณะที่การขยายตัวของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยทำให้เกิดโอกาสมากมายสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความล้มเหลวในการขยายและบรรลุอัตราการนำไปใช้ที่สูงในอีก 5-10 ปีข้างหน้า อาจทำให้วิสัยทัศน์ของประเทศ

ไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและความเป็นผู้นำทางดิจิทัลต้องหยุดชะงัก นอกจากนี้ หากยังจำนวนผู้ใช้ไบแรงหนี้อิเล็กทรอนิกส์ยังไม่ถึงจำนวนที่มากพอ ประโยชน์ของการใช้ไบแรงหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะยังคงจำกัดอยู่เพียงไม่กี่ธุรกิจแทนที่จะเป็นเศรษฐกิจทั้งระบบ

7.26 จากมุมมองของกรมสรรพากร หากไม่มีไบแรงหนี้อิเล็กทรอนิกส์อาจกลายเป็นเรื่องท้าทายในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความไม่เป็นทางการและเศรษฐกิจนอกระบบ จากประสบการณ์ของต่างประเทศที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้ การบังคับใช้ไบแรงหนี้อิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยแก้ไขข้อกังวลของกรมสรรพากรได้ นอกจากนี้ ยังอาจกลายเป็นเรื่องท้าทายในการบรรลุศักยภาพด้านภาษี เนื่องจากช่องว่างระหว่างภาษีที่ประเทศไทยจะเรียกเก็บโดยไม่มีไบแรงหนี้อิเล็กทรอนิกส์กับภาษีที่สามารถเรียกเก็บได้

ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยในปัจจุบัน ทีมงานธนาคารโลกได้มีการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติแบ่งเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ข้อเสนอแนะที่จัดทำขึ้นอยู่บนพื้นฐานของการหารือที่เกี่ยวข้องกับจุดอ่อนของระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน ที่จำแนกออกเป็นอุปสรรคทางกฎหมายและระเบียบ อุปสรรคทางเทคนิค อุปสรรคทางการเงิน และอุปสรรคทางความคิด ซึ่งแรงผลักดันที่อยู่เบื้องหลังข้อเสนอแนะเหล่านี้ คือ การวางนโยบายใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยให้อยู่บนเส้นทางที่สามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็วเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการมีผู้ใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก และเมื่อได้จำนวนผู้ใช้งานมากตามเป้า ก็คาดว่าจะเกิด “network effect” ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจได้ว่าใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะกลายเป็นปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย ที่มีประโยชน์ต่อธุรกิจและรัฐบาล ทั้งนี้ ทีมงานได้สรุปข้อเสนอแนะไว้ในภาคผนวก 4 ด้วย

ระยะสั้น (1-2 ปี)

8.1 ควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน นำโดยกลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากร พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากกองวิชาการแผนภาษี กองบริหารการเสียภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ และกองเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดตั้งคณะทำงานในลักษณะนี้จะช่วยให้กลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากรมีมุมมองครบถ้วน รอบด้าน แบบองค์รวม ทั้งประเด็นด้านนโยบายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ กลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการกำหนดกรอบเวลาที่ชัดเจน บทบาทหลักในส่วนนี้ คือ การประสานงานกับสพธอ. เกี่ยวกับมาตรฐานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และร่วมให้คำปรึกษากับผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการ ERP และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบด้านมาตรฐาน การรับรอง และการเข้าถึงระบบของกรมสรรพากร กลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรจัดโปรแกรมการฝึกอบรมภายในสำหรับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร รวมถึงผู้เสียภาษีเป็นประจำ เพื่อถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และประโยชน์ นอกจากนี้ กรมสรรพากรควรทำการสำรวจเพื่อรับข้อเสนอแนะจากผู้เสียภาษีอย่างสม่ำเสมอและจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับความคืบหน้าในการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงข้อเสนอแนะตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีในการใช้งานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ยังควรจะมีกรณีศึกษาของผู้เสียภาษีจากภาคส่วนต่าง ๆ และเอกสารแบ่งปันประสบการณ์และบทเรียนที่อาจเกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีรายอื่นๆ ด้วย

8.2 กรมสรรพากรควรลงทุนในการสร้างระบบและกระบวนการที่ช่วยให้สามารถติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมธุรกรรมแบบทันที (real-time) ตามข้อมูลเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับจากผู้เสียภาษี โดยใช้การเรียนรู้ของเครื่องคอมพิวเตอร์ (machine learning) ขั้นสูงและเทคนิคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) การสร้างความสามารถในการใช้ข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประเมินความเสี่ยง จะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้ประโยชน์จากใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดเก็บรายได้ในประเทศและลดช่องว่างการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้เสียภาษีจะเห็นคุณค่าของการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ และยังสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามระเบียบด้วย การคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรอกไว้ล่วงหน้า การประมวลผลอัตโนมัติ และลดปัญหาในการขอคืนภาษี นอกจากนี้ การประเมินความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้กรมสรรพากรสามารถจัดสรรทรัพยากรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อตรวจสอบกรณีที่มีความเสี่ยงสูง และสร้างการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีโดยใช้ข้อมูลแบบเรียลไทม์เพื่อ “สะกิด” หรือ “เตือน” ผู้เสียภาษีที่กระทำผิด

8.3 ควรรวมระบบ ‘e-tax invoice by e-mail’ และ ระบบ ‘e-tax invoice & e-receipt’ เข้าด้วยกันให้เป็นระบบเดียว โดยให้ทั้งระบบ ‘e-tax invoice & e-receipt’ ว่างและยกเลิกช่องทางการส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ PDF

วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เสียภาษีระบุและปฏิบัติตามการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ระบบเดียว นอกจากนี้ ยังช่วยให้มั่นใจได้ว่าธุรกิจทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนสำหรับการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ไม่ว่าจะมีขนาดเท่าใด ก็จะมีมาตรฐานและข้อบังคับเดียวกัน สำหรับการสร้างและการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการจัดส่งข้อมูลไปยังกรมสรรพากร โดยโครงสร้างของระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ควรมีคุณสมบัติพื้นฐานดังต่อไปนี้

- a. ผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรสร้างและส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ให้กับกรมสรรพากรทันทีหลังจากออกใบกำกับภาษีตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ. หรือ ETDA) กรมสรรพากรควรตรวจสอบความถูกต้องของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ตามเวลาจริง และใส่หมายเลขเฉพาะ (เช่น หมายเลขอ้างอิงเอกสารใบกำกับภาษี) พร้อมกับประทับเวลาบนใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ตรวจสอบแล้ว
- b. ผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรได้รับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้องพร้อมหมายเลขเฉพาะของกรมสรรพากรตามเวลาจริงหรือทันที
- c. มาตรฐานเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการส่งต่อให้กับกรมสรรพากรควรเป็น XML
- d. กำหนดให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์จะมีความถูกต้องตามกฎหมายก็ต่อเมื่อกรมสรรพากรมีการตรวจสอบล่วงหน้า และมีหมายเลขอ้างอิงเฉพาะที่กำหนดโดยกรมสรรพากร และอนุญาตให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านการตรวจสอบล่วงหน้าเท่านั้นที่สามารถขอเครดิตภาษีซื้อได้
- e. เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับประเทศไทย มาตรฐานของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นไปตามมาตรฐาน PEPPOL ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นที่ยอมรับใช้ทั่วโลก โดยมีกรณีนำไปใช้ในหลายประเทศ เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา แคนาดา สิงคโปร์ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เม็กซิโก และอินเดีย
- f. ผู้ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (หรือผู้ขาย) ควรให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ผ่านการตรวจสอบล่วงหน้าจากกรมสรรพากรแก่ผู้รับเอกสารใบกำกับภาษี (หรือผู้ซื้อ) เท่านั้น อย่างไรก็ตาม รูปแบบของเอกสารใบกำกับภาษีที่จะใช้ร่วมกันกับผู้ซื้อไม่ว่าจะเป็น PDF หรือ XML สามารถเป็นไปตามข้อตกลงกับผู้ซื้อได้ เช่น หากผู้ซื้อไม่สามารถรับเอกสารใบกำกับภาษีในรูปแบบ XML ได้ ผู้ขายก็สามารถให้เอกสารใบกำกับภาษีในรูปแบบ PDF ได้
- g. ใช้ใบรับรอง (certification of authority) ที่เรียกว่า ยากว่า (Class 3) โดยไม่จำเป็นต้องใช้โทเค็น (token) ซึ่งสามารถติดตั้งในคอมพิวเตอร์หรือเซิร์ฟเวอร์ มีขั้นตอนและกระบวนการลงนามในเอกสารที่ง่าย ซึ่งใบรับรองเหล่านี้จะมีราคาสูงกว่าใบรับรองที่ต้องใช้โทเค็น⁴⁶

8.4 ควรมีวิธีการขยายการใช้งานเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้อัตราการนำไปใช้ใกล้เคียงร้อยละ 100 ภายใน 5 - 10 ปี ข้างหน้า การกำหนดเป้าหมายระยะเวลาสามารถปรับลดลงได้ตามความสำเร็จของการดำเนินการในระยะก่อนหน้าและความพร้อมของผู้เสียภาษี ในระยะเริ่มต้น ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ควรเป็นมาตรการบังคับสำหรับกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่สุดซึ่งมีความจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการนำใบแจ้งหนี้มาใช้ กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ยังมีสัดส่วนการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่าร้อยละ 95 ของรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งสิ้น และการเข้าร่วมในการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะเป็นการเริ่มต้นวงจรการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ใน

⁴⁶ รายละเอียดกระบวนการลายเซ็น XML ดูได้จาก <https://www.w3.org/TR/xmlsig-core/>

ระบบเศรษฐกิจ ข้อดีอีกประการของการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับธุรกิจขนาดใหญ่คือพวกเขาสามารถลดต้นทุนซัพพลายเออร์ให้นำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ได้ต่อไปด้วย

8.5 ประกาศความตั้งใจที่จะให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มีผลบังคับใช้สำหรับผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มรายใหญ่ ที่มีผลประกอบการต่อปีมากกว่า 10,000 ล้านบาท ในอนาคต (ควรเป็นช่วงต้นปี พ.ศ. 2567) ดังนั้น นับจากวันที่มีผลบังคับใช้ในอนาคต ใบกำกับภาษีใด ๆ ที่ออกโดยธุรกิจขนาดใหญ่จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ประกาศโดยกรมสรรพากร จากข้อมูลการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย พบว่ามีผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มรายใหญ่เพียง 603 รายเท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนที่สามารถบริหารจัดการได้และจะช่วยให้กรมสรรพากรสามารถมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาโซลูชันใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถขยายผลต่อไปยังผู้ประกอบการรายเล็กที่เหลือในระยะต่อไปได้

ตารางที่ 5: การกระจายรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยตามรายได้ของผู้เสียภาษี

ช่วงมูลค่าการซื้อขาย (ล้านบาท)	จำนวนผู้ประกอบการจดทะเบียน	รายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)	สัดส่วนการนำส่งรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ร้อยละของรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมด)
0 – 1.8*	336,979	244,297,586,223.01	0.01
1.8 – 5	108,101	665,096,516,898.74	0.02
5 – 10	63,388	864,203,393,456.21	0.03
10 – 20	49,368	1,252,925,601,217.19	0.05
20 – 30	22,673	939,287,271,195.37	0.03
30 – 40	12,794	802,592,217,246.21	0.03
40 – 50	8,507	634,192,220,471.58	0.02
50 – 100	21,051	2,275,384,765,399.14	0.08
100 – 200	14,459	2,823,028,535,399.42	0.10
200 – 500	11,315	4,209,817,930,433.74	0.15
500 – 1000	4,563	3,905,984,791,474.82	0.14
1000 – 5000	4,425	11,683,406,971,079.10	0.43
5000 – 10000	610	49,054,625,385,616.90	1.79
Above 10,000	603	2,666,841,749,950,020.00	97.11
Total	658,836	2,746,196,566,136,130.00	100.00

ที่มา: กรมสรรพากร

8.6 ออกแบบและเปิดตัวโครงการนำร่องก่อนเข้าสู่ขั้นตอนภาคบังคับสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ เพื่อทดสอบ ปรับใช้ และปรับปรุงช่องทางการจัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสามช่องทาง ได้แก่ Host-to-Host ผ่านผู้ให้บริการ และแอปพลิเคชัน ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ โดยการออกแบบโครงการนำร่องจะกล่าวถึงในรายงานต่อไป

8.7 ประกาศเจตจำนงที่จะครอบคลุมธุรกิจที่มีผลประกอบการมากกว่า 1,000 ล้านบาทในระยะที่ 2 (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 1.5 – 2 ปีต่อมาหลังจากปี พ.ศ. 2568) ในขั้นเริ่มต้นของระยะที่ 2 จำนวนผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่อยู่ในระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ใหม่นี้จะเพิ่มขึ้นจาก 603 ราย เป็น 5,638 รายโดยประมาณ อย่างไรก็ตาม คาดว่ามาตรฐานและช่องทางการจัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์จะเข้าที่จากในระยะที่ 1 ก่อนเข้าสู่ระยะที่ 2 ของการดำเนินการ

8.8 ในกรณีที่การใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์เป็นมาตรการบังคับแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ใบแจ้งหนี้ที่เป็นกระดาษจะต้องกลายเป็นข้อยกเว้นแทนที่จะเป็นบรรทัดฐาน โดยอาจมีการกำหนดข้อยกเว้นไว้ในกฎหมายตามความ

ยากลำบากซึ่งระบุในระหว่างการปรึกษาหารือกับผู้เสียภาษีรายใหญ่ ผู้จดทะเบียนดังกล่าวควรต้องออกไปกำกับภาษีทั้งหมดอย่างเคร่งครัดตามระเบียบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากรที่กำหนดลักษณะ หลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการออกไปกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ใบแจ้งหนี้ที่ไม่เป็นไปตามข้อบังคับจะไม่สามารถนำมาใช้ในการขอเครดิตภาษีซื้อได้

8.9 การบังคับใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในธุรกิจ SMEs ควรดำเนินการในขั้นต่อไป ในลักษณะที่มีการกำหนดกรอบเวลา สิ่งนี้จะไม่เพียงแต่จะช่วยให้ SMEs มีเวลาเตรียมการที่เพียงพอ แต่ยังช่วยให้กรมสรรพากรและสพขอ. มีเวลาในการพัฒนาศักยภาพในการออกเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพและต้นทุนต่ำ เช่น เว็บไซต์แบบไม่มีค่าใช้จ่าย (Free Web Portal) และโปรแกรมยูทิลิตี้ออฟไลน์ แร่งผลิตภัณฑ์แรงที่สุดในการให้ SME นำใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ก็คือ กลไกตลาด เนื่องจากความต้องการโซลูชันใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์จะเพิ่มขึ้น ตลาดที่มีการแข่งขันสูงสำหรับผู้ให้บริการและผู้พัฒนาแอปพลิเคชันจะส่งผลให้ต้นทุนลดลงสู่ระดับที่ต่ำลงอย่างมาก ต้นทุนในการนำไปใช้ต่ำ ความพร้อมใช้งานของโซลูชันต้นทุนต่ำ แร่งกดดันจากกลุ่มธุรกิจด้วยกัน และกลไกตลาดจะสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการนำไปกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มาใช้

8.10 เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของรัฐบาลไทยในการเป็นสังคมไร้เงินสดในอนาคต ควรมีการพิจารณาการใช้บทบัญญัติทางกฎหมายที่จูงใจให้ธุรกิจลดการชำระเงินสดด้วยเงินสด เช่น

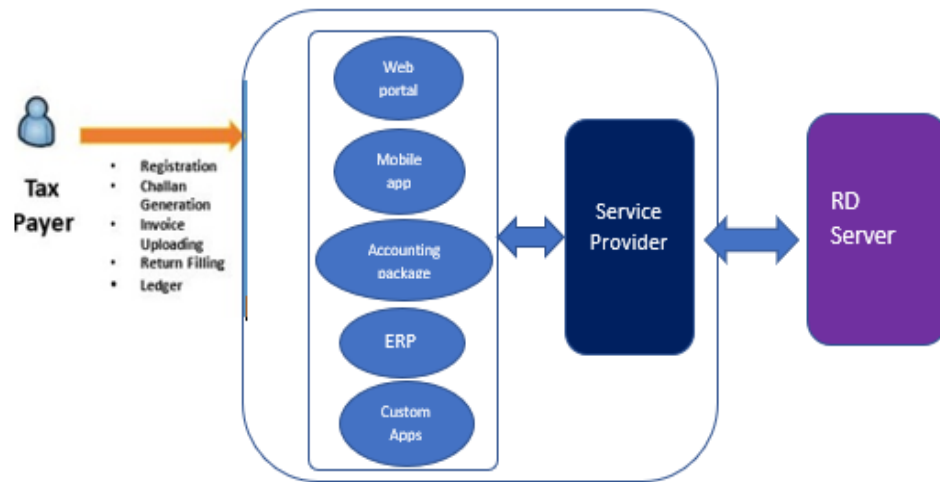
- ไม่อนุญาตให้มีการหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายที่ชำระเป็นเงินสดหรือเทียบเท่าเงินสด (หรือโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่ช่องทางธนาคาร) เกินเกณฑ์ 10,000 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ
- ไม่อนุญาตให้มีการหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายที่ชำระเป็นเงินสดหรือเทียบเท่าเงินสด (หรือโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่ช่องทางธนาคาร) เกินเกณฑ์ที่กำหนดคือ 10,000 บาท เพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร
- งดรับสินเชื่อเงินสดหรือเงินฝากเกินกว่า 10,000 บาท
- งดรับเงินสดเกินเกณฑ์ เช่น 100,000 บาท ต่อหนึ่งใบแจ้งหนี้หรือรายการ

8.11 ใช้นโยบาย API⁴⁷ แบบเปิดเพื่อให้นักพัฒนาซอฟต์แวร์และผู้ให้บริการทดสอบแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ภายใต้เงื่อนไขการทดสอบ (Sandbox)⁴⁸ สิ่งนี้จะช่วยสร้างตลาดการแข่งขันสำหรับผู้ให้บริการและผู้พัฒนาแอปพลิเคชัน และลดต้นทุนของบริการและแอปพลิเคชัน ตัวอย่างเช่น ประเทศอินเดียปฏิบัติตามนโยบาย API แบบเปิดและอนุญาตให้ผู้ให้บริการทุกรายที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขและข้อกำหนดของระบบ สามารถทดสอบแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ของตนโดยเชื่อมต่อกับพอร์ทัล Goods and Services Tax Network (GSTN) ภายใต้เงื่อนไขการทดสอบ เมื่อแอปพลิเคชันหรือ API ของผู้ให้บริการดำเนินการได้อย่างถูกต้องภายใต้เงื่อนไขการทดสอบ GSTN จะอนุญาตให้เชื่อมต่อกับ API ได้โดยตรง

⁴⁷ Application Programming Interface (API) คือกลไกที่ช่วยให้ผู้เสียภาษีหรือผู้ให้บริการสามารถโต้ตอบกับพอร์ทัล/เซิร์ฟเวอร์ของกรมสรรพากร และรับ-ส่งข้อมูลที่มีโครงสร้างในรูปแบบที่เครื่องคอมพิวเตอร์อ่านได้ เช่น xml หรือ json

⁴⁸ พอร์ทัล e-Invoice Sandbox ช่วยให้ผู้เสียภาษีหรือผู้ให้บริการได้สัมผัสกับการทดลองใช้งานระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์ ซึ่งช่วยให้พวกเขาทำความเข้าใจกับกระบวนการและมั่นใจได้ว่าพวกเขาไม่ประสบปัญหาใด ๆ เมื่อมีการสร้างใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในสถานการณ์จริง

ภาพที่ 18: ระบบนิเวศของผู้ให้บริการในการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์



ระยะกลาง (3-5 ปี)

8.12 หลังจากความสำเร็จของการดำเนินการไปกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในระยะที่ 1 ให้ประกาศเจตจำนงที่จะครอบคลุมธุรกิจที่มีผลประกอบการมากกว่า 200 ล้านบาท เป็นเป้าหมายระยะที่ 3 (ควรเป็น 3 ปีต่อมาหลังจากปี พ.ศ. 2568) เมื่อเริ่มต้นระยะที่ 3 จำนวนผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่อยู่ในโครงการใหม่นี้จะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 21,516 ราย โดยในช่วงต้นระยะที่ 3 ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มรายใหญ่ทั้งหมดจะเข้าร่วมในการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์อย่างสมบูรณ์ และมีเวลาเพียงพอสำหรับกรมสรรพากรและสพอ. เพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดการกับปริมาณเอกสารใบกำกับภาษีที่ประมาณการไว้ในระยะที่ 3

8.13 เตรียมพร้อมสำหรับระยะที่ 4 เมื่อผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทุกรายที่มีผลประกอบการมากกว่า 20 ล้านบาทจะถูกบังคับใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 4 - 5 ปีหลังจากนั้น) เริ่มต้นระยะที่ 4 จำนวนผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์นี้จะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 100,000 ราย ซึ่งจะรวมถึงธุรกิจต่าง ๆ จาก SME

8.14 พัฒนาและเปิดช่องทางเลือกที่สะดวกสำหรับธุรกิจ SME เพื่อสร้างเอกสารใบกำกับภาษีและส่งมอบให้กับกรมสรรพากร เช่น

- a. เว็บท่า (Web Portal) ซึ่งผู้เสียภาษีสามารถสร้างบัญชีกับกรมสรรพากร และออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยพอร์ทัลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เสียภาษีที่ไม่มี ERP หรือซอฟต์แวร์ที่คล้ายกัน
- b. โซลูชันซอฟต์แวร์บนโทรศัพท์มือถือที่ช่วยให้ SME สามารถสร้างใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชันในมือถือ ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากการใช้อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือในระดับสูงของประเทศไทย
- c. ยูทิลิตี้ที่ใช้ Excel แบบออนไลน์สำหรับการสร้างเอกสารใบกำกับภาษีรวมถึงเอกสารใบกำกับภาษีจำนวนมาก

ระยะยาว (6-10 ปี)

8.15 เปิดตัวใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ระยะต่อไป โดยค่อย ๆ ขยายขอบเขตจนครอบคลุมผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมด รวมถึงธุรกิจทั้งหมดใน SME โดยคาดว่าในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า SME จะมีเวลาเพียงพอสำหรับการเตรียมตัวก่อนเข้าร่วมโครงการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และคาดว่าตลาดการให้บริการจะเติบโตเพียงพอ และต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบจะลดลงอย่างมาก

8.16 จากความสำเร็จของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (B2B) ไปสู่การเตรียมพร้อมสำหรับการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค (B2C) คาดว่าในขั้นตอนนี้ กรมสรรพากร และ EDTA จะเตรียมพร้อมและสามารถรับมือกับปริมาณเอกสารใบกำกับภาษีจำนวนมากได้ อีกทั้ง ได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญจากธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (B2B) ที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับกลุ่มธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค (B2C)

แผนการดำเนินงาน

9.1 เมื่อพิจารณาประสบการณ์ของประเทศต่างๆ เช่น ชิลี บราซิล เปรู เอกวาดอร์ อูรุกวัย และเม็กซิโก ขอแนะนำให้ทำตามขั้นตอนต่อไปนี้ในโครงการติดตั้งใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ในขั้นแรก ขอแนะนำว่ากรมสรรพากรควรเน้นเฉพาะธุรกรรม B2B ของผู้เสียภาษีรายใหญ่ภายใต้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ยิ่งไปกว่านั้น กรมสรรพากรควรทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ และตัวแทนในอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนามาตรฐานใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึง XML schema และช่องทางการสื่อสารสำหรับการจัดส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์

ภาพที่ 19: แผนการดำเนินงานสำหรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

Stage / Participant	Model Definition	Pilot Project	Model Adjustments	Market Development	Mandatory	
Large Taxpayers, Software providers, Tax Administration	e-Invoice B2B	Review and application of the defined model. Identification of transactional problems, product of the message exchange standard and, especially, the way of developing the business. Develop the capacity of suppliers to deliver quality services or products.	Improvements to the model and final release of the final version	The software industry must be able to provide services and products for all market segments.	By Type of Industry	
	e-Invoice B2C				Report Definition	By taxpayer size (Large, Medium, Small, Micro)
	Communication standard				e-mail, WS (B2B)	Planning (the big bang is not recommended).
					e-mail, by hand, (B2C)	
Reports	Monthly, Semi-Annual, Annual					
Tax Administration's Concerns	Information Verification and Validation	Definition of taxpayer services associated with the tax administration's information on transactions, support and model information.	Development of the free service provided by the Tax Administration.	Start with the promotion and implementation of the free e-Invoicing service for smaller companies.	Management of information for audit purposes.	
	Storage				Development of strategic alliances with the private sector, accountants and associations of companies of all sizes, especially smaller ones.	Maintain the promotion of the e-invoice and the free system of the Tax Administration.
	Service continuity					
	Identifying audit objectives					
	Adjustment of Internal Processes and Procedures					
	Staff Training	Beginning of the promotion of models, their benefits and virtues.				
	Formation of a project management team (IT & Taxpayer services)					
Marketing Plan						

9.2 ในขั้นที่สอง เพื่อทดสอบระบบการออกใบแจ้งหนี้ มาตรฐาน และกระบวนการ กรมสรรพากรควรออกแบบและดำเนินโครงการนำร่องในช่วงระยะสั้น (3-6 เดือน) ดังต่อไปนี้

- กำหนดการประสานงานและวางแผนการทำงานร่วมกับสมาคมบริษัทที่ให้บริการด้านไอที (หรือหน่วยงานที่มีลักษณะใกล้เคียง) เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มบริษัทนี้จะเป็นผู้จัดหาโซลูชันสำหรับผู้เสียภาษีดังกล่าวข้างต้น

- b. ประสานงานกับสมาคมธุรกิจเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ โดยเลือก 15 ถึง 20 บริษัท เพื่อพัฒนาโครงการนำร่อง บางรายอาจมีการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์อยู่แล้ว และบางรายอาจยังไม่ได้ดำเนินการ โดยบริษัทเหล่านี้ต้องเป็นตัวแทนของเศรษฐกิจไทยโดยรวม เช่น ธนาคาร บริษัทสาธารณูปโภค (โทรศัพท์มือถือ) ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านอาหารแวร์ ผู้ผลิต บริษัทบรรจุขวด (เช่น เป๊ปซี่ โค้ก) บริษัทอาหาร ฯลฯ หลักการคือบริษัทเหล่านี้ต้องสามารถแลกเปลี่ยน XML ระหว่างบริษัทกันเองและประมวลผลในกระบวนการภายในของบริษัทได้ และตรวจสอบการทำงานของระบบ ว่ามีความถูกต้อง
- c. วัตถุประสงค์ของโครงการนำร่องคือเพื่อสังเกตและแก้ไขปัญหาที่บริษัทที่เข้าร่วมโครงการจะต้องเผชิญในการใช้ระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์
- d. ผู้เข้าร่วมจะต้องเป็นผู้เสียภาษีรายใหญ่ เพราะบริษัทเหล่านี้จะมีทรัพยากรในการลงทุนปรับปรุงระบบ และจะเห็นว่าการเปลี่ยนมาใช้ระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เป็นการลงทุนที่ดี นอกจากนี้ บริษัทเหล่านี้ยังจะมีผู้ให้บริการจำนวนมากอยู่ในกลุ่ม SME และในระยะกลางจะสามารถช่วยผลักดันให้ผู้เสียภาษีรายใหญ่เหล่านี้มาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

9.3 ในขั้นตอนที่สาม นำข้อเสนอแนะที่ได้รับระหว่างการดำเนินโครงการนำร่องไปปรับปรุงโมเดลและเผยแพร่โมเดลล่าสุด ตามด้วยการพัฒนาตลาดเมื่อผู้ให้บริการทั้งหมดจะสามารถให้บริการแก่ผู้เสียภาษีตาม โมเดลระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่โดยกรมสรรพากร ประเด็นอื่นๆ ที่เน้นในแผนการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนำคดีในอดีตมาพิจารณาอีกครั้งโดยสงสัยว่ามีการหลีกเลี่ยงภาษีหรืออาชญากรรมทางภาษี) การปรับตัวอุปสงค์การตรวจสอบใหม่ด้วยการวินิจฉัยเชิงวิเคราะห์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลใบแจ้งหนี้ การฝึกอบรมพนักงาน และแผนการตลาดเพื่อให้ SME มีส่วนร่วมในโครงการอย่างต่อเนื่องโดยอธิบายถึงประโยชน์ของระบบ การดำเนินการควรเป็นรูปแบบโครงการโดยคณะทำงานนำโดยกลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากร พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากกองวิชาการแผนภาษี กองบริหารการเสียภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ และกองเทคโนโลยีสารสนเทศ

ภาคผนวก 1: โมเดลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

จากประสบการณ์ของประเทศในสหภาพยุโรป ลาตินอเมริกา และบางประเทศในเอเชียกลางและเอเชียใต้ ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายหลักบางประการสำหรับรัฐบาลในขณะที่ยังคงสนใจเกี่ยวกับนโยบายการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์คือ

1. การเลือกใช้โมเดล
 - a. โมเดลการตรวจสอบหลังการดำเนินการ (Post-Audit models)
 1. โมเดลการทำงานร่วมกัน (ประเทศในสหภาพยุโรป สิงคโปร์ ออสเตรเลีย)
 2. โมเดลการรายงานใบแจ้งหนี้แบบเรียลไทม์ (ฮังการี เกาหลีใต้)
 - b. Clearance models
 1. รูปแบบการแลกเปลี่ยนแบบรวมศูนย์ (อิตาลี คาซัคสถาน ตุรกี)
 2. Clearance model (บราซิล ชิลี โคลอมเบีย เม็กซิโก เปรู อินเดีย)
2. ความครอบคลุม – ธุรกรรม B2G, B2B, B2C
3. บังคับ vs ทางเลือก
4. แบ่งเป็นระยะ vs ที่เดียวทั้งประเทศ

A. การเลือกใช้โมเดล

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา มีการใช้การออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้น 4 ประเภท⁴⁹

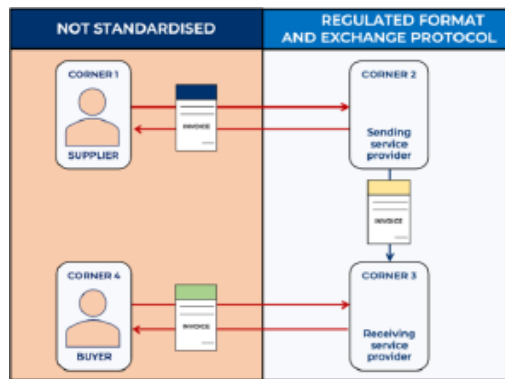
โมเดลการทำงานร่วมกัน (Interoperability model) เกิดขึ้นในสหภาพยุโรป ซึ่งเรียกว่า PEPPOL หรือ Pan-European Public Procurement On-Line เนื่องจากสหภาพยุโรปนำระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ธุรกรรม B2G เท่านั้น โมเดลจึงอิงอยู่กับเครือข่ายระหว่างผู้ขายเอกชน หน่วยงานภาครัฐ และผู้ให้บริการ (SP) เรียกอีกอย่างว่าโมเดล 4 มุมหรือ 4C ภาพที่ 20 จะช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้น ผู้ขายและผู้ซื้อไม่ได้แลกเปลี่ยนใบแจ้งหนี้กันโดยตรง แต่ผ่านเครือข่ายผู้ให้บริการที่แปลงใบแจ้งหนี้ที่ไม่ได้มาตรฐานให้เป็นใบแจ้งหนี้ตามมาตรฐาน Peppol BIS⁵⁰ ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้กำหนดผ่านคำสั่ง⁵¹ ที่ใช้กับทุกประเทศในสหภาพยุโรป โดยดำเนินการตามแนวทาง 'โมเดลการตรวจสอบหลังการดำเนินการ' ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนใบแจ้งหนี้ระหว่างคู่ค้าได้ฟรี แต่คู่ค้าจะต้องเก็บใบแจ้งหนี้ไว้เป็นเวลาถึงหนึ่งทศวรรษเพื่อมีการพิสูจน์ความถูกต้องด้วยวิธีการเก็บถาวรที่สามารถเข้าถึงได้และการรายงานเป็นระยะ (EESPA, n.d.)

⁴⁹ Peppol Continuous Transaction Controls, เอกสารอ้างอิง, กันยายน 2563

⁵⁰ Peppol ได้พัฒนา Business Interoperability Specifications (BIS) สำหรับกระบวนการ eProcurement ทั่วไป เพื่อสร้างมาตรฐานการแลกเปลี่ยนและตรวจสอบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายที่เปิดกว้างและปลอดภัยระหว่างการส่งและรับสำหรับผู้ซื้อภาครัฐและซัพพลายเออร์ของพวกเขาทั่วยุโรปและที่อื่น ๆ ข้อกำหนด eProcurement (Peppol BIS) ที่ดูแลโดย OpenPeppol เป็นการต่อยอดสร้างจากงานของ CEN Workshop on Business Interoperability Interfaces for Public Procurement in Europe (CEN BII) Peppol ไม่ได้พัฒนามาตรฐานใหม่ แต่ใช้ผลลัพธ์จาก CEN BII เพื่อพัฒนาแนวทางการใช้งาน ซึ่งเรียกว่า Peppol 'BIS' ซึ่งสามารถฝังอยู่ในระบบ eProcurement และการแลกเปลี่ยน eBusiness เพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันข้ามพรมแดน Peppol BIS เป็นข้อกำหนดที่เป็นทางการเพื่อให้แน่ใจว่าเอกสารจัดซื้อจัดจ้างสามารถทำงานร่วมกันได้ทั่วยุโรป

⁵¹ รัฐสภายุโรปประกาศใช้คำสั่ง Directive 2014/55/EU เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2557 ว่าด้วยการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐของยุโรปทั้งหมดรับและประมวลผลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรฐานยุโรปเกี่ยวกับการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (EN-16931)

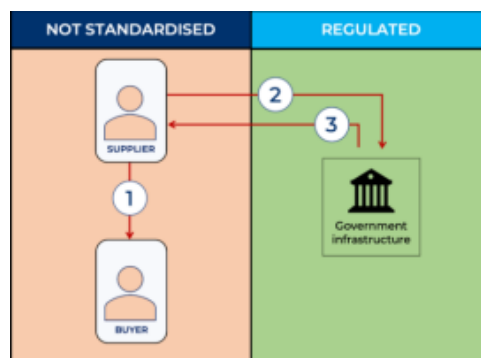
ภาพที่ 20: โมเดลการทำงานร่วมกัน (Interoperability model)



ที่มา: Peppol Continuous Transaction Controls, เอกสารอ้างอิง, กันยายน 2563

โมเดลการรายงานใบแจ้งหนี้แบบเรียลไทม์ (Real-time invoice reporting model) มีการดำเนินการในอิตาลีและเกาหลีใต้ เรียกอีกอย่างว่าโมเดล 3 มุม หรือโมเดล 3C โดยภาพที่ 21 จะช่วยให้เข้าใจได้มากขึ้น ในโมเดลนี้ บทบาทของภาครัฐมีค่อนข้างน้อยโดยส่วนใหญ่จำกัดอยู่เพียงการกำหนดมาตรฐานและติดตามการปฏิบัติตามเท่านั้น ผู้ขายต้องทำตามมาตรฐานและรายงานใบแจ้งหนี้หรือส่วนย่อยของใบแจ้งหนี้ไปยังหน่วยงานจัดเก็บภาษีผ่านแพลตฟอร์มส่วนกลาง หลังจากได้ออกใบแจ้งหนี้และส่งให้กับคู่สัญญาซื้อขาย หน่วยงานจัดเก็บภาษีจะดำเนินการตรวจสอบและอาจมีการทักท้วงหากไม่เป็นไปตามมาตรฐานในภายหลัง อย่างไรก็ตาม มีการแลกเปลี่ยนใบแจ้งหนี้อย่างอิสระและโดยตรงระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ ภายใต้โมเดลนี้ ผู้ขายและผู้ซื้อต้องใช้โซลูชันซอฟต์แวร์ที่ได้รับการรับรอง

ภาพที่ 21: โมเดลการรายงานใบแจ้งหนี้แบบเรียลไทม์ (Real-time invoice reporting model)

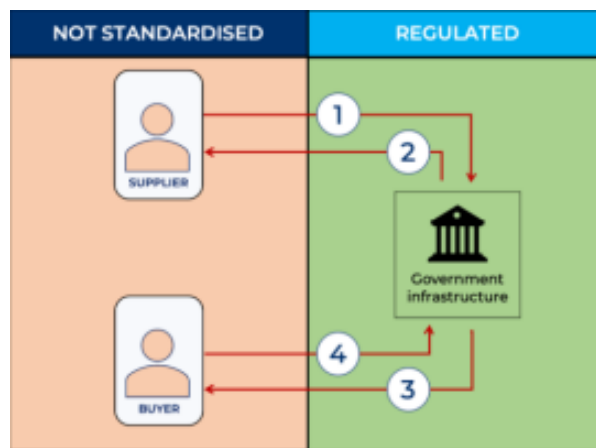


ที่มา: Peppol Continuous Transaction Controls, เอกสารอ้างอิง, กันยายน 2563

โมเดลการแลกเปลี่ยนแบบรวมศูนย์ (Centralized exchange model) ซึ่งมีการดำเนินการในอิตาลี คาซัคสถาน และตุรกี นั้น หน่วยงานจัดเก็บภาษีมักมีบทบาทอย่างมาก โดยใบแจ้งหนี้ที่ออกโดยผู้ขายจะต้องผ่านระบบแลกเปลี่ยนของรัฐบาล หากใบแจ้งหนี้ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด หน่วยงานจัดเก็บภาษีสามารถปฏิเสธใบแจ้งหนี้และส่งกลับไปยังผู้ขายได้ ผู้ขายไม่ได้

ส่งใบกำกับสินค้าไปยังผู้ซื้อโดยตรง แต่จะถูกส่งต่อโดยระบบการแลกเปลี่ยนไปยังผู้ซื้อเมื่อใบแจ้งหนี้ผ่านข้อกำหนดทั้งหมดแล้ว ผู้ซื้ออาจต้องมีการยืนยันตอบรับใบแจ้งหนี้เพื่อระบว่าการทำธุรกรรมเสร็จสมบูรณ์แล้ว เป็นรูปแบบ CTC ทั่วไปซึ่งหน่วยงานจัดเก็บภาษีตรวจสอบและควบคุมการทำธุรกรรมตามเวลาจริง อิตาลีเป็นประเทศในสหภาพยุโรปประเทศแรกที่ใช้โมเดลนี้เมื่อเปิดตัว Sistema di Intersambio ในปีพ.ศ. 2562

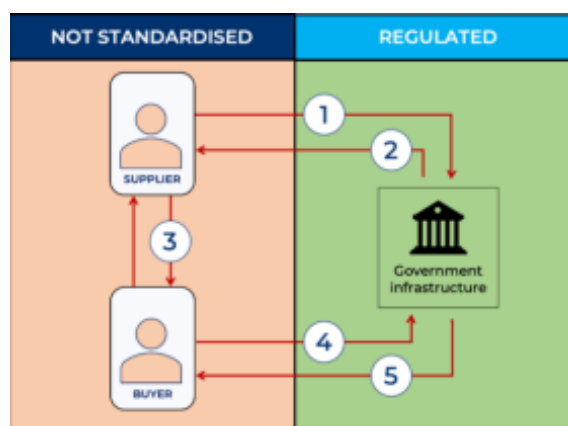
ภาพที่ 22: โมเดลการแลกเปลี่ยนแบบรวมศูนย์ (Centralized exchange model)



ที่มา: Peppol Continuous Transaction Controls, เอกสารอ้างอิง, กันยายน 2563

Clearance model เป็นโมเดลที่มีการดำเนินการในประเทศแถบละตินอเมริกา ได้แก่ อาร์เจนตินา บราซิล ชิลี เปรู เม็กซิโก และเปรู มีความคล้ายคลึงกับรูปแบบการแลกเปลี่ยนแบบรวมศูนย์ และเกี่ยวข้องกับการควบคุมและการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดโดยหน่วยงานจัดเก็บภาษี ความรับผิดชอบในการส่งใบแจ้งหนี้ไปยังผู้ซื้อจะตกอยู่กับผู้ขายซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการแลกเปลี่ยนแบบรวมศูนย์ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะดำเนินการดังกล่าว ผู้ขายจะต้องได้รับใบแจ้งหนี้จากหน่วยงานจัดเก็บภาษีเสียก่อน

ภาพที่ 23: Clearance Model



Clearance model มีสี่รูปแบบโดยขึ้นอยู่กับว่าหน่วยงานจัดเก็บภาษีมีอำนาจในการหักล้างใบแจ้งหนี้โดยตรง (เคลียร์ใบแจ้งหนี้จากส่วนกลาง) หรือผ่านผู้ให้บริการที่ได้รับการรับรอง (กระจายอำนาจในการเคลียร์ใบแจ้งหนี้) ซึ่งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลใบแจ้งหนี้และสื่อสารกลับไปยังหน่วยงานจัดเก็บภาษี และระบุว่าจำเป็นต้องใช้ใบแจ้งหนี้หรือไม่ จะถูกส่งไปเพื่อเคลียร์ก่อน (ก่อนเคลียร์) หรือหลังจากนั้นไม่นาน (หลังเคลียร์) ใบแจ้งหนี้จะถูกส่งไปยังผู้ซื้อ

ภาพที่ 24: รูปแบบต่างๆ ของ Clearance model

Pre-clearance	Brazil Colombia	Mexico
Post-clearance	Chile Costa Rica	Peru
	Centralised Clearance	Decentralised Clearance

ภาคผนวก 2: สรุปการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การขยายระบบไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ SME

วันพุธ ที่ 27 กรกฎาคม 2565 เวลา 8.30 - 13.00 น. ห้องประชุมสวีสวี ธานีคารโลก ประเทศไทย

มีบริการแปลภาษาระหว่างการประชุม

ที่มา

ไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้การปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้เสียภาษ้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs เมื่อเตรียมการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากข้อมูลจากไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ถูกจัดเก็บแบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เสียภาษีไม่จำเป็นต้องจัดทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่มอีกต่อไป เนื่องจากกรมสรรพากรสามารถจัดทำรายงานเหล่านี้ได้โดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ ไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะช่วยให้การตรวจสอบภาษีมูลค่าเพิ่มของเจ้าหน้าที่ภาษี โดยการจับคู่ไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อจะเป็นไปโดยอัตโนมัติ ระบบดังกล่าวจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของทั้งผู้เสียภาษีและหน่วยงานภาครัฐ และช่วยให้ข้อมูลมีความถูกต้อง โดยเมื่อระบบอนุญาตให้มีการดึงข้อมูลไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้โดยตรงจากระบบบัญชี จะสามารถช่วยให้ข้อมูลระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายมีความใกล้เคียงกันมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำเสนอประสบการณ์จากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการด้านไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สำหรับ SMEs
2. เพื่อริเริ่มการสนทนาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน

กำหนดการประชุม

เวลา	กิจกรรม	โดย
8.30 – 8.35 น.	กล่าวแนะนำ	ธานีคารโลก
8.35 – 8.40 น.	แนะนำตัว	ทุกคน
8.40 – 8.55 น.	การนำเสนอ: ระบบไบแ่งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย	กรมสรรพากร
8.55 – 9.10 น.	การนำเสนอ: มาตรฐานการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.)	สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.)
9.10 – 9.30 น.	การนำเสนอ: ประสบการณ์จากนานาชาติ (1)	Rajiv Kumar ธานีคารโลก
9.30 – 10.00 น.	การนำเสนอ: ประสบการณ์จากนานาชาติ (2)	Ivan Beltrand ธานีคารโลก
10.00 – 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	ทุกคน
10.15 – 11.00 น.	ช่วงถามตอบ	ทุกคน
11.00 – 12.30 น.	สนทนาแลกเปลี่ยน *จะมีการเสิร์ฟอาหารเที่ยงเวลา 12.00 น.*	ทุกคน
12.30 – 13.00 น.	สรุปผลการประชุมและแนวทางการดำเนินงานขั้นต่อไป	ธานีคารโลก

ผู้เข้าร่วมประชุม

หน่วยงาน	ชื่อ - นามสกุล	ติดต่อ
กรมสรรพากร	1. Pornthip Yousathorn	022729759 Pornthip.yo@rd.go.th
	2. Chutdarnee Phusrisavetchart	022728468 chutdarnee.ph@rd.go.th
	3. Ketsaraphan Chatphatthanasiri	022728033 ketsaraphan.ch@rd.go.th
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.)	1. Natthaphat Rojanasupamit	natthaphat@etda.or.th
	2. Siriwan Sanwang	siriwan@etda.or.th
ธนาคารแห่งประเทศไทย (สพธอ.)	1. Chawisa Phumdontree	
	2. Asamaporn Chupaka	
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)	1. Poruedee Khluhkhorn	
	2. Kunan Bangphooni	
World Bank Group (WBG)	1. Rajiv Kumar	
	2. Ivan Beltrand	
	3. Jaime Frias	
	4. Kwanpadh Suddhi-Dhamakit	
	5. Anchidtha Roonguthai	
	6. Parichart Atcharerk	

สรุปการประชุม


แม้ว่าการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะมีประโยชน์ชัดเจน แต่บริษัทต่าง ๆ ก็ไม่ได้มีความสนใจที่จะใช้ โดยในประเทศไทย ผู้เสียภาษีที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) จำนวน 700,000 ราย มีเพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้นที่ใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์โดยสมัครใจ และความแพร่หลายของการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างต่ำ

- รัฐบาลสามารถมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มการยอมรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ สามารถเร่งการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ผ่านกลไกทางกฎหมายหรือข้อบังคับ เมื่อบริษัทจำนวนมากเปลี่ยนมาใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้เกิด network effect ที่จะทำให้ค่าใช้จ่ายในการนำไปใช้ลดลงอย่างมาก ประสิทธิภาพและผลผลิตที่เพิ่มขึ้นในระดับบริษัทจะส่งผลสู่เศรษฐกิจโดยรวม รัฐบาลต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมได้แบบเรียลไทม์ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติตามกฎระเบียบและการจัดการความเสี่ยงที่ดีขึ้น นำไปสู่การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้นและช่องว่างภาษีมูลค่าเพิ่มลดลง ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคและทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากการควบคุมระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ (วัดจากรายได้ต่อหัว) จากประสบการณ์ในต่างประเทศ คาดว่าการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ประเทศไทยจะช่วยเพิ่มการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้
- ผู้เข้าร่วมประชุมจาก ธปท. สพธอ. และกรมสรรพากร เห็นพ้องกันว่าระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยมีการเริ่มต้นที่ดี แต่รัฐบาลยังสามารถที่จะดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อเร่งการเปลี่ยนจากระบบกระดาษเป็นระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้
- ประเทศส่วนใหญ่ที่มีการจัดการเพื่อปรับขนาดการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้ดำเนินการตามแนวทางที่มีโครงสร้างและแบ่งเป็นระยะ ทำให้การใช้งานมีผลบังคับใช้ภายใต้สถานการณ์เฉพาะและสำหรับผู้เสียภาษีบางกลุ่ม

- อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้สึกว่าหากมีการบังคับใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยจะเกิดการต่อต้านขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบริษัทไทยอาจยังไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมในการเปลี่ยนแปลงนี้ อุปสรรคส่วนหนึ่งเกิดจากความเชื่อที่ลำเอียง การขาดแรงจูงใจในการนำมาใช้ และความรู้และความสามารถทางเทคโนโลยีที่จำกัด ดังนั้น แนวทางการดำเนินการต่อไปในอนาคตอาจเป็นการให้ความรู้ควบคู่ไปกับการประชาสัมพันธ์ และการสร้างแรงจูงใจไปยังกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เจาะจงไปที่กลุ่มธุรกิจที่อ่อนไหวต่อการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้
- การปรับปรุงประสบการณ์ในการใช้งานระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์และทำให้มั่นใจว่ามีปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการใช้งาน เช่น ผู้ให้บริการราคาไม่แพง หรือพอร์ทัลฟรีแบบรวมศูนย์ อาจมีความสำคัญ
- ต่อจากนี้ ด้วยความร่วมมืออย่างมากจากกรมสรรพากร สฟธอ. และธปท. ทีมงานธนาคารโลกจะสามารถหาคำตอบสำหรับคำถามต่อไปนี้:
 - จะต้องทำอะไรจึงจะสามารถนำเสนอประโยชน์และประสบการณ์ที่ดีของการใช้ระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เพื่อกระตุ้นการนำไปใช้เพิ่มขึ้น?
 - ต้องทำอะไรจึงจะสามารถแก้ไขความท้าทายที่จะเกิดจากการบังคับใช้ระบบระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ได้?
 - ผู้เสียภาษีกลุ่มใดควรได้รับการจัดลำดับความสำคัญให้เป็นกลุ่มแรกๆ ในการส่งเสริมการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์? เพราะเหตุใด? ผู้เสียภาษีแต่ละกลุ่มจะต้องเผชิญกับอุปสรรคอะไรบ้างในการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้?
 - เครื่องมือเชิงนโยบายใดบ้างที่สามารถ (1) จัดการกับความท้าทาย/อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ และ (2) ส่งเสริมการเปลี่ยนจากใบแจ้งหนี้แบบกระดาษเป็นใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์?
 - จากประสบการณ์ระหว่างประเทศ เครื่องมือเชิงนโยบายใดเหมาะสมที่สุดกับบริบทของประเทศไทย? เพราะเหตุใด?

ภาพถ่าย


Bangkok WB 30-1103... Ivan Rajiv Kumar Anchidtha Roon... Parichart Atchar...



nsuasswān
THE REVENUE DEPARTMENT

e-Tax Invoice & e-Receipt

Anchidtha... Ivan Rajiv Kumar Adisorn Sitthipol Jaime An...



THE WORLD BANK
2020-2021
THAILAND

Bangkok WB 30-1103 Sawasdee



การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การขยายระบบไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ SME (2)

21-25 พฤศจิกายน 2566 เวลา 9.00-12.00 น.

วัตถุประสงค์

เพื่อหารือร่วมกับกรมสรรพากรและสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) เพื่อประเมินสถานะทางเทคนิคและการดำเนินงานของระบบไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน ซึ่งจะเติมเต็มการประเมินประสิทธิภาพของระบบไบแจ็งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน และจัดทำขอบเขตของกรอบการนำเสนอเพื่อขยายการใช้งานไปสู่ SMEs

กำหนดการ

วัน/เวลา	หัวข้อ	คำอธิบาย
21 พฤศจิกายน 2565 (9.00-12.00)	โมเดลทางธุรกิจของไบแจ็งหนี้อีเล็กทรอนิกส์	<ul style="list-style-type: none"> คำอธิบายของรูปแบบไบแจ็งหนี้อีเล็กทรอนิกส์และทางเลือกอื่นๆ ลักษณะสำคัญ วิวัฒนาการการควบคุม
22 พฤศจิกายน 2565 (9.00-12.00)	คำจำกัดความของโมเดลไบแจ็งหนี้อีเล็กทรอนิกส์	<ul style="list-style-type: none"> รูปแบบไบแจ็งหนี้อีเล็กทรอนิกส์: B2B และ B2C บทบาทของการบริหารภาษีและผู้ให้บริการ ระเบียบหลักและมาตรฐานการแลกเปลี่ยน การใช้ข้อมูลเพื่อการควบคุมการปฏิบัติตามภาษี
23 พฤศจิกายน 2565 (9.00-12.00)	โครงการนำร่อง	<ul style="list-style-type: none"> การใช้รูปแบบไบแจ็งหนี้อีเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ สิ่งจูงใจ
24 พฤศจิกายน 2565 (9.00-12.00)	การขยายการใช้งานไบแจ็งหนี้อีเล็กทรอนิกส์	<ul style="list-style-type: none"> พอร์ทัลฟรี กฎ ระเบียบและกลยุทธ์
25 พฤศจิกายน 2565 (9.00-12.00)	สรุปการประชุม	ถาม-ตอบ และสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

กรมสรรพากร	สพธอ.	ธนาคารโลก
1. Chanchalearn Thepsudha	1. Jariya Sooktanormwong	1. Ivan Beltrand
2. Sirima Tongruen	2. Chalermchai Bovorn-anan	2. Rajiv Kumar (Online)
3. Pornthip Yousathorn	3. Siriwan Sanwang	3. Thanapat Ruengsri
4. Kornyanin Petchpoolpak		4. Anchidtha Roonguthai
5. Chutdarnee Phusrisavetchart		
6. Wareerat Tangsingcharoen		
7. Yuthapol Jinasi		
8. Prapapun Puntumapol		
9. Nathawat Athukyothin		

สรุปการประชุมวันที่ 21 พฤศจิกายน 2565

1. กรมสรรพากรอธิบายข้อจำกัดของการนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในประเทศไทย ทั้งในแง่ของกฎระเบียบ (รัฐธรรมนูญไม่อนุญาตให้มีการบังคับใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์) ค่าใช้จ่าย และความตระหนักอื่นๆ
 2. แม้ว่าจะมีปัจจัยสนับสนุน เช่น โครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินดิจิทัลที่ดี และภาคธุรกิจนำซอฟต์แวร์ ERP มาใช้ แต่การขยายตัวของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยจะต้องเจอกับอุปสรรค 4 ประการ ได้แก่ กฎหมาย เทคนิคการเงิน และความคิด ทีมธนาคารโลกย้ำว่าการจะนำใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ได้อย่างเต็มรูปแบบได้ จำเป็นต้องมีมาตรการบังคับทางกฎหมาย ค่าใช้จ่ายในการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์จึงจะสามารถลดลงได้เมื่ออุตสาหกรรมได้รับการพัฒนา ตัวอย่างเช่น ในชิลี ต้นทุนสำหรับการทำธุรกรรมในปริมาณมากสามารถลดลงเหลือเพียง 15 สตางค์ต่อใบแจ้งหนี้
 3. ค่าจำกัดความของใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ควรมีข้อมูลจากซัพพลายเออร์ในรูปแบบที่สามารถป้อน (รวม) เข้ากับระบบบัญชีของเจ้าหนี้ (Account Payable - AP) ของผู้ซื้อโดยไม่ต้องป้อนข้อมูลใด ๆ เมื่อมีการออกกฎหมายหรือข้อบังคับสำหรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์แล้ว ค่าจำกัดความจะต้องคำนึงถึงข้อกำหนดทางกฎหมายและข้อบังคับ กล่าวโดยย่อคือ เพื่อให้มีคุณสมบัติเป็นใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ใบแจ้งหนี้จะต้องสร้างในรูปแบบ XML มีการประทับเวลา และตรวจสอบความถูกต้องโดยกรมสรรพากร (ควรเป็นแบบเรียลไทม์เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ)
 4. ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มีประโยชน์ต่อธุรกิจ รัฐบาล และเศรษฐกิจโดยรวม
 - สำหรับธุรกิจ: ลดต้นทุนการดำเนินการ เวลาชำระเงิน และข้อผิดพลาดในการดำเนินการด้วยตนเอง ธุรกรรมที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้ ปรับปรุงการเก็บบันทึก และอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ
 - สำหรับรัฐบาล: สามารถใช้ข้อมูลเรียลไทม์เกี่ยวกับธุรกรรมทางธุรกิจเพื่อเสริมสร้างและทำให้การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎระเบียบเป็นไปอย่างอัตโนมัติ ปรับปรุงการตรวจจับการฉ้อโกง การป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี และลดช่องว่างภาษีมูลค่าเพิ่ม
 - สำหรับเศรษฐกิจ: ลดต้นทุนในการปฏิบัติตามภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยการกรอกแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มล่วงหน้า; ลดการตรวจสอบภาษีเนื่องจากการควบคุมการทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่อง เอฟเฟกต์เครือข่าย การพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการใหม่ และระบบภาษีที่เป็นธรรม
 5. ทางเลือกของโมเดลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์:
 - a. โมเดลการตรวจสอบหลังการดำเนินการ (Post-Audit models): กรมสรรพากรมีบทบาทเชิงรับโดยการกำหนดมาตรฐานและตรวจสอบหลังการดำเนินการ ตัวอย่างเช่น เกาหลีใต้และประเทศในสหภาพยุโรป
 - b. Clearance model: กรมสรรพากรมีบทบาทเชิงรุกโดยการตรวจสอบแบบเรียลไทม์ ตัวอย่างเช่น บราซิล ชิลี โคลอมเบีย เม็กซิโก เปรู อินเดีย
 6. วิวัฒนาการในการควบคุม: ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้สำหรับการกำกับดูแลภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยจัดบัญชีแยกประเภทการขายและการซื้อ (sale and purchase - S&P) พร้อมข้อมูลธุรกรรมที่สำคัญ (หมายเลขใบกำกับสินค้า/หมายเลขลำดับที่ไม่ซ้ำ TIN ของผู้ขายและผู้ซื้อสำหรับ B2B ประเภทของผลิตภัณฑ์/บริการ และจำนวนการขายและภาษี) ในใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ กรมสรรพากรสามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจจับธุรกรรมที่ไม่ได้รับแจ้ง (เช่น การข้ามข้อมูลภาษีมูลค่าเพิ่ม) และธุรกิจที่ไม่เป็นทางการ ทำการวิเคราะห์การปฏิบัติตามข้อกำหนดและตรวจจับการฉ้อโกง (ใบแจ้งหนี้ปลอม)
- นอกจากนี้ ขั้นตอนของการพัฒนาใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ บริการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของกรมสรรพากรและกิจกรรมการควบคุมภาษีของ กรมสรรพากร ก่อนอื่น กรมสรรพากร จะต้องอนุญาตหมายเลข/ลำดับของใบแจ้งหนี้เพื่อให้สามารถควบคุมภาษี VAT ย้อนหลังได้ ข้อมูลการขายและการซื้อในใบแจ้งหนี้จะช่วยให้ กรมสรรพากรสามารถสร้างบัญชีแยกประเภท S&P สำหรับผู้เสียภาษีรายใหญ่และทำการวิเคราะห์ VAT ตามข้อมูล S&P ในระยะต่อมา ด้วย

การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์แบบสมัครใจ ผู้เสียภาษีรายใหญ่จะเลือกใช้สิทธิประโยชน์ ในขณะที่การยอมรับของ SME อาจช้าลงเนื่องจากทรัพยากรและความสามารถที่จำกัด ข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีแยกประเภทของ S&P จะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทำให้กรมสรรพากรสามารถควบคุมการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้ดีขึ้นผ่านการวิเคราะห์ภาษีมูลค่าเพิ่มและ S&P ก่อนจะมีการบังคับใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ กรมสรรพากรควรพิจารณาเสนอแพลตฟอร์มฟรีสำหรับการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์สำหรับ SME เมื่อจำเป็นต้องมีใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ กรมสรรพากรสามารถเสนอข้อเสนอการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มและข้อเสนอบัญชีแยกประเภท S&P ให้กับผู้เสียภาษีเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามข้อกำหนด ในขณะที่ระบบพัฒนาต่อไป กรมสรรพากรสามารถทำการวิเคราะห์การปฏิบัติตามข้อกำหนดและการควบคุมการฉ้อโกงในใบแจ้งหนี้ได้ดีขึ้น

7. ทีมธนาคารโลกนำเสนอพอร์ทัลฟรีสำหรับสร้างใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ของรัฐบาลชิลี: https://www.sii.cl/servicios_online/1039-1183.html และพิจารณาขั้นตอนในการสร้างใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งพอร์ทัลนั้นเรียบง่ายและใช้งานง่าย
8. ผู้เข้าร่วมประชุมสอบถามว่าใบแจ้งหนี้/หมายเหตุลำดับเฉพาะสามารถช่วยตรวจสอบการทำธุรกรรมจริงได้อย่างไร ทีมธนาคารโลกตอบว่าใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถใช้แก้การฉ้อโกง แต่สามารถแก้ได้โดยการติดตามสินค้าและบริการทางอิเล็กทรอนิกส์

สรุปการประชุมวันที่ 22 พฤศจิกายน 2565

1. รูปแบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์: รูปแบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้งานทั่วไปสำหรับ B2B เกี่ยวข้องกับการบริหารภาษีที่ออกเลขใบแจ้งหนี้สำหรับธุรกิจ เอกสารการทำธุรกรรมทุกฉบับอยู่ในรูปแบบ XML แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย และกรมสรรพากร ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์คือการประมวลผลทางอิเล็กทรอนิกส์ ส่งไปยังกรมสรรพากร ตามเวลาจริง และพร้อมข้อความยืนยันการรับอัตโนมัติ ผู้เสียภาษีอาจยืนยันใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์กับกรมสรรพากรผ่านเว็บไซต์แบบเรียลไทม์ การส่งข้อมูลไปยังกรมสรรพากรอาจทำได้ทางอีเมลหรืออัปโหลดทางเว็บกรมสรรพากร ต้องมีระบบจัดเก็บฐานข้อมูล สำหรับ B2C รูปแบบจะคล้ายกับ B2B แต่เรียบง่ายกว่า ทำให้สามารถส่งใบแจ้งหนี้ไปยังผู้ซื้อในรูปแบบใดก็ได้ ความต้องการข้อมูล (XML) จะน้อยกว่า B2B ในขณะที่ประเทศไทยยังขาดองค์ประกอบสำคัญส่วนใหญ่ ทีมธนาคารโลกได้อธิบายแนวทางและประโยชน์ของการปฏิรูปโดยใช้ประสบการณ์จากชิลีและสาธารณรัฐโดมินิกัน
2. ขั้นตอนสำคัญก่อนจะเริ่มใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์แบบบังคับ จะต้องมีการ กรมสรรพากรจะต้องตัดสินใจว่าโมเดลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์แบบใดเหมาะสมกับประเทศไทย การกำหนดโมเดลจะเกี่ยวข้องกับการระบุคำจำกัดความโครงสร้าง XML (ฟิลด์บังคับและฟิลด์ตัวเลือกคืออะไร) มาตรฐานการสื่อสาร และความถี่ของการรายงานกรมสรรพากรและสพธอ. จะต้องให้ผู้เสียภาษีรายใหญ่และผู้ให้บริการซอฟต์แวร์มีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ด้วย เพื่อทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติและข้อกังวลในการดำเนินงานของธุรกิจ หากต้องการขยายการใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น มาตรฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับ B2B จะต้องอยู่ในรูปแบบ XML เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายสำหรับธุรกิจ แต่อาจมีอีเมลแนบมาด้วย ควรส่งข้อมูล S&P ไปยังกรมสรรพากรแบบเรียลไทม์เพื่อลดต้นทุนการประมวลผลข้อมูล
3. บทบาทของกรมสรรพากร สพธอ. และผู้ให้บริการ (SP): กรมสรรพากรจะทำหน้าที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ หัวหน้าโครงการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ควบคุม และผู้ส่งเสริมการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ สพธอ. จะมีส่วนร่วมในด้านเทคนิค ตั้งแต่เริ่มต้นเมื่อกำหนดรูปแบบ XML ในการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ กรมสรรพากรจะให้ความสำคัญกับความถูกต้องของข้อมูล ความต่อเนื่องของบริการ การตรวจสอบภาษี (เช่น อาจต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการ

ตรวจสอบภาษีใหม่) การฝึกอบรมพนักงาน และการจัดการโครงการทั่วไป ในส่วนของผู้ให้บริการ บางประเทศ ต้องการใบรับรอง เช่น เม็กซิโก บางประเทศไม่มี เช่น ชิลี แม้ว่าระบบ SP ที่ได้รับการรับรองจะช่วยให้กรมสรรพากร สามารถควบคุมคุณภาพของ SP ได้ แต่ค่าใช้จ่ายในการรับรองมักจะสูงและทำให้อุบัติการณ์ต้นทุนที่สูงขึ้น

4. การกำหนดรูปแบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ต้องคำนึงถึงข้อกำหนดทางกฎหมายและข้อบังคับ กฎระเบียบหลักอาจได้รับการแก้ไขหลังจากกำหนดโมเดล (เช่น ใบแจ้งหนี้ PDF/A3 เวอร์ชันอีเมลอาจไม่ได้รับการยอมรับอีกต่อไป) และกฎเหล่านี้ควรสอดคล้องกับวิธีการทำงานของโมเดลที่เลือก
5. การใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จะช่วยให้กรมสรรพากรสามารถดำเนินการวิเคราะห์ VAT และ S&P ซึ่งนำไปสู่การควบคุมและจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้ดียิ่งขึ้น

สรุปการประชุมวันที่ 23 พฤศจิกายน 2565

1. การใช้โครงการนำร่องจะช่วยแก้ไขปัญหาทางเทคนิคเกี่ยวกับ (1) รูปแบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (2) คำจำกัดความโครงสร้าง XML (3) กระบวนการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (4) การยอมรับของผู้เสียภาษี (5) การทดสอบมาตรฐานการแลกเปลี่ยน (6) การรับ การตรวจสอบ การยืนยัน การเผยแพร่ การจัดเก็บ และการใช้ข้อมูล S&P ของกรมสรรพากรเพื่อการวิเคราะห์และควบคุมภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. ทีมงานธนาคารโลกเสนอว่าควรเริ่มโครงการนำร่องการบังคับใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์โดยกำหนดเป้าหมายเริ่มจากธุรกรรม B2B ก่อน
3. ในประเทศไทย กรมสรรพากรไม่อนุญาตให้ใช้ลำดับ/หมายเลขใบแจ้งหนี้สำหรับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ แม้ว่า การแลกเปลี่ยนเอกสารการทำธุรกรรมระหว่างกรมสรรพากรและผู้ขายจะอยู่ในรูปแบบ XML แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การส่งใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากรนั้นเกิดขึ้นเพียงเดือนละครั้ง ผ่านทาง MPLS ที่มีผู้ให้บริการเพียงรายเดียวในประเทศไทย การแลกเปลี่ยนใบแจ้งหนี้ระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อสามารถอยู่ในรูปแบบ PDF ทางอีเมลหรือในรูปแบบกระดาษ ไม่มีช่องทางการสื่อสารระหว่างกรมสรรพากรกับผู้ซื้อ ผู้เสียภาษีไม่สามารถยืนยันใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ของกรมสรรพากรแบบเรียลไทม์ได้ ผู้ซื้อไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ขายจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่ ซึ่งทำให้เกิดความไม่แน่นอนทางภาษี
4. ทีมงานธนาคารโลกแนะนำว่า ในการเลือกธุรกิจที่เข้าร่วมในโครงการนำร่อง บริษัทต่างๆ ควรเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นตัวแทนของเศรษฐกิจไทย และมีการบัญชีสำหรับภาษีขาย/ซื้อ (เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น) พวกเขาควรซื้อขายกันเอง (B2B) และจำนวนควรจำกัดไว้ที่ 20 บริษัท เนื่องจากจำนวนมักจะลดลงเมื่อโครงการนำร่องดำเนินไป จำนวนขั้นต่ำที่ยอมรับได้คือ 8 บริษัท
5. กรมสรรพากรจะต้องตัดสินใจว่าโมเดลใดที่เหมาะสมกับประเทศไทย (โมเดลการตรวจสอบหลังการดำเนินการ vs. Clearance model) การกำหนดโมเดลจะเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบโครงสร้าง XML ที่มีอยู่และระบุค่านิยมของโครงสร้าง XML (ฟิลด์บังคับและฟิลด์ที่ไม่บังคับคืออะไร) การตั้งค่ามาตรฐานการสื่อสาร และความถี่ของการรายงานกรมสรรพากรและสพขอ. จะต้องให้ผู้เสียภาษีรายใหญ่และผู้ให้บริการซอฟต์แวร์มีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ด้วย เพื่อทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติและข้อกังวลในการดำเนินงานของธุรกิจ สรรพากรจะต้องพัฒนาระบบการตรวจสอบและยืนยันข้อมูล รวมทั้งระบบการจัดเก็บ โดยทั่วไป XML schema ควรใช้ได้กับกรณีที่ยากที่สุดและแย่งที่สุด ควรมีข้อมูลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ของกรมสรรพากร โดยมีคำอธิบาย XML schema มาตรฐานการแลกเปลี่ยน และคำถามที่พบบ่อย เว็บไซต์ควรได้รับการออกแบบให้ให้ข้อมูลและใช้งานง่าย
6. กรมสรรพากรแจ้งว่ามีข้อมูลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ของกรมสรรพากร <https://etax.rd.go.th/> ซึ่งแนวทาง/คู่มือจะแสดงอยู่ในหัวข้อ "Support" มีเอกสาร 10 ฉบับ โดยคู่มือหมายเลข 4 - 7 จะมีข้อมูลทางเทคนิค

เกี่ยวกับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ คู่มือหมายเลข 4 เกี่ยวกับการอัปโหลด XML คู่มือหมายเลข 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อผิดพลาดในการตอบสนองและการตรวจสอบความถูกต้องของ XML คู่มือหมายเลข 6 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างลายเซ็นดิจิทัล คู่มือหมายเลข 7 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องของลายเซ็นดิจิทัล ในหัวข้อ “Support” ยังแสดงกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

7. กรมสรรพากรแจ้งว่ามีธุรกิจที่จดทะเบียนบนเว็บไซต์ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์แล้ว 1,698 แห่ง ในจำนวนนั้น มีธุรกิจประมาณ 9 แห่งที่ใช้ Host-to-Host 700 แห่งใช้ผู้ให้บริการ และอีก 800 แห่งใช้อีเมล

สรุปการประชุมวันที่ 24 พฤศจิกายน 2565

1. ทีมธนาคารโลกอธิบายว่าใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ธุรกิจในแง่ของการประหยัดต้นทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เสียภาษีรายใหญ่ นอกจากนี้ยังมีความแน่นอนด้านภาษีเนื่องจากผู้เสียภาษีสามารถตรวจสอบข้อมูล S&P ได้ กรมสรรพากรสามารถนำเสนอบริการใหม่ ๆ แก่ผู้เสียภาษี เช่น คำขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม การลดต้นทุนการปฏิบัติตามข้อกำหนดสำหรับธุรกิจ
2. ทีมธนาคารโลกเล่าประสบการณ์ของชิลีเมื่อมีการบังคับใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ โดยเปิดตัวในปีพ.ศ. 2547 พอร์ตทัลฟรีสำหรับการสร้างใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์เปิดตัวในปีพ.ศ. 2549 หน่วยงานด้านภาษีได้ริเริ่มข้อเสนอการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มในปีพ.ศ. 2555 และเสร็จสิ้นในปีพ.ศ. 2559 และตั้งแต่ปีพ.ศ. 2559 ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์กลายเป็นข้อบังคับในชิลี
3. ในชิลี ผู้เสียภาษีสามารถตรวจสอบและแก้ไขข้อเสนอการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ กระบวนการนี้กำหนดให้ผู้เสียภาษีต้องลงชื่อเข้าใช้บัญชีแยกประเภท S&P และตรวจสอบข้อมูลในบัญชีแยกประเภท S&P และตรวจสอบการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม
4. การมีลำดับ/หมายเลขใบแจ้งหนี้ที่ไม่ซ้ำกันซึ่งกำหนดโดยกรมสรรพากรจะช่วยลดภาระของกรมสรรพากรเมื่อต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล S&P และสามารถรวมเข้ากับกลยุทธ์การปฏิบัติตามความเสี่ยง จากประสบการณ์ในการปฏิรูปของสาธารณรัฐโดมินิกัน การปันส่วนใบแจ้งหนี้ที่ได้รับอนุญาตตามการตรวจสอบเพิ่มเติมของประวัติการปฏิบัติตามข้อกำหนดของผู้เสียภาษีแต่ละรายนำไปสู่การปรับปรุงในการปฏิบัติตามภาระผูกพันในการยื่นและการรายงานในภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีเงินได้ การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น และภาษีมูลค่าเพิ่มที่รายงานและหนี้สินภาษีเงินได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย

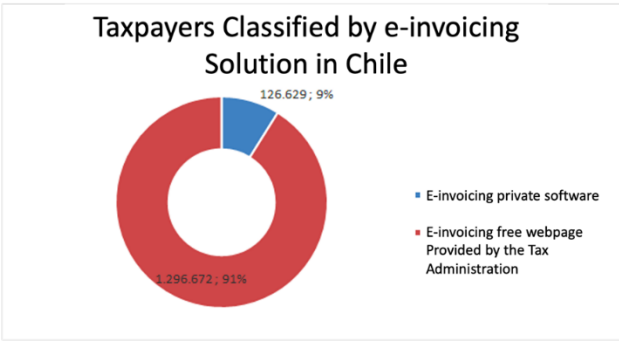
สรุปการประชุมวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565

1. ทีมธนาคารโลกนำเสนอวิธีแก้ปัญหาที่เป็นไปได้เพื่อจัดการกับอุปสรรคที่มีอยู่ในการขยายการใช้งานใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

อุปสรรค	ทางแก้
---------	--------

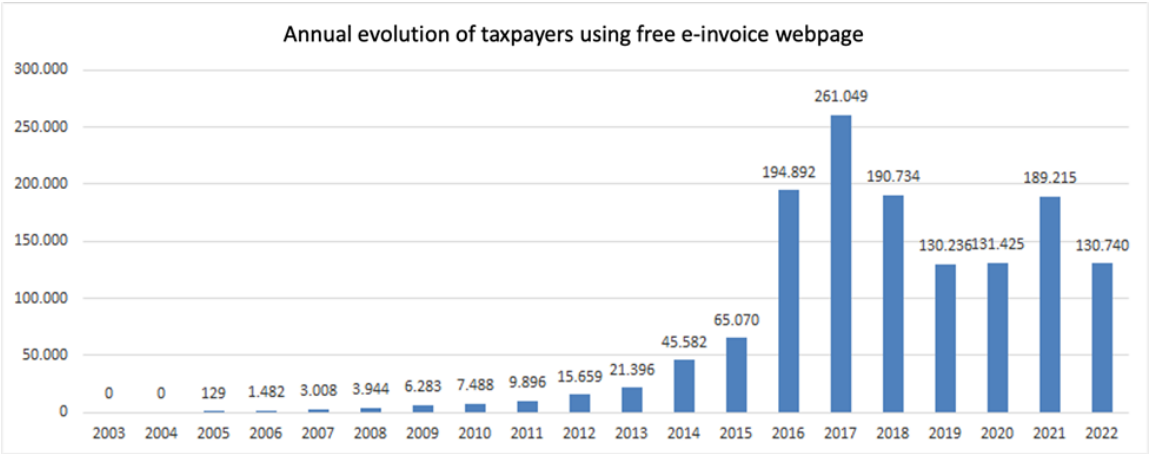
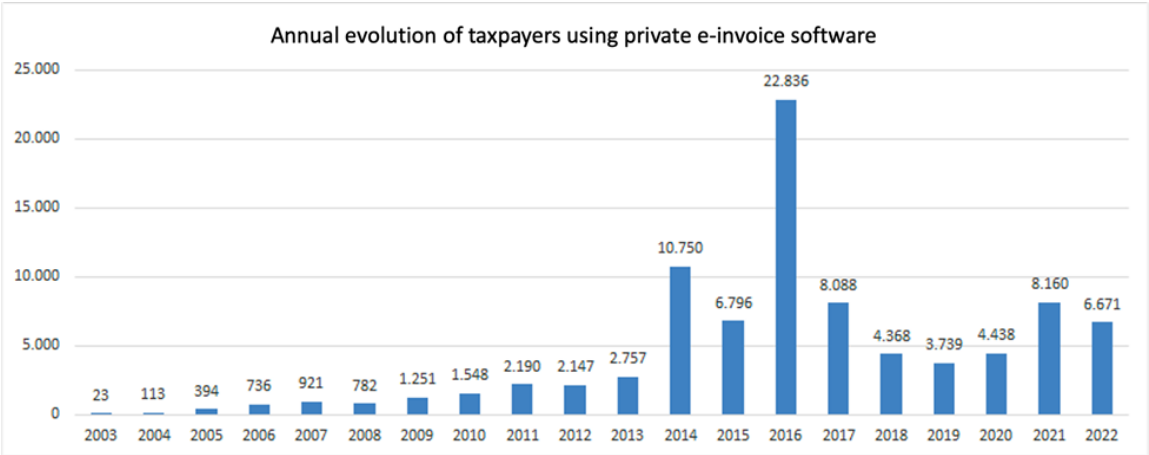
<p>กฎหมายและระเบียบ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ในการใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก จากประสบการณ์ต่างประเทศ เช่น ซิสี เม็กซิโก อินเดีย และสาธารณรัฐโดมินิกัน ล้วนแล้วแต่จะต้องเป็นมาตรการบังคับและมีกฎหมายรองรับ • เนื่องจากในประเทศไทย ไม่จำเป็นต้องส่งใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ไปยังกรมสรรพากรแบบเรียลไทม์ ทีมธนาคารโลกอธิบายว่ากรมสรรพากรจะใช้ระยะเวลาในการดำเนินการและมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่ามาก • กรมสรรพากรควรพิจารณาการออกลำดับ/หมายเลขใบแจ้งหนี้ เพื่อให้สามารถตรวจสอบและควบคุม VAT ได้ดีขึ้น
<p>เทคนิค</p>	<ul style="list-style-type: none"> • กรมสรรพากรต้องตัดสินใจเลือกโมเดลใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ (โมเดลการตรวจสอบหลังการดำเนินการ vs. Clearance model) และกำหนดค่าจำกัดความ/รูปแบบ XML ที่ง่ายขึ้น และมาตรฐานการแลกเปลี่ยน • ทีมงานธนาคารโลกเสนอให้ประเทศไทยพิจารณาใช้โครงการนำร่องด้วยการแบ่งระยะการดำเนินการ โดยเริ่มจากธุรกิจขนาดใหญ่ โครงการนำร่องจะมุ่งเน้นไปที่ B2B ซึ่งช่วยให้กรมสรรพากรสามารถทดสอบระบบและสภาพแวดล้อม ดำเนินการปรับปรุง และทำให้เสร็จก่อนที่จะนำไปใช้จริงกับธุรกิจทั้งหมด • กรมสรรพากรควรพัฒนาพอร์ทัลฟรีสำหรับสร้างใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ XML เพื่อนำเสนอโซลูชันทางเทคนิคฟรีให้แก่ SME
<p>การเงิน</p>	<ul style="list-style-type: none"> • แม้ว่าสพธอ. จะให้บริการประทับเวลาฟรีสำหรับธุรกิจ แต่การสนับสนุนให้ธุรกิจซื้อใบรับรองดิจิทัลอาจคุ้มค่ากว่าในระยะยาว • เนื่องจากประเทศไทยกำหนดให้ใช้ MPLS เพื่อเชื่อมต่อกับกรมสรรพากรเมื่อส่งใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีผู้ให้บริการเพียง 2 รายเท่านั้น ส่งผลให้ต้นทุนการเชื่อมต่อสูงและค่าบริการสูง ประเทศไทยอาจพิจารณาการอัปโหลดเว็บตามรูปแบบที่กำหนดโดยกรมสรรพากรเพื่อลดต้นทุน • เพื่อช่วยลดต้นทุนการปฏิบัติตามข้อบังคับสำหรับธุรกิจ กรมสรรพากรควรพิจารณาเสนอข้อเสนอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับผู้เสียภาษี
<p>ความคิด</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เพื่อเพิ่มระดับการรับรู้ความเข้าใจ กรมสรรพากรอาจจัดแคมเปญประชาสัมพันธ์ ไรด์โชว์ และฟอรัม และทำให้เว็บไซต์มีข้อมูลมากขึ้นและเป็นมิตรกับผู้ใช้ • กรมสรรพากรดำเนินการสื่อสารเรื่องการออกใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยยกระดับความไว้วางใจจากภาคธุรกิจ • นำเสนอ/ประชาสัมพันธ์เรื่องราวความสำเร็จของธุรกิจที่ใช้ใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถสร้างแรงผลักดันให้เกิดการนำไปใช้มากขึ้น • กรมสรรพากรและสพธอ. ควรตั้งคณะกรรมการทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมผู้ให้บริการใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์

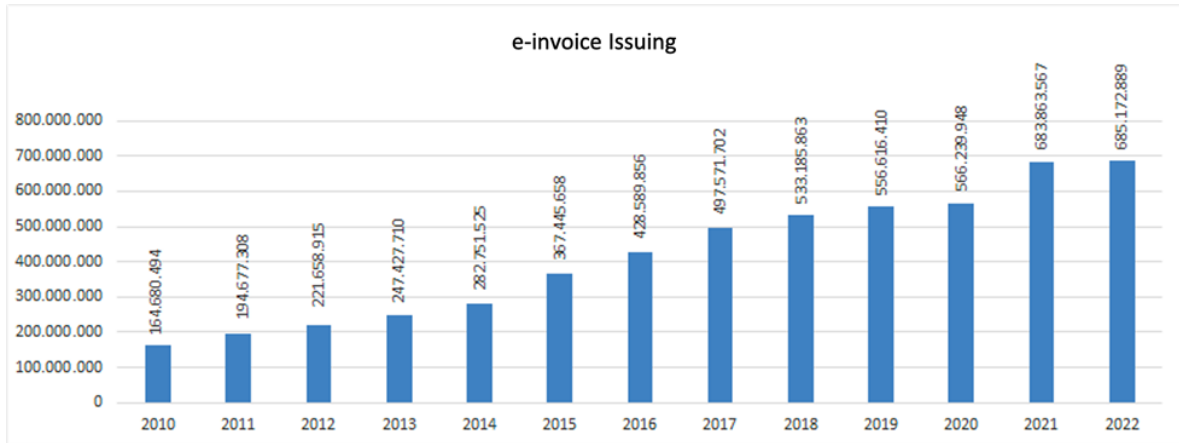
2. สถิติที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการของระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย



ที่มา: SII

วิวัฒนาการของการนำระบบใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในชิลี (ที่มา: SII (Chilean Tax Administration))



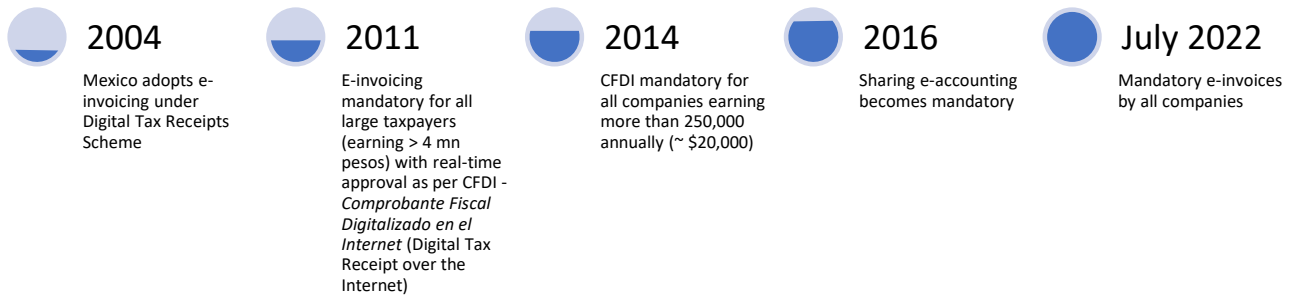


ภาคผนวก 3: ตัวอย่างการทยอยเปิดตัวใบแจ้งหนี้อิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศ

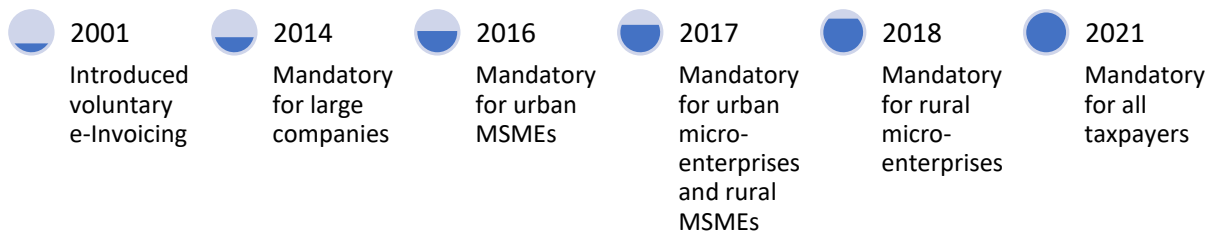
ออสเตรเลีย



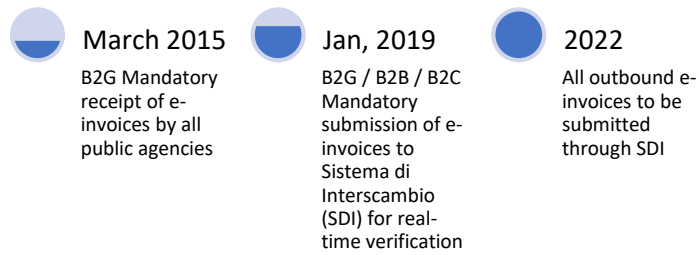
เม็กซิโก



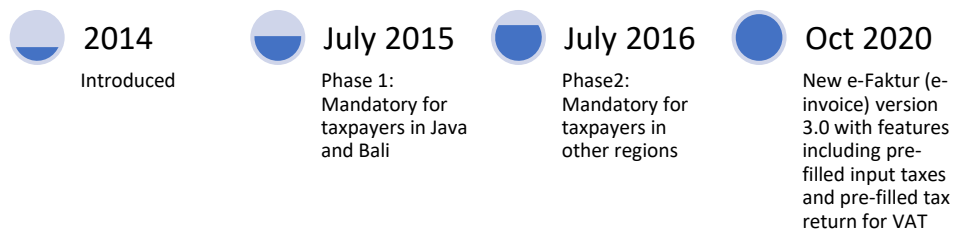
ชิลี



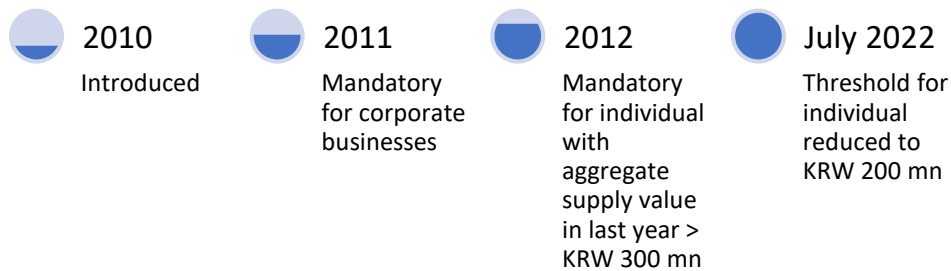
อิตาลี



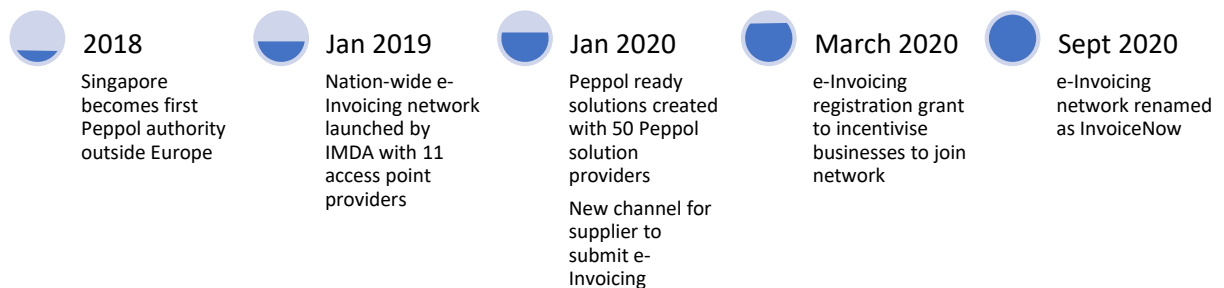
อินโดนีเซีย



เกาหลีใต้



สิงคโปร์



ภาคผนวก 4: สรุปข้อเสนอแนะ

หัวข้อ	ระยะสั้น (1-2 ปี)	ระยะกลาง (3-5 ปี)	ระยะยาว (6-10 ปี)
ภาพรวม	<ul style="list-style-type: none"> ควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน นำโดยกลุ่มงานด้านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ของกรมสรรพากร พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากกองวิชาการแผนภาษี กองบริหารการเสียภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ และกองเทคโนโลยีสารสนเทศ 		
อุปสรรคทางกฎหมายและระเบียบ	<ul style="list-style-type: none"> ขยายการใช้งานเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้อัตราการนำไปใช้ใกล้เคียงร้อยละ 100 ภายใน 5 - 10 ปีข้างหน้า ประกาศเจตนารมณ์ที่จะให้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มีผลบังคับใช้สำหรับผู้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มรายใหญ่ ที่มีผลประกอบการต่อปีมากกว่า 10,000 ล้านบาทในอนาคต (ควรเป็นช่วงต้นปี พ.ศ. 2567) ประกาศเจตจำนงที่จะครอบคลุมธุรกิจที่มีผลประกอบการมากกว่า 1,000 ล้านบาทในระยะที่ 2 (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 1.5 - 2 ปีต่อมาหลังจากปี พ.ศ. 2568) 	<ul style="list-style-type: none"> หลังจากความสำเร็จของการดำเนินการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในระยะที่ 1 ให้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะครอบคลุมธุรกิจที่มีผลประกอบการมากกว่า 200 ล้านบาท เป็นเป้าหมายระยะที่ 3 (ควรเป็น 3 ปีต่อมาหลังจากปี พ.ศ. 2568) เตรียมพร้อมสำหรับระยะที่ 4 เมื่อผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทุกรายที่มีผลประกอบการมากกว่า 20 ล้านบาทจะถูกบังคับใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 4 - 5 ปีหลังจากนั้น) 	<ul style="list-style-type: none"> เปิดตัวใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ระยะต่อไป โดยค่อย ๆ ขยายขอบเขตจนครอบคลุมผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมด รวมถึงธุรกิจทั้งหมดใน SME จากความสำเร็จของใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับธุรกิจ (B2B) ไปสู่การเตรียมพร้อมสำหรับการใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์

หัวข้อ	ระยะสั้น (1-2 ปี)	ระยะกลาง (3-5 ปี)	ระยะยาว (6-10 ปี)
	<ul style="list-style-type: none"> ● การบังคับใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในธุรกิจ SMEs ควรดำเนินการในขั้นต่อไป ในลักษณะที่มีการกำหนดกรอบเวลา ● สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของรัฐบาลไทยในการเป็นสังคมไร้เงินสดในอนาคต ควรมีการพิจารณาการใช้บทบัญญัติทางกฎหมายที่ไม่มุ่งใจให้ธุรกิจชำระเงินด้วยเงินสด 		ในกลุ่มธุรกรรมระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค (B2C)
อุปสรรคทางเทคนิค	<ul style="list-style-type: none"> ● กรมสรรพากรควรลงทุนในการสร้างระบบและกระบวนการที่ช่วยให้สามารถติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมธุรกรรมแบบทันที (real-time) ตามข้อมูลเอกสารใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับจากผู้เสียภาษี โดยใช้การเรียนรู้ของเครื่องคอมพิวเตอร์ (machine learning) ขั้นสูงและเทคนิคปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ● ควรรวมระบบ ‘e-tax invoice by e-mail’ และระบบ ‘e-tax invoice & e-receipt’ เข้าด้วยกันให้เป็นระบบเดียว โดยให้คงระบบ ‘e-tax invoice & e-receipt’ ไว้และยกเลิกทางเลือกในการส่งใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ PDF 		

หัวข้อ	ระยะสั้น (1-2 ปี)	ระยะกลาง (3-5 ปี)	ระยะยาว (6-10 ปี)
	<ul style="list-style-type: none"> ออกแบบและเปิดตัวโครงการนำร่องก่อนเข้าสู่ขั้นตอนภาคบังคับสำหรับธุรกิจขนาดใหญ่ ในกรณีของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องใช้ใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์นั้น ควรกำหนดให้การใช้เอกสารใบกำกับภาษีแบบกระดาษเป็นกรณีข้อยกเว้นเท่านั้นแทนที่จะเป็นกรณีบรรทัดฐาน ใช้นโยบาย API⁵² แบบเปิดเพื่อให้นักพัฒนาซอฟต์แวร์และผู้ให้บริการทดสอบแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ภายใต้เงื่อนไขการทดสอบ 		
อุปสรรคทางการเงิน		<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาและเปิดตัวทางเลือกที่สะดวกสำหรับธุรกิจ SME เพื่อสร้างเอกสารใบกำกับภาษีและส่งมอบให้กับกรมสรรพากร เช่น <ul style="list-style-type: none"> เว็บท่า (Web Portal) ซึ่งผู้เสียภาษีสามารถสร้างบัญชีกับกรมสรรพากร และออกไปกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยพอร์ทัลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เสียภาษีที่ไม่มี ERP หรือซอฟต์แวร์ที่คล้ายกัน 	

⁵² Application Programming Interface (API) คือกลไกที่ช่วยให้ผู้เสียภาษีหรือผู้ให้บริการสามารถโต้ตอบกับพอร์ทัล / เซิร์ฟเวอร์ ของกรมสรรพากรและรับ – ส่ง ข้อมูลที่มีโครงสร้างในรูปแบบที่เครื่องคอมพิวเตอร์อ่านได้ เช่น xml หรือ json

หัวข้อ	ระยะสั้น (1-2 ปี)	ระยะกลาง (3-5 ปี)	ระยะยาว (6-10 ปี)
		<ul style="list-style-type: none"> ○ โซลูชันซอฟต์แวร์บนโทรศัพท์มือถือที่ช่วยให้ SME สามารถสร้างใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแอปพลิเคชันในมือถือ ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากการใช้อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือในระดับสูงของประเทศไทย ○ ยูทิลิตี้ที่ใช้ Excel แบบออนไลน์สำหรับการสร้างเอกสารใบกำกับภาษีรวมถึงเอกสารใบกำกับภาษีจำนวนมาก 	
อุปสรรคทางความคิด	<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาและใช้กลยุทธ์และกิจกรรมการสื่อสารและการสร้างความตระหนักรู้ 		

- (n.d.). Retrieved from Eastern Economic Corridor: <https://www.eeco.or.th/en/government-initiative/>
- Al-Qirim. (2003). *Electronic Commerce in Small to Medium-Sized Enterprises: Frameworks, Issues and Implications*. Hershey: Idea Group Inc., .
- Ballantine, J. L. (1998). Evaluating information systems in small and medium-sized enterprises: issues and evidence. *European Journal of Information Systems* 7(4), 241–251.
- Bank of Thailand. (2018). *Payment Systems Roadmap No.4 (2019-21)*. Bank of Thailand.
- Bank of Thailand. (2021). *Thai Payments and the Next Step into the Digital World*. Bangkok.
- Barreix, A. D. (2018). Electronic Invoicing in Latin America. Inter-American.
- Bellon, M. C.-N. (2019). *Digitalization to improve tax compliance: evidence from VAT e-Invoicing in Peru*. International Monetary Fund.
- Bellon, M. C.-N. (2022). *Digitalization and Tax Compliance Spillovers: Evidence from a VAT e-Invoicing Reform in Peru*. IMF.
- Bellon, M., Chang, J., Dabla-Norris, E., Khalid, S., Lima, F., Rojas, E., & Villena, P. (2019). *Digitalisation to improve tax compliance: Evidence from VAT e-invoicing in Peru*. IMF.
- CIAT. (2018). *Electronic invoicing in Latin America*. Washington DC: Inter-American Centre of Tax Administration, Inter-American Development Bank.
- Cory, N. (2020, March 23). *Why Countries Should Build an Interoperable Electronic Invoicing System Into WTO E-Commerce Negotiations*. Retrieved from Information Technology and Innovation Foundation (ITIF) : <https://itif.org/publications/2020/03/23/why-countries-should-build-interoperable-electronic-invoicing-system-wto-e/>
- EESPA. (n.d.). Retrieved from European E-invoicing Service Provider Association: <https://eespa.eu/glossary/clearance-model/>
- Evans, C. H. (2014). Small business and tax compliance costs: A cross-country study of managerial benefits and tax concessions. *eJournal of Tax Research*, 12(2), 453–482.
- Fillis, I. J. (2004). Factors impacting on e-business adoption and development in the smaller firm. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research* 10(3), 178–191.
- Germanakos, P. C. (2007). A European perspective of E-Government presence—Where do we stand? the EU-10 case. *In International Conference on Electronic Government* (pp. pp. 436-447). Berlin, Heidelberg: Springer.
- Haag, S. B. (2013). Organizational resistance to e-invoicing—Results from an empirical investigation among SMEs. *In International Conference on Electronic Government* (pp. 286-297). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Hansemark, O. (1998). The effects of an entrepreneurship programme on need for achievement and locus of control of reinforcement. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research*, 4(1), 28–50.
- Karl W. Sandberg, O. W. (2009). Acceptance of E-Invoicing in SMEs. *International Conference on Engineering Psychology and Cognitive Ergonomics* (pp. 289-296). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Leandro Medina, F. S. (2018). *Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years?* IMF.

- Pappel, I. P. (2017). Implementation of e-invoicing principles in Estonian local governments. *17th European Conference on Digital Government (ECDG): Military Academy*. Lisbon, Portugal (Vol.).
- Pope, J. A.-J. (2008). Tax compliance cost of small and medium enterprises in Malaysia: Policy implications. *Curtin University of Technology*.
- PwC. (2017, July 27). *PwC Tax Insight # 16/2017: E-tax invoices and E-receipts*. Retrieved from PwC: <https://www.pwc.com/th/en/pwc-tax-insights/2017/2017-pwc-tax-insight16.pdf>
- Salmony, M. a. (2010). E-invoicing in Europe: Now and the future. *Journal of Payments Strategy & Systems*, pp.371-380.
- Sandberg, K. M. (2005). Impact of locus of control how owner-manager's perceive network usage and value in a small industrial park in rural Sweden. *The 8th Uddevalla Symposium & The 8th McGill International Entrepreneurship Conference (2005)*.
- Schneider, F. B. (2010). New estimates for the shadow economies all over the world. *International Economic Journal*, 443-461.
- Sung, M. J., Awasthi, R., & Lee, H. C. (2017). *Can Tax Incentives for Electronic Payments Reduce the Shadow Economy? Korea's Attempt to Reduce Underreporting in Retail Businesses*. Policy Research Working Papers, World Bank.
- Thong, J. Y. (1995). CEO Characteristics, Organizational Characteristics and Information Technology Adoption in Small Businesses. *Omega* 23(4), 429–442.
- Tortermvasana, K. (2022, December 14). Retrieved from Bangkok Post: <https://www.bangkokpost.com/business/2459895/office-preps-8-digital-transformation-steps>
- Wisanut Banmairuoy, T. K. (2022). The effect of knowledge-oriented leadership and human resource development on sustainable competitive advantage through organizational innovation's component factors: Evidence from Thailand 's new S- curve industries. *Asia Pacific Management Review*, Volume 27, Issue 3, Pages 200-209.
- World Bank. (2014). *Does e-Filing reduce Tax Compliance Costs in Developing Countries*. World Bank.